

A nemzeti és etnikai kisebbségek ügye minden civilizált ország kulturális és politikai közgondolkodásának, sőt a demokratikus parlamentek és a különböző szintű államigazgatási szervek munkájának is szerves részét képezi. Szlovákiában a rendszerváltást követően a kérdéskör gyors rendezésének feltételei nem voltak adottak. A nemzeti és etnikai kisebbségeknek a kommunista rezsim által szőnyeg alá söpört s egyre nehezebben kezelhető problémái, illetve a többségi nemzet sokszor történelmi tévhiteken és ismerethiányon alapuló, a múlt feldolgozatlan nemzeti traumáiból erőt merítő negatív előítélete, sajnos, a mai napig etnikai-politikai feszültséget indukálnak Szlovákiában.

Ha pedig létezik egy feszültségforrás, a politikai palettán megjelennek azok a pártok is, amelyek ennek a kiaknázására építik ideológiájukat. Annak, hogy e negatív folyamatok megállítását, illetve a nacionalista demagógia eszkalálódásának megelőzését elősegítsük, egyetlen módja van: a kisebbségek helyzetének tudományos szempontú vizsgálata, a folyamatok szakszerű, a legújabb elméleti módszerekre alapozott nyomon követése, valamint az ekként szerzett ismeretek hozzáférhetővé tétele a lehető legszélesebb rétegek számára. Mindazon kiadványok, amelyek ezt a nemes célt követik, olyan missziót teljesítenek, amely mind a kisebbségi kultúrák sértetlen fennmaradása és gazdagodása, mind a többségi nemzet épülése, nemzettudatának modernizációja, mind pedig az ország politikai stabilitása tekintetében, vagyis Szlovákia szellemi és gazdasági fejlődésének szempontjából is kiemelkedő fontossággal bír.

150 Sk

NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK SZLOVÁKIÁBAN 2003

NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK SZLOVÁKIÁBAN 2003

Szerkesztette

Dohányos Róbert
Lelkes Gábor
Tóth Károly

Fórum Kisebbségkutató Intézet
Lilium Aurum Könyvkiadó
Somorja–Dunaszerdahely

Magyar
Szlovák
Roma
Ruszin
Ukrán
Cseh
Német
Lengyel
Horvát
Szerb
Egyéb
Ismeretlen
Magyar
Szlovák
Roma
Ruszin
Ukrán
Cseh
Német
Lengyel
Horvát
Szerb
Egyéb
Ismeretlen
Magyar
Szlovák
Roma
Ruszin
Ukrán
Cseh
Német
Lengyel
Horvát
Szerb
Egyéb
Ismeretlen

Nemzeti és etnikai
kisebbségek Szlovákiában
2003

**Nemzeti és etnikai
kisebbségek Szlovákiában
2003**

Szerkesztette
Dohányos Róbert
Lelkes Gábor
Tóth Károly

SZERZŐK

Elena Gašparová (12. fejezet), Alexander Čumakov (16.11. fejezet),
Bereck Zsuzsa (15. fejezet), Dohányos Róbert (Előszó), Csirik Zsolt (8. fejezet),
Daniela Hivešová-Šilanová (16.2. fejezet), Danter Izabella (9. fejezet),
Emília Hrušíková (16.10. fejezet), Gulyás Éva (8. fejezet), Hana Zelinová (16.3. fejezet),
Joanna Nowak Matloňová (16.7. fejezet), Juraj Cvečko (16.8. fejezet),
Lelkes Gábor (1–7., 10., 12–13. fejezet), Miroslav Iljuk (16.5. fejezet),
Ondrej Pöss (16.6. fejezet), Papp Sándor (11. fejezet), Pavol Meštan (16.9. fejezet),
Pék Zoltán (12. fejezet), Popély Árpád (16.1. fejezet), Simon Attila (16.1. fejezet),
A. Szabó László (14. fejezet), Teodózia Lattová (16.4. fejezet)

LEKTORÁLTA

Gyurgyík László
Végh László

A kötet megjelenését a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatta.
Kniha vyšla s finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky

TARTALOM

Ábra- és táblázatjegyzék	7
Előszó	13
1. Szlovákia lakosságának nemzetiségi megoszlása	15
2. Szlovákia lakosságának anyanyelv szerinti megoszlása	15
3. A nemzeti és etnikai kisebbségek területi elhelyezkedése	16
4. A nemzeti és etnikai kisebbségek megoszlása a közigazgatási egységek tükrében ..	17
5. A nemzeti és etnikai kisebbségek demográfiai mutatói	24
5.1. A fő népmozgalmi mutatók, a népesség nem és kor szerinti megoszlása	24
5.2. A népesség műveltségi szerkezete	29
5.3. A népesség gazdasági aktivitása	33
5.4. A foglalkoztatottak gazdasági ágazatok szerinti megoszlása	35
5.5. A népesség társadalmi csoportok szerinti megoszlása	40
6. A nemzeti és etnikai kisebbségek településszerkezete	41
6.1. A magyar kisebbség településhálózata	46
6.2. A roma kisebbség településhálózata	48
6.3. A ruszin kisebbség településhálózata	49
6.4. Az ukrán kisebbség településhálózata	50
6.5. A horvát, a német és a cseh kisebbség településhálózatai	51
7. A legalább 10%-ban nemzeti és etnikai kisebbségek által lakott községek fontosabb demográfiai mutatói	54
8. A nemzeti és etnikai kisebbségeket érintő jogszabályok Szlovákia jogrendszerében, kormányzati intézkedések a kisebbségek diszkriminációja ellen ...	70
8.1. A kultúra	70
8.1.1. Oktatásügy	70
8.1.2. Média	71
8.1.3. Állami költségvetés	72
8.2. A kisebbségek szociális helyzete	72
8.3. A restitúció	73
8.4. A büntető törvénykönyv módosításai	74
8.5. A munka törvénykönyvének módosításai	75
8.6. A diszkriminációellenes törvény	75
9. A nemzeti és etnikai kisebbségek kultúrájának tárgyi emlékei a szlovákiai múzeumok gyűjteményeiben	76
9.1. A Szlovákiában élő nemzetiségek kulturális tárgyi emlékeinek bemutatásához fűződő rendezvények, kiadványok 2003-ban	78
10. A nemzeti és etnikai kisebbségek színházai	80
10.1. Jókai Színház	80
10.2. Thália Színház	81
10.3. Szevasz – Szerdahelyi Városi Színház	82
10.4. Zsákszínház	82

10.5. Alexander Duchnovič Színház	82
10.6. Romathan Színház	84
11. A Szlovák Rádió nemzetiségi és etnikai műsorai	85
11.1. A Pátria Rádió – a Szlovák Rádió Magyar Főszerkesztősége – Pozsony	85
11.2. A Pátria Rádió – a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztősége – Eperjes, Kassa	87
12. A Szlovák Televízió nemzetiségi és etnikai műsorai	88
13. A nemzeti és etnikai kisebbségeket érintő anyagi támogatás rendszere az állami költségvetésből	90
14. A kisebbségi oktatás helyzete	97
14.1. Óvodák	99
14.2. Alapiskolák	99
14.3. Középiskolák	100
14.4. Speciális óvodák és iskolák	100
14.5. Az oktatásügy számokban	101
15. A nemzeti és etnikai kisebbségek nyelvén megjelent folyóiratok és könyvek 2003-ban Szlovákiában	112
15.1. Országos terjesztésű magyar nyelvű folyóiratok	112
15.2. Országos terjesztésű ukrán nyelvű folyóiratok	113
15.3. Országos terjesztésű ruszin nyelvű folyóiratok	113
15.4. Országos terjesztésű orosz nyelvű folyóiratok	113
15.5. Országos terjesztésű lengyel nyelvű folyóiratok	113
15.6. Országos terjesztésű cseh nyelvű folyóiratok	113
15.7. Országos terjesztésű roma nyelvű folyóiratok	113
15.8. Szlovákiai magyar könyvkiadók	113
15.9. Roma nyelvű kiadványok	121
15.10. Ruszin nyelvű kiadványok	121
15.11. Ukrán nyelvű kiadványok	121
16. Közéleti krónika 2003. A szlovákiai nemzeti és etnikai kisebbségek legfontosabb társadalmpolitikai és kulturális eseményei	122
16.1. A magyar kisebbség	122
16.2. A roma kisebbség	144
16.3. A cseh kisebbség	157
16.4. A ruszin kisebbség	159
16.5. Az ukrán kisebbség	164
16.6. A német kisebbség	168
16.7. A lengyel kisebbség	173
16.8. A horvát kisebbség	175
16.9. A zsidó kisebbség	176
16.10. A bolgár kisebbség	178
16.11. Az orosz kisebbség	179
17. Magyar–szlovák helységnévjegyzék	181
Felhasznált irodalom	192
A kötet szerzői	191

ÁBRA- ÉS TÁBLÁZATJEGYZÉK

1. ábra.	Szlovákia lakosságának nemzetiségi megoszlása 2001-ben	15
1. táblázat.	Szlovákia népességének megoszlása nemzetiség, anyanyelv és nem szerint.....	16
2. ábra.	A nemzeti és etnikai kisebbségek számaránya a NUTS 4 régiókban.....	18
3. ábra.	A magyar nemzetiség számarányának megoszlása a NUTS 4 régiókban.....	19
4. ábra.	A roma nemzetiség számarányának megoszlása a NUTS 4 régiókban.....	20
5. ábra.	A cseh nemzetiség számarányának megoszlása a NUTS 4 régiókban.....	20
6. ábra.	A ruszin nemzetiség számarányának megoszlása a NUTS 4 régiókban.....	21
7. ábra.	Az ukrán nemzetiség számarányának megoszlása a NUTS 4 régiókban.....	21
2. táblázat.	Szlovákia lakosságának nemzetiségi megoszlása a NUTS 3 és NUTS 4 régiókban belül.....	22
3. táblázat.	Szlovákia lakosságának nemzetiségi megoszlása a NUTS 3 és NUTS 4 régiókban belül (a 2. táblázat folytatása)	24
4. táblázat.	Szlovákia lakosságának nemzetiségi megoszlása a nem alapján 2001-ben és 1991-ben (%).....	26
5. táblázat.	Szlovákia nemzetiségeinek korcsoportok szerinti megoszlása	27
6. táblázat.	Szlovákia nemzetiségeinek korcsoportok szerinti megoszlása – férfi.....	27
7. táblázat.	Szlovákia nemzetiségeinek korcsoportok szerinti megoszlása – nő.....	28
8. táblázat.	Ezer lakos életkor szerinti megoszlása az egyes nemzetiségeknél 2001-ben	28
8. ábra.	Az időskorúak (60+) korcsoportjába tartozók lélekszáma 1000 főből az egyes nemzetiségeken belül	29
9. ábra.	A gyermekkorúak (0–14) korcsoportjába tartozók lélekszáma 1000 főből az egyes nemzetiségeken belül	29
10. ábra.	Egyes szlovákiai nemzetiségek korpiramisa.....	30
9. táblázat.	Szlovákia lakosságának iskolai végzettség szerinti megoszlása a nemzetiség alapján	32
10. táblázat.	Szlovákia férfi lakosságának iskolai végzettség szerinti megoszlása a nemzetiség alapján	33
11. táblázat.	Szlovákia női lakosságának iskolai végzettség szerinti megoszlása a nemzetiség alapján	33
12. táblázat.	A népesség gazdasági aktivitása	34
13. táblázat.	A férfi népesség gazdasági aktivitása.....	36
14. táblázat.	A női népesség gazdasági aktivitása	36
11. ábra.	A foglalkoztatottak ágazati megoszlása nemzetiségi bontásban	37

15. táblázat.	A kereső népesség számának megoszlása nemzetiség szerint az egyes gazdasági ágazatokban	38
16. táblázat.	A kereső férfi népesség számának megoszlása nemzetiség szerint az egyes gazdasági ágazatokban.....	39
17. táblázat.	A kereső női népesség számának megoszlása nemzetiség szerint az egyes gazdasági ágazatokban.....	40
18. táblázat.	Szlovákia gazdaságilag aktív lakosságának nemzetiségi megoszlása társadalmi csoportok szerint 2001-ben.....	41
12. ábra.	Az egy vállalkozásra jutó gazdaságilag aktív népesség száma	42
13. ábra.	A munkások számaránya a gazdaságilag aktív népességben belül	42
14. ábra.	A legalább 10%-os nemzetiségi részaránnyal rendelkező községek számaránya az egyes NUTS 4 régiók településhálózatához viszonyítva	43
19. táblázat.	A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – a nemzetiség alapján	44
20. táblázat.	A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – a nemzetiség alapján	44
21. táblázat.	A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – a nemzetiség alapján	45
22. táblázat.	A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – a nemzetiség alapján	45
23. táblázat.	A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – az anyanyelv alapján	46
24. táblázat.	A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – az anyanyelv alapján	46
25. táblázat.	A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – az anyanyelv alapján	47
26. táblázat.	A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – az anyanyelv alapján	47
15. ábra.	A legalább 10% magyar számarányú községek számának megoszlása NUTS 4 régióként.....	48
27. táblázat.	Legalább 800 magyar főt számláló szlovákiai városok összlakossága és magyar népessége 1991-ben és 2001-ben	49
16. ábra.	A legalább 10% roma számarányú községek számának megoszlása NUTS 4 régióként.....	50
28. táblázat.	A roma kisebbség településeken betöltött számarányának a változása 1991–2001.....	51
17. ábra.	A legalább 10% ruszin számarányú községek számának megoszlása NUTS 4 régióként.....	52
18. ábra.	A legalább 10% ukrán számarányú községek számának megoszlása NUTS 4 régióként.....	53
19. ábra.	Községek, ahol a horvát nemzetiség számaránya 10% fölötti	54
20. ábra.	Községek, ahol a német nemzetiség számaránya 10% fölötti	54
21. ábra.	Községek, ahol a cseh nemzetiség számaránya 10% fölötti	55
29. táblázat.	A magyar nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói az 1991. és a 2001. évi népszámlálás alapján.....	56

30. táblázat.	A roma nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói az 1991. és a 2001. évi népszámlálás alapján.....	65
31. táblázat.	A ruszin nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói az 1991. és a 2001. évi népszámlálás alapján.....	68
32. táblázat.	Az ukrán nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói az 1991. és a 2001. évi népszámlálás alapján.....	71
33. táblázat.	A horvát nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói a 2001. évi népszámlálás alapján	71
34. táblázat.	A cseh nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói a 2001. évi népszámlálás alapján	72
35. táblázat.	A német nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói a 2001. évi népszámlálás alapján	72
36. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek műsorideje a szlovák közszolgálati televízióban 2002-ben	91
37. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek műsorideje a szlovák közszolgálati televízióban 2003-ban.....	92
22. ábra.	A nemzeti és etnikai kisebbségek műsorideje a szlovák közszolgálati televízióban.....	92
38. táblázat.	Az SZK KM által meghatározott célirányos támogatások iránti kérelmek megoszlása 2002-ben és 2003-ban	93
39. táblázat.	Az SZK KM által meghatározott célirányos támogatások megoszlása az egyes nemzetiségeket illetően 2002-ben (Sk-ban).....	93
40. táblázat.	Az SZK KM által meghatározott rendkívüli kulturális támogatások 2002-ben (Sk-ban)	94
41. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Szlovákia	94
42. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Pozsonyi kerület	95
43. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Nagyszombati kerület	95
44. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Trencsényi kerület.....	96
45. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Nyitrai kerület	96
46. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Zsolnai kerület.....	97
47. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Besztercebányai kerület	97
48. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Kassai kerület.....	98

49. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Eperjesi kerület	98
50. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek kiadóinak nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Szlovákia	99
51. táblázat.	A nemzeti és etnikai kisebbségek oktatási intézményeinek típusai.....	100
52. táblázat.	Az óvodák szerkezete	103
53. táblázat.	Óvodák, csoportok és gyermekek százalékarányai az intézmény nevelési nyelve szerint	103
54. táblázat.	Óvoda – Gyermekek megoszlása nemzetiség szerint – Állami intézmények	104
55. táblázat.	Óvoda – Gyermekek megoszlása nemzetiség szerint – Egyházi intézmények.....	104
56. táblázat.	Óvoda – Gyermekek megoszlása nemzetiség szerint – Magánintézmények.....	104
57. táblázat.	Óvoda – Gyermekek megoszlása nemzetiség szerint.....	105
58. táblázat.	Alapiskolák szerkezete (teljes szervezettségű + alsó tagozatos + felső tagozatos).....	105
59. táblázat.	Alapiskolák – Iskolák, osztályok és tanulók százalékarányai az intézmény tanítási nyelve szerint	106
60. táblázat.	Alapiskolák – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Állami intézmények	106
61. táblázat.	Alapiskolák – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Egyházi intézmények.....	106
62. táblázat.	Alapiskolák – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Magánintézmények	107
63. táblázat.	Alapiskolák – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Összesen	107
64. táblázat.	Gimnáziumok (négy-, öt-, hat-, ill. nyolcosztályos) szerkezete	108
65. táblázat.	Gimnáziumok – Iskolák, osztályok és tanulók százalékarányai az intézmény tanítási nyelve szerint	108
66. táblázat.	Gimnáziumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Állami intézmények	109
67. táblázat.	Gimnáziumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Egyházi intézmények.....	109
68. táblázat.	Gimnáziumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Magánintézmények.....	109
69. táblázat.	Gimnáziumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Összesen	110
70. táblázat.	Szakközépiskolák és konzervatóriumok szerkezete.....	110
71. táblázat.	Szakközépiskolák és konzervatóriumok – Iskolák, osztályok és tanulók százalékarányai az intézmény tanítási nyelve szerint	111
72. táblázat.	Szakközépiskolák és konzervatóriumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Állami intézmények	111
73. táblázat.	Szakközépiskolák és konzervatóriumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Egyházi intézmények.....	111
74. táblázat.	Szakközépiskolák és konzervatóriumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Magánintézmények.....	112

---

75. táblázat.	Szakközépiskolák és konzervatóriumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Összesen.....	112
76. táblázat.	Összevont középiskolák és szakmunkásképzők szerkezete	112
77. táblázat.	Összevont iskolák tanulói nemzetiség szerint	113
78. táblázat.	Szakmunkásképző iskolák tanulói nemzetiség szerint.....	113
79. táblázat.	Speciális intézmények szerkezete.....	113
80. táblázat.	Speciális intézmények tanulói nemzetiség szerint	114

ELŐSZÓ

A nemzeti és etnikai kisebbségek ügye – kulturális és szociális sajátosságai, a többségi nemzettel való sűrűdásmentes együttélésük feltételei, közjogi helyzetük meghatározása, saját kulturális intézményrendszerük optimális kialakításának módozatai, zökkenőmentes betagozódásuk a társadalmi élet legkülönbözőbb területeire – minden civilizált ország kulturális és politikai közgondolkodásának, sőt a demokratikus parlamentek és a különböző szintű államigazgatási szervek munkájának is szerves részét képezi.

Szlovákiában – hasonlóan a közép-európai térség más országaihoz, amelyeknek viharos 20. századi történelme nem tette lehetővé a kisebbségek helyzetének demokratikus rendezését, sőt még e folyton változó (és többnyire rosszabbodó!) helyzet szakszerű és ideológiamentes vizsgálatát sem – a rendszerváltást követően a kérdéskör gyors rendezésének feltételei nem voltak adottak. A nemzeti és etnikai kisebbségeknek a kommunista rezsim által szőnyeg alá söpört s egyre nehezebben kezelhető problémái, illetve a többségi nemzet sokszor történelmi tévhitelen és ismerethiányon alapuló, a múlt feldolgozatlan nemzeti traumáiból erőt merítő negatív előítéletei, sajnos, a mai napig etnikai-politikai feszültséget indukálnak Szlovákiában.

Ha pedig létezik egy feszültségforrás, abban is biztosak lehetünk, hogy a politikai palettán megjelennek azok a pártok is, amelyek ennek a feszültségforrásnak a kiaknázására építik ideológiájukat. Ha ezek a szélsőséges – adott esetben jobboldali – politikai erők nem is tesznek szert nagyobb szavazóbázisra, annyit azért elérnek, hogy folytonos uszításukkal befolyásolják a közhangulatot, s így az egész politikai spektrumot deformálják. Sajnálatos módon az érzelmileg túlfűtött közhangulatot érzékelve a mérsékeltebb többségi politikai pártok sem képesek minden esetben ellenállni a mélyen rosszhiszemű nacionalista populizmus kísértésének. A mesterségesen fenntartott feszültség pedig természetesen újabb feszültségeket generál.

Ennek pedig az a következménye, hogy a politikai közbeszéd témái között kiiktathatatlanokká válnak azok az álproblémák, amelyek hihetetlen energiákat vonnak el egyrészt a nemzeti és etnikai kisebbségek égető gondjai felelősségteljes, eurokonform kezelésének keresésétől, másrészt azoknak a valós kérdéseknek a megoldásától, amelyek nemzeti hovatartozástól függetlenül minden állampolgárt érintenek. Ráadásul a sokszor heves és arrogáns politikai vitákba torkolló szócséplés az ország nemzetközi megítélése szempontjából is rettenetes károkat okoz, melynek természetesen gazdasági következményei is könnyen lehetnek.

Annak, hogy a fentebb leírt negatív folyamatok megállítását, illetve a nacionalista demagógia eszkalálódásának megelőzését elősegítsük, egyetlen módja van: a kisebbségek helyzetének tudományos szempontú vizsgálata, a folyamatok szakszerű, a legújabb elméleti módszerekre alapozott nyomon követése, valamint az ekként szerzett ismeretek hozzáférhetővé tétele a lehető legszélesebb rétegek számára. Mindazon kiadványok, amelyek ezt a nemes célt követik – és céljuk elérése érdekében megfelelő szellemi tőkét is képesek felhalmozni –, olyan missziót teljesítenek, amely mind a kisebbségi kultúrák

sértetlen fennmaradása és gazdagodása, mind a többségi nemzet épülése, nemzettudatának modernizációja, mind pedig az ország politikai stabilitása tekintetében, vagyis Szlovákia szellemi és gazdasági fejlődésének szempontjából is kiemelkedő fontossággal bír.

Minden túlzás nélkül állítható, hogy a *Nemzeti és etnikai kisebbségek Szlovákiában* című, a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézet gondozásában megjelent kötet ilyen kiadvány.

Dohányos Róbert

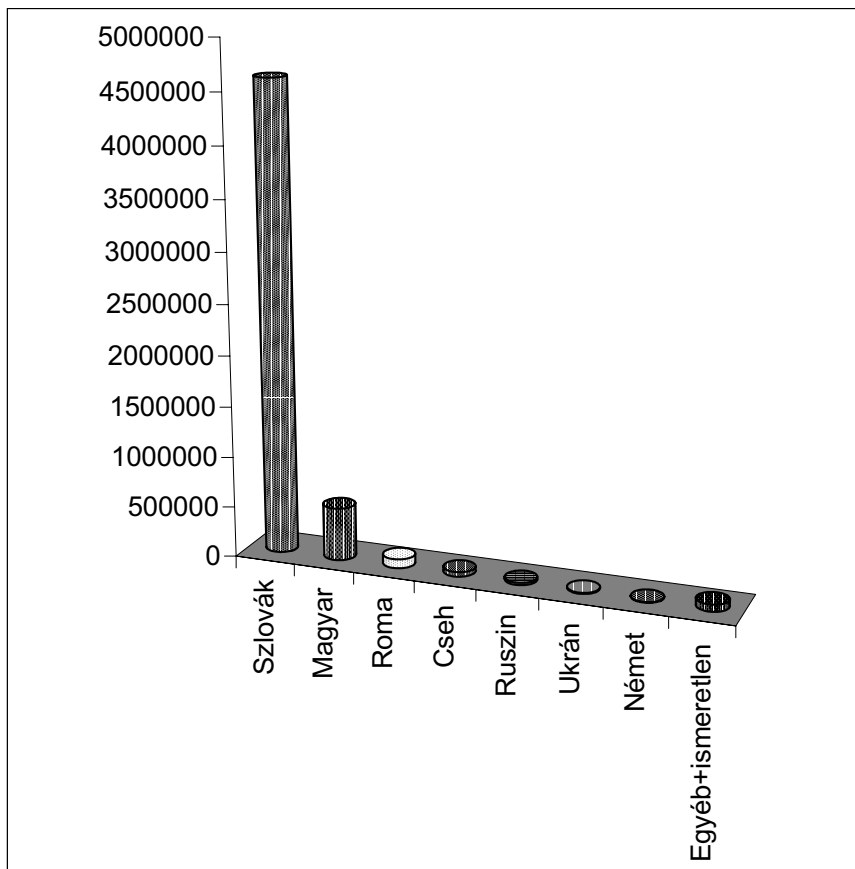

1. SZLOVÁKIA LAKOSSÁGÁNAK NEMZETISÉGI MEGOSZLÁSA

A 2001. évi népszámlálás Szlovákiában 5 379 455 lakost mutatott ki. Az ország lakónépességén belül a nemzeti és etnikai kisebbségek 14,22%-os számaránya a következőképp oszlott meg: magyar (520 528 fő), roma (89 920 fő), cseh (44 620 fő), ruszin (24 201 fő), ukrán (10 814 fő), német (44 620 fő), lengyel (2602 fő), horvát (890 fő), valamint egyéb (11 119 fő). Az ismeretlen kategóriába soroltak száma 54 502 fő volt.

1. ábra

Szlovákia lakosságának nemzetiségi megoszlása 2001-ben

Forrás: Népszámlálás 2001

2. SZLOVÁKIA LAKOSSÁGÁNAK ANYANYELV SZERINTI MEGOSZLÁSA

A 2001. évi népszámláláskor a szlovák, ukrán és szerb nemzetiségű lakosságon kívül valamennyi nemzetiség lélekszáma az anyanyelvi kötődés alapján magasabb volt, mint a nemzetiségi hovatartozás alapján. Ez a tény pedig fokozottan hangsúlyozza Szlovákia soknemzetiségű jellegét.

1. táblázat

Szlovákia népességének megoszlása nemzetiség, anyanyelv és nem szerint

Anyanyelv	Nem összesen	Nemzetiség												Anyanyelv összesen
		Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Egyéb	Ismeretlen	
Szlovák	Férfi	2 171 499	4 911	10 489	637	552	3 370	828	111	54	32	935	1 596	2 195 014
	Nő	2 295 184	4 505	9 994	541	576	3 421	643	163	54	33	650	1 439	2 317 203
	Összesen	4 466 683	9 416	20 483	1 178	1 128	6 791	1 471	274	108	65	1 585	3 035	4 512 217
Magyar	Férfi	25 123	243 513	4 510	15	17	221	93	6	7	1	89	377	273 972
	Nő	30 113	263 707	4 359	22	65	203	60	6	6	4	60	352	298 957
	Összesen	55 236	507 220	8 869	37	82	424	153	12	13	5	149	729	572 929
Roma	Férfi	19 101	1 024	30 060	9	9	48	1	0	0	0	10	162	50 424
	Nő	18 702	994	29 114	8	10	41	0	0	0	0	4	151	49 024
	Összesen	37 803	2 018	59 174	17	19	89	1	0	0	0	14	313	99 448
Ruszin	Férfi	13 651	4	25	11 116	1 346	21	0	0	0	1	25	72	26 261
	Nő	15 234	11	15	11 635	1 650	24	0	2	0	0	14	61	28 646
	Összesen	28 885	15	40	22 751	2 996	45	0	2	0	1	39	133	54 907
Ukrán	Férfi	572	13	3	37	2 567	13	1	1	0	0	6	6	3 219
	Nő	770	23	1	46	3 773	5	1	7	0	0	15	19	4 660
	Összesen	1 342	36	4	83	6 340	18	2	8	0	0	21	25	7 879
Cseh	Férfi	3 348	165	43	17	11	15 599	32	9	1	3	1 206	309	20 743
	Nő	4 851	149	35	21	23	21 052	18	12	1	0	917	379	27 458
	Összesen	8 199	314	78	38	34	36 651	50	21	2	3	2 123	688	48 201
Német	Férfi	842	56	3	0	1	19	1 605	0	6	0	84	16	2 632
	Nő	1 474	69	1	0	2	52	2 020	3	9	0	62	19	3 711
	Összesen	2 316	125	4	0	3	71	3 625	3	15	0	146	35	6 343
Lengyel	Férfi	142	5	0	1	2	4	0	641	0	0	6	12	813
	Nő	282	6	0	2	3	7	1	1 607	0	0	5	5	1 918
	Összesen	424	11	0	3	5	11	1	2 248	0	0	11	17	2 731
Horvát	Férfi	90	5	0	0	0	1	0	0	424	17	13	5	555
	Nő	110	6	0	0	0	3	2	0	306	0	3	3	433
	Összesen	200	11	0	0	0	4	2	0	730	17	16	8	988
Szerb	Férfi	18	1	0	0	0	1	0	0	3	254	23	7	307
	Nő	21	0	0	0	0	0	0	0	0	76	7	0	104
	Összesen	39	1	0	0	0	1	0	0	3	330	30	7	411
Egyéb	Férfi	317	16	2	5	35	13	7	1	6	5	3 720	80	4 207
	Nő	363	13	4	6	68	15	2	3	3	1	2 622	38	3 138
	Összesen	680	29	6	11	103	28	9	4	9	6	6 342	118	7 345
Ismeretlen	Férfi	6 566	676	635	48	44	244	54	10	8	6	127	25 950	34 368
	Nő	6 481	656	627	35	60	243	37	20	2	1	82	23 444	31 688
	Összesen	13 047	1 332	1 262	83	104	487	91	30	10	7	209	49 394	66 056
Nemzetiség összesen	Férfi	2 241 269	250 389	45 770	11 885	4 584	19 554	2 621	779	509	319	6 244	28 592	2 612 515
	Nő	2 373 585	270 139	44 150	12 316	6 230	25 066	2 784	1 823	381	115	4 441	25 910	2 766 940
	Összesen	4 614 854	520 528	89 920	24 201	10 814	44 620	5 405	2 602	890	434	10 685	54 502	5 379 455

Forrás: Népszámlálás 2001

3. A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK TERÜLETI ELHELYEZKEDÉSE

A nemzeti és etnikai kisebbségek területi elhelyezkedésének mai képe egy hosszú történelmi fejlődés eredménye. A Szlovákiában élő kisebbségek által lakott tér nem a mostani állami keretek között alakult ki, a nemzetiségek többségénél egyértelműen meghatározhatók az általuk évszázadok óta lakott terek határai. A többségi nemzet részéről e határok elhomályosítására tett kísérletek némely kisebbség esetében (német, zsidó) ugyan szerkezetében megbontották a történelmi etnikai térszerkezetet, de többségüknél azt eltörölni nem tudták sem nyílt erőszakkal, sem az egyes csehszlovák/szlovák kormányok asszimilációs politikájával.

Szlovákia természetföldrajzi adottságai – a kis területi kiterjedés ellenére – jelentős eltérést mutatnak. Ennek vetülete mutatkozik meg az egyes etnikumok által lakott térben is, befolyásolva az ott lakók településhálózatát. A szlovákiai kisebbségek közül a magyar és horvát kisebbség döntő többsége az alföldi tájakon él, míg a többi nemzetiség inkább az alacsony és a közép hegyvidék jellegű tájak lakóinak számít.

A magyar kisebbség többsége (a Nyitra környéki magyarság kivételével) viszonylag kedvező etnikai viszonyok között él: az anyaország határához tapadó etnikai tömbterületet népesíti be (bár az elmúlt évtizedekben a magyarok lakta települések etnikai összetétele jelentős változásokon ment keresztül a többségi nemzet képviselőinek a javára). A magyar nyelvterület közel 600 km hosszan fut a szlovák–magyar határ mentén, mely legnagyobb észak–déli kiterjedését Nyugat-Szlovákiában éri el. A magyar nyelvterület – beleértve a nyitrai nyelvterületet is – közel 10 000 km² kiterjedésű.

A roma populáció területi eloszlásában viszonylag kevés változás történt az elmúlt évszázadban a nagyarányú népességmozgásuk ellenére: tovább növekedett a kelet-szlovákiai tömörülések súlya (mindenekelőtt Gömörben és a Szepességben), ezáltal markánsabbá vált térbeli eloszlásuk korábbi egyenlőtlensége. Napjainkban a roma társadalom 70%-a az ország területének közel egyötödén összpontosul.

Az 1950-es években induló szocialista iparosítás jelentős hatással volt a romák nem roma környezetben való szétszóródására. A városok ipari beruházásai, melyek főként tömeges, alacsony képesítésű munkaerőt igényeltek, jelentős urbanizálódási folyamatot indítottak el a roma népesség körében (napjainkban a roma kisebbség 43%-a város lakó).

A 46 620 főt számláló cseh kisebbség a magas lélekszám ellenére szórványkisebbséget alkot (számaránya csupán egyetlen szlovákiai községben haladja meg a 10%-ot, mégpedig a Csallóköz közepén fekvő Macházán, melynek etnikai szerkezete a Csehszlovákia létrejöttét követő ún. kolonizálási folyamat emléke). Pozsony és Kassát leszámítva – ahol 7972, illetve 2083 cseh nemzetiségű személy él – a cseh kisebbség szétszórtan él az ország területén, bár a cseh nemzetiségű lakosok száma valamennyi kerületszékelyen meghaladja az 500 főt.

A ruszinok hagyományos településterülete Szlovákia északkeleti része. A ruszin kisebbség által lakott szlovákiai régiók összterülete területe közel 3000 km².

Az ukrán nemzetiség területi elhelyezkedése a ruszin kisebbség területi elhelyezkedésével mutat hasonlóságot. A lélekszámban közel 11 000 főt számláló ukrán kisebbség által lakott tér azonban nem kompakt jellegű, számarányuk mindössze 16 településen haladja meg a 10%-ot.

Bár napjainkban a német nemzetiség szórványkisebbségnek tekinthető, az elmúlt évszázadokban lakott régiókban az átlagosnál nagyobb az előfordulásuk. A német nemzetiségű populáció számaránya mindössze öt közép-szlovákiai és két kelet-szlovákiai községben haladja meg a lakónépességen belüli 10%-ot.

A lengyel nemzeti közösség tagjainak többsége az ország északi régióiban, a lengyel határ mentén él – mindenekelőtt Észak-Árvában és Észak-Szepességben.

A horvát nemzeti kisebbség több mint 90%-a Nyugat-Szlovákiában összpontosul, azon belül is a Pozsony mellett elterülő Dunacsúnban és Horvátjárfaluban (ahol számarányuk 16,2%, illetve 20,4%).

4. A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK MEGOSZLÁSA A KÖZIGAZGATÁSI EGYSÉGEK TÜKRÉBEN

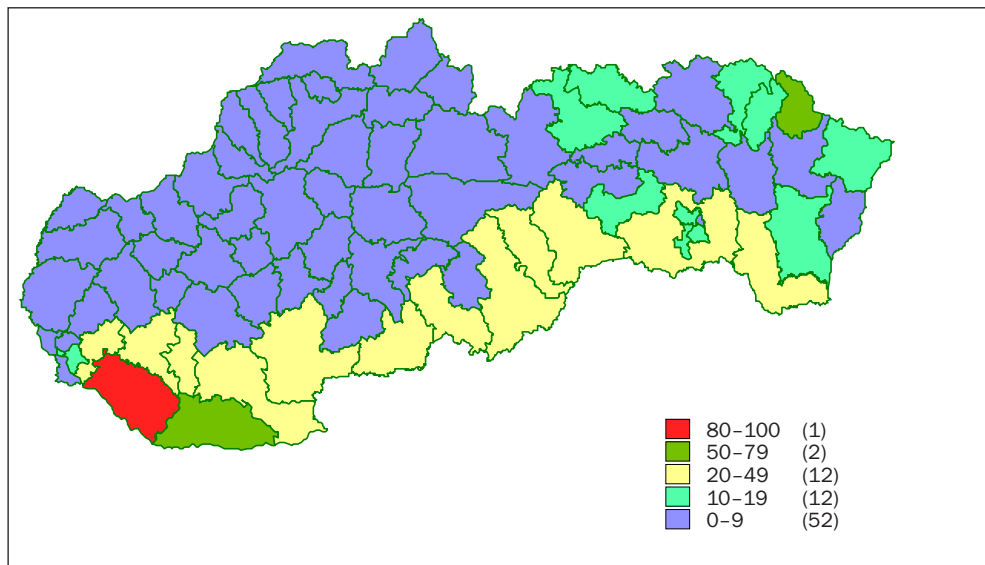
Szlovákia 2003-ban érvényes közigazgatási rendszere 79 járásból (NUTS 4 régió) és 8 kerületből (NUTS 3 régió) állt.

A magyar kisebbség több mint 99%-a a szlovák–magyar határ mentén elterülő 27 járásban él, mely teljes mértékben lefedi a magyar nyelvterületet. Számarányuk e régiókon belül a 83,3%-tól 1,1%-ig terjed (általánosan az ország nyugati felében magasabb a magyarok számaránya). Az említett 27 járást felölelő kerületek szintjén a magyarok számaránya a Nyitrai kerületben a legmagasabb (27,6%), a Pozsonyi kerületben pedig a legalacsonyabb (4,6%). A magyar kisebbség számaránya 2 járásban haladja meg az 50%-ot.

2. ábra

A nemzeti és etnikai kisebbségek számaránya a NUTS 4 régiókban¹ (%)

Forrás: Népszámlálás 2001

A roma kisebbség számaránya 36 járásban haladja meg az 1%-ot, melyek közt csupán 2 található az ország nyugati felében. A fennmaradó 34 kelet-szlovákiai járásból 22-ben a romák számaránya a 2%-ot is meghaladja. A legmagasabb számarányt a Késmárki, Lőcsei, Varannói, Nagyrőcei és Gölnicbányai járásban éri el (8,8–6,8% között). Kerületi szinten a legmagasabb számarányt az Eperjesi kerületben (4%) és Kassai kerületben éri el (3,9%).

A cseh nemzetiség lélekszáma 20 járásban éri el a népesség legalább 1 százalékát. A legmagasabb számarányt (2,6%) a szlovák–cseh határvidéken elterülő Szokolcai járásban mondhatják magukénak, ezt a Pozsony I. járás követi 2,4%-kal. Kerületi szinten mindössze a Pozsonyi kerületben haladja meg számarányuk az 1%-ot.

A ruszin kisebbség egyértelműen Északkelet-Szlovákia 7 járásában összpontosul (Ólubló, Bártfa, Felsővízköz, Sztropkó, Mezőlaborc, Homonna, Szinna), ahol számarányuk

1 Az Európai Unió Statisztikai Hivatala (EUROSTAT) által használt megjelölés a statisztikai kistérségre. A 2003-ban Szlovákiában érvényben levő közigazgatási rendszerben a NUTS 4 régióknak a járások feleltek meg.

1 járásban (Mezőlaborc) meghaladja a 40%-ot is. Az említett járásokat magában foglaló Eperjesi kerületben a ruszinok 87,3%-a él, további 8,3%-uk pedig a szomszédos Kassai kerület területén.

Az ukrán nemzetiség területi megoszlása a ruszin nemzetiségével mutat hasonlóságot, közel kétharmaduk (62,7%) az Eperjesi kerületben él, ami kerületi szinten 2,7%-ot jelent. Számarányuk 6 járásban haladja meg az 1 százalékot, melyek közül a Szinnai járás vezet (2,8%). A Kassai kerületben az ukrán populáció 18,7%-a él.

A német kisebbség döntő többsége a Kassai és a Pozsonyi kerületben él (a szlovákiai német populáció 28,5, illetve 24,8%-a), a lakónépességen belüli számarányuk mindkét kerületben 0,2%. A járások szintjén a lakónépességen belüli legnagyobb számarányt a Kassa környéki és a Privigyei járásban érik el (0,6, ill. 0,4%).

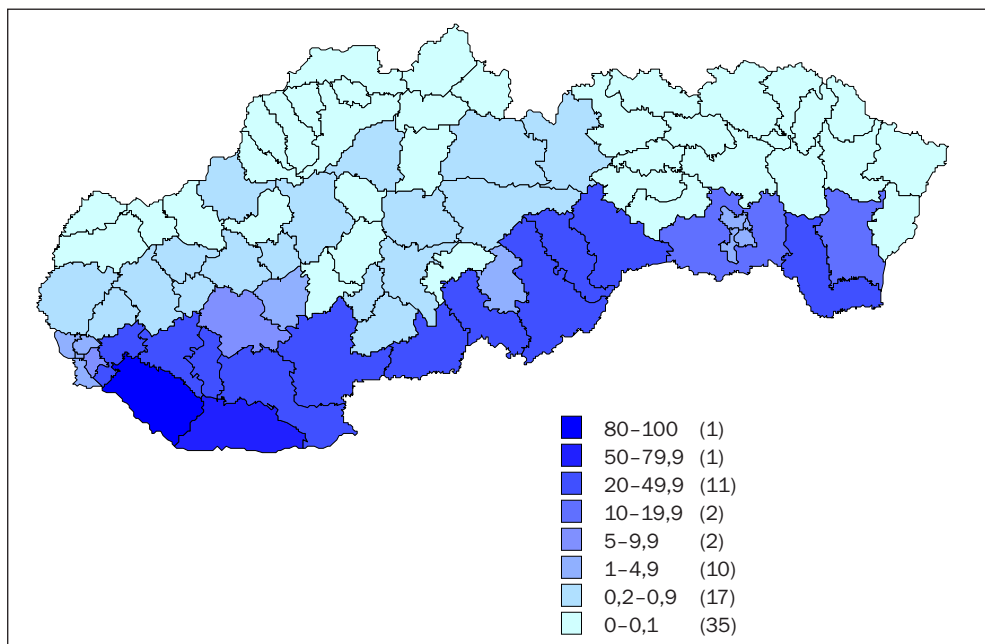
Bár a lengyel kisebbség 39%-a az Eperjesi és a Zsolnai kerületben él, Szlovákia valamennyi járásában találkozhatunk velük (legmagasabb a számarányuk a Turdossini és a Késmárki járásban – 0,3 és 0,2%).

A horvát nemzetiség több mint fele a Pozsony V. járás területén összpontosul, az alacsony lélekszámuk következtében számarányuk azonban csak 0,37%.

A többi szlovákiai nemzeti és etnikai kisebbségnél – szórványjellegük miatt – a számarányukat tekintve nem mutatható ki jelentősebb koncentráció a közigazgatás különböző szintjein.

3. ábra

A magyar nemzetiség számarányának megoszlása a NUTS 4 régiókban (%)

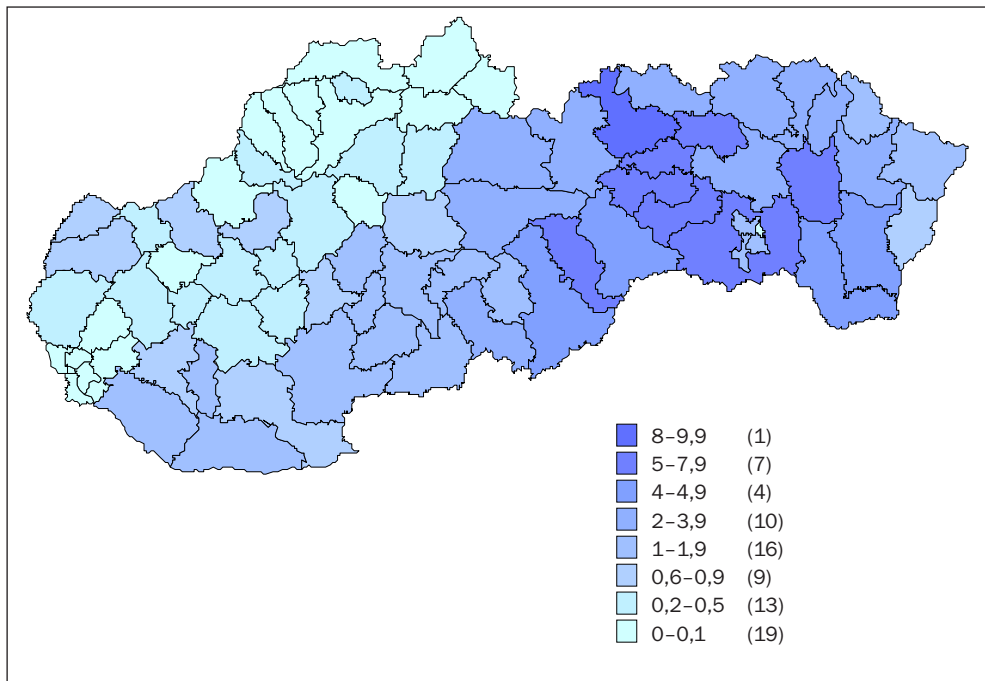

Forrás: Népszámlálás 2001

4. ábra

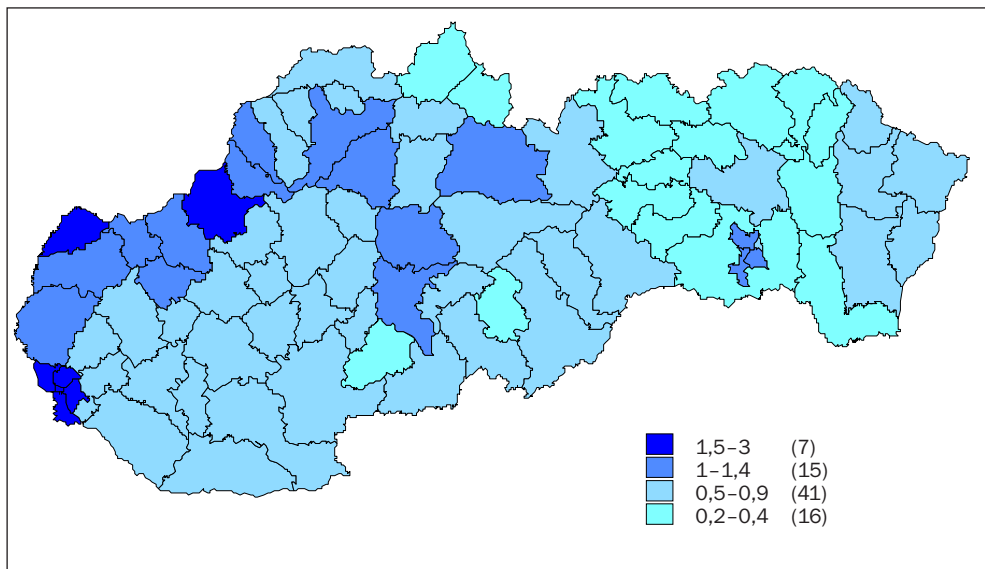
A roma nemzetiség számarányának megoszlása a NUTS 4 régiókban (%)

Forrás: Népszámlálás 2001

5. ábra

A cseh nemzetiség számarányának megoszlása a NUTS 4 régiókban (%)

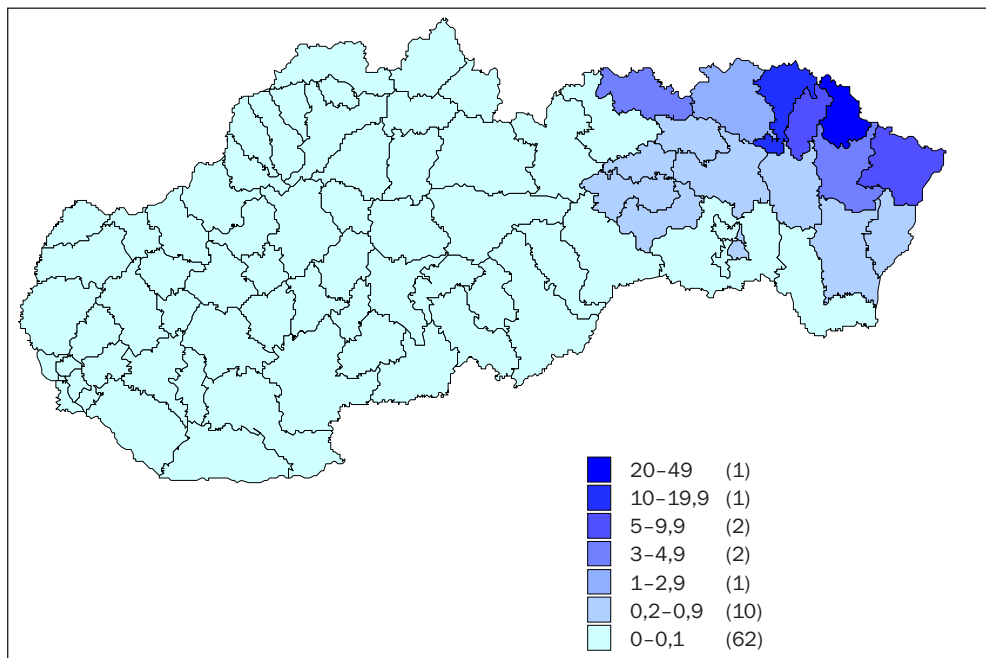

Forrás: Népszámlálás 2001

6. ábra

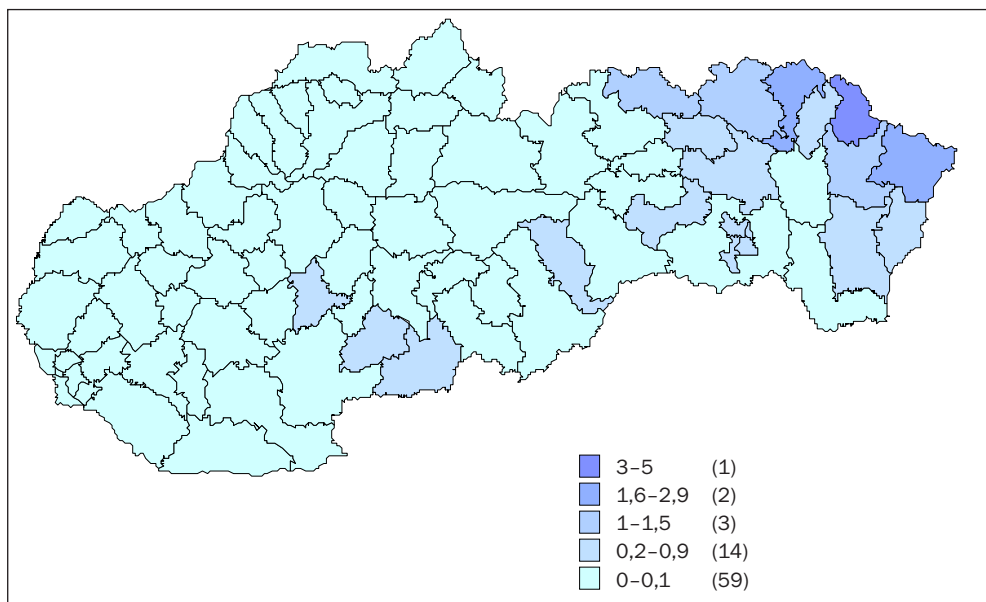
A ruszin nemzetiség számarányának megoszlása a NUTS 4 régiókban (%)

Forrás: Népszámlálás 2001

7. ábra

Az ukrán nemzetiség számarányának megoszlása a NUTS 4 régiókban (%)

Forrás: Népszámlálás 2001

2. táblázat

Szlovákia lakosságának nemzetiségi megoszlása a NUTS 3 és NUTS 4 régiókon belül

Szlovákia, kerületek, járások	A lakosság száma	Nemzetiségi megoszlás (fő)						
		Szlovák	Magyar	Roma	Cseh	Morva	Ruszin	Ukrán
Szlovákia	5 379 455	4 614 854	520 528	89 920	44 620	2 348	24 201	10 814
Pozsonyi kerület	599 015	546 685	27 434	755	9 591	745	526	542
Pozsony I.	44 798	40 321	1 304	62	1 090	60	57	86
Pozsony II.	108 139	96 595	6 405	120	1 999	173	102	83
Pozsony III.	61 418	56 942	1 542	38	1 255	103	57	64
Pozsony IV.	93 058	86 445	2 327	36	1 785	158	121	100
Pozsony V.	121 259	111 458	4 873	161	1 843	141	124	119
Malacka	64 354	62 396	191	271	709	47	19	14
Bazin	54 164	52 731	239	28	494	31	24	29
Szenc	51 825	39 797	10 553	39	416	32	22	47
Nagyszombati kerület	551 003	407 246	130 740	3 163	4 778	167	72	196
Dunaszerdahely	112 384	15 741	93 660	1 069	617	18	12	33
Galánta	94 533	56 213	36 518	697	505	12	12	19
Galgóc	45 351	44 570	79	203	257	9	5	10
Pöstyén	63 928	62 395	120	73	725	44	13	12
Szenice	60 891	59 208	80	527	676	18	11	24
Szokolca	46 791	44 789	55	344	1 229	21	2	69
Nagyszombat	127 125	124 330	228	250	769	45	17	29
Trencsényi terület	605 582	589 344	1 058	1 547	6 319	370	87	214
Bán	38 640	37 813	36	312	238	5	2	29
Illava	62 042	60 191	84	109	771	41	9	22
Miava	29 243	28 236	16	107	371	18	4	36
Vágújhely	63 530	61 520	79	377	819	39	4	15
Simony	48 005	47 140	92	105	275	14	4	6
Vágbeszerce	65 150	64 008	43	38	517	29	15	14
Privigyé	140 444	136 502	495	379	989	65	16	56
Puhó	45 761	44 922	17	54	445	15	4	12
Trencsén	112 767	109 012	196	66	1 894	144	29	24
Nyitrai kerület	713 422	499 761	196 609	4 741	4 526	186	85	275
Komárom	108 556	30 079	74 976	1 211	705	13	10	31
Léva	120 021	82 993	33 524	1 242	879	26	16	41
Nyitra	163 540	149 060	10 956	579	1 148	86	24	82
Érsekújvár	149 594	89 051	57 271	958	870	21	13	18
Vágssellye	54 000	33 435	19 283	539	280	14	12	27
Nagytapolcsány	74 089	72 821	116	146	424	14	8	53
Aranyosmarót	43 622	42 322	483	66	220	12	2	23
Zsolnai kerület	692 332	674 766	660	2 795	6 123	297	129	223
Nagybiccse	30 788	30 413	6	2	158	1	4	1
Csaca	92 843	90 609	34	125	755	3	6	30
Alsókubin	39 364	38 651	37	55	262	5	4	10
Kiszucaújhely	33 778	32 677	10	140	244	5	4	16
Liptószentmiklós	73 984	70 585	142	1 512	1 031	63	23	22
Turócszentmárton	97 813	93 962	202	415	1 271	77	35	30
Námesztó	56 053	55 658	15	6	141	1	2	11
Rózsahegy	59 420	58 151	55	292	355	22	8	48
Stubnyafürdő	16 866	16 333	19	23	92	6	0	5
Turdossin	35 062	34 691	16	5	120	2	3	0
Zsolna	156 361	153 036	124	220	1 694	112	40	50
Besztercebányai kerület	662 121	553 865	77 795	15 463	4 560	201	148	553
Besztercebánya	111 984	106 793	495	650	1 320	79	44	54
Selmecbánya	17 151	16 298	53	304	82	10	4	8
Brezsnóbánya	65 909	62 438	99	2 347	385	12	20	40
Gyetva	33 514	32 653	48	324	177	1	4	23
Korpona	22 885	22 082	106	402	73	4	1	49

Szlovákia, kerületek, járások	A lakosság száma	Nemzetiségi megoszlás (fő)						
		Szlovák	Magyar	Roma	Cseh	Morva	Ruszin	Ukrán
Losonc	72 837	49 266	20 072	2 054	334	13	9	47
Poltár	23 666	22 737	278	355	84	3	2	4
Nagytrőce	40 918	28 412	8 994	2 797	231	2	4	87
Rimaszombat	83 124	43 492	34 323	3 867	408	6	8	37
Nagykürtös	46 741	31 796	12 823	850	248	5	6	84
Zólyom	67 633	65 025	283	699	743	42	18	32
Zsarnóca	27 634	26 844	30	257	128	9	9	67
Garamszentkereszt	48 125	46 029	191	557	347	15	19	21
Eperjesi kerület	789 968	716 441	817	31 653	3 774	171	21 150	6 781
Bártfa	75 793	69 283	51	2 254	223	4	2 167	983
Homonna	64 845	59 216	81	1 386	335	22	2 306	921
Késmárk	63 231	56 350	51	5 574	263	15	44	62
Lőcse	31 880	29 080	18	2 275	78	5	70	15
Mezőlaborc	12 668	6 390	7	202	76	3	5 121	637
Poprád	104 348	97 721	207	3 372	917	42	106	101
Eperjes	161 782	152 362	234	4 175	947	48	1 190	1 140
Kisszeben	54 067	49 721	23	3 339	147	5	194	114
Szinna	39 633	33 585	29	520	193	6	3 487	1 128
Ólubló	50 684	45 729	35	1 900	173	11	1 692	591
Sztropkó	21 027	18 941	9	485	94	2	1 123	166
Felsővízköz	33 506	27 918	18	875	105	3	3 529	821
Varannó	76 504	70 145	54	5 296	223	5	121	102
Kassai kerület	766 012	626 746	85 415	29 803	4 949	211	2 004	2 030
Gölnicbánya	30 841	27 862	32	2 110	112	3	71	65
Kassa I.	68 262	60 100	2 947	1 176	865	32	339	417
Kassa II.	79 850	70 653	2 578	2 551	1 065	70	480	307
Kassa III.	30 745	28 081	938	517	259	12	154	151
Kassa IV.	57 236	51 506	2 477	811	614	29	306	202
Kassa környéki	106 999	84 846	14 140	5 393	334	10	59	87
Nagymihály	109 121	89 150	12 819	4 399	585	26	185	430
Rozsnyó	61 887	38 967	18 954	2 908	280	5	9	63
Szobránc	23 776	22 909	18	222	129	0	92	120
Igló	93 516	85 472	87	5 100	351	13	202	69
Töketeribes	103 779	67 200	30 425	4 616	355	11	107	119

Forrás: Népszámlálás 2001

3. táblázat

Szlovákia lakosságának nemzetiségi megoszlása a NUTS 3 és NUTS 4 régiókon belül (a 2. táblázat folytatása)

Szlovákia, kerületek, járások	Nemzetiségi megoszlás (fő)								
	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Bolgár	Zsidó	Egyéb	Ismeretlen
Szlovákia	5 405	2 602	890	434	1 590	1 179	218	5 350	54 502
Pozsonyi kerület	1 342	398	653	159	432	533	88	1 815	7 317
Pozsony I.	245	31	20	25	50	69	31	316	1 031
Pozsony II.	335	73	30	32	73	191	16	321	1 591
Pozsony III.	152	46	15	18	52	48	13	334	739
Pozsony IV.	222	80	92	23	109	90	4	343	1 123
Pozsony V.	246	109	457	28	115	77	20	292	1 196
Malacka	16	23	4	14	8	11	0	50	581
Bazin	57	15	11	11	18	12	0	73	391
Szenc	69	21	24	8	7	35	4	86	665
Nagyszombati kerület	173	145	53	43	113	102	13	464	3 535
Dunaszerdahely	44	21	3	5	11	17	9	73	1 051
Galánta	32	19	4	11	10	18	0	84	379
Galgóc	7	11	2	2	11	10	1	22	152
Pöstyén	23	19	15	11	25	12	0	85	356
Szenice	10	15	4	3	8	2	1	37	267
Szokolca	10	14	8	2	16	11	0	31	190
Nagyszombat	47	46	17	9	32	32	2	132	1 140
Trencsényi kerület	750	228	24	32	125	53	5	369	5 057
Bán	6	17	5	4	4	3	0	20	146
Illava	44	22	2	2	8	2	0	40	695
Miava	8	5	0	0	0	1	1	18	422
Vágújhely	19	15	4	4	3	14	0	41	577
Simony	18	23	0	3	12	1	0	42	270
Vágbeszerce	21	31	1	1	14	4	3	29	382
Privigye	595	57	8	10	50	10	0	93	1 119
Puhó	9	20	0	0	16	2	0	14	231
Trencsén	30	38	4	8	18	16	1	72	1 215
Nyitrai kerület	200	295	42	32	152	151	30	621	5 716
Komárom	32	28	8	7	27	27	2	87	1 313
Léva	26	70	6	0	16	20	2	109	1 051
Nyitra	68	83	9	16	71	38	4	181	1 135
Érsekújvár	28	48	10	6	14	49	21	122	1 094
Vágsellye	8	18	2	2	3	3	1	43	330
Nagytapolcsány	26	26	7	1	10	10	0	57	370
Aranyosmarót	12	22	0	0	11	4	0	22	423
Zsolnai kerület	452	466	31	38	113	64	11	458	5 706
Nagybiccse	0	9	1	0	2	4	0	5	182
Csaca	9	57	1	4	10	1	0	23	1 176
Alsókubin	7	37	1	2	5	2	0	22	264
Kiszucaújhely	2	10	0	0	2	2	0	13	653
Liptószentmiklós	23	40	0	3	16	4	2	37	481
Turócszentmárton	69	59	12	4	21	30	0	123	1 503
Námesztó	2	68	2	0	3	2	0	9	133
Rózsahegy	10	24	3	17	7	5	1	86	336
Stubnyafürdő	261	9	1	0	7	0	3	9	98
Turdossin	4	96	4	0	6	4	0	16	95
Zsolna	65	57	6	8	34	10	5	115	785
Besztercebányai kerület	435	252	32	39	172	73	13	486	8 034
Besztercebánya	66	52	19	22	69	24	1	116	2 180
Selmecbánya	12	4	0	0	2	0	1	10	363
Brezsnóbánya	15	17	0	2	17	4	0	25	488
Gyetva	4	8	0	0	6	1	0	12	253
Korpona	4	3	1	1	1	0	0	15	143

Szlovákia, kerületek, járások	Nemzetiségi megoszlás (fő)								
	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Bolgár	Zsidó	Egyéb	Ismeretlen
Losonc	17	22	0	3	14	10	1	79	896
Poltár	2	8	1	1	4	0	2	10	175
Nagyőrce	9	9	0	0	5	7	0	16	345
Rimaszombat	24	22	0	2	5	4	3	29	894
Nagykürtös	4	12	1	4	4	7	0	11	886
Zólyom	17	46	8	3	33	14	5	109	556
Zsarnóca	9	33	0	0	5	0	0	20	223
Garamszentkereszt	252	16	2	1	7	2	0	34	632
Eperjesi kerület	510	549	23	32	238	76	20	311	7 422
Bártfa	3	84	2	2	22	2	0	33	680
Homonna	5	32	1	2	18	6	0	39	475
Késmárk	131	111	0	3	9	4	1	11	602
Lőcse	10	9	0	1	9	1	0	9	300
Mezőlaborc	0	8	0	0	18	1	0	2	203
Poprád	161	106	7	10	47	10	9	68	1 464
Eperjes	47	57	5	9	56	45	7	70	1 390
Kisszeben	5	21	0	1	7	2	2	7	479
Szinna	2	18	0	2	14	2	1	20	626
Ólubló	138	60	6	1	7	0	0	10	331
Sztropkó	1	13	0	0	1	0	0	8	184
Felsővízköz	0	16	0	1	18	1	0	12	189
Varannó	7	14	2	0	12	2	0	22	499
Kassai kerület	1 543	269	32	59	245	127	38	826	11 715
Gölnicbánya	341	3	0	1	1	0	0	2	238
Kassa I.	169	34	7	17	54	30	15	137	1 923
Kassa II.	112	47	7	13	53	21	6	357	1 530
Kassa III.	35	16	0	1	26	12	1	42	500
Kassa IV.	82	28	12	6	32	28	13	107	983
Kassa környéki	659	28	2	2	14	5	1	37	1 382
Nagymihály	15	42	2	7	22	20	0	46	1 373
Rozsnyó	37	19	0	1	6	3	1	25	609
Szobránc	5	12	1	0	1	3	0	5	259
Igló	85	30	1	1	22	4	1	46	2 032
Töketerebes	3	10	0	10	14	1	0	22	886

Forrás: Népszámlálás 2001

5. A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

5.1. A fő népmozgalmi mutatók, a népesség nem és kor szerinti megoszlása

Az elmúlt évtizedekben a férfiak és a nők nemzeti és etnikai kisebbségek populációján belüli aránya lényegesen nem változott, a nemek szerinti megoszlás a kisebbségek többségénél a természetes népességmozgás során fellépő arányeltolódások következményének tekinthető. Ugyanakkor fontos megjegyezni, hogy egyes populációkon belül szerepet játszott a migráció (cseh, roma), valamint az idősebb korosztályok magas számarányát mutató nemzetiségi közösségek esetében (magyar) a második világháború hatása (ami főleg férfi áldozatokat követelt).

Szlovákia lakosságának több mint a felét a nők alkotják: arányuk az utolsó két népszámlálás közti időszakban 51,2%-ról 51,4%-ra nőtt. Ugyanakkor ez a jelenség nem általánosítható az itt élő valamennyi nemzetiségi populációra; a roma, a zsidó, a bolgár, a morva és a sziléziai kisebbség körében több a férfi, mint a nő.

A születések arányában lényeges eltérések vannak az egyes nemzetiségek között. A roma nemzetiség körében az élve születések aránya az országos átlag (9,5 ezrelék) több mint kétszerese, míg a többi nemzeti kisebbség esetében ez a mutató elmarad az országos átlagtól.

A halálozási arány a lakosság életkörülményeinek, az orvosi ellátottság színvonalának, a népesség kor szerinti összetételének és az egészséges életmódnak a függvénye. A felsorolt körülmények napjainkban – egy kivételtől eltekintve (a népesség kor szerinti összetétele) – valamennyi nemzetiség esetében egyformán adóttak. Ebből következik, hogy a halálozási arány azoknál a nemzetiségeknél magasabb, amelyeknél az idősebb korcsoportokban jelentős a lélekszám.

A korcsoportok megoszlása alapján a Szlovákiában élő különböző nemzetiségeknél mind a három – juvenilis, maturus, szenilis – társadalmi szerkezet megtalálható. A gyors népességnövekedésű, juvenilis társadalom, melyre esetünkben már a fentiekben említett férfitöbbség is utal, egyértelműen a roma populációt jellemzi. A roma nemzetiségnél a gyermekek számaránya (0–14 évesek) az országos átlag 2,04-szerese, s ez előrevetíti a roma népesség lélekszámának a közeljövőben várható (2015–2020-ra várható) robbanásszerű növekedését. A természetes reprodukció stagnálása – a maturus szerkezet – a szlovák nemzetiségnél tapasztalható, míg a többi nemzetiség esetében népességfogyásról, intenzív előregedésről beszélhetünk.

4. táblázat

Szlovákia lakosságának nemzetiségi megoszlása a nem alapján 2001-ben és 1991-ben (%)

Nem	Nemzetiség									
	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Egyéb	Ismeretlen
Év 2001										
Férfi	85,8	9,6	1,8	0,5	0,2	0,7	0,1	0,0	0,3	1,1
Nő	85,8	9,8	1,6	0,4	0,2	0,9	0,1	0,1	0,2	0,9
Összesen	85,8	9,7	1,7	0,4	0,2	0,8	0,1	0,0	0,2	1,0
Év 1991										
Férfi	85,8	10,6	1,5	0,3	0,2	0,9	0,1	0,0	0,2	0,2
Nő	85,5	10,9	1,4	0,3	0,3	1,1	0,1	0,1	0,2	0,2
Összesen	85,7	10,8	1,4	0,3	0,3	1,0	0,1	0,1	0,2	0,2

Forrás: Népszámlálás 2001

5. táblázat

Szlovákia nemzetiségeinek korcsoportok szerinti megoszlása

Életkor	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Zsidó	Morva	Bolgár	Összesen
0-4	238 359	21 163	12 942	555	150	298	107	30	17	8	29	7	10	9	277 709
5-9	296 752	24 936	11 323	760	247	551	122	34	21	27	42	4	27	16	338 772
10-14	350 162	31 844	10 559	977	378	1 198	209	52	37	19	82	7	57	30	399 012
15-19	386 657	36 784	9 647	1 075	464	1 457	184	75	38	29	77	13	49	25	440 003
20-24	409 202	39 662	8 328	1 320	578	1 818	262	71	37	23	78	21	47	32	466 328
25-29	375 186	38 780	7 768	1 321	797	2 434	225	99	42	21	104	23	63	38	432 649
30-34	307 465	34 157	6 413	1 253	860	3 011	231	203	64	36	135	14	130	76	359 200
35-39	323 819	37 978	5 917	1 642	1 053	3 673	306	279	70	57	180	11	198	96	380 054
40-44	339 718	41 853	5 146	1 845	1 117	3 772	300	278	84	64	200	14	214	99	398 966
45-49	349 190	44 356	3 970	1 884	1 048	4 889	375	517	90	52	162	18	289	104	410 780
50-54	292 815	35 420	2 799	2 023	996	5 403	354	383	80	39	120	25	291	124	343 768
55-59	213 907	30 072	1 516	1 630	684	4 439	460	189	65	14	57	10	286	140	255 423
60-64	182 226	26 724	1 171	1 758	596	3 416	453	103	64	19	79	6	219	101	218 344
65-69	164 954	24 078	872	1 921	566	3 006	514	81	37	7	92	5	187	76	197 491
70-74	146 708	21 571	613	1 734	472	2 437	538	56	43	3	55	10	148	58	175 488
75-79	114 592	16 203	342	1 348	454	1 430	379	72	36	9	48	13	75	65	135 913
80+	85 171	12 886	189	995	283	1 010	317	50	35	3	30	14	40	74	102 031
Ismeretlen	37 971	2 061	405	160	71	378	69	30	30	4	20	3	18	16	47 524
Összesen	4 614 854	520 528	89 920	24 201	10 814	44 620	5 405	2 602	890	434	1 590	218	2 348	1 179	5 379 455

Forrás: Népszámlálás 2001

6. táblázat

Szlovákia nemzetiségeinek korcsoportok szerinti megoszlása - férfi

Életkor	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Zsidó	Morva	Bolgár	Összesen
0-4	122 299	10 852	6 597	273	75	154	55	12	8	6	13	3	6	5	142 397
5-9	151 835	12 834	5 832	394	122	265	68	12	12	15	20	2	9	9	173 426
10-14	178 777	16 298	5 380	486	203	591	106	22	19	7	38	5	32	19	203 773
15-19	197 580	18 826	4 892	573	241	746	99	31	23	10	32	4	24	9	224 835
20-24	208 447	20 385	4 303	739	263	850	135	32	18	12	36	11	33	18	237 744
25-29	190 774	19 826	3 908	746	301	1 016	118	37	25	10	29	13	34	22	219 862
30-34	155 011	17 473	3 323	694	349	1 177	133	81	45	28	29	10	70	40	181 495
35-39	162 225	19 235	3 022	889	450	1 577	188	94	46	51	44	7	128	65	190 953
40-44	169 815	21 213	2 697	1 012	452	1 789	180	102	57	56	55	10	141	68	200 264
45-49	171 946	22 139	2 030	976	421	2 396	219	116	57	51	46	16	179	76	202 899
50-54	141 532	17 222	1 478	1 003	442	2 332	200	92	59	35	39	16	173	75	166 384
55-59	98 583	13 724	757	753	301	1 656	264	53	32	10	22	5	152	73	117 483
60-64	80 133	11 878	547	753	240	1 372	200	28	32	18	14	4	101	52	96 088
65-69	68 744	9 925	377	881	251	1 339	237	16	21	3	12	2	113	43	82 476
70-74	56 688	8 174	251	740	191	1 197	226	14	22	2	17	3	81	21	68 061
75-79	40 725	5 637	116	524	141	639	84	10	8	3	9	6	41	38	48 248
80+	27 572	3 761	55	369	109	291	71	12	7	0	4	5	15	37	32 585
Ismeretlen	18 583	987	205	80	32	167	38	15	18	2	5	2	9	10	23 542
Összesen	2 241 269	250 389	45 770	11 885	4 584	19 554	2 621	779	509	319	464	124	1 341	680	2 612 515

Forrás: Népszámlálás 2001

7. táblázat

Szlovákia nemzetiségeinek korcsoportok szerinti megoszlása – nő

Életkor	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Zsidó	Morva	Bolgár	Összesen
0-4	116 060	10 311	6 345	282	75	144	52	18	9	2	16	4	4	4	135 312
5-9	144 917	12 102	5 491	366	125	286	54	22	9	12	22	2	18	7	165 346
10-14	171 385	15 546	5 179	491	175	607	103	30	18	12	44	2	25	11	195 239
15-19	189 077	17 958	4 755	502	223	711	85	44	15	19	45	9	25	16	215 168
20-24	200 755	19 277	4 025	581	315	968	127	39	19	11	42	10	14	14	228 584
25-29	184 412	18 954	3 860	575	496	1 418	107	62	17	11	75	10	29	16	212 787
30-34	152 454	16 684	3 090	559	511	1 834	98	122	19	8	106	4	60	36	177 705
35-39	161 594	18 743	2 895	753	603	2 096	118	185	24	6	136	4	70	31	189 101
40-44	169 903	20 640	2 449	833	665	1 983	120	176	27	8	145	4	73	31	198 702
45-49	177 244	22 217	1 940	908	627	2 493	156	401	33	1	116	2	110	28	207 881
50-54	151 283	18 198	1 321	1 020	554	3 071	154	291	21	4	81	9	118	49	177 384
55-59	115 324	16 348	759	877	383	2 783	196	136	33	4	35	5	134	67	137 940
60-64	102 093	14 846	624	1 005	356	2 044	253	75	32	1	65	2	118	49	122 256
65-69	96 210	14 153	495	1 040	315	1 667	277	65	16	4	80	3	74	33	115 015
70-74	90 020	13 397	362	994	281	1 240	312	42	21	1	38	7	67	37	107 427
75-79	73 867	10 566	226	824	313	791	295	62	28	6	39	7	34	27	87 665
80+	57 599	9 125	134	626	174	719	246	38	28	3	26	9	25	37	69 446
Ismeretlen	19 388	1 074	200	80	39	211	31	15	12	2	15	1	9	6	23 982
Összesen	2 373 585	270 139	44 150	12 316	6 230	25 066	2 784	1 823	381	115	1 126	94	1 007	499	2 766 940

Forrás: Népszámlálás 2001

8. táblázat

Ezer lakos életkor szerinti megoszlása az egyes nemzetiségeknél 2001-ben

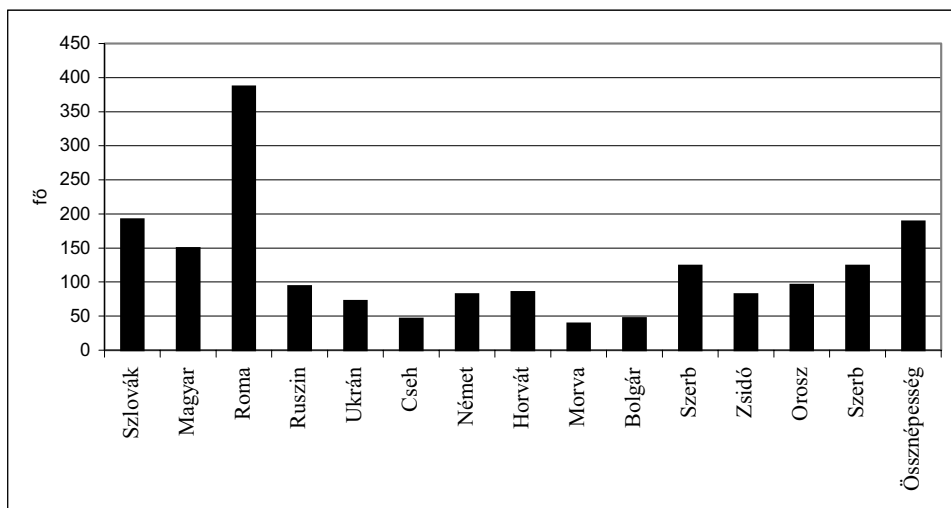
Életkor	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Zsidó	Morva	Bolgár	Összesen
0-4	52	41	144	23	14	7	20	19	4	8	18	32	18	18	52
5-9	64	48	126	31	23	12	23	24	11	14	62	18	26	62	63
10-14	76	61	117	40	35	27	39	42	24	25	44	32	52	44	74
15-19	84	71	107	44	43	33	34	43	21	21	67	60	48	67	82
20-24	89	76	93	55	53	41	48	42	20	27	53	96	49	53	87
25-29	81	75	86	55	74	55	42	47	27	32	48	106	65	48	80
30-34	67	66	71	52	80	67	43	72	55	64	83	64	85	83	67
35-39	70	73	66	68	97	82	57	79	84	81	131	50	113	131	71
40-44	74	80	57	76	103	85	56	94	91	84	147	64	126	147	74
45-49	76	85	44	78	97	110	69	101	123	88	120	83	102	120	76
50-54	63	68	31	84	92	121	65	90	124	105	90	115	75	90	64
55-59	46	58	17	67	63	99	85	73	122	119	32	46	36	32	47
60-64	39	51	13	73	55	77	84	72	93	86	44	28	50	44	41
65-69	36	46	10	79	52	67	95	42	80	64	16	23	58	16	37
70-74	32	41	7	72	44	55	100	48	63	49	7	46	35	7	33
75-79	25	31	4	56	42	32	70	40	32	55	21	60	30	21	25
80+	18	25	2	41	26	23	59	39	17	63	7	64	19	7	19
ismeretlen	8	4	5	7	7	8	13	34	8	14	9	14	13	9	9
Összesen	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000

Forrás: Népszámlálás 2001

8. ábra

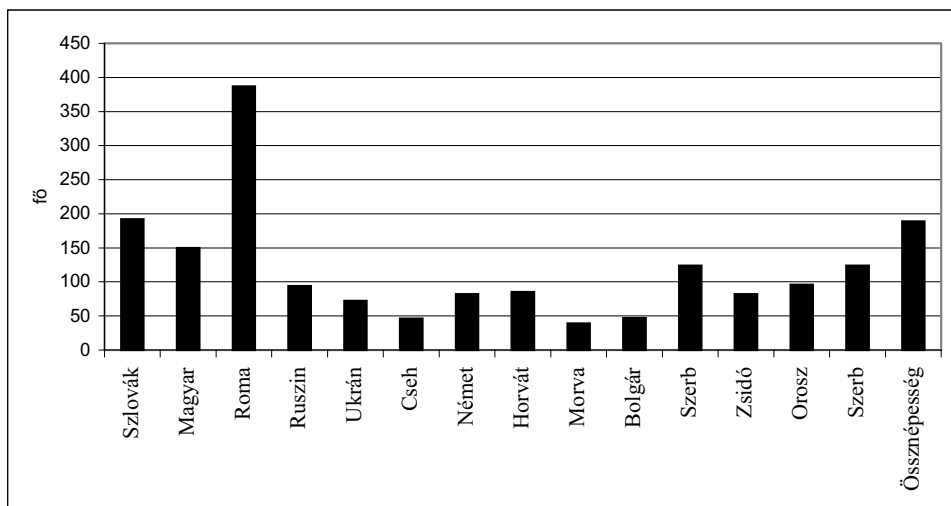
Az időskorúak (60+) korcsoportjába tartozók lélekszáma 1000 főből az egyes nemzetiségekben belül

Forrás: Népszámlálás 2001

9. ábra

A gyermekkorúak (0-14) korcsoportjába tartozók lélekszáma 1000 főből az egyes nemzetiségekben belül

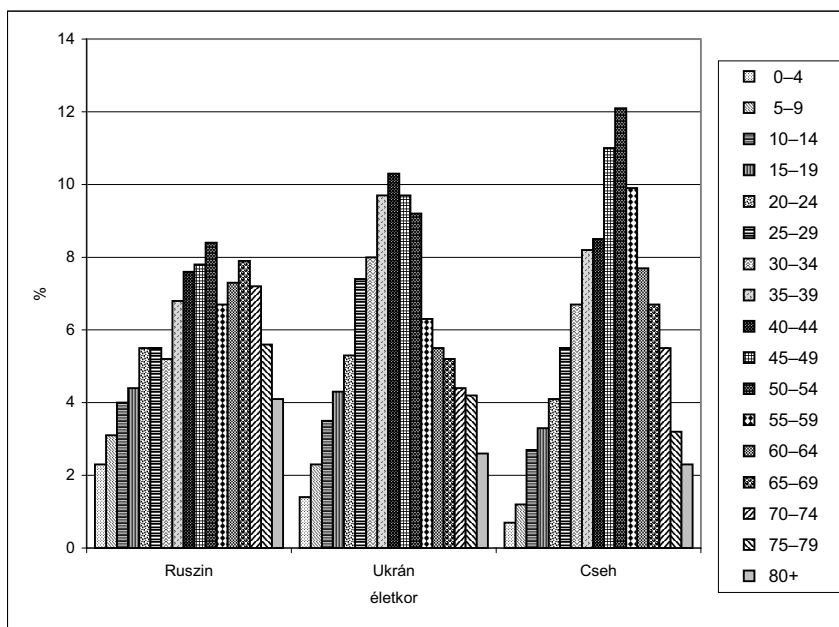
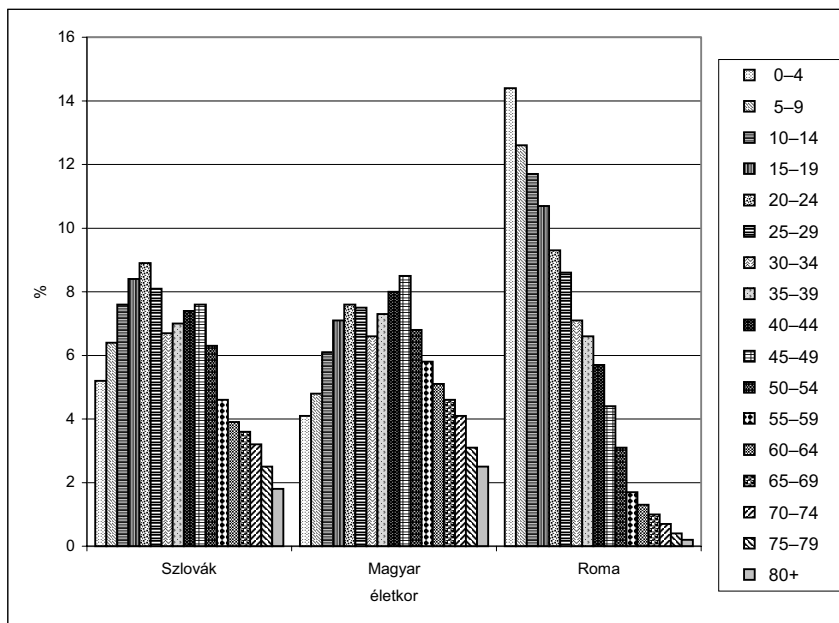

Forrás: Népszámlálás 2001

10. ábra

Egyes szlovákiai nemzetiségek korpiramisa

5.2. A népesség műveltségi szerkezete

Szlovákia nemzetiségi populációit azok tagjainak legmagasabb iskolai végzettsége alapján három kategóriába sorolhatjuk:

1. a cseh (17,28%), a német (16,33%), a lengyel (13,4%), a ruszin (11,78%) és az ukrán (20,15%) kisebbségi populációkban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya meghaladja az országos átlagot (7,53%);
2. a szlovák és a horvát populációkban a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya az országos átlagnak megfelelő;
3. a magyar és a roma kisebbség körében a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya elmarad az országos átlagtól (4,26, illetve 0,16%).

A fenti kategóriák kialakulása több okra vezethető vissza:

- az elmúlt évtizedekben nem volt megfelelően kiépítve a magyar és a roma kisebbségek anyanyelvi oktatási rendszere;
- a városlakó populációk körében magasabb a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya;
- az öregedő korban levő populációk körében a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya az átlagnál alacsonyabb, ugyanis az idősebb korosztályok számára fiatalságuk éveiben, 30–40 évvel ezelőtt, a felsőoktatás csak kevesek számára volt elérhető;
- a populációkat eltérő tudati értékrend jellemzi.

9. táblázat

Szlovákia lakosságának iskolai végzettség szerinti megoszlása a nemzetiség alapján

Végzettség	Szlovák	%	Magyar	%	Roma	%	Ruszin	%	Ukrán	%	Cseh	%	Német	%
Alapiskola	907 115	19,7	158 693	30,5	40 831	45,4	6 758	27,9	1 956	18,1	7 651	17,1	1 258	23,3
Szaktanintézet (érettségi nélkül)	914 476	19,8	120 521	23,2	5 925	6,6	3 090	12,8	1 292	11,9	10 214	22,9	791	14,6
Szak	182 109	3,9	13 867	2,7	1 017	1,1	1 326	5,5	571	5,3	2 827	6,3	307	5,7
Teljes középfokú	1 228 354	26,6	115 018	22,1	1 088	1,2	7 382	30,5	3 709	34,3	13 231	29,7	1 566	29,0
ebből: Szaktanintézet	231 181	18,8	16 107	14,0	378	34,7	1 030	14,0	545	14,7	1 432	10,8	138	8,8
Szakközépiskola	783 055	63,7	67 277	58,5	508	46,7	4 826	65,4	2 325	62,7	9 162	69,2	1 094	69,9
Gimnázium	214 118	17,4	31 634	27,5	202	18,6	1 526	20,7	839	22,6	2 637	19,9	334	21,3
Felsőfokú – baccalaureatus	15 636	0,3	1 466	0,3	27	0,0	117	0,5	112	1,0	233	0,5	43	0,8
Felsőfokú – magiszter, mérnök, orvos	343 950	7,5	21 087	4,1	128	0,1	2 635	10,9	2 021	18,7	6 946	15,6	792	14,7
Felsőfokú doktori	20 589	0,4	1 099	0,2	19	0,0	216	0,9	159	1,5	765	0,1	91	1,7
Iskolai végzettség nélkül	10 978	0,2	1 890	0,4	1 963	2,2	82	0,3	21	0,2	32	0,1	13	0,2
Ismeretlen	50 129	1,1	4 045	0,8	2 204	2,5	133	0,5	136	1,3	467	1,0	77	1,4
16 év alattiak	941 518	20,4	82 842	15,9	36 718	40,8	2 462	10,2	837	7,7	2 254	5,1	467	8,6
Összesen	4 614 854	100,0	520 528	100,0	89 920	100,0	24 201	100,0	10 814	100,0	44 620	100,0	5 405	100,0

Végzettség	Lengyel	%	Horvát	%	Szerb	%	Orosz	%	Zsidó	%	Morva	%	Bolgár	%	Összesen	%
Alapiskola	744	17,1	217	24,4	48	11,1	108	6,8	24	11,0	208	8,9	188	15,9	1 132 995	21,1
Szaktanintézet (érettségi nélkül)	584	22,9	122	13,7	43	9,9	74	4,7	7	3,2	309	13,2	138	11,7	1 060 854	19,7
Szak	143	6,3	75	8,4	16	3,7	32	2,0	8	3,7	125	5,3	56	4,7	203 290	3,8
Teljes középfokú	586	29,7	283	31,8	197	45,4	479	30,1	69	31,7	785	33,4	392	33,2	1 378 077	25,6
ebből: Szaktanintézet	81	10,8	60	21,2	33	16,8	55	11,5	3	4,3	60	7,6	52	13,3	251 992	18,3
Szakközépiskola	358	69,2	182	64,3	131	66,5	286	59,7	31	44,9	559	71,2	242	61,7	872 677	63,3
Gimnázium	147	19,9	41	14,5	33	16,8	138	28,8	35	50,7	166	21,1	98	25,0	253 408	18,4
Felsőfokú – baccalaureatus	17	0,5	10	1,1	12	2,8	16	1,0	2	0,9	14	0,6	11	0,9	17 917	0,3
Felsőfokú – magiszter, mérnök, orvos	333	15,6	81	9,1	49	11,3	616	38,7	71	32,6	708	30,2	282	23,9	382 013	7,1
Felsőfokú doktori	18	0,1	1	0,1	5	1,2	70	4,4	14	6,4	90	3,8	25	2,1	23 394	0,4
Iskolai végzettség nélkül	4	0,1	2	0,2	1	0,2	1	0,1	0	0,0	0	0,0	5	0,4	15 529	0,3
Ismeretlen	46	1,0	19	2,1	4	0,9	26	1,6	3	1,4	7	0,3	22	1,9	85 533	1,6
16 év alattiak	127	5,1	80	9,0	59	13,6	168	10,6	20	9,2	102	4,3	60	5,1	1 079 853	20,1
Összesen	2 602	100,0	890	100,0	434	100,0	1 590	100,0	218	100,0	2 348	100,0	1 179	100,0	5 379 455	100,0

Forrás: Népszámlálás 2001

10. táblázat

Szlovákia férfi lakosságának iskolai végzettség szerinti megoszlása a nemzetiség alapján

Végzettség	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Zsidó	Morva	Bolgár	Összesen
Alapiskola	332 582	55 050	20 007	2 320	632	2 000	306	97	78	28	32	9	52	81	416 682
Szaktanítélet (érettségi nélkül)	564 850	80 635	3 770	2 020	693	5 072	523	201	90	37	29	5	170	94	660 235
Szak	96 527	8 380	649	830	269	1 091	140	37	51	14	7	4	58	35	108 561
Teljes középfokú	530 535	48 286	604	3 529	1 369	5 315	797	177	175	157	102	44	408	234	594 436
Ebből: Szaktanítélet	145 771	10 475	238	734	295	836	99	36	50	32	17	1	48	39	159 203
Szakközépiskola	308 017	28 286	278	2 123	759	3 629	565	112	108	107	55	24	284	150	345 834
Gimnázium	76 747	9 525	88	672	315	850	133	29	17	18	30	19	76	45	89 399
Felsőfokú – baccalauretus	7 197	611	14	68	40	116	27	7	6	10	6	2	10	5	8 239
Felsőfokú – magiszter, mérnök, orvos	184 749	11 433	87	1 632	992	4 085	475	180	52	37	179	38	514	165	206 220
Felsőfokú doktori	12 583	701	14	14	149	105	526	66	12	1	4	25	10	75	18 460
Iskolai végzettség nélkül	4 953	836	847	19	6	18	5	2	1	1	1	0	0	3	7 055
Ismeretlen	25 013	1 904	1 026	69	50	208	34	12	13	3	6	1	5	11	43 452
16 év alattiak	482 280	42 553	18 752	1 249	428	1 123	248	54	42	28	77	11	49	34	553 175
Összesen	2 241 269	250 389	45 770	11 885	4 584	19 554	2 621	779	509	319	464	124	1 341	680	2 612 515

Forrás: Népszámlálás 2001

11. táblázat

Szlovákia női lakosságának iskolai végzettség szerinti megoszlása a nemzetiség alapján

Végzettség	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Zsidó	Morva	Bolgár	Összesen
Alapiskola	574 533	103 643	20 824	4 438	1 324	5 651	952	647	139	20	76	15	156	107	716 313
Szaktanítélet (érettségi nélkül)	349 626	39 886	2 155	1 070	599	5 142	268	383	32	6	45	2	139	44	400 619
Szak	85 582	5 487	368	496	302	1 736	167	106	24	2	25	4	67	21	94 729
Teljes középfokú	697 819	66 732	484	3 853	2 340	7 916	769	409	108	40	377	25	377	158	783 641
Ebből: Szaktanítélet	85 410	5 632	140	296	250	596	39	45	10	1	38	2	12	13	92 789
Szakközépiskola	475 038	38 991	230	2 703	1 566	5 533	529	246	74	24	231	7	275	92	526 843
Gimnázium	137 371	22 109	114	854	524	1 787	201	118	24	15	108	16	90	53	164 009
Felsőfokú – baccalauretus	8 439	855	13	49	72	117	16	10	4	2	10	0	4	6	9 678
Felsőfokú – magiszter, mérnök, orvos	159 201	9 654	41	1 003	1 029	2 861	317	153	29	12	437	33	194	117	175 793
Felsőfokú doktori	8 006	398	5	67	54	239	25	6	0	1	45	4	15	7	8 934
Iskolai végzettség nélkül	6 025	1 054	1 116	63	15	14	8	2	1	0	0	0	0	2	8 474
Ismeretlen	25 116	2 141	1 178	64	86	259	43	34	6	1	20	2	2	11	42 081
16 év alattiak	459 238	40 289	17 966	1 213	409	1 131	219	73	38	31	91	9	53	26	526 678
Összesen	2 373 585	270 139	44 150	12 316	6 230	25 066	2 784	1 823	381	115	1126	94	1 007	499	2 766 940

Forrás: Népszámlálás 2001

12. táblázat

A népesség gazdasági aktivitása

A gazdasági aktivitás szintje	Szlovák	%	Magyar	%	Roma	%	Ruszin	%	Ukrán	%	Cseh	%	Német	%
Gazdaságilag aktívak	2375057	51,5	268044	51,5	39329	43,7	11098	45,9	6349	58,7	25948	58,2	2263	41,9
ebből: Gyesen levő	118529	5,0	12000	4,5	3473	8,8	293	2,6	320	5,0	1028	4,0	50	2,2
Munkanélküli	450391	19,0	68858	25,7	29673	75,4	1895	17,1	1172	18,5	3879	14,9	300	13,3
Dolgozó nyugdíjas	60564	2,6	6538	2,4	252	0,6	259	2,3	156	2,5	1638	6,3	245	10,8
Családi vállalkozás kisegítője	1951	0,1	307	0,1	11	0,0	3	0,0	6	0,1	40	0,2	5	0,2
Nyugdíjas	851961	18,5	124100	23,8	6397	7,1	9103	37,6	2810	26,0	13789	30,9	2227	41,2
Egyéb független	49596	1,1	7155	1,4	1578	1,8	159	0,7	119	1,1	394	0,9	72	1,3
Függő személyek	1338240	29,0	121229	23,3	42616	47,4	3841	15,9	1536	14,2	4489	10,1	843	15,6
Összesen	4614854	100,0	520528	100,0	89920	100,0	24201	100,0	10814	100,0	44620	100,0	5405	100,0

A gazdasági aktivitás szintje	Lengyel	%	Horvát	%	Szerb	%	Orosz	%	Zsidó	%	Morva	%	Bolgár	%	Összesen	%
Gazdaságilag aktívak	1725	66,3	488	54,8	282	65,0	924	58,1	115	52,8	1405	59,8	644	54,6	2748050	51,1
ebből: Gyesen levő	75	4,3	8	1,6	2	0,7	68	7,4	6	5,2	19	1,4	14	2,2	136537	5,0
Munkanélküli	338	19,6	60	12,3	59	20,9	164	17,7	9	7,8	106	7,5	76	11,8	561214	20,4
Dolgozó nyugdíjas	35	2,0	31	6,4	4	1,4	34	3,7	8	7,0	134	9,5	41	6,4	70156	2,6
Családi vállalkozás kisegítője	4	0,2	0	0,0	2	0,7	1	0,1	0	0,0	1	0,1	1	0,2	2358	0,1
Nyugdíjas	562	21,6	223	25,1	38	8,8	303	19,1	46	21,1	730	31,1	393	33,3	1017854	18,9
Egyéb független	29	1,1	21	2,4	16	3,7	23	1,4	6	2,8	29	1,2	24	2,0	60396	1,1
Függő személyek	286	11,0	158	17,8	98	22,6	340	21,4	51	23,4	184	7,8	118	10,0	1553155	28,9
Összesen	2602	100,0	890	100,0	434	100,0	1590	100,0	218	100,0	2348	100,0	1179	100,0	5379455	100,0

Forrás: Népszámlálás 2001

5.3. A népesség gazdasági aktivitása

A kilencvenes években végbement gazdasági szerkezetváltással egyidejűleg egy addig nem tapasztalt jelenség ütötte fel a fejét az ország munkaerőpiacán. Szlovákiában nyugatról keletre, illetve északról délre haladva sajátos lejtő alakult ki, melynek irányában növekvő és állandósuló magas munkanélküliség jött létre. E folyamatok térbelisége megnyilvánul a nemzeti és etnikai kisebbségek munkaerő-piaci mutatóiban is:

1. az országos átlagnál kedvezőbb munkaerő-piaci viszonyok jellemzik a cseh, a német és a zsidó kisebbséget (köszönhetően egyrészt az illető populációk végzettségi, képzettségi mutatóinak, másrészt pedig az általuk elfoglalt terek kedvező földrajzi fekvésének);
2. az országos átlaghoz közelítő munkaerő-piaci viszonyok a ruszin és az ukrán kisebbséget jellemzik;
3. az országos átlagnál kedvezőtlenebb munkaerő-piaci viszonyok mindenekelőtt a roma és a magyar kisebbségi társadalmat sújtják (ezt azok tagjainak alacsonyabb végzettségi/képzettségi mutatója és az általuk lakott földrajzi terek perifériális fekvése magyarázza).

13. táblázat

A férfi népesség gazdasági aktivitása

A gazdasági aktivitásának szintje	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Zsidó	Morva	Bolgár	Összesen
Gazdaságilag aktív	1 230 372	142 632	21 361	6 258	2 795	12 299	1 361	556	340	235	273	72	884	425	1 428 518
Ebből: Gyesen levő	1 307	114	22	7	6	13	2	2	0	0	0	1	0	0	1 493
Munkanélküli	251 475	37 860	17 331	1 140	546	1 794	184	88	51	43	45	8	61	54	313 199
Dolgozó nyugdíjas	23 908	2 707	138	131	57	639	93	10	17	0	5	2	66	18	27 875
Családi vállalkozás kisegítője	483	78	8	0	1	7	2	1	0	2	0	0	0	1	595
Nyugdíjas	312 180	45 574	2 844	3 592	994	5 014	806	106	79	24	51	20	346	186	374 019
Egyéb független	30 702	3 970	977	94	62	234	47	12	14	14	14	6	19	13	36 923
Függő személyek	668 015	58 213	20 588	1 941	733	2 007	407	105	76	46	126	26	92	56	773 055
Összesen	2 241 269	250 389	45 770	11 885	4 584	19 554	2 621	779	509	319	464	124	1 341	680	2 612 515

Forrás: Népszámlálás 2001

14. táblázat

A női népesség gazdasági aktivitása

A gazdasági aktivitásának szintje	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Zsidó	Morva	Bolgár	Összesen
Gazdaságilag aktív	1 144 685	125 412	17 968	4 840	3 554	13 649	902	1 169	148	47	651	43	521	219	1 319 532
Ebből: Gyesen levő	117 222	11 886	3 451	286	314	1 015	48	73	8	2	68	5	19	14	135 044
Munkanélküli	198 916	30 998	12 342	755	626	2 085	116	250	9	16	119	1	45	22	248 015
Dolgozó nyugdíjas	36 656	3 831	114	128	99	999	152	25	14	4	29	6	68	23	42 281
Családi vállalkozás kisegítője	1 468	229	3	3	5	33	3	3	0	0	1	0	1	0	1 763
Nyugdíjas	539 781	78 526	3 553	5 511	1 816	8 775	1 421	456	144	14	252	26	384	207	643 835
Egyéb független	18 894	3 185	601	65	57	160	25	17	7	2	9	0	10	11	23 473
Függő személyek	670 225	63 016	22 028	1 900	803	2 482	436	181	82	52	214	25	92	62	780 100
Összesen	2 373 585	270 139	44 150	12 316	6 230	25 066	2 784	1 823	381	115	1 126	94	1 007	499	2 766 940

Forrás: Népszámlálás 2001

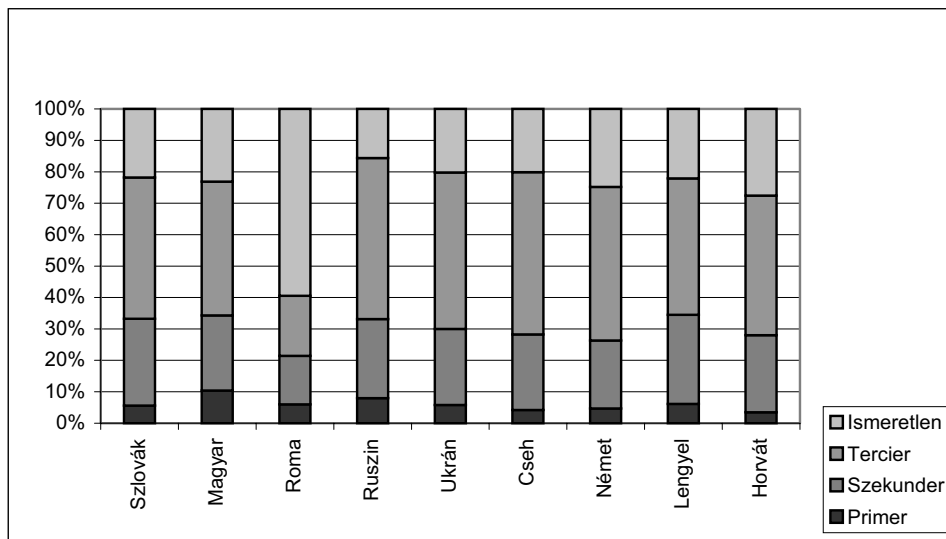
5.4. A FOGLALKOZTATOTTAK GAZDASÁGI ÁGAZATOK SZERINTI MEGOSZLÁSA

A foglalkoztatottak arányának megoszlása nemzetiségi bontásban egyrészt tükrözi az egyes kisebbségek által lakott terek sajátosságait – a gazdasági ágazatok regionális differenciálódását (pl. a magyar nemzetiség foglalkoztatottságában előkelő helyen van a mezőgazdaság, melyet az általuk lakott geográfiai tér jellege magyaráz) –, másrészt a nemzetiségenként eltérő oktatási-képzettségi szintet (pl. a cseh nemzetiség tagjainak iskolai végzettsége magasabb a többi szlovákiai nemzetiségénél, ezért a fizikai munkakörben az arányuk jóval a szlovákiai átlag alatt van).

A tercier szektorban foglalkoztatottak számaránya azon nemzetiségeknél a legmagasabb, melyek városiasodási aránya a legnagyobb (cseh, német). A primer és szekunder ágazat ugyanakkor a legkevésbé városlakó nemzetiségi társadalmak tagjainak sorában bír nagy jelentőséggel (magyar, roma).

11. ábra

A foglalkoztatottak ágazati megoszlása nemzetiségi bontásban

Forrás: Népszámlálás 2001

15. táblázat

A kereső népesség számának megoszlása nemzetiség szerint az egyes gazdasági ágazatokban

Gazdasági ágazat	Szlovák	%	Magyar	%	Roma	%	Ruszin	%	Ukrán	%	Cseh	%	Német	%
Mezőgazdaság, vadászat és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások	88 824	3,7	25 712	9,6	1 781	4,5	599	5,4	272	4,3	756	2,9	32	1,4
Érdőgazdálkodás	26 986	1,1	1 196	0,4	410	1,0	243	2,2	88	1,4	169	0,7	41	1,8
Halgazdálkodás	134	0,0	11	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	2	0,0	0	0,0
Ásványkincs-kitermelés	16 692	0,7	980	0,4	150	0,4	44	0,4	11	0,2	158	0,6	34	1,5
Ipari termelés	493 155	20,8	46 548	17,4	3 812	9,7	1 961	17,7	1 152	18,1	4 813	18,5	346	15,3
Áram, gáz és vízellátás	39 598	1,7	4 888	1,8	158	0,4	157	1,4	70	1,1	400	1,5	41	1,8
Építőipar	121 668	5,1	12 614	4,7	2 088	5,3	673	6,1	313	4,9	1 031	4,0	101	4,5
Nagy- és kiskereskedelem, gépjárművek és használati cikkek javítása	238 040	10,0	26 864	10,0	622	1,6	747	6,7	529	8,3	2 627	10,1	226	10,0
Szálladók és éttermek	56 266	2,4	5 700	2,1	313	0,8	209	1,9	149	2,3	604	2,3	28	1,2
Közlekedés, távközlés, raktározás	124 170	5,2	16 123	6,0	505	1,3	602	5,4	211	3,3	1 453	5,6	102	4,5
Pénzügyi szektor	37 269	1,6	2 516	0,9	12	0,0	172	1,5	78	1,2	398	1,5	51	2,3
Ingatlanforgalmazás, kereskedelmi szolgáltatások, tudomány és kutatás	103 409	4,4	8 087	3,0	318	0,8	350	3,2	208	3,3	1 489	5,7	148	6,5
Közfoglalkoztatás, honvédelem	170 353	7,2	20 853	7,8	2 580	6,6	1 204	10,8	484	7,6	2 249	8,7	128	5,7
Oktatás	145 236	6,1	15 060	5,6	296	0,8	1 194	10,8	838	13,2	1 959	7,5	212	9,4
Egészségügy és szociális ellátás	124 520	5,2	12 836	4,8	346	0,9	731	6,6	414	6,5	1 685	6,5	114	5,0
További köz- és szociális szolgáltatás	68 526	2,9	6 072	2,3	2 510	6,4	481	4,3	247	3,9	893	3,4	89	3,9
Magánháztartások házi személyzetével	284	0,0	19	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	3	0,0	0	0,0
Külföldi szervezetek, társulások	1 297	0,1	56	0,0	8	0,0	1	0,0	2	0,0	37	0,1	9	0,4
Ismeretlen	518 630	21,8	61 909	23,1	23 420	59,5	1 730	15,6	1 283	20,2	5 222	20,1	561	24,8
Összesen	2 375 057	100,0	268 044	100,0	39 329	100,0	11 098	100,0	6 349	100,0	25 948	100,0	2 263	100,0

Gazdasági ágazat	Lengyel	%	Horvát	%	Szerb	%	Orosz	%	Zsidó	%	Morva	%	Bolgár	%	Összesen	%
Mezőgazdaság, vadászat és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások	83	4,8	15	3,1	2	0,7	5	0,5	1	1,0	22	1,6	11	1,7	118 453	4,3
Érdőgazdálkodás	20	1,2	3	0,6	1	0,4	5	0,5	0	0,0	8	0,6	5	0,8	29 254	1,1
Halgazdálkodás	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	148	0,0
Ásványkincs-kitermelés	3	0,2	1	0,2	1	0,4	5	0,5	0	0,0	8	0,6	2	0,3	18 148	0,7
Ipari termelés	408	23,7	55	11,3	39	13,8	130	14,1	8	7,0	212	15,1	111	17,2	554 130	20,2
Áram, gáz és vízellátás	19	1,1	1	0,2	4	1,4	11	1,2	0	0,0	36	2,6	14	2,2	45 508	1,7
Építőipar	62	3,6	21	4,3	10	3,3	14	1,5	0	0,0	46	3,3	22	3,4	139 009	5,1
Nagy- és kiskereskedelem, gépjárművek és használati cikkek javítása	169	9,8	68	13,9	36	12,8	117	12,7	10	8,7	137	9,8	70	10,9	271 297	9,9
Szálladók és éttermek	52	3,0	26	5,3	15	5,3	21	2,3	1	0,9	14	1,0	12	1,9	63 636	2,3
Közlekedés, távközlés, raktározás	57	3,3	29	5,9	7	2,5	25	2,7	4	3,5	83	5,9	29	4,5	143 745	5,2
Pénzügyi szektor	13	0,8	16	3,3	0	0,0	14	1,5	0	0,0	29	2,1	12	1,9	40 684	1,5
Ingatlanforgalmazás, kereskedelmi szolgáltatások, tudomány és kutatás	74	4,3	28	5,7	14	5,0	65	7,0	13	11,3	101	7,2	53	8,2	114 742	4,2
Közfoglalkoztatás, honvédelem	82	4,8	28	5,7	5	1,8	45	4,9	6	5,2	240	17,1	30	4,7	198 760	7,2
Oktatás	121	7,0	11	2,3	4	1,4	92	10,0	16	13,9	131	9,3	50	7,8	165 732	6,0
Egészségügy és szociális ellátás	92	5,3	16	3,3	7	2,5	52	5,6	18	15,7	68	4,8	46	7,1	141 343	5,1
További köz- és szociális szolgáltatás	87	5,0	16	3,3	7	2,5	41	4,4	4	3,5	57	4,1	26	4,0	79 347	2,9
Magán háztartások házi személyzetével	1	0,1	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	308	0,0
Külföldi szervezetek, társulások	1	0,1	4	0,8	0	0,0	1	0,1	0	0,0	0	0,0	1	0,2	1 449	0,1
Ismeretlen	381	22,1	150	30,7	130	46,1	281	30,4	34	29,6	213	15,2	150	23,3	622 357	22,6
Összesen	1 725	100,0	488	100,0	282	100,0	924	100,0	115	100,0	1 405	100,0	644	100,0	2 748 050	100,0

16. táblázat

A kereső férfi népesség számának megoszlása nemzetiség szerint az egyes gazdasági ágazatokban

Gazdasági ágazatok	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Zsidó	Morva	Bolgár	Összesen
Mezőgazdaság, vadászat és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások	57 217	17 366	1 122	402	153	390	19	21	11	1	4	1	17	8	76 938
Erdőgazdálkodás	18 489	760	204	193	48	107	28	4	3	1	0	0	0	4	19 904
Halgazdálkodás	97	8	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	107
Ásványkincs-kitermelés	14 107	808	136	38	8	137	29	3	0	1	3	0	7	1	15 324
Ipari termelés	270 835	24 679	1 797	1 197	523	2 375	244	111	49	28	30	5	154	87	302 917
Áram-, gáz- és vízellátás	29 813	3 991	127	129	47	280	29	10	1	4	4	0	27	11	34 554
Építőipar	1 05 633	11 188	1 883	584	261	830	82	49	19	10	9	0	34	20	120 904
Nagy- és kiskereskedelem, gépjárművek és használati cikkek javítása	98 492	11 092	326	328	194	1 029	122	52	44	33	40	9	76	45	112 523
Szállodák és éttermek	20 271	2 179	68	79	39	179	14	5	19	15	4	1	6	5	23 002
Közlekedés, távközlés, rakározás	82 267	11 527	419	443	128	904	66	23	18	6	8	3	56	23	96 124
Pénzügyi szektor	10 592	655	4	67	31	108	21	4	4	0	1	0	13	5	11 551
Ingatlanforgalmazás, kereskedelmi szolgáltatások, tudomány és kutatás	58 994	4 763	195	251	104	845	97	33	21	12	21	13	75	39	65 725
Köszölgélat, honvédelem	82 677	10 462	1 805	662	238	1 164	73	18	11	2	7	3	168	20	97 590
Oktatás	31 833	3 265	71	332	202	556	68	23	0	3	27	5	61	18	36 689
Egészségügy és szociális ellátás	22 772	2 452	74	170	85	311	49	13	5	6	10	8	20	21	26 169
További köz- és szociális szolgáltatás	34 897	3 064	1 726	299	136	379	52	46	9	7	16	2	30	12	40 854
Magánháztartások házi személyzetével	88	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	92
Külföldi szervezetek, társulások	841	29	2	1	1	19	5	1	4	0	0	0	0	1	930
Ismeretlen	290 457	34 340	11 402	1 083	597	2 685	363	140	122	106	89	22	136	104	346 621
Összesen	1 230 372	142 632	21 361	6 258	2 795	12 299	1 361	556	340	235	273	72	884	425	1 428 518

Forrás: Népszámlálás 2001

17. táblázat

A kereső női népesség számának megoszlása nemzetiség szerint az egyes gazdasági ágazatokban

Gazdasági ágazatok	Szlovák	Magyar	Roma	Ruszin	Ukrán	Cseh	Német	Lengyel	Horvát	Szerb	Orosz	Zsidó	Morva	Bolgár	Összesen
Mezőgazdaság, vadászat és a hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások	31 607	8 346	659	197	119	366	13	62	4	1	1	0	5	3	41 515
Erdőgazdálkodás	8 497	436	206	50	40	62	13	16	0	0	5	0	4	0	9 350
Halgazdálkodás	37	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	41
Ásványkincs-kitermelés	2 585	172	14	6	3	21	5	0	1	0	2	0	1	1	2 824
Ipari termelés	222 320	21 869	2 015	764	629	2 438	102	297	6	11	100	3	58	24	251 213
Áram-, gáz- és vízellátás	9 785	897	31	28	23	120	12	9	0	0	7	0	9	3	10 954
Építőipar	16 035	1 426	205	89	52	201	19	13	2	0	5	0	12	2	18 105
Nagy- és kiskereskedelem, gépjárművek és használati cikkek javítása	139 548	15 772	296	419	335	1 598	104	117	24	3	77	1	61	25	158 774
Szállodák és éttermek	35 995	3 521	245	130	110	425	14	47	7	0	17	0	8	7	40 634
Közlekedés, távközlés, raktározás	41 903	4 596	86	159	83	549	36	34	11	1	17	1	27	6	47 621
Pénzügyi szektor	26 677	1 861	8	105	47	290	30	9	12	0	13	0	16	7	29 133
Ingatlanforgalmazás, kereskedelmi szolgáltatások, tudomány és kutatás	44 415	3 324	123	99	104	644	51	41	7	2	44	0	26	14	49 017
Közfoglalat, honvédelem	87 676	10 391	775	542	246	1 085	55	64	17	3	38	3	72	10	101 170
Oktatás	113 403	11 795	225	862	636	1 403	144	98	11	1	65	11	70	32	129 043
Egészségügy és szociális ellátás	101 748	10 384	272	561	329	1 374	65	79	11	1	42	10	48	25	115 174
További köz- és szociális szolgáltatás	33 629	3 008	784	182	111	514	37	41	7	0	25	2	27	14	38 493
Magánháztartások házi személyzetével	196	15	0	0	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	216
Külföldi szervezetek, társulások	456	27	6	0	1	18	4	0	0	0	0	1	0	0	519
Ismeretlen	228 173	27 569	12 018	647	686	2 537	198	241	28	24	192	12	77	46	275 736
Összesen	1 144 685	125 412	17 968	4 840	3 554	13 649	902	1 169	148	47	651	43	521	219	1 319 532

18. táblázat

Szlovákia gazdaságilag aktív lakosságának nemzetiségi megoszlása társadalmi csoportok szerint 2001-ben

Társadalmi csoportok	Szlovák	%	Magyar	%	Roma	%	Ruszin	%	Ukrán	%	Cseh	%	Német	%
Állami szektorban alkalmazottak	860 846	36,2	91 986	34,3	9 355	23,8	4 999	45,0	2 560	40,3	10 441	40,2	820	36,2
Magánszektorban alkalmazottak	792 462	33,4	80 226	29,9	3 256	8,3	3 095	27,9	1 861	29,3	8 232	31,7	679	30,0
Mezőg. szövet. és egyéb szövet. alkalmazottak	79 843	3,4	17 302	6,5	1 122	2,9	524	4,7	228	3,6	659	2,5	30	1,3
Egyéb munkaadók alkalmazottai	31 810	1,3	3 492	1,3	514	1,3	167	1,5	78	1,2	346	1,3	53	2,3
Termelőszövetkezeti tagok	3 402	0,1	872	0,3	21	0,1	11	0,1	8	0,1	38	0,1	1	0,0
Vállalkozók alkalmazottakkal	73 057	3,1	9 251	3,5	285	0,7	381	3,4	226	3,6	1 018	3,9	129	5,7
Vállalkozók alkalmazottak nélkül	110 443	4,7	13 093	4,9	309	0,8	539	4,9	302	4,8	1 427	5,5	177	7,8
Családi vállalkozás kiegészítői	1 951	0,1	307	0,1	11	0,0	3	0,0	6	0,1	40	0,2	5	0,2
Egyéb gazd. aktív+ismeretlen	421 243	17,7	51 515	19,2	24 456	62,2	1 379	12,4	1 080	17,0	3 747	14,4	369	16,3
Gazdaságilag aktív összesen	2 375 057	100,0	268 044	100,0	39 329	100,0	11 098	100,0	6 349	100,0	25 948	100,0	2 263	100,0
Ebből munkás	1 065 370	44,9	142 494	53,2	15 181	38,6	4 616	41,6	2 532	39,9	10 465	40,3	617	27,3

Társadalmi csoportok	Lengyel	%	Horvát	%	Szerb	%	Orosz	%	Zsidó	%	Morva	%	Bolgár	%	Összesen	%
Állami szektorban alkalmazottak	588	34,1	126	25,8	37	13,1	287	31,1	39	33,9	669	47,6	205	31,8	985 539	35,9
Magánszektorban alkalmazottak	539	31,2	136	27,9	86	30,5	294	31,8	30	26,1	416	29,6	195	30,3	894 159	32,5
Mezőg. szövet. és egyéb szövet. alkalmazottak	64	3,7	12	2,5	2	0,7	6	0,6	0	0,0	18	1,3	10	1,6	100 074	3,6
Egyéb munkaadók alkalmazottai	43	2,5	12	2,5	6	2,1	9	1,0	3	2,6	31	2,2	11	1,7	36 741	1,3
Termelőszövetkezeti tagok	6	0,3	0	0,0	0	0,0	1	0,1	0	0,0	1	0,1	3	0,5	4 375	0,2
Vállalkozók alkalmazottakkal	67	3,9	53	10,9	41	14,5	49	5,3	12	10,4	62	4,4	51	7,9	85 472	3,1
Vállalkozók alkalmazottak nélkül	85	4,9	53	10,9	53	18,8	73	7,9	15	13,0	91	6,5	65	10,1	127 574	4,6
Családi vállalkozás kiegészítői	4	0,2	0	0,0	2	0,7	1	0,1	0	0,0	1	0,1	1	0,2	2 358	0,1
Egyéb gazd. aktív+ismeretlen	329	19,1	96	19,7	55	19,5	204	22,1	16	13,9	116	8,3	103	16,0	511 758	18,6
Gazdaságilag aktív összesen	1 725	100,0	488	100,0	282	100,0	924	100,0	115	100,0	1 405	100,0	644	100,0	2 748 050	100,0
Ebből munkás	874	50,7	168	34,4	85	30,1	202	21,9	12	10,4	346	24,6	194	30,1	1 246 558	45,4

Forrás: Népszámlálás 2001

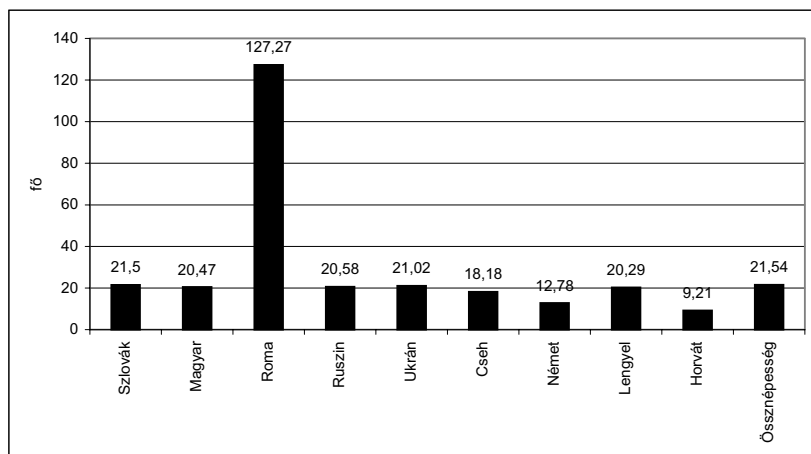

5.5. A népesség társadalmi csoportok szerinti megoszlása

Az egyes társadalmi csoportok a nemzetiségi közösségeken belül eltérő arányban oszlanak meg. Ez több okra vezethető vissza: a természeti és geopolitikai környezetre (determinálják az egyes nemzetiségek foglalkoztatottsági jellegét), a régiók közt fennálló társadalmi-gazdasági szinteltérésekre, a kisebbségek településszerkezetére, a mindenkori szlovák/csehszlovák állam kisebbségeket diszkrimináló oktatási és kulturális politikájára.

12. ábra

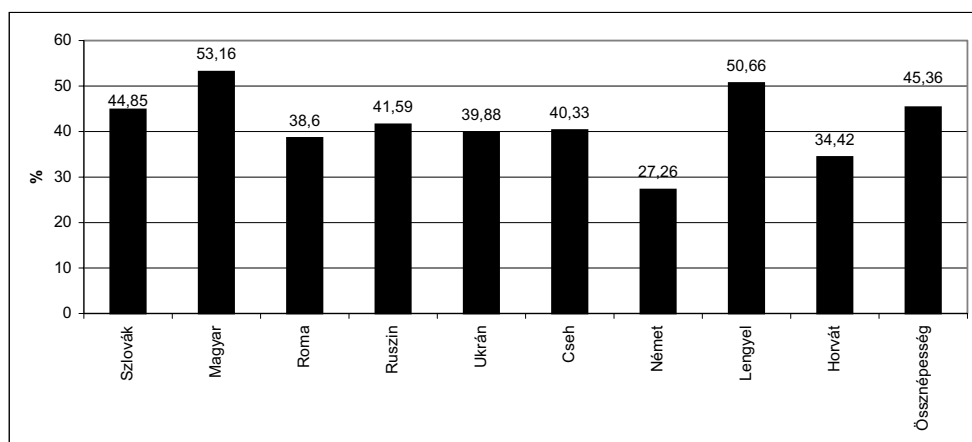
Az egy vállalkozásra jutó gazdaságilag aktív népesség száma

Forrás: Népszámlálás 2001

13. ábra

A munkások számaránya a gazdaságilag aktív népességben belül

Forrás: Népszámlálás 2001

6. A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK TELEPÜLÉSSZERKEZETE

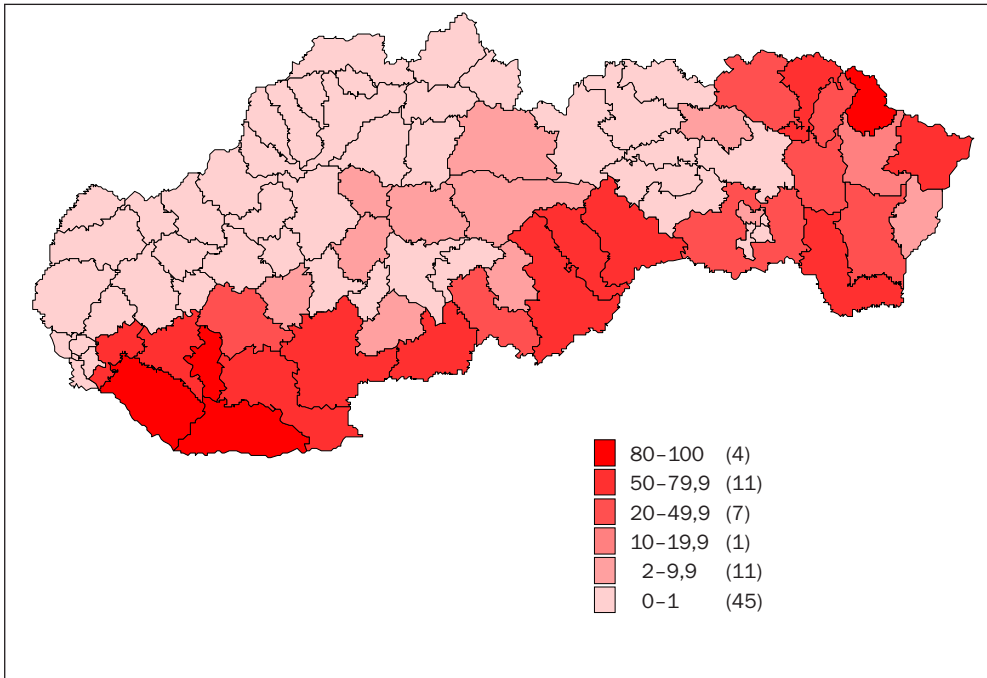
Egy populáció településszerkezeti adottságai szorosan összefüggnek az adott populáció történetével és az általuk lakott földrajzi tér természeti adottságaival. A szlovákiai nemzeti és etnikai kisebbségeket az egyes településeken kimutatott számarányuk alapján két csoportra oszthatjuk:

I. a magyar, a roma, a ruszin, az ukrán és a horvát kisebbség többnyire kompakt jellegű, viszonylag tömör településterülettel rendelkezik, a populációjuk meghatározó része olyan településeken él, ahol a számarányuk meghaladja a 10%-ot;

II. a cseh, a német, a lengyel, a zsidó és egyéb kisebbség szóróványhelyzetben él, nem jellemző rájuk a településeken betöltött 10%-nál magasabb számarány.

14. ábra

A legalább 10%-os nemzetiségi részaránnyal rendelkező községek számaránya az egyes NUTS 4 régiók településhálózatához viszonyítva

Forrás: Népszámlálás 2001

19. táblázat

A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – a nemzetiség alapján

A helységek nagyságcsoportjai (lakos)	0–199			200–499			500–999		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Szlovák	18 329	18 833	37 162	109 903	114 366	224 269	225 743	232 622	458 365
Magyar	2 013	2 188	4 201	18 442	20 023	38 465	37 437	39 851	77 288
Roma	328	305	633	2 396	2 362	4 758	5 751	5 640	11 391
Ruszin	1 250	1 390	2 640	2 455	2 632	5 087	1 234	1 276	2 510
Ukrán	217	268	485	457	624	1 081	473	679	1 152
Cseh	101	120	221	428	629	1 057	973	1 369	2 342
Német	31	37	68	73	80	153	288	302	590
Lengyel	1	8	9	18	69	87	41	146	187
Horvát	0	1	1	1	0	1	4	0	4
Szerb	-	-	-	3	1	4	5	3	8
Orosz	1	6	7	5	21	26	15	41	56
Zsidó	-	-	-	2	0	2	2	1	3
Egyéb, ismeretlen	199	182	381	1 102	1 002	2 104	2 220	1 747	3 967
Összesen	22 470	23 338	45 808	135 285	141 809	277 094	274 186	283 677	557 863

Forrás: Népszámlálás 2001

20. táblázat

A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – a nemzetiség alapján

A helységek nagyságcsoportjai (lakos)	1 000–1 999			2 000–4 999			5 000–9 999		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Szlovák	317 080	327 020	644 100	315 497	325 099	640 596	142 742	150 063	292 805
Magyar	50 278	53 304	103 582	41 629	43 366	84 995	28 791	30 990	59 781
Roma	8 038	7 774	15 812	11 775	11 363	23 138	3 220	3 055	6 275
Ruszin	653	672	1 325	352	371	723	1 192	1 251	2 443
Ukrán	226	318	544	188	326	514	367	401	768
Cseh	1 320	1 919	3 239	1 667	2 216	3 883	1 068	1 352	2 420
Német	273	367	640	402	412	814	144	147	291
Lengyel	54	185	239	66	186	252	70	171	241
Horvát	18	10	28	24	11	35	12	5	17
Szerb	13	7	20	22	6	28	5	5	10
Orosz	22	55	77	15	64	79	27	56	83
Zsidó	5	0	5	2	1	3	2	9	11
Egyéb, ismeretlen	2 723	2 175	4 898	3 139	2 881	6 020	1 877	1 601	3 478
Összesen	380 703	393 806	774 509	374 778	386 302	761 080	179 517	189 106	368 623

Forrás: Népszámlálás 2001

21. táblázat

A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – a nemzetiség alapján

A helységek nagyságcsoportjai (lakos)	10 000–19 999			20 000–49 999			50 000–99 999		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Szlovák	189 571	200 103	389 674	443 123	476 875	919 998	295 904	320 220	616 124
Magyar	23 003	25 054	48 057	39 967	44 650	84 617	1 474	1 617	3 091
Roma	3 958	3 772	7 730	7 952	7 663	15 615	2 129	2 022	4 151
Ruszin	1 125	1 117	2 242	2 726	2 693	5 419	668	683	1 351
Ukrán	513	600	1 113	1 414	1 951	3 365	542	798	1 340
Cseh	2 059	2 615	4 674	4 888	5 810	10 698	3 792	4 322	8 114
Német	169	168	337	353	379	732	292	288	580
Lengyel	86	201	287	181	395	576	145	240	385
Horvát	23	6	29	64	23	87	45	29	74
Szerb	27	10	37	99	24	123	56	22	78
Orosz	39	75	114	137	282	419	90	240	330
Zsidó	5	2	7	47	36	83	11	9	20
Egyéb, ismeretlen	3 359	2 914	6 273	9 323	8 123	17 446	5 676	4 740	10 416
Összesen	223 937	236 637	460 574	510 274	548 904	1 059	310 824	335 230	646 054

Forrás: Népszámlálás 2001

22. táblázat

A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – a nemzetiség alapján

A helységek nagyságcsoportjai (lakos)	100 000 fölött			A városi népesség száma			A falusi népesség száma		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Szlovák	183 377	208 384	391 761	1 285	1 388	2 674	955 731	985 051	1 940
Magyar	7 355	9 096	16 451	94 973	105 638	200 611	155 416	164 501	319 917
Roma	223	194	417	19 717	18 860	38 577	26 053	25 290	51 343
Ruszin	230	231	461	6 012	6 039	12 051	5 873	6 277	12 150
Ukrán	187	265	452	3 080	4 097	7 177	1 504	2 133	3 637
Cseh	3 258	4 714	7 972	15 281	19 084	34 365	4 273	5 982	10 255
Német	596	604	1 200	1 819	1 855	3 674	802	929	1 731
Lengyel	117	222	339	604	1 241	1 845	175	582	757
Horvát	318	296	614	467	362	829	42	19	61
Szerb	89	37	126	281	98	379	38	17	55
Orosz	113	286	399	408	938	1 346	56	188	244
Zsidó	48	36	84	113	92	205	11	2	13
Egyéb, ismeretlen	4 630	3 766	8 396	25 345	21 630	46 975	8 903	7 501	16 404
Összesen	200 541	228 131	428 672	1 453	1 568	3 022	1 158	1 198	2 357

Forrás: Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatala, 2003

23. táblázat

A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – az anyanyelv alapján

A helységek nagyságcsoportjai (lakos)	0–199			200–499			500–999		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Szlovák	16 531	16 976	33 507	105 196	109 345	214 541	219 619	226	445 678
Magyar	2 221	2 391	4 612	20 211	21 829	42 040	40 621	43 370	83 991
Roma	383	339	722	2 115	2 120	4 235	5 974	5 757	11 731
Ruszin	2 858	3 082	5 940	5 783	6 147	11 930	3 700	3 991	7 691
Ukrán	141	176	317	257	379	636	302	449	751
Cseh	100	123	223	421	692	1 113	955	1 502	2 457
Német	28	40	68	67	86	153	307	368	675
Lengyel	1	13	14	19	76	95	41	160	201
Horvát	0	1	1	2	0	2	5	1	6
Szerb	-	-	-	3	1	4	4	0	4
Orosz	1	7	8	2	19	21	12	42	54
Jiddis	-	-	-	-	-	-	2	0	2
Egyéb	2	2	4	49	26	75	73	38	111
Ismeretlen	204	188	392	1 160	1 089	2 249	2 571	1 940	4 511
Összesen	22 470	23 338	45 808	135 285	141 809	277 094	274 186	283	557 863

Forrás: Népszámlálás 2001

24. táblázat

A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – az anyanyelv alapján

A helységek nagyságcsoportjai (lakos)	1 000–1 999			2 000–4 999			5 000–9 999		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Szlovák	309 393	318	627 944	307 168	315	623 040	138	145 057	283 242
Magyar	54 635	58 160	112 795	44 697	46 925	91 622	31 752	34 001	65 753
Roma	9 834	9 553	19 387	15 656	15 277	30 933	3 803	3 656	7 459
Ruszin	1 755	1 818	3 573	1 086	1 192	2 278	2 037	2 179	4 216
Ukrán	179	284	463	158	266	424	232	307	539
Cseh	1 405	2 129	3 534	1 727	2 430	4 157	1 089	1 497	2 586
Német	312	446	758	423	522	945	127	194	321
Lengyel	61	200	261	80	209	289	68	188	256
Horvát	19	14	33	31	9	40	11	6	17
Szerb	17	5	22	23	5	28	5	7	12
Orosz	22	67	89	21	76	97	25	61	86
Jiddis	1	0	1	-	-	-	-	-	-
Egyéb	160	59	219	209	134	343	139	42	181
Ismeretlen	2 910	2 520	5 430	3 499	3 385	6 884	2 044	1 911	3 955
Összesen	380 703	393	774 509	374 778	386	761 080	179	189 106	368 623

Forrás: Népszámlálás 2001

25. táblázat

A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – az anyanyelv alapján

A helységek nagyságcsoportjai (lakos)	10 000–19 999			20 000–49 999			50 000–99 999		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Szlovák	186 612	196 111	382 723	435 932	466 184	902 116	294 476	317 867	612
Magyar	24 993	27 512	52 505	44 737	51 509	96 246	1 898	2 450	4 348
Roma	3 394	3 318	6 712	7 002	6 840	13 842	2 039	1 992	4 031
Ruszin	2 451	2 671	5 122	5 289	6 015	11 304	964	1 190	2 154
Ukrán	327	448	775	1 076	1 546	2 622	394	597	991
Cseh	2 082	2 727	4 809	5 148	6 116	11 264	4 124	4 752	8 876
Német	146	218	364	342	532	874	220	339	559
Lengyel	89	202	291	182	388	570	148	252	400
Horvát	18	6	24	68	26	94	54	30	84
Szerb	30	9	39	80	27	107	55	17	72
Orosz	49	84	133	151	350	501	107	276	383
Jiddis	-	-	-	7	5	12	-	-	-
Egyéb	267	126	393	1 080	492	1 572	571	232	803
Ismeretlen	3 479	3 205	6 684	9 180	8 874	18 054	5 774	5 236	11 010
Összesen	223 937	236 637	460 574	510 274	548 904	1 059	310 824	335 230	646

Forrás: Népszámlálás 2001

26. táblázat

A népesség megoszlása a helységek nagyságcsoportja szerint 2001-ben – az anyanyelv alapján

A helységek nagyságcsoportjai (lakos)	100 000 fölött			A városi népesség száma			A falusi népesség száma		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
Szlovák	181 902	205 181	387 083	1 267	1 362	2 629	927 776	954 787	1 882
Magyar	8 207	10 810	19 017	106 075	120 768	226 843	167 897	178 189	346 086
Roma	224	172	396	18 916	18 297	37 213	31 508	30 727	62 235
Ruszin	338	361	699	11 222	12 583	23 805	15 039	16 063	31 102
Ukrán	153	208	361	2 227	3 172	5 399	992	1 488	2 480
Cseh	3 692	5 490	9 182	16 369	20 900	37 269	4 374	6 558	10 932
Német	660	966	1 626	1 797	2 607	4 404	835	1 104	1 939
Lengyel	124	230	354	614	1 282	1 896	199	636	835
Horvát	347	340	687	502	409	911	53	24	77
Szerb	90	33	123	266	93	359	41	11	52
Orosz	142	352	494	479	1 128	1 607	53	206	259
Jiddis	2	0	2	9	5	14	3	0	3
Egyéb	1 113	648	1 761	3 208	1 558	4 766	455	241	696
Ismeretlen	3 547	3 340	6 887	24 716	23 250	47 966	9 652	8 438	18 090
Összesen	200 541	228 131	428 672	1 453	1 568	3 022	1 158	1 198	2 357

Forrás: Népszámlálás 2001

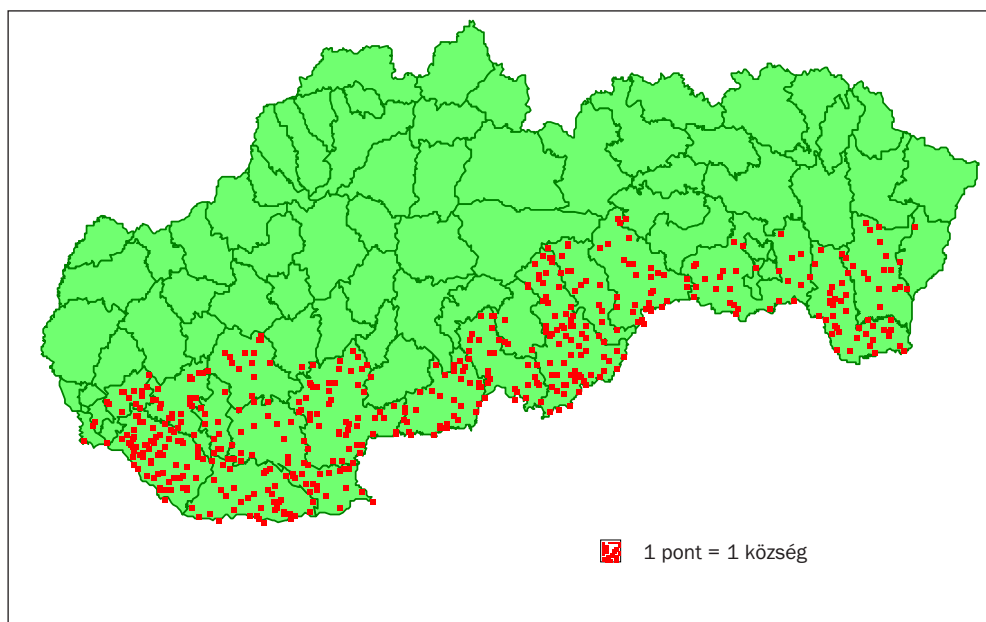

6.1. A magyar kisebbség településhálózata

A legnagyobb számú nemzeti kisebbség, a magyar kisebbség helyzete a településhálózatban viszonylag kedvező, bár a magyarok lakta települések korábban csaknem homogén etnikai összetétele az elmúlt évtizedekben jelentős mértékben megváltozott. A magyar nyelvterület természetes folytatódása az észak-magyarországi tájaknak – a magyar kisebbség által lakott települések több mint felében a magyar lakosság számaránya 75%-nál magasabb. A szlovákiai magyar populáció 532 településen haladja meg a 10%-os számarányt, míg a szórványvidékeken (a településen belüli arány 10% alatti, illetve kevesebb mint 100 fő) a magyar kisebbség kevesebb mint 7%-a él.

15. ábra

A legalább 10% magyar számarányú községek számának megoszlása NUTS 4 régióként

Forrás: Népszámlálás 2001

Az etnikai identitás megőrzése szempontjából a legkedvezőbb helyzetben a többségi (a lakosságon belül a magyar nemzetiségűek számaránya 50–80%) és abszolút többségi (a lakosságon belül a magyar nemzetiségűek számaránya 80% fölötti) településeken élő 171 252, illetve 239 033 kisebbségi magyar van. A magyar nyelvterület 532 községe közül az elmúlt 10 év alatt 478-ban csökkent a magyar nemzetiségű lakosok számaránya; ez az apadás mindenekelőtt az asszimiláció számlájára írható. A csökkenés mértéke azokon településeken volt nagyobb, ahol a magyar lakosság számaránya 60% alatt volt 10 évvel korábban.

A szlovákiai magyar kisebbség urbanizációs szintje elmarad az országos átlagtól: a populáció több mint 22%-a – ez az országos átlagnál 6%-kal magasabb – él az infrastrukturális ellátottság szempontjából problémás, legkedvezőtlenebb életkörülményeket kínáló és a növekvő elvándorlás miatt előregedő népességű 1000 főnél kisebb településeken.

A városok etnikai szerkezetének a vizsgálatánál szembevetendő az etnikai arculatváltás – a magyar kisebbségek térvészése. A városok homogenizálódásához mindenekelőtt az elmúlt 50 év belső migrációja járult hozzá.

Szlovákia 138 városából 27 városban él legalább 1000 magyar nemzetiségű lakos (szemben a 1991-es 28 várossal), melyek közül 2 városban a magyar nemzetiség aránya 80% fölötti (1991-ben a számuk még 4 volt), további 14 városban pedig 50% fölötti. 5000 főnél több magyar nemzetiségű lakos 2001-ben 17 városban élt. Az elmúlt 10 év alatt a magyarok térvészése a városi környezetben volt a legnagyobb, valamennyiben fogyott a magyarok lélekszáma és számaránya egyaránt. Lélekszámban a legnagyobb fogyás Pozsonyban történt (3861 fő), míg a magyar nemzetiségűek számarányában a legnagyobb csökkenés Diószegen és Ógyallán volt (7,73, illetve 8,02%).

27. táblázat

Legalább 800 magyar főt számláló szlovákiai városok összlakossága és magyar népessége 1991-ben és 2001-ben

	1991			2001		
	Lakosok száma	Ebből		Lakosok száma	Ebből	
		magyar	%		magyar	%
Pozsony	442 197	20 312	4,59	428 672	16 451	3,83
Somorja	12 051	8 561	71,04	12 143	8 091	66,63
Dunaszerdahely	23 236	19 347	83,26	23 519	18 756	79,74
Nagymegyer	9 247	8 043	86,98	9 113	7 705	84,54
Szenc	14 357	3 995	27,83	14 673	3 246	22,12
Diószeg	5 874	2 715	46,22	6 078	2 340	38,49
Galánta	16 978	6 890	40,58	16 365	6 022	36,79
Vágsellye	24 776	5 413	21,85	24 564	4 392	17,87
Gúta	11 007	9 101	82,68	10 823	8 742	80,77
Komárom	37 346	23 745	63,58	37 366	22 452	60,08
Ógyalla	7 790	4 170	53,53	8 153	4 092	50,2
Érsekújvár	42 923	13 350	31,1	42 262	11 632	27,52
Párkány	13 347	9 804	73,45	11 708	8 048	68,73
Nyitra	89 969	1 777	1,98	87 285	1 489	1,7
Léva	33 991	5 165	15,2	36 538	4 469	12,23
Zseliz	8 373	4 482	53,53	7 522	3 855	51,24
Ipolyság	8 551	5 562	65,05	8 061	5 015	62,21
Nagykürtös	14 212	1 103	7,76	14 013	869	6,2
Losonc	28 861	4 830	16,74	28 332	3 713	13,1
Fülek	10 451	7 064	67,59	10 198	6 568	64,4
Rimaszombat	24 771	9 854	39,78	25 088	8 846	35,25
Tornalja	8 185	5 547	67,77	8 169	5 076	62,14
Rozsnyó	18 647	5 826	31,24	19 261	5 162	26,8
Szepsi	8 796	4 322	49,14	9 525	4 158	43,65
Kassa	235 160	10 760	4,58	236 093	8 940	3,79
Királyhelmec	7 963	6 400	80,37	8 031	6 179	76,93
Nagykapos	9 421	6 007	63,76	9 760	5 561	56,98
Tiszacsernyő	4 744	2 928	61,72	4 645	2 792	60,11
Összesen	1 173 224	2 17 073	18,5	1 157 960	194 969	16,84

Forrás: Népszámlálás 2001

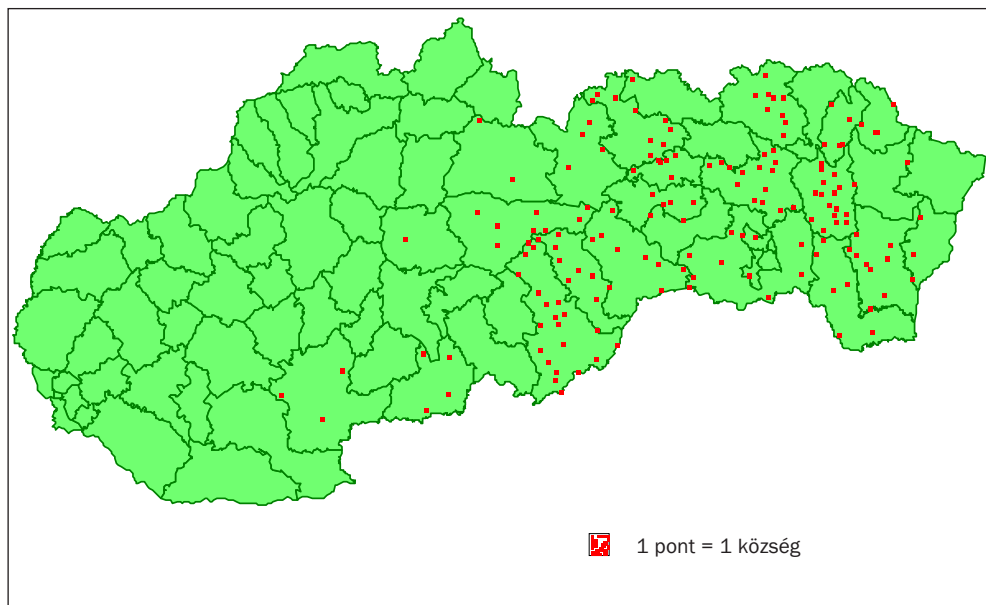

6.2. A roma kisebbség településhálózata

A második legnépesebb kisebbségnek, a romának a településhierarchiában elfoglalt helye jelentősen eltér a teljes népességet jellemző arányoktól. A roma etnikum tagjainak többsége Szlovákia fejletlen infrastruktúrájú, válság sújtotta vidéki régióiban, illetve kedvezőtlen helyzetű, az átlagnál rosszabb életfeltételeket kínáló településeken él.

16. ábra

A legalább 10% roma számarányú községek számának megoszlása NUTS 4 régióként

Forrás: Népszámlálás 2001

A roma kisebbség ugyan az ország valamennyi régiójában megtalálható, de települési szinten meghatározó elemmé igazán csak Kelet-Szlovákiában válik (a roma nemzetiségű lakosság több mint 83%-a él itt), ahol az elmúlt évtized társadalmi-gazdasági feszültségei a leginkább érzékelhetők az országos átlagnál 10%-kal magasabb munkanélküliségi rátaiban, az országos szint alatt messze elmaradó bérekben.

Szlovákiában a 2001. évi népszámlálás 157 települést mutatott ki, ahol a romák számaránya elérte az összlakosság legalább 10%-át (10 évvel korábban még csak 59 ilyen település volt). Az 1991. évi népszámláláskor kimutatott 31 település helyett 2001-ben már 54 településen érte el számarányuk az összlakosság 20%-át. A roma kisebbség 6 községben van többségben, a legmagasabb számarányt a Késmárki járásban található Szepesszentgyörgy községben éri el, ahol 758 lakos közül 637 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek (84%).

A teljes népesség és a roma kisebbség kelet–nyugati egyenlőtlen megoszlásával mutat hasonlóságot a nem roma és a roma lakosság településtípusok közötti megoszlása is. A 2000 fő alatti lélekszámú településeken a teljes népességnek mintegy egyharmada, a romáknak viszont több mint a kétharmada él.

A roma populáció településszerkezetében a kedvezőtlen feltételekkel rendelkező törpefalvak dominálnak, az általuk lakott 157 roma település közül 65 település volt 500 fő alatti. A romák urbanizációs szintje a legalacsonyabb az országban élő nemzetiségek közül. Az urbanizáció mutatói ellentétesek a szlovákiai átlaggal – a 43%-nyi vidéki népesség helyett náluk a populáció 57%-a él vidéken.

Az elmúlt 20 évben a romák lakóhelyi szegregációja megerősödött, etnikai gettók kialakulása fenyeget. Napjainkban a romák közel 70%-a olyan környezetben lakik, ahol kizárólag vagy túlnyomórészt roma családok élnek, további 20 százalékuk közvetlen környezetében pedig nagyjából egyenlő arányban találhatók roma és nem roma családok.

A romák településszerkezetében sajátos helyet foglalnak el az ún. roma telepek, melyek egy településen belül erősen elkülönülnek a nem roma nemzetiség által lakott tértől. Az így szegregálódó roma etnikum lakótereiben két tendencia figyelhető meg:

- az alacsony státusú, leromló városi lakónegyedek;
- a sorvadó aprófalvak egy részének gyors ütemű „elromosodása”, melyet elősegít a magasabb társadalmi státusú családok elköltözése, s ennek következtében önszerveződésre képtelen, eltorzult szerkezetű csonka társadalmak jönnek létre.

28. táblázat

A roma kisebbség településeken betöltött részarányának a változása 1991–2001

Romák számaránya 1991-ben	Települések száma	Romák számaránya 2001-ben	Települések száma
Legalább 10%	59	Legalább 10%	157
Legalább 20%	31	Legalább 20%	54
Legalább 30%	17	Legalább 30%	21
Legalább 40%	8	Legalább 40%	12
Legalább 50%	5	Legalább 50%	6

Forrás: Népszámlálás 2001

6.3. A ruszin kisebbség településhálózata

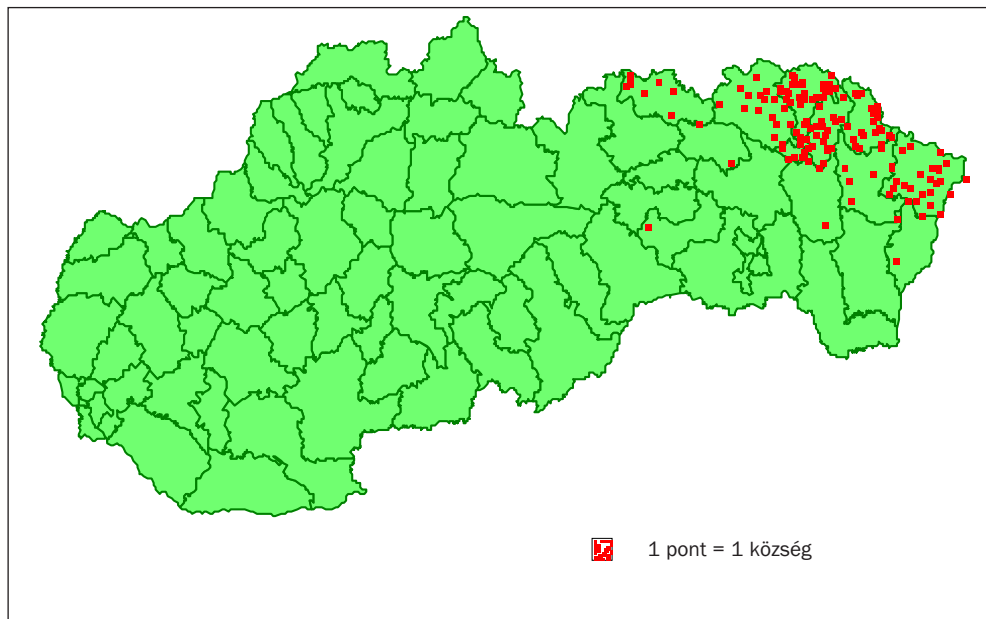
A ruszin kisebbség számaránya 145 községben éri el az összlakosság legalább 10%-át (ahol a ruszin populáció 58%-a él), s ezen belül 102 településen a 20%-ot is meghaladja. A ruszin kisebbségi települések közül 139 apró falunak minősül, a lélekszámuk nem éri el az 1000 főt. A ruszinok számaránya 2 városban haladja meg a 10%-ot, miközben az összpopuláció urbanizáltsági szintje mintegy 10%-kal (48%) az országos átlag alatt marad – az általuk elfoglalt földrajzi tér alacsonyabb szintű urbanizációjának a következményeként.

A legszámottevőbb ruszin közösség Mezőlaborcon él (2303 fő), 1000 fő fölötti populációjuk él még Eperjesen, Homonnán, Szinnán, Felsővízközben és Kassán.

17. ábra

A legalább 10% ruszin számarányú községek számának megoszlása NUTS 4 régióként

Forrás: Népszámlálás 2001

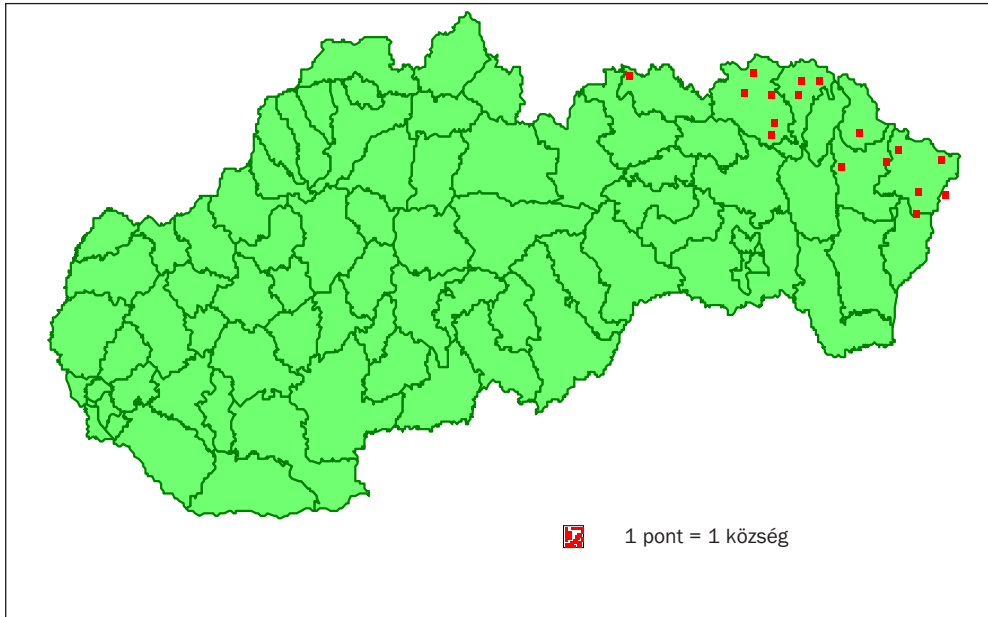
6.4. Az ukrán kisebbség településhálózata

A ukrán nemzetiségű lakosság számaránya a legalább 10%-os küszöböt 17, a 20%-os küszöböt pedig 6 településen éri el Szlovákiában. A magyar, roma és ruszin kisebbségtől eltérően az ukrán populáció egy városi rangú településen sem rendelkezik akár a 10%-ot megközelítő közösséggel, a legmagasabb számarányt Felsővízközben és Szinnán éri el (4,1, ill. 2,5%). Lélekszámban a legnagyobb közösségük Kassán és Eperjesen él (1077, illetve 1039 fő).

18. ábra

A legalább 10% ukrán számarányú községek számának megoszlása NUTS 4 régióként

Forrás: Népszámlálás 2001

6.5. A horvát, a német és a cseh kisebbség településhálózatai

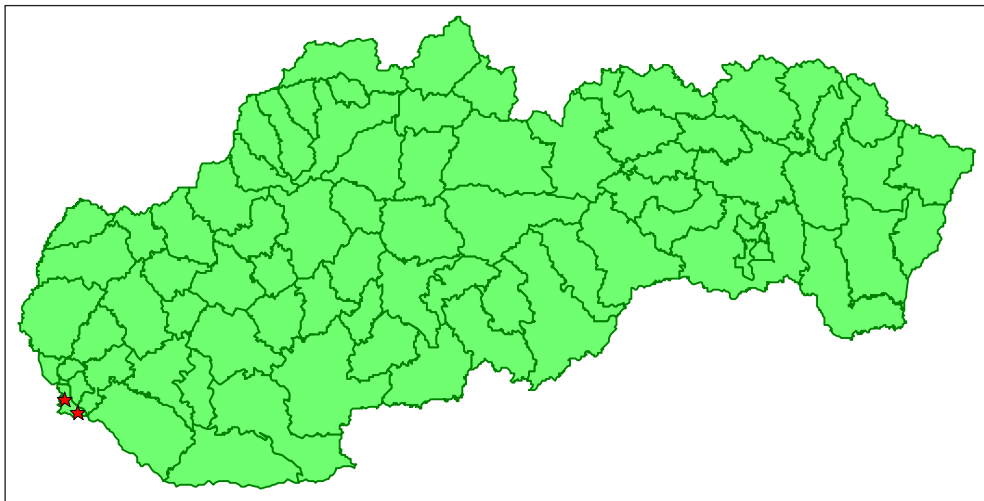
A horvát és a német kisebbség az ország településhálózatában sajátos helyet foglal el, számarányuk az alacsony lélekszámuk ellenére 2, illetve 7 településen meghaladja az összlakosság 10%-át. A német kisebbség esetében a 7 település egy, a múltban, lényegesen kiterjedtebb településhálózat maradványának tekinthető, melyet a második világháborút követő kitelepítések roncsoltak szét.

Napjainkban a cseh kisebbség életterét mindenekelőtt a nagyvárosok jelentik, ahol a lakosság magas lélekszáma miatt számarányuk meg sem közelíti a 10%-ot. A urbánus jelleg alóli kivételnek mindössze egyetlen csallóközi kisközség számít, ahol a cseh nemzetiségű lakosság 17,4%-os aránya a Csehszlovákia megalakulását követő erőszakos etnikai szerkezetátalakítás eredménye.

19. ábra

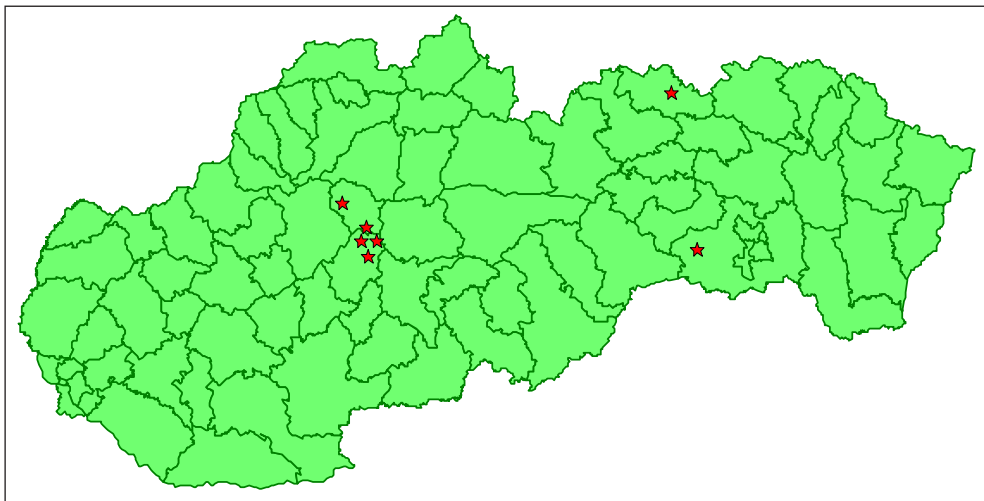
Községek, ahol a horvát nemzetiség számaránya 10% fölötti

Forrás: Népszámlálás 2001

20. ábra

Községek, ahol a német nemzetiség számaránya 10% fölötti

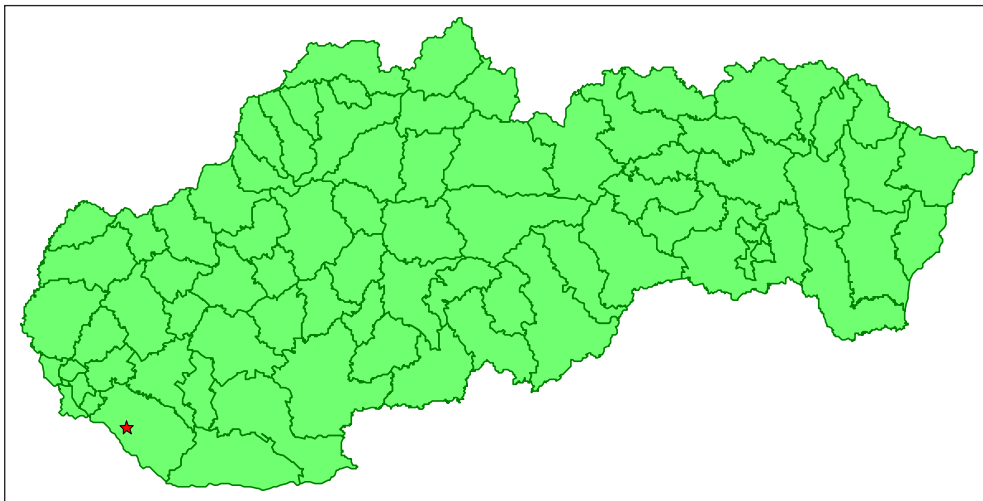

Forrás: Népszámlálás 2001

21. ábra

Községek, ahol a cseh nemzetiség számaránya 10% fölötti

Forrás: Népszámlálás 2001

7. A LEGALÁBB 10%-BAN NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK ÁLTAL LAKOTT KÖZSÉGEK FONTOSABB DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

29. táblázat

A magyar nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói az 1991. és a 2001. évi népszámlálás alapján

Járás (NUTS 4), község	Lakosok száma 1991-ben			Lakosok száma 2001-ben			A lakosság megoszlása				A munkanélküliek száma 2002. XII. 31.	
	összesen	ebből		összesen	ebből		nő	0–14 életkor- csoport	produktív kor utáni életkor- csoport	gazdasá- gilag aktív	összesen	férfi
		magyar	%		magyar	%						
Pozsony II. járás												
Pozsonyüspöki	-	-	-	19 749	2 760	14,0	10	2 693	3 128	11 618	578	271
Pozsony V. járás												
Dunacsún	-	-	-	911	95	10,4	449	149	172	478	4	1
Horvátjárfalu	-	-	-	1 199	160	13,3	624	172	231	624	2	1
Oroszvár	-	-	-	1 922	359	18,7	964	291	377	1 029	7	4
Szenci járás												
Dunaújfalú	1 571	525	33,4	1 626	467	28,7	818	278	273	864	71	38
Éberhárd	1 289	765	59,4	1 349	682	50,6	706	232	247	723	37	18
Egyházfa	479	363	75,8	458	315	68,8	235	76	93	240	21	11
Fél	2 015	1 212	60,1	2 052	1 137	55,4	1	320	385	1 069	84	43
Gútor	768	533	69,4	945	525	55,6	482	181	150	479	27	16
Hegysúr	607	501	82,5	634	471	74,3	318	126	140	304	29	9
Hurbanfalva	190	59	31,1	228	35	15,4	120	43	29	124	13	8
Magyarbél	2 118	1 085	51,2	2 163	895	41,4	1	308	534	995	132	83
Nagyborsa	315	134	42,5	360	114	31,7	190	55	69	176	27	16
Boldogfa	401	320	79,8	404	284	70,3	202	62	82	195	17	10
Réte	1 222	621	50,8	1 239	546	44,1	591	193	249	588	112	67
Szemet	849	370	43,6	890	556	37,1	444	134	155	574	26	10
Szenc	14 357	3 995	27,8	14 673	3 246	22,1	7	2769	1 999	7 847	748	401
Vök	367	300	81,7	399	309	77,4	208	81	66	204	11	4
Zonctorony	846	728	86,1	842	648	77	433	141	173	427	51	28
Dunaszerdahelyi járás												
Albár	472	399	84,5	518	428	82,6	264	95	87	256	63	30
Alistál	1 899	1 833	mái.	1 962	1 848	94,2	970	340	387	963	132	79
Bacsfa	606	363	59,9	566	355	67,2	377	69	208	202	16	10
Baka	1 117	1 073	96,1	1 093	1 011	92,5	563	208	206	544	95	37
Balony	744	717	96,4	735	691	94	375	129	150	381	50	27
Béke	375	320	85,3	419	345	82,3	206	80	81	207	26	15
Bodak	384	377	98,2	317	306	96,5	173	46	107	132	30	14
Bögellő	359	359	100	359	351	97,8	174	59	91	165	17	11
Bős	4 910	4 629	94,3	5 084	4 598	90,4	2	893	948	2 649	407	171
Csákány	532	509	95,7	561	484	86,3	278	90	104	310	26	14
Csallóközkürt	1 124	1 101	98	1 141	1 087	95,3	576	205	208	577	103	42
Csallóköznádasd	506	472	93,3	532	496	93,2	279	96	108	280	62	24
Csallóköztárnok	395	340	jan.8	428	348	81,3	229	86	104	199	22	11
Csenke	-	-	-	814	740	86,3	401	150	109	456	52	28
Csiliznyárad	590	575	97,5	616	586	95,1	317	122	144	297	37	14
Csilizradvány	1 119	1 092	97,6	1 218	1 162	95,4	604	240	198	616	101	52
Csütörtök	1 545	1 369	88,6	1 679	1 391	82,8	873	341	342	790	106	65
Dercsika	442	435	98,4	442	416	94,1	225	77	95	209	34	14
Diósförgepatony	1 617	1 576	97,5	1 671	1 563	93,5	873	279	337	867	144	68
Doborgaz	421	403	95,7	336	307	91,4	171	48	110	143	33	18
Dunakisfalud	461	442	95,9	435	391	92,5	226	63	87	225	40	14
Dunaszerdahely	23 236	19 347	83,3	23 519	18 756	79,7	12	3 858	3 231	12 894	2 084	1 050
Dunatökés	455	436	95,8	460	432	93,9	233	77	80	261	57	30
Egyházgelle	1 813	1 768	97,5	1 824	1 751	96	955	302	382	914	183	85
Egyházkarcsa	1 068	1 024	95,9	1 162	1 078	92,8	578	205	200	614	92	44
Ekecs	3 597	3 452	96	3 804	3 520	92,5	1	755	625	1 908	326	184
Felbár	1 038	953	91,8	1 075	959	89,2	548	185	223	539	81	41
Felsővamos	963	653	99	969	942	97,2	487	190	154	486	125	70
Hegyéte	793	732	92,3	932	815	87,4	469	173	136	503	59	27
Hodos	1 293	1 171	90,6	1 390	1 187	85,4	712	244	2 366	702	178	103

Hviezdoslavfalva	285	148	51,9	337	152	45,1	158	75	50	161	13	3
Illésháza	1 942	1 766	90,9	2 048	1 746	85,3	1	402	390	1 022	152	94
Jányok	814	756	92,9	782	706	90,3	394	121	163	376	32	16
Keszölcés	-	-	-	123	97	78,9	54	18	31	59	6	2
Királyfiakarcsa	839	798	95,1	967	872	90,2	532	162	196	468	89	46
Kisudvarnok	812	751	92,5	894	827	92,5	469	170	187	445	82	48
Kulcsod	369	366	99,2	372	365	98,1	183	78	96	169	32	13
Lég	2 144	1 688	78,7	2 409	1 659	68,9	1	458	366	1 265	273	155
Lögérpatony	1 811	1 743	96,3	1 872	1 757	93,9	831	293	301	826	176	81
Macháza	181	98	54,1	155	88	56,8	77	19	40	74	7	4
Mad	463	455	98,3	469	449	95,7	235	74	110	232	69	27
Medve	590	522	88,5	583	509	87,3	340	92	129	243	16	7
Nagyabony	1 192	1 098	92,1	1 242	1 068	86	613	206	230	679	151	91
Nagylúcs	716	697	97,4	736	704	95,7	368	121	130	395	73	36
Nagy magyar	3 723	3 148	84,6	3 475	2 352	67,7	1	876	368	1 901	675	385
Nagy megyer	9 247	8 043	87	9 113	7 705	84,5	4	1 552	1 515	4 787	667	381
Nagypaka	664	389	58,6	676	376	55,6	359	116	149	327	44	24
Nagyszarva	1 103	971	88	1 037	909	87,7	518	201	167	527	62	30
Nagyudvarnok	718	693	96,5	795	762	95,8	396	161	131	411	107	69
Gomba	504	416	82,5	504	389	77,2	256	94	94	249	30	12
Nyárasd	2 931	2 834	96,7	3 015	2 805	93	1	546	557	1 541	225	133
Nyékvárkony	2 470	2 305	93,3	2 537	2 351	92,7	1	443	400	1 324	276	144
Olgya	284	269	94,7	258	242	93,8	136	40	59	126	26	9
Padány	797	775	97,2	863	815	94,4	416	166	162	444	47	32
Patas	782	751	96	805	722	89,7	397	179	166	377	69	36
Pódatejed	727	595	81,8	762	599	78,6	396	139	156	391	71	38
Pozsonyeperjes	1 426	1 381	96,8	1 374	1 292	94	701	225	306	671	160	83
Sárosfa	801	752	93,9	826	726	87,9	417	152	158	393	69	43
Sárrét	385	216	56,1	359	187	52,1	174	61	71	186	36	21
Somorja	12 051	8 561	71	12 143	8 091	66,6	6	2 059	1 803	6 634	721	362
Szap	584	569	97,4	540	520	96,3	282	88	95	281	27	9
Szentmihályfa	666	631	94,7	711	633	89	364	127	139	366	92	47
Úszor	777	412	53	822	378	46	407	150	165	387	30	17
Vajka	509	468	91,9	432	379	87,7	206	44	135	209	27	17
Vásárút	2 008	1 953	97,3	2 125	2 011	94,6	1	390	342	1 124	236	104
Vitény	156	72	46,2	162	73	45,1	71	29	32	83	16	18
Galántai járás												
Alsóhatár	244	229	93,9	224	209	93,3	115	40	62	96	36	26
Alsószeli	1 847	1 429	77,4	1 922	1 500	78	976	335	430	936	155	84
Diószeg	5 874	2 715	46,2	6 078	2 340	38,5	2	1 000	994	2 829	600	321
Dunajánosháza	405	182	44,9	448	148	33	245	87	82	222	29	16
Feketenyék	1 264	1 200	94,9	1 375	1 271	92,4	696	269	242	707	181	82
Felsőszeli	3 089	2 137	69,2	3 134	2 100	67	976	335	430	936	294	178
Galánta	16 978	6 890	40,6	16 365	6 022	36,8	8	2 875	2 505	8 857	1269	709
Hidaskürt	1 606	1 443	89,9	1 600	1 409	88,1	819	268	363	780	214	113
Jóka	3 570	2 709	75,9	3 864	2 642	68,4	1	789	611	1 934	464	260
Nemeskajal	1 306	1 049	80,3	1 417	1 004	70,9	720	280	288	676	185	106
Királyrév	1 191	1 036	87	1 187	991	83,5	617	188	233	614	168	87
Nádszeg	3 765	3 588	95,3	3 795	3 557	93,7	1	743	619	1 952	574	328
Nagyfödemes	4 149	3 088	74,4	4 180	2 971	71,1	2	683	819	2 205	393	217
Nagy mácséd	2 539	2 244	88,4	2 566	2 176	84,8	1	425	519	1 320	297	190
Koszt	1 296	896	69,1	1 447	878	60,7	732	224	377	691	158	86
Taksony	1 819	1 200	66	1 880	1 205	64,1	955	277	452	926	153	90
Tallós	1 463	1 398	95,6	1 569	1 381	88	778	361	287	765	196	104
Tósnárasd	769	469	61	836	446	53,3	410	160	190	390	58	28
Vága	2 012	1 621	80,6	2 021	1 558	77,1	1	309	453	990	212	117
Vezekény	1 036	934	90,2	1 114	925	83	551	196	251	528	140	82
Vízkelet	1 507	1 378	91,4	1 524	1 374	90,2	774	268	361	715	156	96
Vágssellyei járás												
Deáki	2 170	1 564	72,1	2 187	1 564	71,5	1	375	508	1 053	287	160
Királyi	1 933	507	26,2	1 916	346	18,1	941	330	430	909	197	120

Negyed	3 217	2 159	67,1	3 177	1 982	62,4	1	556	665	1 554	540	187
Pered	3 816	3 254	85,3	3 700	3 063	82,8	1	551	885	1 834	406	189
Szelőce	2 755	2 079	75,5	2 832	1 682	59,4	1	560	548	1 404	633	352
Farkasd	3 439	2 652	77,1	3 394	2 458	72,5	1	549	824	1 618	470	233
Vághosszúfalu	844	662	78,4	895	640	71,5	463	124	227	415	94	41
Vágkirályfa	1 552	1 388	89,4	1 531	1 273	83,1	794	212	408	731	125	75
Vágsellye	24 776	5 413	21,9	24 564	4 392	17,9	12	4 625	3 128	13 978	2193	987
Vágtornóc	2 453	756	30,8	2 541	607	23,9	1	450	597	1 242	312	171
Zsigárd	1 600	1 265	79,1	1 592	1 200	75,4	822	239	353	810	246	128
Komáromi járás												
Csallókőzaranyos	2 481	2 297	92,6	2 566	2 322	90,5	1	476	469	1 360	480	280
Bajcs	1 234	840	68,1	1 219	693	56,8	619	208	262	664	220	113
Bátorkeszi	3 654	3 111	85,1	3 514	2 930	83,4	1	573	729	1 797	643	363
Bogya	804	778	96,8	364	338	92,9	178	55	93	169	30	21
Bogyarét	265	249	94	223	212	95,1	124	25	70	111	30	12
Búcs	1 347	1 268	94,1	1 243	1 164	93,6	645	187	329	579	155	74
Csicsó	1 443	1 333	92,4	1 397	1 278	91,5	683	232	305	717	215	139
Dunamocs	1 216	1 150	94,6	1 194	1 098	92	616	201	261	570	193	97
Dunaradvány	766	712	93	738	675	91,5	394	113	178	358	129	67
Ekel	1 476	1 346	91,2	1 461	1 295	88,6	725	220	312	751	220	102
Komáromfűss	725	679	93,7	703	642	91,3	344	119	146	358	132	80
Gellér	-	-	-	424	394	92,9	211	57	110	214	74	36
Güta	11 007	9 101	92,7	10 823	8 742	80,8	5	1 695	2 351	5 663	1088	559
Hetény	1 466	1 294	88,3	1 448	1 261	87,1	762	258	316	696	232	118
Hodzsafalva	217	37	17,1	195	28	14,4	98	31	57	88	7	2
Ifjúságfalva	544	382	70,2	521	347	66,6	272	84	152	230	17	14
Imely	2 273	1 159	51	2 227	1 036	46,5	1	372	424	1 083	377	194
Izsa	1 642	1 233	75,1	1 589	1 156	72,8	833	229	431	780	225	126
Karva	785	675	86	789	639	81	415	132	173	390	114	50
Keszegfalva	1 759	1 458	82,9	1 793	1 409	78,6	923	265	431	935	194	98
Kolozsnéma	606	573	94,6	579	534	92,2	273	70	177	279	77	47
Komárom	37 346	23 745	63,6	37 366	22 452	60,1	19	5 844	6 796	19 850	4152	2091
Lakszakállas	1 277	1 203	94,2	1 275	1 165	91,4	641	237	249	631	158	77
Madár	1 396	1 269	90,9	1 445	1 233	85,3	746	312	267	670	322	163
Marcelháza	3 792	3 425	90,3	3 822	3 381	88,5	1	739	692	1 838	819	465
Martos	801	760	94,9	766	694	90,6	403	127	182	376	122	61
Megyeres	1 196	876	73,2	1 172	855	73	607	195	278	581	161	82
Nagykeszi	1 005	898	89,4	970	830	85,6	484	141	250	469	127	75
Naszvad	5 125	3 227	63	5 014	2 957	59	2	846	1 017	2 416	850	430
Nemesócsa	2 654	2 439	91,9	2 627	2 358	89,8	1	452	492	1 373	301	165
Ogyalla	7 790	4 170	53,5	8 153	4 092	50,2	4	1 449	1 694	4 012	1100	603
Pat	485	469	96,7	490	448	91,4	260	69	139	236	70	31
Perbete	3 311	2 587	78,1	3 137	2 403	76,6	1	494	763	1 519	475	225
Szentpéter	2 671	2 012	75,3	2 621	1 930	73,6	1	504	550	1 300	486	263
Szilas	494	488	98,8	484	166	96,3	245	78	122	244	41	13
Tany	847	791	93,4	834	734	88	424	118	197	421	104	61
Vágfüzes	520	478	91,9	563	502	89,2	280	101	118	291	129	55
Virt	330	234	70,9	302	204	67,5	154	29	84	157	49	24
Érsekújvári járás												
Andód	1 248	908	72,8	1 224	818	66,8	614	172	273	608	168	91
Bajta	442	421	95,3	401	366	91,3	210	55	114	180	78	35
Barsbaracska	986	397	40,3	886	342	38,6	399	128	220	359	75	49
Bart	795	761	95,7	701	636	90,7	361	77	254	291	103	49
Béla	459	372	81,1	443	339	76,5	224	81	135	189	68	30
Bény	1 454	1 367	94	1 438	1 289	89,6	770	245	370	691	301	151
Csúz	1 857	1 308	70,4	1 775	1 143	64,4	900	307	453	821	308	162
Ebed	-	-	-	1 165	1 026	88,1	606	202	261	566	218	104
Érsekújvár	42 923	13 350	31,1	42 262	11 632	27,5	22	6 996	6 801	23 005	4 510	2 096
Für	1 161	959	82,6	964	822	85,3	501	153	298	417	105	56
Garamkövesd	1 393	1132	81,3	1 300	1 017	78,2	745	177	316	575	241	136
Garampáld	343	331	96,5	288	273	94,8	146	41	91	126	54	23

Helemba	758	689	90,9	702	609	86,8	366	98	176	351	125	61
Kamocsa	993	901	90,7	922	778	84,4	503	130	248	433	103	49
Kéménd	1 575	1 427	90,6	1 529	1 374	89,9	800	255	336	781	326	162
Kicsind	431	415	96,3	405	380	93,8	227	60	119	183	93	37
Kisgyarmat	507	493	97,2	499	459	92	266	90	128	228	126	60
Ipolykiskeszi	459	450	98	416	404	97,1	222	56	121	185	97	57
Kisújfalu	887	803	90,5	799	703	88	414	124	177	400	117	57
Köbölkút	2 374	1 913	80,6	2 311	1 718	74,3	1	384	515	1194	493	241
Kőhidgyarmat	1 109	1 023	92,3	1 034	931	90	533	156	257	518	196	91
Kürt	2 394	2 181	91,1	2 233	1 983	88,8	1	361	586	1 014	297	170
Leléd	400	360	90	396	343	86,6	211	61	142	157	69	39
Libád	471	435	92,4	458	398	86,9	220	68	108	233	109	55
Muzsla	2 070	1 755	84,8	1 937	1 640	84,7	1	309	473	938	405	219
Nána	1 133	932	82,2	1 162	871	75	611	154	281	579	157	81
Nagykér	3 438	2 376	69,1	3 190	2 051	64,3	1	518	732	1 565	351	190
Párkány	13 347	9 804	73,5	11 708	8 048	68,7	6	1856	1 956	6 474	1628	762
Pozba	620	513	82,7	575	443	77	307	76	163	277	68	34
Sárkányfalva	396	374	94,4	350	300	85,7	190	52	114	151	60	26
Szalka	1 150	1 103	95,9	1 075	1 001	93,1	566	171	282	499	178	80
Szímő	2 243	1 837	81,9	2 001	1 645	74,7	1	396	512	1 024	260	138
Szőgyén	2 734	2 298	84,1	2 649	2 040	77	1	458	592	1 292	486	233
Tardoskedd	5 276	4 057	76,9	5 120	3 653	71,3	2	835	1 136	2 592	585	275
Údvard	5 143	3 917	76,2	5 138	3 684	71,4	2	865	1 127	2 506	750	400
Zsitvabesenyő	1 877	1 531	81,6	1 723	1 380	80,1	904	257	391	896	270	118
Nyitrai járás												
Alsóbodok	1 123	872	77,7	1 159	805	69,5	591	222	223	568	121	68
Babindál	-	-	-	671	204	30,4	340	139	140	307	84	58
Berencs	1 993	756	37,9	2 015	619	30,7	1	344	441	1 026	168	88
Csiffár	625	334	53,4	591	254	43	293	85	175	325	69	48
Ghymes	1 910	874	45,8	1 942	711	36,6	995	372	353	1 006	215	108
Kalász	-	-	-	1 259	543	43,1	626	232	233	533	131	84
Kolon	1 433	906	63,2	1 444	859	59,5	759	273	290	727	132	71
Nagycétény	1 841	1 544	83,9	1 724	1 374	79,7	893	279	427	801	206	116
Nagyhind	-	-	-	350	87	24,9	180	60	101	169	30	18
Nyitraecsehi	1 074	636	59,2	1 024	550	53,7	525	190	206	516	113	50
Nyitraegerszeg	960	153	15,9	950	98	10,3	496	155	254	459	85	48
Nyitragerencsér	1 585	751	47,4	1 753	573	32,7	915	276	395	884	252	121
Nyitrageszte	402	371	92,3	378	312	82,5	186	69	99	171	44	24
Pográny	1 130	767	67,9	1 065	632	59,3	529	195	203	550	93	49
Tild	291	68	23,4	277	55	19,9	152	64	73	119	47	26
Zsére	1 251	942	75,3	1 287	801	62,2	672	244	257	633	142	78
Lévai járás												
Alsószemeréd	462	340	73,6	499	296	59,3	272	112	108	173	98	58
Várad	324	208	64,2	326	184	56,4	172	45	96	139	43	20
Bajka	321	87	27,1	333	89	26,7	161	75	55	144	94	56
Bese	764	608	40,3	669	269	40,2	344	118	175	306	94	57
Bori	333	174	52,3	333	152	45,6	173	53	61	189	51	27
Barsendréd	460	154	33,5	459	164	35,7	240	66	125	196	99	55
Csata	1 231	913	74,2	1 207	828	68,6	612	165	303	609	282	155
Deménd	1 041	403	38,7	1 036	335	32,3	145	21	107	107	141	84
Egeg	612	299	48,9	595	277	46,6	314	118	152	258	84	56
Ersekkéty	812	775	95,4	703	655	93,2	381	93	214	310	103	63
Farnad	1 528	1286	84,2	1 450	1 114	76,8	751	231	347	650	318	178
Fegyvernek	582	221	38	514	165	32,1	277	80	143	233	83	43
Felsőpél	328	198	60,4	291	152	52,2	147	41	76	130	38	20
Felsőszecse	484	127	26,2	480	111	23,1	252	96	110	229	58	29
Felsőszemeréd	685	449	65,6	633	344	54,3	348	87	158	301	87	44
Felsőtúr	660	480	72,7	621	422	68	321	90	174	282	72	49
Hontfüzesgyarmat	573	275	48	574	212	36,9	295	88	141	287	94	47
Garamlók	1 039	254	24,5	1 015	174	17,1	526	214	212	435	179	102
Garamsalló	421	373	88,6	445	323	72,6	220	107	80	197	141	80

Garamszentgyörgy	968	445	46	935	391	41,8	474	166	226	433	120	57
Gyerk	-	-	-	339	196	57,8	184	51	103	145	29	18
Ipolybél	360	341	94,7	274	251	91,4	144	39	86	124	65	38
Ipolyfödemes	426	402	94,4	369	329	89,2	192	68	101	159	60	40
Ipolyság	8 551	5 562	65,1	8 061	5 015	62,2	4	1 319	1482	4 117	983	591
Ipolyszakállos	908	800	88,1	862	744	86,3	453	147	214	391	152	83
Ipolyvisk	752	635	84,4	704	559	79,4	356	143	186	285	101	61
Ipolypásztó	586	454	77,5	561	413	73,6	287	106	138	242	118	73
Kiskoszmály	-	-	-	402	48	11,9	217	68	122	162	48	29
Kisóvár	193	41	21,2	178	24	13,5	90	26	43	82	28	18
Kisölvéd	220	187	85	204	169	82,8	112	28	51	102	36	23
Kistompa	630	247	39,2	622	214	34,4	320	104	148	281	53	28
Középtúr	859	563	65,5	805	489	60,7	408	119	167	396	106	65
Lékér	1 474	760	51,6	1 470	706	48	748	274	300	717	277	144
Léva	33 991	5 165	15,2	36 538	4 469	12,2	19	6 821	5 421	19 645	4010	1950
Lontó	689	529	76,8	629	446	70,9	295	77	209	237	137	78
Málas	586	325	55,5	562	289	51,4	289	87	170	254	109	61
Nagykálma	1 778	371	20,8	2 073	335	16,2	1	453	359	1 055	245	120
Nagyod	204	106	52	182	113	62,1	101	29	47	94	33	19
Nagyölvéd	1 798	1 567	87,2	1 682	1 389	82,6	878	278	417	761	321	171
Nagypeszek	-	-	-	629	254	40,4	321	113	162	278	161	78
Nagysálló	2 909	1 288	44,3	2 926	1 035	35,4	1	579	648	1 412	595	315
Nagysáro	1 639	823	50,2	1 621	746	46	856	286	328	699	466	259
Nemesoroszi	598	230	38,5	595	194	32,6	317	93	128	300	138	69
Nyír	657	522	79,5	569	415	72,9	298	81	159	253	127	71
Oroszka	1 382	894	64,7	1 326	478	61,6	690	245	281	652	262	129
Palást	1804	1 334	74	1 735	1 201	69,2	898	347	359	807	277	184
Szalatnya	308	233	75,7	348	195	56	170	76	74	156	56	33
Százd	483	328	67,9	439	270	61,5	227	68	117	192	85	55
Szete	354	298	84,2	317	248	78,2	170	51	93	122	58	37
Töhl	577	175	30,3	553	118	21,3	276	90	115	273	102	54
Töre	254	174	68,5	236	143	60,6	116	28	69	114	69	41
Újbars	969	158	16,3	835	104	12,5	433	153	210	379	138	75
Vámosladány	948	506	53,4	897	410	45,7	476	170	197	409	150	76
Zalaba	192	181	94,3	177	152	85,9	94	38	54	72	49	24
Zseliz	8 373	4 482	53,5	7 522	3 855	51,2	3	1 206	1 368	3917	1120	619
Zsemlér	175	141	80,6	163	117	71,8	92	30	59	61	20	13
Aranyosmaróti járás												
Lédec	886	510	57,6	813	355	43,7	407	148	192	396	121	68
Losonci járás												
Béna	572	535	93,5	607	549	90,4	331	127	106	303	132	67
Bolgárom	-	-	-	287	242	84,3	146	67	54	124	80	47
Bolyk	617	204	33,1	669	169	25,3	337	128	106	350	99	51
Csákányháza	927	830	89,5	931	669	71,9	427	209	191	419	254	130
Csoma	523	374	71,5	524	409	78,1	257	110	93	260	120	70
Fülek	10 451	7 064	67,6	10 198	6 568	64,4	5	1 897	1 782	5216	1906	1001
Fülekkovácsi	836	525	62,8	898	494	55	446	187	177	427	180	98
Fülekpilis	222	132	59,5	224	115	51,3	116	37	49	114	42	21
Fülekpüspöki	1 106	909	82,2	1 110	861	77,6	563	183	236	554	213	116
Füleksávoly	549	467	85,1	560	471	84,1	279	105	103	298	128	79
Gömörsíd	1 106	941	85,1	1 162	837	72	578	277	209	544	273	152
Ipolygalsa	512	340	66,4	557	310	55,7	288	117	99	294	151	73
Ipolynyitra	250	168	67,2	273	105	38,5	142	72	43	138	108	58
Jelsőc	212	91	42,9	257	88	34,2	128	58	51	113	71	41
Kalonda	238	182	76,5	239	152	63,6	118	41	50	113	43	28
Losonc	28 861	4 830	16,7	28 332	3 713	13,1	15	4 660	5 443	14 081	2 930	1 582
Miksi	-	-	-	270	72	26,7	141	46	64	120	59	35
Mucsény	655	336	51,3	688	202	29,4	354	137	155	323	136	83
Nagydaróc	641	501	78,2	621	455	73,3	318	117	126	310	120	63
Pánydaróc	693	367	53	729	336	46,1	378	133	165	347	99	66
Perse	205	188	91,7	195	177	90,8	100	32	50	88	25	12

Ragyolc	1 655	1 274	76,9	1 600	1 154	72,1	821	277	366	768	322	160
Rapp	856	475	55,5	932	414	44	474	199	146	459	213	115
Sőreg	602	558	92,7	538	483	89,8	271	70	135	255	76	37
Terbeléd	918	302	32,9	978	247	25,3	498	188	192	450	144	85
Törincs	273	132	48,4	359	108	30,1	205	119	54	153	110	65
Vilke	895	535	59,8	908	463	51	454	170	182	433	156	86
Poltári járás												
Kétkeresztúr	197	43	21,8	205	44	21,5	108	41	62	89	18	7
Pinc	276	148	53,6	259	125	48,3	130	41	57	128	41	20
Nagyőrcei járás												
Alsófalva	129	92	71,3	120	86	71,7	63	20	29	53	43	24
Deresk	466	438	94	504	347	68,8	263	116	109	231	130	70
Felsőfalva	153	64	41,8	164	64	39	82	38	32	81	43	23
Felsőrás	159	153	96,2	140	132	94,3	78	22	46	63	31	14
Gice	745	360	48,3	781	207	26,5	398	206	113	372	251	140
Gömörnádas	353	217	61,5	320	172	53,8	163	66	71	159	68	30
Gömörfalva	817	689	84,3	916	618	67,5	461	243	126	394	252	129
Lévárt	142	140	98,6	104	88	84,6	50	19	31	43	30	19
Lice	558	422	75,6	623	361	57,9	309	165	107	286	179	104
Lőkös	238	180	75,6	233	186	79,8	122	42	48	118	65	33
Otrokocs	244	171	70,1	250	181	72,4	130	44	45	134	73	48
Sajógömör	962	744	86,3	810	673	83,1	420	141	173	412	211	112
Székáros	251	102	40,6	248	115	46,4	124	58	50	112	116	66
Tornalja	8 185	5 547	67,8	8 169	5 076	62,1	4	1458	1 490	4 261	1564	841
Visnyó	68	54	79,4	55	29	52,7	28	3	24	17	12	7
Zsór	184	120	65,2	185	137	74,1	92	31	36	98	42	26
Rimaszombati járás												
Abafalva	590	471	79,8	606	402	66,3	306	122	104	303	139	82
Ajánáskő	1 200	1 075	89,6	1 164	1 004	86,3	613	168	291	569	253	128
Almágy	712	674	94,7	701	629	89,7	360	120	152	357	167	95
Kálosa	584	472	80,8	641	497	77,5	343	212	76	306	204	113
Alsóvály	347	285	82,1	304	185	60,9	148	96	39	150	98	68
Balogfalva	770	685	89	814	626	76,9	417	161	161	339	190	95
Iványi	195	180	92,3	204	194	95,1	96	47	52	93	36	23
Pádár	200	100	50	186	97	52,2	98	18	44	99	55	39
Balogtamási	225	187	83,1	209	155	74,2	109	40	44	95	59	30
Balogújfalva	158	155	98,1	150	144	96	77	33	27	74	61	32
Bárca	303	294	97	394	337	85,5	199	117	46	196	156	94
Bátka	824	618	75	919	664	72,3	439	204	119	469	209	110
Bellény	171	30	17,5	172	56	32,6	85	36	29	79	56	35
Cakó	224	133	59,4	263	222	84,4	128	71	38	113	92	52
Csíz	692	398	57,5	690	493	71,4	362	137	144	332	139	87
Darnya	171	150	87,7	218	173	79,4	109	60	33	98	48	28
Détér	489	468	95,7	467	452	96,8	247	84	101	227	121	71
Dobfenek	171	164	95,9	138	134	97,1	84	19	41	55	32	17
Dobóca	452	388	85,8	537	445	82,9	287	130	106	241	133	81
Dülháza	150	71	47,3	201	60	29,9	101	71	27	88	52	33
Újbást	578	533	92,2	546	493	90,3	285	76	154	250	116	70
Feled	2 150	1 295	60,2	2 259	1 284	56,8	1	460	401	1 061	447	269
Felsővály	198	180	90,9	298	261	87,6	143	63	50	120	73	46
Gesztete	777	738	95	855	744	87	430	238	139	331	292	168
Gortva	473	314	66,4	493	273	55,4	244	106	82	201	170	98
Gömörfüge	363	195	53,7	389	170	43,7	192	99	55	179	136	79
Lipóc	81	29	35,5	75	13	17,3	38	25	14	23	21	14
Gömörmihályfalva	113	88	77,9	97	76	78,4	44	14	31	43	22	14
Péterfalva	311	298	95,8	268	258	96,3	145	34	97	106	43	18
Guszona	495	362	73,1	501	389	77,6	259	125	91	233	102	53
Hanva	702	642	91,5	721	636	88,2	388	152	160	306	175	93
Harmac	394	318	80,7	397	263	66,2	214	84	90	172	115	71
Hubó	177	161	91	154	136	88,3	79	19	46	72	29	21
János	1 189	536	45,1	1 207	499	41,3	623	223	246	604	282	163

Jéne	1 189	536	45,1	184	177	96,2	97	54	38	49	46	27
Jeszte	205	193	94,2	191	175	91,6	92	25	45	93	58	33
Kerekgede	231	133	57,6	209	115	55	111	30	61	91	43	22
Kisgömöri	139	121	87,1	117	98	83,8	63	15	26	53	23	12
Korlát	433	321	74,1	331	257	77,6	173	40	133	122	56	32
Kővecses	361	275	76,2	377	319	84,6	191	67	72	193	101	58
Magyarhegymeg	223	207	92,8	206	193	93,7	111	24	63	96	33	16
Medveshidegkút	291	270	92,8	275	231	84	156	54	85	105	60	32
Méhi	698	539	77,2	760	505	66,4	402	169	139	356	137	74
Naprágy	321	213	66,4	293	154	52,6	123	60	66	92	57	46
Nemesmartonfala	215	206	95,8	199	135	67,8	102	49	25	96	67	36
Radnót	574	511	89	643	546	84,9	325	175	76	190	276	160
Óbást	417	408	97,8	378	356	94,2	201	48	117	167	70	32
Óldalfalva	326	155	47,6	334	151	45,2	167	53	55	178	96	60
Osgyán	1 505	531	35,3	1 577	411	26,1	825	324	293	730	249	134
Perjése	181	146	80,7	217	141	65	111	60	34	103	60	35
Rakottvás	247	161	65,2	238	209	87,8	127	50	40	128	81	49
Pálfala	289	234	81	352	191	54,3	178	115	37	173	116	78
Rimasimonyi	467	426	91,2	480	442	92,1	235	94	76	248	177	91
Rimaszécs	1 677	1 502	89,6	1 781	1 576	88,5	931	507	205	819	559	326
Rimaszombat	24 771	9 854	39,8	25 088	8 846	35,3	13	4 481	3 997	12 963	3336	1842
Runya	415	266	64,1	426	283	66,4	216	87	82	221	95	52
Sajókeszi	119	95	79,8	118	80	67,8	56	30	22	56	56	31
Lénártfalva	510	482	94,5	546	526	78	277	122	95	272	168	98
Lenke	236	138	58,5	202	129	63,9	103	26	42	109	26	19
Sajórecske	235	205	87,2	227	191	84,1	114	54	47	102	51	24
Sajószentkirály	911	708	77,7	932	649	69,6	461	214	153	425	246	136
Serke	818	730	89,2	884	760	86	452	207	154	431	223	136
Szilistye	157	43	27,4	136	26	19,1	67	45	20	47	38	29
Szűtör	311	276	88,8	400	227	56,8	193	142	37	176	158	91
Tajti	618	613	99,2	565	543	96,1	298	85	162	253	114	71
Uzapanyit	576	449	78	679	432	63,6	336	192	99	288	188	97
Nagybalog	1 192	811	68	1 166	805	69	648	226	271	510	234	143
Várgede	1 358	984	72,5	1 378	891	64,2	725	328	239	660	477	268
Vecseklő	361	353	97,8	298	285	95,6	165	28	121	113	50	28
Velkenye	297	276	92,9	319	307	96,2	170	86	44	164	102	60
Zádorháza	120	119	99,2	101	84	83,2	51	17	26	47	24	12
Zeherje	429	134	31,2	413	81	19,6	201	82	84	197	118	73
Zsip	199	178	89,5	231	197	85,3	126	76	33	99	50	34
Nagykürtösi járás												
Apátújfalú	659	498	75,6	635	445	70,1	316	102	129	297	112	62
Bátorfalú	402	100	24,9	378	110	29,1	198	50	89	185	70	40
Bussa	1 302	651	50	1 379	555	40,2	732	275	242	649	272	169
Csáb	1 100	874	79,5	1 056	760	72	522	181	194	513	147	92
Csalár	544	253	46,5	502	178	35,5	202	65	150	153	66	34
Dacsókeszi	583	295	50,6	597	207	34,7	307	122	131	266	114	66
Felsőzsellő	487	169	34,7	164	2	24,1	240	92	113	230	141	80
Galábocs	138	84	60,9	109	57	52,3	57	11	34	50	26	15
Gyűrki	156	105	67,3	137	87	63,5	76	21	40	51	22	11
Inám	545	535	98,2	513	496	96,7	270	105	120	223	77	40
Ipolybalog	840	780	92,9	811	713	87,9	419	136	197	370	112	68
Haraszti	232	54	23,3	230	49	21,3	117	59	42	90	71	38
Ipolyhidvég	700	591	84,4	650	499	76,8	331	131	139	291	114	77
Ipolykér	376	311	82,7	332	245	73,8	174	45	98	143	68	41
Ipolykeszi	525	484	92,2	495	422	85,3	267	71	128	226	99	45
Ipolynagyfalú	419	361	86,2	430	348	80,9	214	74	107	187	64	40
Ipolynyék	2 037	1 844	90,5	1 961	1 723	87,9	1	362	438	914	345	185
Szécsénke	460	430	93,5	421	369	87,6	218	66	132	165	67	38
Ipolyvorbó	473	423	89,4	439	366	83,4	232	66	134	184	71	49
Kelenye	403	383	98	336	310	92,3	168	52	100	142	65	41
Kiscsalomja	271	34	12,6	248	35	14,1	130	31	70	113	64	40

Kóvár	341	300	88	313	253	80,8	153	50	89	134	70	37
Kőkeszi	367	260	70,8	362	254	70,2	190	67	68	158	76	43
Leszenye	590	109	18,5	571	235	41,2	315	114	135	250	135	73
Lukanyéne	1 370	1 029	75,1	1 394	1 085	77,8	723	267	271	631	223	126
Nagycsalomja	682	498	73	626	413	66	327	92	152	303	99	52
Óvár	225	111	49,3	342	255	74,6	185	66	95	133	53	29
Rárósmulyad	225	111	49,3	273	81	29,7	144	78	55	108	78	45
Sirák	284	242	85,2	255	194	76,1	136	36	80	91	34	20
Szécsénykovácsi	404	277	68,6	380	251	66,1	193	58	109	165	65	34
Szelény	263	141	53,6	233	126	54,1	121	31	74	95	35	18
Terbegec	245	208	84,9	198	160	80,8	104	28	62	80	32	17
Tótygarmat	605	95	15,7	574	110	19,2	295	98	143	252	99	65
Zsély	1 367	285	20,9	1 307	287	22	670	182	324	597	239	140
Kassa környéki járás												
Abaújszina	2 370	481	20,3	2 084	1 819	10,9	1	412	354	1 105	235	134
Áj	335	246	73,4	307	261	85	160	59	85	124	48	23
Alsólánc	383	325	84,9	405	208	51,4	218	97	80	198	65	36
Bódvavendégi	241	235	97,5	202	182	90,1	111	29	67	94	33	22
Buzita	1 061	815	76,8	1 142	725	63,5	590	198	223	575	174	89
Csécs	1 780	567	31,9	1 899	678	35,7	962	366	298	1 034	242	108
Debrőd	407	362	88,9	391	270	69,1	211	85	86	202	62	30
Jánok	624	424	68	549	350	63,8	290	81	150	261	53	28
Jászó	2 385	466	19,5	2 661	375	14,1	1	815	362	1 075	526	310
Kenyhec	734	187	25,5	876	133	15,2	440	213	123	409	96	42
Komaróc	446	399	89,5	394	332	84,3	204	47	102	202	26	11
Makranc	1 295	452	34,9	1 321	467	35,4	674	218	259	769	126	58
Miglécnémeti	-	-	-	344	144	41,9	171	58	71	235	43	22
Nagyida	2 446	613	25,1	2 808	516	18,4	1	783	453	1 304	399	231
Péder	368	339	92,1	382	310	81,2	184	61	102	164	45	22
Perény-Hím	1 326	429	32,4	1 506	514	34,1	798	233	354	769	95	47
Reste	406	381	93,8	377	341	90,5	193	57	103	177	25	10
Somodi	1 650	971	58,9	1 752	587	33,5	890	406	301	898	385	210
Szádelő	208	187	89,9	187	162	86,6	101	28	51	101	26	10
Szepsi	8 796	4 322	49,1	9 525	4 158	43,7	4	2 168	1 222	5 187	1343	688
Szeszta	759	435	57,3	796	376	47,2	404	128	165	405	75	40
Torna	2 737	1 745	63,8	3 213	1 400	43,6	1	824	376	1 682	631	325
Tornahorvát	-	-	-	114	87	76,3	59	16	43	48	18	11
Tornaújfalu	502	468	93,2	362	329	90,9	187	64	86	179	56	23
Szádudvarnok-Méhész	441	355	81	445	303	68,1	229	77	106	229	63	36
Zsarnó	408	378	92,7	414	310	74,9	206	70	97	203	61	32
Rozsnyói járás												
Barka	331	276	83,4	418	225	53,8	223	150	69	178	98	59
Beretke	359	333	92,8	354	290	81,9	186	71	72	158	89	53
Berzéte	1 164	796	68,4	1 238	495	40	657	251	233	650	283	183
Berzétékőrös	532	474	89,1	534	433	81,1	266	91	114	301	116	71
Csoltó	472	422	89,4	475	335	70,5	233	96	88	326	141	85
Csucsom	522	295	56,5	557	272	48,8	266	81	124	399	98	68
Dernő	658	475	72,2	676	482	71,3	359	148	143	326	128	84
Gömörhosszúszó	667	589	88,3	639	554	86,7	324	107	140	331	86	55
Gömörpanyit	805	395	49,1	729	341	46,8	371	119	175	376	140	86
Hárskút	589	528	89,6	540	462	85,6	276	77	146	263	78	45
Jablonca	307	295	96,1	254	247	97,2	136	29	84	114	35	13
Jólész	622	453	72,8	660	510	77,3	328	128	100	336	142	93
Kecső	476	447	93,9	431	396	91,9	219	66	98	217	63	41
Kiskovácsvágása	126	110	87,3	95	85	89,5	52	10	36	40	23	13
Körtvélyes	364	287	78,9	359	318	88,6	185	63	91	176	91	55
Krasznahorkaváralja	1 957	1 200	61,3	2 359	1 113	47,2	1	626	345	1 179	536	345
Kuntapolca	668	334	50	653	269	41,2	333	125	137	308	140	77
Lekenye	326	310	95,1	320	279	87,2	166	52	98	151	42	29
Lucska	248	233	94	219	192	87,7	116	35	36	111	61	33
Melléte	238	216	90,8	238	177	74,4	126	49	61	102	41	23

Gömörhorka	1 284	1 059	82,5	1 329	838	63,1	693	293	233	684	264	167
Páskaháza	254	176	69,3	274	207	75,5	144	82	56	165	83	52
Pelsőc	2 433	1 428	58,7	2 447	1 204	49,2	1	453	475	1 594	408	245
Pelsőcardó	185	168	90,8	177	123	69,5	83	29	42	89	47	30
Rozsnyó	18 647	5 826	31,2	19 261	5 162	26,8	10	3 520	2 991	11 073	2626	1507
Rudna	755	385	51	768	321	41,8	407	105	213	523	92	61
Szádalmas	876	776	88,6	860	746	86,7	443	158	227	395	95	52
Szádvárborsa	230	202	87,8	192	141	73,4	103	24	57	100	41	27
Szalóc	505	343	67,9	464	291	62,7	237	89	99	235	75	42
Szilice	684	646	94,4	599	533	41,8	297	91	173	344	96	60
Tornagörgő	1 186	1 113	93,8	1 219	1 098	90,1	627	224	266	576	244	123
Várhosszúrét	671	623	92,9	702	616	87,7	373	122	132	379	132	76
Töketerbesi járás												
Agcsernyő	465	430	92,5	452	405	89,6	238	76	98	223	68	40
Bacska	575	562	97,7	597	575	96,3	320	147	126	267	118	69
Battván	1 157	1 076	93	1 201	863	71,9	596	258	223	575	262	163
Bély	1 256	1 005	80	1 353	1 021	75,5	692	275	275	880	185	107
Pólyán	466	428	91,9	517	429	83	266	102	114	244	104	65
Bodrogszerdehely	2 252	1 515	67,3	2 459	1 476	60	1	457	176	1 212	443	251
Bodrogzög	225	151	67,1	195	117	60	101	27	51	87	25	11
Boly	702	650	92,6	730	629	86,2	375	133	160	427	148	81
Borsi	1 409	856	60,8	1 298	653	50,3	673	182	280	659	152	76
Csarnahó	268	210	78,4	228	176	77,2	129	38	76	91	31	20
Imreg	709	349	49,2	637	277	43,5	318	111	130	298	108	69
Királyhelmece	7 963	6 400	80,4	8 031	6 179	76,9	4	1 612	1 099	4 401	1 587	858
Dobra	366	320	87,4	372	317	85,2	194	82	101	154	61	35
Kisgéres	1 241	1 216	98	1 149	1 098	95,6	598	177	274	621	186	95
Kiskövesd	529	509	96,2	485	456	94	266	87	113	286	65	34
Kistárkány	1 007	963	95,6	1 054	926	87,9	541	217	236	681	189	105
Kistoronya	479	151	31,5	452	56	12,4	239	87	102	226	87	45
Ladmóc	413	375	90,8	348	302	86,8	174	55	88	225	64	32
Lelesz	1 908	1 752	91,8	1 900	1 434	75,5	1	371	413	932	414	236
Bári	356	301	84,6	336	235	69,9	179	61	97	137	56	26
Nagygéres	978	863	88,2	1 005	845	84,1	522	208	222	476	168	91
Nagykövesd	903	860	95,2	848	752	88,7	430	142	206	409	171	110
Nagytárkány	1 373	1 177	85,7	1 344	1 115	83	671	225	329	625	268	147
Örös	708	667	94,2	696	641	92,1	364	141	160	311	123	73
Perbenyik	923	787	85,3	914	721	78,9	483	124	234	484	166	85
Rad	560	428	76,4	561	426	75,9	280	104	131	272	140	93
Szentes	936	897	95,8	914	872	95,4	481	165	240	405	149	81
Szentmária	599	560	93,5	578	506	87,5	288	104	131	257	114	62
Szinyér	263	257	97,7	237	211	89	109	29	74	108	40	26
Ujhely	964	229	23,8	1 072	130	12,1	550	233	165	600	154	91
Szolnocska	254	246	96,9	258	226	87,6	132	31	82	113	51	27
Szomotor	1 648	1 320	80,1	1 679	1 162	69,2	875	328	348	874	358	188
Szölöske	499	371	74,4	522	327	62,6	285	75	130	255	73	45
Szürnyeg	591	220	37,2	594	143	24,1	315	122	112	266	98	52
Tiszacsernyő	4 744	2 928	61,7	4 645	2 792	60,1	2354	1 038	409	2 584	831	418
Véke	437	372	85,1	434	377	86,9	218	95	84	202	131	82
Zemplén	406	349	86	399	256	64,2	202	73	87	196	85	53
Zétény	781	711	91	788	663	84,1	406	156	214	415	157	91
Nagymihályi járás												
Abara	647	535	82,7	700	485	69,3	363	143	162	303	117	67
Bajánháza	544	98	18	534	65	12,2	280	113	131	226	86	49
Bés	416	397	95,4	378	350	92,6	210	23	117	165	61	28
Budaháza	164	156	95,1	192	131	68,2	90	47	36	76	42	23
Csicser	834	807	96,8	827	774	93,6	405	155	223	368	126	62
Deregyő	978	487	49,8	1 076	627	58,3	553	320	178	489	255	148
Dobóruszka	590	580	98,3	584	547	93,7	304	123	146	255	73	46
Hegyí	228	90	39,5	218	79	36,2	109	50	52	133	53	33
Iske	128	123	96,1	120	111	92,5	68	19	37	55	14	7
Kisráska	273	184	67,4	254	129	50,8	131	43	58	185	32	11
Mátyócvajkóc	597	546	91,5	587	503	85,7	302	113	130	281	115	64
Nagykapos	9 421	6 007	63,8	9 760	5 561	57	4	1 979	1 149	5 437	1 638	824
Nagyráska	358	327	91,3	347	290	83,6	172	68	87	146	33	19
Nagyszelmenc	633	615	97,2	604	586	97	309	112	171	266	76	48
Nyarádkelésény	758	716	94,5	808	595	73,6	423	177	155	475	143	81
Szirenfalva	569	554	97,4	544	518	95,2	288	93	149	260	71	31
Mokcsamogyorós	818	633	77,4	845	664	78,6	437	193	180	357	155	83
Vaján	761	632	83,1	797	560	70,3	394	183	143	373	186	101

30. táblázat

A roma nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói az 1991. és a 2001. évi népszámlálás alapján

Járás (NUTS 4), község	Lakosok száma 1991-ben			Lakosok száma 2001-ben			A lakosság megoszlása				A munkanélküliek száma 2002. XII. 31.	
	összesen	ebből		összesen	ebből		nő	0–14 életkor- csoport	produktív kor utáni életkor- csoport	gazdasá- gilag aktív	összesen	férfi
		roma	%		Roma	%						
Lévai járás												
Alsószemeréd	462	47	9,7	499	101	20	272	112	108	173	98	58
Szalatnya	308	0	0,0	348	36	10,3	170	76	74	156	56	33
Nagysáró	1639	156	9,5	1621	212	13,1	856	286	328	699	466	259
Liptószentmiklósi járás												
Kisporubka	-	-	-	1140	134	11,8	600	226	211	602	194	115
Pribilina	1313	153	11,7	1350	224	16,6	684	259	267	661	185	115
Brezsnóbányai járás												
Királyhegyalja	1678	148	8,8	1479	242	16,4	761	282	378	636	278	162
Nándorvölgy	320	26	8,1	317	108	34,1	161	86	59	135	69	38
Korponai járás												
Csákóc	533	45	8,4	471	65	13,8	248	92	100	214	67	49
Szúd	240	15	6,3	211	25	11,8	106	42	65	87	37	21
Losonci járás												
Csákányháza	927	9	1,0	931	157	16,9	497	209	191	419	254	130
Gömörsíd	1106	81	7,2	1162	202	17,4	578	277	209	544	273	152
Nagyrocei járás												
Deresk	466	6	1,3	504	112	22,2	263	116	109	231	130	70
Újvásár	123	1	0,8	149	47	31,5	74	38	19	78	53	30
Gice	745	14	1,9	781	391	50,1	398	206	113	372	251	140
Gömörfalva	817	4	0,5	916	119	13	461	243	126	394	252	129
Hizsnyó	424	22	5,2	415	52	12,5	215	66	98	204	82	45
Kövi	626	78	12,5	696	137	19,7	329	194	89	373	215	123
Lapispatak	74	26	35,1	79	9	11,4	38	18	22	28	23	13
Nandrás	208	19	9,1	234	42	17,9	113	70	37	104	72	43
Ratkó	549	83	15,1	493	70	14,2	260	101	125	184	116	66
Székáros	251	48	19,1	248	28	11,3	124	58	50	112	72	43
Besztercebányai járás												
Zólyommócsa	333	31	9,3	360	51	14,2	188	83	71	170	45	27
Rimaszombati járás												
Abafalva	590	353	59,8	606	70	11,6	306	122	104	303	139	82
Balogfalva	770	23	3	814	85	10,4	417	161	161	339	190	95
Naprág	321	7	2,2	293	72	24,6	123	60	66	92	57	46
Dúlháza	150	62	41,3	201	131	65,2	101	71	27	88	52	33
Alsóvály	347	0	0	304	57	18,8	148	96	39	150	98	68
Gortvakisfalud	473	32	6,8	493	67	13,6	244	106	82	201	170	98
Gömörfüge	363	0	0	389	44	11,3	192	99	55	179	136	79
Harmac	394	23	5,8	397	79	19,9	214	84	90	172	115	71
Méhi	698	42	6	760	138	18,2	402	169	139	356	137	74
Radnót	574	42	7,3	643	81	12,6	325	175	76	190	276	160
Dobrapatak	61	0	0	44	7	15,9	23	2	18	17	12	10
Pálfalva	289	0	0	352	91	25,9	178	115	37	173	116	78
Sajókeszi	119	17	14,3	118	19	16,1	56	30	22	56	56	31
Lénártfalva	510	0	0	546	81	14,8	277	122	95	272	168	98
Szútor	311	1	0,3	400	75	18,8	193	142	37	176	158	91
Uzapanyit	576	1	0,2	679	89	13,1	336	192	99	288	188	97
Zádorháza	120	0	0	101	14	13,9	51	17	26	47	24	12
Zeherje	429	48	11,2	413	60	14,5	201	82	84	197	118	73
Martonfalva	215	2	0,9	199	31	15,6	102	49	25	96	67	36
Nagykürtösi járás												
Csall	381	0	0	437	108	24,7	227	115	60	210	137	80
Felsősztrégova	192	3	1,6	201	24	11,9	106	48	50	87	31	13
Rárósmulvad	225	1	0,4	273	31	11,4	144	78	55	108	78	45

Veres	28	1	3,6	29	39	10,3	19	7	10	9	6	4
Bártfai járás												
Alsótaróc	433	13	3	454	115	25,3	222	125	93	178	73	48
Csarnó	365	0	0	345	49	14,2	178	64	85	162	39	17
Endrevágása	300	1	0,3	306	47	15,4	158	60	80	131	55	23
Felsőfricske	240	13	5,4	251	29	11,6	138	67	46	107	71	33
Kuró	561	0	0	546	96	17,6	276	132	119	226	77	49
Ortutó	203	19	9,4	218	30	13,8	109	52	40	100	27	17
Szánkó	588	12	2	642	91	14,2	324	167	115	291	125	76
Váradka	142	5	3,5	168	26	15,5	79	50	14	89	51	30
Végsőpetri	449	0	0	597	102	17,1	297	229	69	206	153	94
Homonnai járás												
Kiskárna	411	0	0,0	447	54	12,1	232	103	85	218	79	48
Késmárki járás												
Maldur	884	98	11,1	1417	772	54,5	698	668	69	588	373	242
Felsőerdőfalva	804	199	24,8	893	124	13,9	460	186	108	488	171	87
Hollólmnic	694	60	8,6	777	116	14,9	375	241	83	392	199	109
Hunfalva	1831	395	21,6	2272	433	19,1	1170	721	242	1091	367	212
Kakaslmnic	3052	112	3,7	3573	791	22,1	1735	1120	413	1552	570	339
Keresztfalu	1387	34	2,5	1613	162	10	821	533	177	762	521	307
Kisszalók	-	-	-	774	168	21,7	391	196	98	392	164	89
Majorka	1075	71	6,6	1251	168	13,4	637	380	150	606	395	221
Rókus	1336	165	12,4	1929	532	27,6	943	824	128	864	508	313
Szepešzentgyörg	543	14	2,6	758	637	84	390	300	60	350	288	158
Tátraalja	771	470	61	1147	233	20,3	579	537	53	416	325	199
Toporc	1420	408	28,7	1622	494	30,5	809	481	208	775	461	256
Lőcsei járás												
Dolyán	267	2	0,7	382	43	11,3	194	139	37	158	80	50
Lőcse	12678	1268	10	14366	1609	11,2	7326	3281	1848	7194	1878	1066
Szepesdaróc	715	84	11,7	772	115	14,9	360	198	107	375	105	54
Mezőlaborci járás												
Laborcbér	93	0	0	68	9	13,2	38	7	35	18	6	4
Kalenó	363	0	0	312	48	15,4	199	25	80	111	30	22
Palota	180	39	22	183	25	13,7	94	46	43	70	30	22
Poprádi járás												
Gánóc	712	136	19,1	1005	122	12,1	495	214	133	516	178	104
Menguszfalva	563	55	9,8	579	79	13,6	295	132	103	294	84	45
Savnik	1774	411	23,2	2019	271	13,4	1013	598	270	939	331	203
Szepesvéghely	2136	100	4,7	2442	294	12	1190	686	348	1136	445	245
Teplicska	2077	294	14,2	2277	338	14,8	1147	581	334	1131	351	191
Eperjesi járás												
Berzenke	557	0	0	728	75	10,3	378	179	87	367	83	48
Erdőske	250	65	26	266	31	11,7	141	62	45	107	59	42
Felsőmérk	786	432	55	929	569	61,2	467	343	101	401	188	113
Kajáta	875	72	8,2	964	100	10,4	481	262	154	417	93	53
Kisszilva	481	278	57,8	640	91	14,2	332	260	45	274	175	102
Szinye	1078	406	37,7	1323	358	27,1	648	487	167	531	232	162
Sztankahermány	1353	18	1,3	1467	313	21,3	719	431	237	608	207	135
Turina	372	5	1,3	405	45	11,1	212	139	57	145	81	56
Vörösvágás	590	228	38,6	706	220	31,2	355	220	96	285	205	122
Kisszebeni járás												
Jernye	3136	1154	36,8	4051	660	16,3	2045	1768	302	1398	908	593
Olajpatak	284	11	3,9	368	139	37,8	187	133	52	140	73	46
Osztópatak	1166	445	38,2	1500	659	43,9	747	561	134	661	357	213
Szinyefő	182	14	7,7	172	18	10,5	84	44	38	75	22	12
Úszpeklény	394	61	15,5	382	55	14,4	195	112	76	151	45	27
Ólublói járás												
Szepesjakabfalva	2176	94	4,3	2415	378	15,7	1210	705	395	1043	337	182
Sztropkói járás												
Mikó	194	21	10,8	173	48	27,7	93	38	64	60	14	8
Velkő	226	0	0,0	220	35	15,9	123	49	55	100	46	21

Felsővízközi járás													
Felsőmerse	549	11	2	604	111	18,4	298	139	128	281	121	69	
Kapisó	352	55	15,6	381	38	10	182	101	71	169	58	31	
Ruzsoly	545	60	11	558	117	21	284	143	93	249	122	77	
Varannói járás													
Agyagospatak	1412	504	35,7	1548	333	21,5	787	435	191	661	323	212	
Alsóköcsény	418	16	3,8	479	62	12,9	234	130	67	222	86	55	
Bányapataka	1262	0	0	1458	337	23,1	713	432	201	613	247	162	
Csákló	1852	199	10,7	2166	678	31,3	1087	580	292	977	465	274	
Csicsóka	732	241	32,9	899	439	48,8	456	276	112	391	204	119	
Kővágó	886	53	6	1054	117	11,1	522	330	133	447	191	133	
Kisszabados	93	37	39,8	93	12	12,9	44	29	17	28	17	12	
Porszács	155	6	3,9	176	73	41,5	85	52	20	70	30	18	
Sókút	1934	270	14	2202	500	22,7	1102	587	274	941	484	290	
Szacsúr	1802	31	1,7	1962	202	10,3	990	513	309	841	289	176	
Tapolyhanusfalva	3144	82	2,6	3582	511	14,3	1846	977	426	1661	525	309	
Vehéc	1766	84	4,8	2123	295	13,9	1075	677	266	983	408	262	
Zemplénmátvás	727	0	0	804	152	18,9	403	187	145	331	154	100	
Gölnicbányai járás													
Görögfalva	572	59	10,3	600	134	22,3	296	164	149	332	87	56	
Merény	2277	371	16,3	2626	725	27,6	1310	824	351	1199	506	278	
Rihó	1343	266	19,8	1850	486	26,3	916	708	193	797	421	267	
Svedlér	1675	438	26,1	1930	205	10,6	980	540	268	939	529	292	
Kassa I járás													
Kassa-Dzsungel	-	-	-	453	66	14,6	233	126	88	179	70	42	
Kassa II járás													
Luník IX	-	-	-	4241	1866	44	2145	1888	110	1535	926	518	
Kassa környéki járás													
Ájfalucska	255	62	24,3	241	68	28,2	123	45	56	116	61	34	
Alsólánc	383	21	5,5	405	101	24,9	218	97	80	198	65	36	
Hernádszokoly	948	116	12,2	1080	138	12,8	544	247	193	539	148	87	
Hontkirályfalva	847	51	6	1006	104	10,3	504	245	124	439	181	96	
Kecserpeklény	1772	1154	65,1	2333	1442	61,8	1134	883	189	922	726	450	
Nagyida	2446	525	21,5	2808	888	31,6	1410	783	453	1304	399	231	
Nagyladna	188	5	2,7	241	30	12,4	122	72	43	118	62	31	
Patacskó	523	0	0	721	366	50,8	379	288	43	374	269	158	
Nagymihályi járás													
Budaháza	164	0	0	192	45	23,4	90	47	36	76	42	23	
Alsókánya	338	0	0	356	49	13,8	189	67	81	155	62	35	
Dénésújfalva	707	8	1,1	704	74	10,5	357	140	137	346	125	76	
Lask	422	166	39,3	511	215	42,1	266	140	87	233	124	69	
Nyarádkelecsény	758	5	0,7	808	154	19,1	423	177	155	475	143	81	
Nátalfalva	1557	60	3,9	1746	220	12,6	867	415	299	847	321	204	
Pálóc	3838	1638	42,7	4382	1029	23,5	2208	1178	596	2571	1249	710	
Petróc	841	545	64,8	933	165	17,7	465	227	193	423	125	80	
Solymos	596	1	0,2	657	209	31,8	338	171	126	277	96	53	
Rozsnyói járás													
Barka	331	28	8,5	418	135	32,3	223	150	69	178	98	59	
Berzété	1164	17	1,5	1238	191	15,4	657	251	233	650	283	183	
Csoltó	472	16	3,4	475	335	17,5	233	96	88	326	141	85	
Gecelfalva	270	3	1,1	248	31	12,5	129	48	46	130	61	38	
Henckő	431	39	9	432	88	20,4	221	87	119	287	70	45	
Kisszabos	133	0	0	122	20	16,4	63	31	31	49	19	13	
Krasznahorkaváralja	1957	365	18,7	2359	1113	28,1	1186	626	345	1179	536	345	
Gömörhorka	1284	42	3,3	1329	138	10,4	693	293	233	684	264	167	
Restér	489	57	11,7	525	68	13	266	167	62	245	129	83	
Szobránci járás													
Sárosremete	442	123	27,8	499	75	15	264	140	93	162	147	80	
Iglói járás													
Arnótfalva	423	118	27,9	549	160	29,1	269	210	47	238	95	60	
Káposztafalva	1989	178	8,9	2173	348	16	1122	548	341	1039	446	222	

Létánfalva	1668	365	21,9	1933	397	20,5	959	584	279	810	325	210
Ötösbánya	2824	745	26,4	3196	395	12,4	1615	1020	433	1310	500	295
Vereshegy	972	154	15,8	1036	247	23,8	530	261	185	577	177	101
Zsiga	1126	311	27,6	1516	399	26,3	699	599	105	422	306	192
Töketeremesi járás												
Battyán	1157	5	0,4	1201	216	18,8	596	258	223	575	262	163
Gercsely	745	113	15,2	787	109	13,9	413	222	129	365	183	107
Lasztóc	893	85	9,5	1018	384	37,7	501	280	152	493	228	147
Lelesz	1908	7	0,4	1900	217	11,4	1006	371	413	932	414	236
Parnó	1770	113	6,4	1887	206	10,9	982	430	362	845	257	159
Szécsegres	409	1	0,2	423	103	24,3	216	94	80	206	61	41
Zebegnyő	291	40	13,7	292	78	26,7	151	68	80	118	46	33

Forrás: Népszámlálás 2001

31. táblázat

A ruszin nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói az 1991. és a 2001. évi népszámlálás alapján

Járás (NUTS 4), község	Lakosok száma 1991-ben			Lakosok száma 2001-ben			A lakosság megoszlása				A munkanélküliek száma 2002. XII. 31.	
	összesen	ebből		összesen	Ebből		nő	0–14 életkor- csoport	termék- tív kor utáni életkor- csoport	gazdasá- gilag aktív	összesen	férfi
		ruszin	%		ruszin	%						
Bártfai járás												
Alsópágyony	267	33	12,4	258	41	15,9	126	57	41	137	30	17
Bélavéze	820	105	12,8	802	82	10,2	406	139	213	386	78	39
Biharó	299	180	60,2	274	133	48,5	135	47	76	106	31	19
Borókás	119	33	27,7	86	29	33,7	52	9	35	34	7	3
Csarnó	365	97	26,6	345	73	21,2	178	64	85	162	39	17
Endrevágása	300	36	12	306	58	19	158	60	80	131	55	33
Esztebnek	370	35	9,5	342	37	10,8	176	48	84	171	77	49
Felsőfricske	240	76	31,7	251	29	11,6	138	67	46	107	71	33
Felsőpágyony	152	46	30,3	124	45	36,3	59	22	29	57	18	8
Felsőtaróc	146	92	63	136	61	44,9	63	15	45	63	14	9
Hutás	111	11	9,9	94	16	17	53	13	36	40	4	2
Kavicsos	124	13	10,5	113	17	15	58	29	42	39	16	7
Komlóspatak	415	196	47,2	405	166	41	212	53	125	187	44	27
Kuró	561	52	9,3	546	76	13,9	276	132	119	226	77	49
Miklósvölgye	190	46	24,2	153	50	32,7	77	20	48	64	21	8
Ondavárfő	48	9	18,8	37	18	48,6	19	2	22	7	5	5
Regettő	23	5	21,7	14	8	57,1	7	0	6	7	4	3
Végsőpetri	449	65	14,5	597	69	11,6	297	229	69	206	153	94
Homonnai járás												
Felsőálmád	122	55	45,1	84	32	38,1	40	6	47	21	7	7
Hegyvég	100	21	21	67	55	82,1	34	2	36	21	9	5
Hegyzávod	117	71	60,7	84	60	71,4	46	11	33	30	15	10
Homonnarokító	370	64	17,3	339	50	14,7	339	177	48	116	38	25
Alsóálmád	206	33	16	180	37	20,6	87	45	60	58	22	16
Oroszkánya	177	0	0	150	34	22,7	77	17	50	67	14	6
Oroszvágás	319	159	49,8	285	178	62,5	145	53	94	115	31	20
Szinnamező	190	57	30	135	36	26,7	70	4	63	59	21	6
Mezőlaborci járás												
Bálintpuszta	60	40	66,7	42	24	57,1	21	1	27	11	6	5
Csabaháza	330	63	19,1	349	150	43	177	77	86	122	53	33
Felsőcsébény	442	167	37,8	430	195	45,3	214	59	158	177	35	16
Homonnaolyka	472	240	50,8	351	202	57,5	182	36	155	135	55	36
Izbugyabélá	213	133	62,4	161	99	61,5	84	13	79	60	29	17
Izbugyarádvány	568	88	15,5	602	139	23,1	295	110	182	243	57	30
Kalenő	363	97	26,7	312	126	40,4	199	25	80	111	30	22
Laborcbér	93	28	30,1	68	49	72,1	38	7	35	18	6	4

Laborcő	577	359	62,2	497	308	62	253	55	209	186	51	29
Laborcérév	438	219	50	405	234	57,8	208	56	125	186	55	37
Meggyfalu	55	21	38,2	41	16	39	18	1	25	11	10	8
Mezőlaborc	6391	1687	26,4	6 741	2 303	34,2	3450	1430	962	3430	891	519
Nagycsertész	533	265	49,7	421	273	64,8	222	47	151	184	67	41
Nvágó	463	135	29,2	431	356	82,6	214	67	110	208	62	39
Ökröske	362	43	11,9	347	98	28,2	184	56	116	136	50	26
Palota	180	58	32,2	183	64	35	94	46	43	70	30	22
Repejő	235	102	43,4	173	87	50,3	82	17	83	54	17	10
Rokító	205	92	44,9	191	119	62,3	92	20	53	93	23	19
Roskóc	266	8	3	237	48	20,3	127	35	114	68	22	11
Szukó	147	27	18,4	153	54	35,3	79	27	54	67	18	13
Bajna	288	30	10,4	214	59	27,6	112	19	97	80	44	32
Világ	253	40	15,8	175	46	26,3	92	17	93	51	23	16
Virava	188	63	33,3	144	72	50	75	19	57	45	19	12
Kisszebeni járás												
Bajorvágás	422	22	5,2	354	60	16,9	177	74	100	144	42	19
Szinnai járás												
Barkócháza	185	62	33,5	139	66	47,5	78	9	64	53	25	17
Berezóc	81	22	27,2	63	8	12,7	34	5	29	21	3	1
Csukaháza	184	37	20,1	143	82	57,3	74	20	65	54	23	15
Görbeszeg	373	69	18,5	288	43	14,9	146	33	108	123	44	25
Harcos	657	36	5,5	488	49	10	261	56	211	172	47	33
Juhászlak	141	74	52,5	91	62	68,1	53	3	50	31	14	10
Juhos	44	17	38,6	28	11	39,3	17	3	18	5	6	3
Kálnarosztoka	702	89	12,7	630	172	27,3	307	128	152	250	17	8
Kelen	548	98	17,9	535	176	32,9	283	121	148	201	82	53
Kisgereblyés	95	45	47,4	74	13	17,6	38	9	33	25	10	4
Kismihályi	139	49	35,3	103	15	14,6	56	13	43	38	13	6
Kispereszlő	110	6	5,5	72	13	18,1	33	2	42	25	8	6
Kistopolya	292	29	9,9	226	94	41,6	116	17	101	77	29	15
Kistölgyes	337	17	5	286	31	10,8	177	26	94	78	33	22
Ladomér	455	70	15,4	376	45	12	174	54	124	148	56	37
Méhesfalva	713	110	15,4	621	167	26,9	917	94	196	270	75	53
Sugó	145	5	3,4	109	13	11,9	52	7	40	46	25	20
Takcsány	2437	247	10,1	2 385	383	16,1	1213	433	531	1148	265	151
Telepóc	311	21	6,8	233	58	24,9	112	21	85	51	15	10
Tüskés	533	88	16,5	546	107	19,6	286	90	151	239	58	31
Ugar	870	184	21,1	881	176	20	483	185	2121	395	159	90
Utcás	1180	147	12,5	1 078	227	21,1	535	153	222	552	244	145
Vendégi	434	64	14,7	378	85	22,5	168	61	113	137	31	28
Zuhatag	347	20	5,8	335	42	12,5	169	64	97	134	24	13
Ólublói járás												
Abroncos	78	18	23,1	64	11	17,2	28	11	31	17	4	4
Berkenyéd	845	323	38,2	834	164	19,7	427	163	158	349	96	51
Csércs	986	100	10,1	1 118	373	33,4	555	318	170	506	79	47
Hosszúvágás	220	44	20	156	29	18,6	47	4	67	19	3	1
Kiskemence	1437	92	6,4	1 408	237	16,8	710	303	298	628	82	47
Nagymajor	239	37	15,5	207	51	24,6	100	42	52	89	10	5
Poprádófalva	119	5	4,2	86	11	12,8	47	9	45	24	6	4
Poprádókrös	123	44	35,8	115	32	27,8	67	22	43	42	2	0
Sárosújlak	496	80	16,1	431	121	28,1	229	65	139	196	13	6
Sztropkói járás												
Alsóladács	147	41	27,8	75	40	53,3	42	3	44	20	7	5
Borosnya	347	22	6,3	351	112	31,9	178	67	86	163	46	35
Érfalu	79	18	22,8	75	19	25,3	38	17	17	30	4	0
Havaj	392	125	31,9	406	144	35,5	205	84	77	189	50	28
Hegyesbisztra	69	24	34,8	38	18	47,4	27	1	27	6	0	0
Jakabvölgye	63	11	17,5	58	14	24,1	30	7	14	29	12	8
Kisgombás	203	6	3	183	20	10,9	94	35	44	88	29	19
Kisolsó	277	47	17	232	28	12,1	114	37	64	89	23	11
Kispolány	142	31	21,8	121	57	47,1	61	11	42	48	9	5
Körmös	74	36	48,6	67	20	29,9	34	7	23	30	9	3
Köves	159	12	7,5	181	20	11	90	48	33	88	34	21
Lomna	319	19	6	300	34	11,3	152	50	65	137	34	21
Mákos	193	11	5,7	195	22	11,3	102	37	42	95	16	9
Mikó	194	80	41,2	173	66	38,2	93	38	64	60	14	8

Nagyta vas	279	40	14,3	281	59	21	149	65	49	128	27	13
Variháza	192	33	17,2	169	27	16	90	35	53	65	21	12
Velkő	226	32	14,2	220	30	13,6	123	49	55	100	46	21
Viskó	163	16	9,8	149	19	12,8	79	38	45	54	13	6
Voitvágása	121	36	29,8	116	32	27,6	59	16	35	58	6	5
Felsővízközi járás												
Alsófenyves	90	17	18,9	80	32	40	42	11	34	25	8	5
Alsóhímes	112	31	27,7	98	23	23,5	50	9	38	44	12	10
Alsómerse	248	73	29,4	249	66	26,5	133	51	59	111	20	11
Alsóodor	245	47	19,2	260	71	27,3	140	32	83	107	24	15
Bátorhegy	336	34	10,1	335	72	21,5	177	90	59	165	82	52
Belejóc	22	10	45,5	18	11	61,1	8	2	8	8	5	4
Benedekvágása	282	7	2,5	230	29	12,6	128	37	58	109	22	14
Cigla	98	20	20,4	88	19	21,6	46	15	33	32	10	4
Cseres	278	105	37,8	243	69	28,4	130	32	90	99	32	15
Dobroszló	49	17	34,7	41	14	34,1	21	0	18	20	4	2
Dologna	81	7	8,6	69	7	10,1	35	9	22	31	16	12
Felsőcsernye	601	25	4,2	589	70	11,9	310	117	132	272	64	27
Felsőfenyves	190	78	41,1	173	87	50,3	89	30	34	77	15	13
Felsőhímes	70	35	50	80	41	51,3	41	7	31	34	7	6
Felsőhunkóc	290	14	4,8	347	36	10,4	181	88	75	161	71	42
Felsőkomárnok	75	10	13,3	85	16	18,8	37	13	21	40	9	6
Felsőmerse	549	181	33	604	185	30,6	298	139	128	281	121	69
Felsőodor	369	72	19,5	385	64	16,6	190	83	96	173	54	36
Felsőrákóc	176	1	0,6	171	20	11,7	92	33	54	67	22	13
Felsővargony	138	26	18,8	134	30	22,4	74	20	37	61	14	10
Felsővízköz	11520	1159	10,1	12 428	1 621	13	6409	2577	1196	6705	1104	646
Györgyfalda	100	30	30	84	34	40,5	43	6	36	33	9	5
Kecskőc	232	62	26,7	230	56	24,3	122	48	72	94	41	27
Kisfagyalos	150	13	8,7	134	23	17,2	64	23	49	47	17	13
Kishollód	17	9	52,9	10	4	40	10	6	0	7	2	2
Kiskurima	433	50	11,5	405	70	17,3	212	66	123	173	46	22
Kismedvés	66	14	21,2	62	21	33,9	35	7	24	20	4	3
Koróc	77	10	13	70	19	27,1	35	10	25	27	9	6
Mérfa lva	119	21	17,6	85	17	20	47	7	38	34	10	5
Mérgesvágása	68	20	29,4	62	17	27,4	31	7	22	28	4	2
Mészégető	87	36	41,4	52	24	46,2	26	4	25	22	9	7
Peszternye	105	15	14,3	70	29	41,4	37	7	33	26	7	6
Róna	499	12	2,4	511	95	18,6	264	122	108	240	61	31
Rózsadomb	81	19	23,5	59	10	16,9	28	8	17	26	9	5
Ruzsoy	545	81	14,9	558	98	17,6	284	143	93	249	122	77
Sarbó	20	3	15	9	4	44,4	9	6	0	8	0	0
Sósfüred	276	30	10,9	292	42	14,4	146	66	55	128	28	12
Szobos	156	4	2,6	129	14	10,9	69	25	25	61	16	6
Végcsarnó	95	11	11,6	84	34	40,5	43	12	26	39	5	4
Végortovány	71	20	28,2	58	40	69	30	8	27	16	9	4
Végrosztoka	261	47	18	294	69	23,5	152	91	54	121	47	34
Varannói járás												
Királyhegy	155	0	0,0	163	22	13,5	79	33	45	73	21	16
Gölnicbányai járás												
Görögfa lva	572	0	0,0	600	61	10,2	296	164	149	332	87	56
Szobránci járás												
Vadászfalva	339	0	0,0	271	28	10,3	139	23	91	126	44	25

Forrás: Népszámlálás 2001

32. táblázat

Az ukrán nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói az 1991. és a 2001. évi népszámlálás alapján

Járás (NUTS 4), község	Lakosok száma 1991-ben			Lakosok száma 2001-ben			A lakosság megoszlása				A munkanélküliek száma 2002. XII. 31.	
	összesen	ebb 1		összesen	ebb 1		n	0–14 életkor- csoport	produktív kor utáni élet- korcsoport	gazdasá- gilag aktív	összesen	férfi
		ukrán	%		ukrán	%						
Bártfai járás												
Biharó	299	31	10,4	274	45	16,4	125	47	76	106	31	19
Csarnó	365	30	8,2	345	93	27	178	64	85	162	39	17
Komlóspatak	415	83	20	405	70	17,3	212	53	125	187	44	27
Miklósvölgye	190	71	37,4	153	16	10,5	77	20	48	64	21	8
Ondavaf	48	31	64,6	37	9	24,3	19	2	22	7	5	5
Homonnai járás												
Hegyzávod	117	6	5,1	84	11	13,1	46	11	33	30	15	10
Szinnamez	190	20	10,5	135	21	15,6	70	4	63	59	21	16
Mez laborci járás												
Meggyfalu	55	26	47,3	41	16	39,0	18	1	25	11	10	8
Szinnai járás												
Juhászlak	141	24	17	91	23	25,3	53	3	50	31	14	10
Juhos	44	14	31,8	28	3	10,7	17	3	18	5	6	3
Oroszpatak	219	66	30,1	161	39	24,2	89	25	51	65	35	17
Tüskés	533	161	30,2	546	74	13,6	286	90	151	239	58	31
Ugar	870	126	14,5	881	112	12,7	483	185	212	395	159	90
Ólublói járás												
Berkenyéd	845	169	20,0	834	243	29,1	427	163	158	349	96	51
Fels vízközi járás												
Alsófenyves	90	26	28,9	80	13	16,3	42	11	34	25	8	5
Kishollód	17	0	0	10	1	10	10	6	0	7	2	2
Mérgesvágása	68	12	17,6	62	12	19,4	31	7	22	28	4	2

Forrás: Népszámlálás 2001

33. táblázat

A horvát nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói a 2001. évi népszámlálás alapján

Járás (NUTS 4), Község	Lakosok száma	Ebb 1		A lakosság megoszlása				A munkanélküliek száma 2002. XII. 31.	
		horvát	%	n	0–14 életkor- csoport	produktív kor utáni életkor- csoport	gazdasá- gilag aktív	összesen	férfi
Pozsony V járás									
Dunacsún	911	148	16,2	449	149	172	478	4	1
Horvátjárfalu	1 199	244	20,4	624	172	231	624	2	

Forrás: Népszámlálás 2001

34. táblázat

A cseh nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói a 2001. évi népszámlálás alapján

Járás (NUTS 4), község	Lakosok száma	Ebből		A lakosság megoszlása				A munkanélküliek száma 2002. XII. 31.	
		cseh	%	n	0–14 életkorcso- port	produktív kor utáni életkor- csoport	gazdasá- gilag aktív	összesen	férfi
Dunaszerdahelyi járás									
Macháza	155	27	17,4	77	19	40	74	7	4

Forrás: Népszámlálás 2001

35. táblázat

A német nemzetiség által legalább 10%-ban lakott községek fontosabb demográfiai mutatói a 2001. évi népszámlálás alapján

Járás (NUTS 4), község	Lakosok száma	Ebből		A lakosság megoszlása				A munkanélküliek száma 2002. XII. 31.	
		német	%	n	0–4 életkor- csoport	produktív kor utáni életkor- csoport	gazdasá- gilag aktív	összesen	férfi
Stubnyafürdői járás									
Berestyénfalva	170	25	14,	81	26	47	83	32	21
Felső turcsok	716	93	13,	370	138	138	352	88	45
Garamszentkereszt-i járás									
Jánoshegy	250	26	10,	129	42	60	119	33	15
Kékell	144	35	24,	75	23	45	69	12	3
Kunostvágya	244	45	18,	119	43	49	132	38	18
Ólublói járás									
Komlóskert	914	107	11,	480	205	174	444	56	30
Kassa környéki járás									
Mecenzéf	3667	497	13,	1832	897	566	1883	546	298

Forrás: Népszámlálás 2001

8. A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEKET ÉRINTŐ JOGSZABÁLYOK SZLOVÁKIA JOGRENDSZERÉBEN, KORMÁNYZATI INTÉZKEDÉSEK A KISEBBSÉGEK DISZKRIMINÁCIÓJA ELLEN

8.1. A kultúra

8.1.1. Oktatásügy

A kisebbségi kultúra szempontjából a 2003. év egyik legjelentősebb mozzanata a parlament által 2003. október 23-án jóváhagyott 465. számú, a komáromi székhelyű Selye János Egyetem megalapításáról szóló jogszabály volt. Ez az esemény történelmi jelentőségűnek nevezhető, hiszen a szlovákiai magyar kisebbség 1990 óta tartó törekvéseinek eredményeként létrejött az első szlovákiai székhelyű önálló magyar egyetem. 1990-ben az akkori csehszlovák törvényhozás elutasította a magyar egyetem létrehozására irányu-

lő törvényjavaslatot, majd 2001 januárjában ugyancsak sikertelenül zárultak a önálló magyar kar létrehozására irányuló törekvések a nyitrai egyetem keretén belül. Végül a 2002-ben lezajlott parlamenti választások után válhatott valósággá az egyetem megalakításának terve azzal, hogy az egyetem alapításának igénye bekerült a kormányprogramba.

A 2004. január 1-jétől hivatalosan is létező Selye János Egyetem legfőbb küldetése a szlovákiai magyar lakosság képzettségi szintjének emelése. Az anyanyelven történő felsőfokú oktatás létjogosultságát bizonyítják a statisztikai felmérések is, hiszen a jelenleg felsőfokú tanulmányokat folytató 97 ezer diákból csupán 4400 magyar nemzetiségű, azaz a hallgatók 4,5%-a, míg a magyar lakosság számaránya csaknem 10%. A Selye János Egyetem Szlovákia 25. egyetemeként jött létre, de az első olyan felsőoktatási intézmény, melynek elsődleges feladata egy nemzeti kisebbség egyetemi szintű anyanyelvi oktatása.

Az egyetem létrehozásáról szóló törvény értelmében az egyetem oktatási nyelve elsősorban a magyar nyelv, de összhangban a kor és az egyesülő Európa elvárásaival, az oktatás szlovák és más nyelven is folyik majd. A 2004/2005-ös akadémiai évben a tervek szerint körülbelül 300 diák kezdheti meg a tanulmányait a Gazdaságtudományi, a Tanárképző és a Református Teológiai Karon. Az egyetem felállításával megbízott testületnek az a feladata, hogy a 2004 júniusában megtartandó felvételi vizsgák idejére kialakuljon az egyetem struktúrája, megalakuljanak a karok, a tanszékek. Az egyetemnek meg kell felelnie küldetésének, magas szintű egyetemi oktatást kell biztosítania, lépést tartva versenytársaival, a magyarországi felsőfokú oktatási intézményekkel.

A szlovákiai nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének további fontos eseménye volt a nyitrai Konstantin Egyetem Közép-európai Tanulmányok Karának létrejötte 2003. november 11-én, melyet az Akkreditációs Bizottság 2003. október 2-án hozott pozitív döntése és az egyetem Szenátusának jóváhagyása előzött meg. A kar lényegében az egyetem három karán korábban létező magyar szekciók összevonásával alakult meg. Ezzel a Konstantin egyetem pozitívan reagált a Szlovák Köztársaság Kormányának 1998. évi kormányprogramjára, mely szerint „A kormány garantálni fogja a nemzeti kisebbségekhez tartozó polgárok műveltségi szintjének emelését az állami átlagos szintre, megoldja a pedagógusok képzését a kisebbségi nyelven oktató iskolák részére, valamint teológusok, kulturális és népművelő szakemberek képzését a kisebbségek nyelvén, megfelelő intézményi szinten a létező egyetemek keretén belül”, valamint az 58. számú 2001. január 21-i kormányrendeletre, melyben „A kormány javasolja a nyitrai Konstantin Egyetemnek önálló egyetemi kar megalapítását pedagógusok, kulturális és népművelő szakemberek képzésére magyar nyelven a lehető legrövidebb időn belül”. A Közép-európai Tanulmányok Karának fő küldetése a tanító- és tanárképzés a magyar és német tannyelvű alap- és középiskolák, valamint kulturális és egyéb szakemberek képzése, főleg a kisebbségek által lakott területek intézményei számára.

8.1.2. Média

Bár ma már mindenki számára elérhetőek a különböző nyelvű médiák adásai, a közszolgálati rádióknak és televízióknak a kisebbségek nyelvén sugárzott műsorainak továbbra sem csökkent a jelentőségük, hiszen lehetővé teszik, hogy a kisebbségek anyanyelvükön kapjanak információkat közvetlen környezetük aktuális eseményeiről és nem utolsósorban az őket érintő kérdésekről. Ezek a fórumok lehetővé teszik a kisebbségeket érintő kérdések megvitatását, azokat, melyek a többségi nyelven sugárzott műsorokba nem kerülnek be.

A Szlovák Rádióról szóló 619/2003. számú, 2004. január 1-jén hatályba lépő új jogszabály lényegében az előző jogi norma alapelveit fogalmazza újra, kiemelve a rádió valódi feladatát, a tényleges közszolgálatot. A közszolgálati rádió feladata olyan műsorok sugárzása, melyek sokrétűek, objektívek, eljutnak mindenkihez, ezáltal erősítik a lakosság kulturális öntudatát nemre, fajra, bőrszínre, nyelvre, korra, vallásra, politikai nézetre, kisebbséghez vagy etnikai csoporthoz való tartozásra vagy vagyonra való tekintet nélkül. A közszolgálati rádió fő tevékenységei közé tartozik többek közt a Szlovákia területén élő nemzeti és etnikai kisebbségek nyelvén történő műsorok készítése és sugárzása. A jogszabályba azonban továbbra sem került be az ilyen jellegű műsorok sugárzására szánt időtartam. Ennek mértékét lényegében továbbra is a Rádiótanács határozza meg, amely a rádió végrehajtó és ellenőrző szerve. A testület 15 tagját a parlament választja meg azon jelöltek közül, akiket többek közt olyan jogi személyek – alapítványok, polgári társulások – is javasolhatnak, melyek a nemzeti kisebbségek és etnikai csoportok érdekeit képviselik.

8.1.3. Állami költségvetés

A 750/2002. számú törvény értelmében a 2003. évre elfogadott állami költségvetés teljes bevétele 235,4 milliárd Sk, összkiadása pedig közel 292 milliárd Sk. A kisebbségek és etnikai csoportok támogatására a költségvetésen belül a kulturális minisztérium eszközeiből a kisebbségi kultúra támogatására összesen 80 millió Sk-t irányoztak elő. A támogatás nagysága megegyezik az előző évi költségvetésben foglaltakkal azzal a különbséggel, hogy amíg a 2002. évben a Csemadok támogatására 6 millió, a Magyar Kultúra Szlovákiai Dokumentációs Központja részére 10 millió Sk támogatást határoztak meg, ezek a tételek a 2003. évre vonatkozólag kimaradtak.

A kormányhivatal költségvetéséből a 2003. évben a romakérdés megoldására 20 millió Sk-t, a romák szociális és kulturális problémáinak megoldására 35 millió Sk-t különítettek el. Külön tételként szerepelt a kisebbségi kultúra támogatása 20 millió Sk-val. Ez összesen 75 millió Sk támogatást jelent a kisebbségek számára, s ez az előző évben a kisebbségi iskolák felújítására szánt 25,4 millió Sk-hoz képest jelentősnek mondható.

A 2002. évre vonatkozó költségvetés konkrétan meghatározta, hogy az egyes kerületi hivatalok költségvetéséből milyen támogatást kapnak az egyes intézmények, többek közt a kisebbségek színházai, múzeumai és iskolái, ellenben a 2003. évre nincsenek meghatározva ezek az összegek.

A kisebbségek kulturális életének az állami költségvetésből nyújtott támogatása a mindenkori politikai akarat függvénye, ezért mindenképpen meg kell oldani a közpénzek központi elosztását, illetve a regionális önkormányzatok és a regionális állami szervek által kulturális célokra felhasznált pénzeszközök koordinációját. Az adott helyzetben egy központi alap, illetve szerv létrehozására született több alternatív javaslat. A javaslatok célja az volt, hogy a kisebbségi kultúra támogatását törvényileg kell szabályozni, hogy ezáltal az intézményi háttér stabilizálódjék, s az eszközök elosztását a politikától független, reprezentatív testületeknek kell végezniük, melyek jogállását szintén törvényben kell rögzíteni.

8.2. A kisebbségek szociális helyzete

2003-ban számos olyan törvényt fogadott el a parlament, amely érzékenyen érintette a lakosság szociálisan nehéz helyzetben élő részét. A kisebbségek esetében elsősorban a

roma kisebbség körében legsúlyosabbak a szociális problémák (munkanélküliség, a lakhatási problémák, szociális ráutaltság), ezért őket érintik leginkább ezek a változások.

A 600/2003. számú, a családi pótlékról szóló törvény értelmében alapjaiban változott meg a családi pótlékra vonatkozó szabályozás. 2004. január 1-jétől a családi pótlék alanyi jogon jár minden gyermek után, függetlenül a szülők jövedelmétől. Összege gyermekenként 500 Sk. Az alacsony bevétellel rendelkező családok esetében ez a változás az előzőekhez képest akár 390 Sk csökkenést is jelenthet gyermekenként. A családi pótlék adókedvezmény formájában megjelenő másik részét, amely szintén egységesen 400 Sk havonta gyermekenként, csak azok a családok kaphatják meg, ahol legalább az egyik szülő dolgozik, ezáltal a roma családok többsége, tekintettel a munkanélküliség magas arányára, elesik a támogatásnak ettől a részétől.

Az 599/2003. számú, az anyagi ráutaltságról szóló törvény értelmében megváltoznak a szociális segély folyósításának feltételei is. Az új előírás célja a munkavállalás ösztönzése, ezért jelentős mértékben csökken a szociális segély alapösszege. Eddig egy többgyermekes család, amelynek semmilyen más bevétele nem volt, akár 10 500 Sk szociális segély is kaphatott. Az új szabályozás szerint egy házaspár 4 gyermekkel legfeljebb 3210 Sk szociális segélyt kaphat, négynél több gyermek esetében pedig legfeljebb 4210 Sk-t. Ez kiegészülhet 1000 Sk ún. ösztönző pótlékkal, melyre azonban csak az a szociálisan rászoruló személy jogosult, aki nyilvántartott munkanélküli és aktív munkakeresőnek minősül, vagy munkaviszonyban van és iskolázáson, továbbképzésen vesz részt, vagy közhasznú munkát végez. A rászorultak továbbá igényelhetnek lakhatási támogatást is, melynek nagysága a többtagú családok esetében 1330 Sk havonta. Némileg hozzáférhetőbbé teszi ezt a támogatási fajtát az a változtatás, hogy azok is igényelhetik, akiknek ugyan van közüzemi tartozásuk, de írásbeli megállapodást kötöttek a szolgáltatóval a tartozás törlesztésének üteméről.

2003. július 1-jétől a létminimumról szóló módosított 125/1998 Tt. számú törvény is jelentősen megváltozott, ez a változás elsősorban a szociálisan rászoruló rétegeket érinti (ide sorolhatjuk a romák bizonyos csoportjait). A második paragrafusban meghatározott összegek a 213/2003. számú miniszteri rendelet alapján módosulnak aszerint, hogy egy fizikai nagykorú személy havi bevételéről, vagy egy önellátó kiskorú, vagy pedig egy nem önellátó gyermek havi bevételéről van-e szó. Így pl. egy kétgyermekes család létminimuma a törvény szerint 4210 Sk az egyik szülőre, 2940 Sk a másik szülőre, 2940 Sk az önellátó kiskorú gyermekre, aki a szülővel él, 1910 Sk a nem önellátó gyermekre – ez összesen 12 000 Sk. A létminimum összegét a törvényhozó olyan minimális összegként, bevételként határozza meg, amely alatt, vagy amelyek összege alatt az egyén alapszükségleteiben hiányt szenved. A bevételekből először természetesen le kell vonni az adókat és az egyéb kötelező levonásokat, mint pl. az egészségügyi biztosítás, a nyugdíjbiztosítás stb.

8.3. A restitúció

Az 503/2003. számú, szintén 2004. január 1-jén életbe lépő törvény értelmében újra lehetővé vált az elkobzott mezőgazdasági földek és erdők visszaigénylése azok számára, akik valamilyen oknál fogva nem tudták érvényesíteni ezt az igényüket az eredetileg 1992 végéig megszabott határidőn belül. Ez az előírás érinti a Dél-Szlovákia területén található földterületeket, erdőket, ezért a magyar kisebbség számára nagy jelentőséggel bír.

Visszaigényelni azokat az ingatlanokat lehet, amelyeket az 1948. február 25-től az 1990. január 1-éig terjedő időszakban koboztak el a tulajdonostól a törvényben pontosan meghatározott előírások vagy eljárások alapján. A kérvényeket 2004. december 31-ig lehet benyújtani a helyileg illetékes földhivatalokhoz. Bizonyos esetekben a restitúciós folyamat vonatkozik az 1948 előtt elkobzott mezőgazdasági földterületekre, illetve erdőkre is. Az 1945-ben meghozott jogszabályok alapján ugyanis a fasisztáktól, a kollaboránsoktól, a háborús bűnösöktől, köztük elsősorban a magyaroktól és a németektől még 1948 előtt elkobozták birtokaikat. Ha viszont az illetőt nem ítélték el, vagy más törvény értelmében visszakapta állampolgárságát, a 26/1948. számú jogszabály szerint 50 hektárig visszaigényelhetette a földjét. 1989 előtt erre sajnos nem volt lehetőség, sőt akkor továbbbi telkeket államosítottak, ezért az 1991. évi jogszabály és immár a 2003. évi 503. számú jogszabály is kimondja: azok is visszaigényelhetik földjeiket, akiknek a földjét még 1948 előtt vették el. A Szlovákiában élő magyarság nagy részét nem ítélték el, azaz sokan bizonyítani tudják, hogy nem voltak fasiszták, kollaboránsok, tehát a földjüket jogtalanul kobozták el.

A kárpótlási igényt az eredeti tulajdonoson kívül érvényesítheti (sorrendben) a tulajdonos végrendeleti örököse, gyermeke, házastársa, szülője és testvére. Az előírás feltételül szabja, hogy az igénylőnek mindenképp szlovák állampolgárnak kell lennie, és ha az igénylő az eredeti tulajdonos, akkor állandó lakhellyel is rendelkeznie kell Szlovákia területén. A törvény korlátozza a visszaigényelhető ingatlanok nagyságát: mezőgazdasági föld esetében legfeljebb 150 hektár, erdő esetében pedig legfeljebb 250 hektár területet lehet visszakapni. Ha az adott terület jelenleg természetes személy tulajdonában van, vagy a területen temető, növénykert, arborétum vagy sportpálya található, akkor a jogosult személy pótföldet vagy anyagi kárpótlást kaphat az eredeti ingatlan helyett.

8.4. A büntető törvénykönyv módosításai

A 140/1961 Tt. számú büntető törvénykönyv 2003. szeptember 1-jétől néhány fontos pontban módosult. Azért fontos megemlíteni ezeket a módosításokat, mert bizonyos szociológiai felmérések szerint nagymértékben érintik és érinthetik Szlovákia roma nemzeti-ségű lakosságát. Ekkor lépett érvénybe a jelentős politikai vitát kiváltott, de kompromisszumos formában mégis elfogadott „harmadszorra elég” elv, melynek értelmében egyes különösen súlyos bűncselekmények (pl. gyilkosság, nemi erőszak, túszejtés, emberkereskedelem) elkövetőit, akik már harmadszor követik el a listán szereplő bűncselekmények valamelyikét, a bíróság köteles lesz életfogytiglani börtönbüntetésre ítélni. Az életfogytiglani börtönbüntetés azonban csak akkor lesz ez esetben is kiszabható, ha adottak lesznek egy ilyen ítélet egyéb törvényes feltételei (a törvény csak akkor engedi meg életfogytiglani szabadságvesztés kiszabását, ha az elkövető gyilkosságot követett el, ill. más bűncselekmény elkövetése közben szándékosan emberéletet oltott ki, és nincs remény arra, hogy rövidebb ideig tartó börtönbüntetés az elkövető megjavulását eredményezhetné). Egyéb esetekben a bíróság 25 évet köteles kiszabni az elkövetőre, és még ha a bíróság különleges elbírálást igénylő okokból kisebb büntetéssel is beérné, ez sem lehet 20 évnél kevesebb.

8.5. A munka törvénykönyvének módosításai

A munka törvénykönyvének 2003. július 1-jétől életbe lépő jelentős módosításai egyformán érintik a társadalom egészét, mi azonban a továbbiakban csupán a nemzeti és etnikai kisebbségeket leginkább érintő, ill. a kisebbségek diszkriminációja ellen meghozott passzusokat ismertetjük.

A munka törvénykönyvének ezt megelőző módosítása már az Európai Unió elvárásokkal összhangban szabályozta a munkavállalók jogainak védelmét. A munkáltató nem viselkedhet diszkriminatív módon a munkára jelentkezőkkel és a munkavállalókkal szemben, indokolatlanul nem különböztetheti meg őket közvetett vagy közvetlen módon nemük, családi állapotuk, fajuk, anyanyelvük, koruk, bőrszínük, egészségi állapotuk, vallásuk vagy politikai meggyőződésük, vagyoni helyzetük, nemzeti, etnikai vagy egyéb hovatartozásuk alapján. Az új törvénymódosítás még inkább hangsúlyozza ezt a védelmet, és megtiltja a munkáltatónak, hogy rákérdezzen a munkavállaló szexuális orientációjára. Diszkriminációnak számít a jövőben a munkavállaló zaklatása is: ez olyan bánásmódban nyilvánul meg, melynek eredményeképpen sérül az emberi méltósága, vagy amely miatt a munkavállaló megalázó vagy sértő helyzetbe kerül.

Ha az alkalmazott vagy a munkára jelentkező úgy érzi, hogy a munkáltató ezeket megszegve diszkriminatív módon járt el vele szemben, bírósághoz fordulhat jogainak védelmében, és anyagi kártérítést követelhet.

8.6. A diszkriminációellenes törvény

Szlovákiának az Európai Unióhoz való csatlakozása szükségessé tette az emberi és kisebbségi jogok harmonizációját is. Ennek egyik legfontosabb részét az ún. diszkriminációellenes törvény elfogadása jelentette. Bár a törvénytervezet, mely tartalmát tekintve az uniós irányelvekkel és előírásokkal összhangban van, már régebben elkészült, a politikai egyetértés hiányában 2003-ban nem került elfogadásra. Az igazságügyi minisztérium javaslatára várhatóan a közeljövőben elkészül a törvénytervezet módosítása, melyet remélhetőleg még 2004 májusa előtt elfogadnak. A javaslat módosításának lényege az, hogy az eredeti elképzeléssel szemben a diszkriminációellenes törvény nem egy egységes, átfogó jogszabály lesz, hanem csupán a diszkriminációellenes alapelvek törvényi megfogalmazása. Szerkezetét tekintve két részre oszlik: egyrészt tartalmazza az általános rendelkezéseket és alapelveket, másrészt a konkrét jogi normák változásait rögzíti. Ezáltal a diszkriminációellenes szabályozás bekerül az egyes jogszabályokba a konkrét jogviszonyokra vonatkozóan.

A szlovák jogrendben jelenleg is számos olyan előírás található, melyek – az alkotmányban rögzített alapvető jogok és szabadságjogok alapelvéből kiindulva – tartalmazzák a diszkriminációellenes alapelveket: minden ember egyenlőségét, egyenrangúságát és a megkülönböztetés tiltását. A diszkriminációellenes törvény elsődleges feladata az, hogy definiálja a diszkrimináció fogalmát és minden formáját, megalkotva így a diszkrimináció fogalmának egységes értelmezését. A diszkrimináció elleni harc szempontjából alapvető fontosságú, hogy mindenki számára érthető és egyértelmű megfogalmazást nyerjen a diszkrimináció fogalma. Szükséges továbbá, hogy bekerüljön a jogrendbe a diszkriminatív jellegű bánásmód, eljárás tiltása és szankcionálása. Ezáltal lehetővé válik minden természetes és jogi személy számára, hogy ha úgy ítéli meg, hogy diszkrimináció áldozat lett, bírósági per útján érvényesítse jogait éppúgy, mint a személyiségi jogok megsértése esetében.

9. A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK KULTÚRÁJÁNAK TÁRGYI EMLÉKEI A SZLOVÁKIAI MÚZEUMOK GYŰJTEMÉNYEIBEN

A második világháborút követően megalakult soknemzetiségű Csehszlovákia, s ezen belül Szlovákia területén évtizedekig nem nyílt lehetőség az etnikai alapon kiépített önálló múzeumi gyűjtemények létrehozására. A már létező és az ezt követő évtizedekben alakult regionális és országos múzeumi intézményekben a tárgykollekciók kutatása, gyűjtése, vizsgálata és feldolgozása nem nemzetiségi szempontokat követett. A kilencvenes évek elejéig egyedülálló jelenség volt ebből a szempontból az Eperjesen 1956-ban megalakult Kárpátukrán-Rutén Kultúra Állami Múzeum, melynek feladata a kelet-szlovákiai régióban élő kárpátukrán és rutén nemzetiség történeti-kulturális fejlődésének dokumentálása volt. A múzeum 1964-től Felsővízközben székel, ahol fokozatosan kiépült az intézményben folyó rendszeresen végzett tudományos kutatómunka eredményeképpen a műgyűjtemény. A múzeumi gyakorlatból adódóan napjainkig folyik ennek feldolgozása, bemutatása, publikálása és az ehhez kapcsolódó módszertani, szakmai és népművelő tevékenység. A felsővízközi Kárpátukrán-Rutén Kultúra Múzeumában 1991-től látható az az állandó kiállítás, amely a Szlovákiában élő kárpátukránok és rutének szociális, kulturális és politikai fejlődését dokumentálja a kezdetektől napjainkig. A kiállított tárgyak bemutatják Szlovákia keleti részének természetrajzát, az ott fellelt régészeti leleteket, az egyes települések kialakulásának történetét, a nyugati ukrán lakosság társadalmi és nemzetiségi tagolódását, valamint a népi kultúra szellemi és tárgyi emlékeit. Helyet kapnak benne a kárpátukrán és rutén irodalmi törekvésekre vonatkozó emlékek is. A tízhektáros területen elterülő Szabadtéri Néprajzi Múzeumban Kelet-Szlovákia jellegzetes népi építészeti emlékei láthatók. A múzeumhoz tartozik még a helyi barokk kastélyban berendezett Dezider Milly Galéria, amely 1983-tól látogatható. A galéria állandó kiállítási részeként a kelet-szlovákiai ukrán és rutén képzőművészet és népművészet legnevesebb alkotásainak, köztük több értékes 16–18. századi ikonnak ad helyet.

A Szlovákiában élő magyarok kulturális tárgyi emlékeinek megőrzésére kijelölt önálló intézmény létrehozására 1945 után több erőteljes próbálkozás ellenére is csupán 2002-ben került sor. Az ország legnagyobb számú nemzetisége hosszanti irányban a déli határsáv mentét lakja, s e földrajzi helyzetéből adódóan máig küzd a megfelelő, területileg a legjobban megközelíthető központi hely kijelölésével. Értelemszerűen tehát a magyarság történeti-kulturális fejlődését dokumentáló tárgyi emlékek a dél-szlovákiai regionális múzeumok gyűjteményében kaptak helyet Pozsonytól egészen Nagymihályig. A túlnyomórészt magyar gyűjteménnyel rendelkező múzeumokon kívül (a komáromi Magyar Kultúra és Duna Mente Múzeuma, a dunaszerdahelyi Csallóközi Múzeum, a pozsonyi Szlovák Nemzeti Múzeum Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma) a többi regionális múzeumban a gyűjtemény nem etnikai, hanem regionális alapokon alakult ki. Az önálló magyar múzeum létrehozása érdekében kifejtett erőfeszítések eredményeképpen a komáromi Duna Menti Múzeumban 1991-ben létrejött a Magyar Nemzetiségi Osztály, melynek feladata a Szlovákiában élő magyarok tárgyi emlékeinek felkutatása, gyűjtése, feldolgozása és bemutatása volt. Az osztály gazdag tevékenységet fejtett ki. Vándorkiállításokat, konferenciákat, szakmai szemináriumokat, kutatásokat szervezett, egyéb kiadványok mellett kiadta a szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia egyes köteteit és az osztály közleményeit *Acta Museologica* címmel (1–2. szám jelent meg). A Nyitrai Kerületi Hivatal által a komáromi Duna Menti Múzeum számára kiadott új alapítólevél alapján az osztály 1999-től a Szlo-

vákiai Magyar Kultúra Múzeumi Főosztálya néven működött, s a múzeum fő feladatának a Szlovákia területén élő magyar kisebbség kultúrájának kutatását, dokumentálást, feldolgozását és bemutatását jelölte meg. 2002-ben a Nyitra Kerületi Önkormányzat jóváhagyásával a komáromi múzeum új elnevezése a Magyar Kultúra és Duna Mente Múzeuma. A Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumának rendelete alapján 2001-ben létrejött a pozsonyi Szlovák Nemzeti Múzeum Történeti Múzeuma önálló osztályaként a Szlovákiai Magyar Kultúra Dokumentációs Központja. A központ meghatározta tevékenységi területeit, amelyeket elsősorban a múzeumi gyakorlattal kapcsolatos irányzatok jellemeztek. Kiadta a *Muzeológiai Füzetek* című közleményének 1. számát. Az osztály Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma néven 2002-től önálló múzeumként működik a Szlovák Nemzeti Múzeum kötelékében. Székhelye Pozsonyban a Žižka utca 18. szám alatti Brämer-kúria épületében van, ahol az állandó kiállításon kívül a múzeum kisgalériájában és pincegalériájában rendszeresen kiállítanak a szlovákiai magyar kortárs képzőművészek. A múzeum irányítása alá tartozik az alsósztrégovai Madách-kastély és a szklabonyai Mikszáth Kálmán-emlékház is.

A szlovákiai magyar kisebbség kulturális emlékeinek megőrzésében sajátos helyet mondhat magának a Bibliotheca Hungarica, amely a Fórum Kisebbségkutató Intézet magyar könyvtára és adattára. A Bibliotheca Hungarica megfelelő intézményes keretet biztosít a szlovákiai magyarsággal kapcsolatos dokumentumok gyűjtéséhez és tudományos feldolgozásához. A könyvtár gyűjtőkörét az egykori Csehszlovákia, illetve a mai Szlovákia területén 1918-tól napjainkig megjelent magyar nyelvű kiadványok, valamint a szlovákiai magyarság történelmére, művelődésére, társadalmi és politikai életére vonatkozó magyar és idegen nyelvű (szlovák, cseh, angol stb.) dokumentumok alkotják.

A szlovákiai magyarság tárgyi emlékeinek megőrzése szempontjából jelentősek a falusi helytörténeti, néprajzi gyűjteményekben és tájházakban elhelyezett tárgykollekciók. A több mint hatvan gyűjtemény és tájház adatbázisát a boldogfai székhelyű Mátyusföldi Muzeológiai Társaság gondozza.

Az 1989-es politikai változások után a kulturális értékek megőrzésére irányuló igénynek első között adott hangot a szlovákiai zsidóság. A pozsonyi Szlovák Nemzeti Múzeum keretén belül 1991-ben létrejött a Szlovákiai Zsidó Kultúra Osztálya, amely rövid idő alatt tetemes tárgygyűjteményre tett szert. Ide került a 20. század első felében Eperjesen működő Zsidó Múzeum gyűjteménye is. Az osztály 1993-ben a Szlovákiai Zsidó Kultúra Múzeumává alakult, és Pozsonyban a Zsidó utcában álló Zsigray-palotában még abban az évben megnyílt a múzeum állandó kiállítása, amely a mai Szlovákia területén élő zsidóság történetét és kultúráját mutatja be a Nagymorva Birodalom korától 1945-ig. A múzeum Szlovákia területén további három kiállítótermet is működtet. Az eperjesi ortodox zsinagógában látható Bárkány Jenőnek a zsidóság történeti műemlékeit bemutató állandó kiállítása. A nagyszombati zsinagógában különböző rendezvényeket szerveznek. Zsidó tematikájú kiállításoknak ad helyet még a zsolnai kizsinagóga is. A múzeum kiadványai a *Judaica Slovaca* sorozatban jelennek meg.

A kilencvenes években a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma kezdeményezésére létrejöttek a Szlovákiában élő nemzetiségek tárgyi kultúrájának a megőrzésével foglalkozó intézmények. A Szlovák Nemzeti Múzeum Történeti Múzeuma osztályaként 1992-ben kezdte meg tevékenységét a Kárpáti Német Kultúra Dokumentációs Központja, amely 1996-tól önálló intézményként, a Kárpáti Német Kultúra Múzeumaként Pozsonyban a Žižka utca 14. szám alatt a Szlovákiában élő németiség történeti fejlődését és

kulturális értékeit bemutató állandó kiállítással várja a látogatókat. A hauerlandi németek történetét mutatja be a múzeum Németprónán látható állandó kiállítása.

A Szlovák Nemzeti Múzeum Történeti Múzeumának önálló osztályaként folytatja tevékenységét a Szlovákiai Horvát Kultúra Dokumentációs Központja, amely önálló épület és állandó kiállítás hiányában időszakos kiállításokat szervez és gazdag publikációs tevékenységet fejt ki.

Ebben az időszakban indult meg a homonnai Honismereti Múzeum keretén belül a Szlovákiai Roma Kultúra Osztályának tevékenysége. A szlovákiai romák kulturális fejlődésének kutatásába 1996-tól bekapcsolódott a rimaszombati Gömöri Múzeum (ma Gömör–Kishonti Múzeum) is, 2001-ben pedig a turócszentmártoni Szlovák Nemzeti Múzeum Néprajzi Múzeumában kezdte meg működését – a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma rendelete alapján – a Szlovákiai Roma Kultúra Dokumentációs Központja. Ugyancsak itt alakult meg 1995-ben a Szlovákiai Cseh Kultúra Dokumentációs Központja is, amely az 1997-ben megnyílt állandó kiállítása mellett időszakos kiállításaival várja a látogatókat.

A kilencvenes évek elejétől fokozatosan megalakuló országos hatáskörű nemzeti és múzeumi osztályok együttműködése eredményeképpen országos nemzeti és vándorkiállítások valósultak meg. A Múzeumok és nemzetiségek címmel 1995-ben induló egymást követő kétéves projektek célja a kiválasztott témák (a lakodalom, a kézművesség és árucseré, a népi építkezés és lakásbelső, a halállal és temetkezéssel kapcsolatos szokások) bemutatása egy közös kiállítás keretén belül – a szlovákiai nemzetiségek szemszögéből muzeális eszközök segítségével. A témák kiállítási bemutatásához minden alkalommal konferencia is kapcsolódott, az ott elhangzott előadások gyűjteményes kötetekben is megjelentek.

9.1. A Szlovákiában élő nemzetiségek kulturális tárgyi emlékeinek bemutatásához fűződő rendezvények, kiadványok 2003-ban

2003-ban Szlovákia nemzeti és kultúrtörténeti tárgyi emlékeinek bemutatására rangos eseményeken került sor. A pozsonyi Szlovák Nemzeti Múzeum Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeuma 2003. január és április között a szenci Szenczi Molnár Albert Magyar Tanítási Nyelvű Gimnáziumban, ill. az oroszok Művelődési Házban mutatta be Az akarat nem ismer akadályt című Kossuth Lajos-emlékkiállítást. A múzeum 2003. május 22-én székhelyének földszinti kiállítótermeiben (Pozsony, Žižka utca 18.) nyitotta meg állandó kiállítását Hagyományok és értékek. A magyarok Szlovákiában címmel. A székhely első emeleti kiscsalérijában 2003. szeptember 25–október 30-a között Bartusz '70 címmel a Bartusz Gyula 70. születésnapjára készült kiállítást, 2003. november 6–december 30-a között pedig a Gulyás Miklós magyarországi fotóművész alkotásaiból készült válogatást rendezte meg. A múzeum pincegalériájában 2003. október 9–november 30-a között Nemeth Ilona és Karol Pichler Installációk című kiállítása volt látható. 2003 októberében az alsósztrégovai Madách-kastélyban megnyílt Kass Jánosnak Madách Imre: Az ember tragédiája című drámájához készült illusztrációiból nyílt kiállítás. Kass János az itt kiállított műveit a múzeumnak ajándékozta.

2003 márciusában és áprilisában Komáromban a Magyar Kultúra és Duna Mente Múzeumában a budapesti Magyar Természettudományi Múzeum együttműködésével Kittenberger Kálmán, a muzeológus, utazó és vadász című kiállítás volt látható. 2003. május 23–augusztus 25-e között ugyanitt a szlovákiai magyar hagyományos népviseleteket be-

mutató időszakos kiállítás került bemutatásra. A kiállítás a múzeumi gyűjteményekben található anyagon kívül magánszemélyektől kölcsönzött öltözékeket is bemutatott. Emellett válogatást nyújtott Manga János zoborvidéki és Ipoly menti népviseleteket megőrző fotóiból is.

A boldogfai Mátyusföldi Muzeológiai Társaság a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézet és a Galántai Honismereti Múzeum közreműködésével Somorján 2003. október 28-án konferenciát szervezett A magyar muzeológiai tevékenység aktuális kérdései Szlovákiában címmel, amelyen a két magyarországi előadó értékes előadása mellett hazai múzeumi szakemberek adtak számot eddigi tevékenységükről. A további közös munka eredményes összehangolása érdekében a konferencia résztvevői létrehozták a Szlovákiai Magyar Múzeumi Kollégiumot, melynek munkájában 11 múzeumi intézmény 22 szakemberre vesz részt.

A Múzeumok és nemzetiségek című projekt keretén belül 2003-ban a Halállal és temetkezéssel kapcsolatos szokások a szlovákiai nemzetiségek szemszögéből című vándorkiállítás az alábbi helyeken volt látható:

2003. január–március – a turócszentmártoni Szlovák Nemzeti Múzeum Néprajzi Múzeum,

2003. április–június – a lévai Barsi Múzeum,

2003. július–szeptember – a Galántai Honismereti Múzeum,

2003. október–november – a miavai Szlovák Nemzeti Múzeum Szlovák Nemzeti Tanácsok Múzeuma.

A pozsonyi Szlovák Nemzeti Múzeum Történeti Múzeuma a Szlovákiai Horvát Kultúra Dokumentációs Központja Horvátország pozsonyi nagykövetségének kiállítótermében 2003. június–szeptemberben Ján Botík rendezésében és Júlia Domaracká közreműködésével rendezte meg A horvát nemesség Szlovákiában című kiállítást. A kiállításához szép kiállítású katalógus is készült.

A Szlovákiai Zsidó Kultúra Múzeuma az alábbi kiállításokat rendezte meg a pozsonyi Szlovák Nemzeti Múzeum Vajanský rakparti épületének kiállítótermeiben:

2003. március–június – Katarína Wiecha: Régi lélek, új arc,

2003. május – Tadeusz Rolke: Chasidi,

2003. szeptember 18–2004. január 5. – Anna Ondrušeková: New York,

2003. október 21–december 30. – Ünnepek a művészek szemével,

2003. október 28–november 30. Énekek éneke – Salamon bibliai Énekek énekének motívumai a képzőművészetben.

A pozsonyi Szlovák Nemzeti Múzeum a Szlovákiai Zsidó Kultúra Múzeumának rendezésében a turócszentmártoni Szlovák Nemzeti Múzeum Néprajzi Múzeumában 2003. szeptember 12–október 30-a között Magdaléna Robinsonová: Izrael – befalazott fényképek című kiállítása volt látható.

A Szlovák Nemzeti Múzeum Kárpáti Német Kultúra Múzeuma a lőcsei Szepességi Múzeumban Szlovákia a 18. századi térképeken címmel 2003. február–április között időszaki kiállítást mutatott be. A múzeum a pozsonyi Szlovák Nemzeti Múzeum Vajanský rakparti épületében a következő kiállításokat rendezte:

2003. március–május – A zománc dicsérete,

2003. december 5–2004. február 1. – Jakub Veneny-kiállítás.

A Szlovákiai Cseh Kultúra Dokumentációs Központja a turócszentmártoni Mojzes utcai központjában, ill. a Szlovák Nemzeti Múzeum Néprajzi Múzeumában a következő kiállításokat valósította meg:

2003. január–április – Věruňa Melčáková-Juneková képei,
2003. április 24–június 30. – A 20. század cseh és szlovák száműzöttjei,
2003. június 25–november 15. – A Morva folyó két partja,
2003. november–2004. március – Róbert Brož könyvgrafikái.

A turócszentmártoni Szlovák Nemzeti Múzeum Néprajzi Múzeumában működő Szlovákiai Roma Kultúra Dokumentációs Központja a múzeum kiállítótermében 2003 áprilisában bemutatta a Gömör–Kishonti romák népi építkezése és lakáskultúrája című kiállítást.

10. A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK SZÍNHÁZAI

10.1. Jókai Színház

A komáromi Jókai Színház 2003-ban 145 előadást tartott, ebből hazai színpadon 122, Szlovákia más településein 23 alkalommal lépett fel a társulat. A Jókai Színház épületében tartott vendégelőadások száma 19 volt. A Jókai Színház előadásait 2003-ban 51 754 néző tekintette meg. 15 darab volt műsoron, melyek közt a Jókai Színház az alábbi 6 bemutatót tartotta.

William Shakespeare: *Szentivánéji álom*

Díszlet és jelmez: Füzér Anni

Dramaturg: Faragó Zsuzsa m. v.

Rendező: Forgács Péter

Bemutató 2003. január 31.

Parti Nagy Lajos: *Ibusár*

Jelmez: Dobis Márta

Díszlet: Juraj Gráfel

Koreográfia: Énekes István

Dramaturg: Varga Emese

Zenei vezető: Darvas Ferenc

Rendező: Telihay Péter

Bemutató: 2003. április 4.

Spiró György: *Az imposztor*

Jelmez: Milan Čorba

Díszlet: Jozef Ciller

Zene: Peter Malásek

Dramaturg: Varga Emese

Rendező: Martin Huba

Bemutató: 2003. május 23.

Félszáz év (jubileumi évadzáró gálaműsor)

Színpadkép: Gadus Erika

Rendező: Nagy György

Bemutató: 2003. június 29.

My fair lady

Bemutató: 2003. október 3.

Rendező: Harsányi Sulyom László

Díszlet: Gráfel György

Jelmez: Gadus Erika

Korrepetitor: Körtvési Kata

Zenei vezető: Barabás Árpád

Romhányi–Fényes: *Hamupipőke*

Bemutató: 2003. november 11.

Rendező: Kiss József

Díszlet: Gráfel György

Jelmez: Dobis Márta

10.2. Thália Színház

A kassai Thália Színház társulata 2003-ban 158 előadást tartott, ebből 57 előadásra helyben, 64 előadásra Szlovákia más településein, 37 előadásra pedig külföldi vendég-szereplésen került sor. A Thália Színház előadásait a 2003-ban 39 680 néző tekintette meg. A Thália Színház színpadján 5 vendégtársulat lépett fel, mindegyik külföldről. A műsoron 12 darab volt, melyek közül az alábbi 6 volt bemutató:

Nikosz Kazantzakhisz: *A szabad ember – avagy Zorba, a görög*

Rendező: Ľubo Gregor

Dalszerző: Jakab Zoltán

Bemutató: 2003. február 20.

Peter Stonc–Mikó István: *Van, aki forrón szereti*

Rendező: Mikó István

Bemutató 2003. április 17.

Peter Cibula: *Cirkuszi álom*

Rendező: Peter Cibula

Bemutató: 2003. szeptember 27.

Kisfaludy Károly: *Csalódások*

Rendező: Mikó István

Bemutató: 2003. október 2.

Arthur Miller: *Pillantás a hídról*

Rendező: Beke Sándor

Bemutató: 2003. november 20.

Gál Sándor: *A pokol kapujában*

Rendező: Beke Sándor

Bemutató: 2003. december 15.

A felsorolt bemutatókon kívül még az alábbi darabok voltak műsoron a kassai Thália Színházban:

Fazekas Mihály–Schwajda György: *Lúdas Matyi*

Móricz Zsigmond: *Csibe*

Alfonso Paso: *Papa és mama bonyodalmai*

Benedek Miklós–Orosz István: *Budapest Orfeum*

Hernádi Gyula: *Márai*

Marc Camoletti: *Hatan pizsamában*

10. 3. Szevasz – Szerdahelyi Városi Színház

A szlovákiai magyar kisebbség legfiatalabb színtársulata, a dunaszerdahelyi székhelyű Szevasz – Szerdahelyi Városi Színház 2003-ban Szlovákiában és Magyarországon összesen 69 előadást tartott. A bemutatott darabok:

Edward Albee: *Nem félünk a farkastól*

Rendező: Gágyor Péter

Hriszto Bojcsev: *Madártábornok*

Rendező: Gágyor Péter

10.4. Zsákszínház

A füleki Zsákszínház 2003-ban 25 alkalommal tartott előadást. A bemutatott darabok:

Gyárfás Miklós: *Kisasszonyok magasban*

Rendező: Mázik István

Bornemissza Péter: *Magyar Elektra*

Rendező: Mázik István

10.5. Alexander Duchnovič Színház

Az eperjesi Alexander Duchnovič Színház, amely a szlovákiai ruszin és ukrán kisebbség színháza, 2003-ban 195 előadást tartott (melyet összesen 32 523 néző tekintett meg), ebből 129 előadásra helyben, 69 előadásra Szlovákia más településein és 2 előadásra külföldi vendégszereplésen került sor. Az Alexander Duchnovič Színház színpadján 6 vendégtársulat lépett fel, melyek közt három külföldi volt. 2003-ban a társulat a következő 6 bemutatót tartotta:

Jana Bodnárová: *Szombat éjszaka*

Jelmez: Erika Gadušová

Díszlet: Vladimír Čáp

Dramaturg: Vasiľ Turok

Zenei vezető: Norbert Bodnár

Rendező: Rastislav Ballek

Bemutató: 2003. február 22.

Miloš Karásek: „Perón”

Díszlet: Miloš Karásek

Dramaturg: Vasil' Turok

Zenei vezető: Michal Koráň

Rendező: Miloš Karásek

Bemutató: 2003. március 29.

Karol Horák: *Adolf Ivanovič Dobrijanskij (Hajnalcsillag az égbolton, kötél a fej felett)*

Jelmez: Katarína Ol'hová

Díszlet: Vladimír Čáp

Dramaturg: Vasil' Turok

Forgatókönyv: Štefan Hudák

Zenei vezető: Norbert Bodnár

Rendező: Matuš Ol'ha

Bemutató: 2003. május 31.

Blaho Uhlár és az A. Duchnovič Színház társulata: Prelud

Díszlet: Katarína Kičová

Dramaturg: Vasil' Turok

Zenei vezető: Norbert Bodnár

Rendező: Blaho Uhlár

Bemutató: 2003. november 18.

Christo Bojčev: *Az ezredes felesége*

Díszlet: Pepo Pražmári

Dramaturg: Vasil' Turok

Zenei vezető: Rudolf Pepucha

Rendező: Pepo Pražmári

Bemutató: 2003. december 13.

Svetlana Škovránová: *A rém nem ijesztett*

Díszlet: Svetlana Škovránová

Dramaturg: Svetlana Škovránová

Rendező: Svetlana Škovránová

Bemutató: 2003. december 5.

Az Alexander Duchnovič Színház külföldön az alábbi darabokat mutatta be:

Karol Horák: *La musica*

Jelmez: Štefan Hudák

Forgatókönyv: Štefan Hudák

Dramaturg: Vasil' Turok

Zenei vezető: Norbert Bodnár

Rendező: Rastislav Ballek

Bemutató: 2003. március 5., Olomouc, Csehország

John Steinbeck: *Tortilla sík*

Díszlet: Erika Gadušová

Dramaturg: Vasil Turok

Zenei vezető: Róbert Mankoveczky

Rendező: Rastislav Ballek

Bemutató: 2003. május 15., Zlín, Csehország

Az Alexander Duchnovič Színház szervezésében első ízben került sor a Karpatfest 2003 elnevezésű nemzetközi színházfesztiválra. A június elejei ötnapos fesztiválon az alábbi társulatok léptek fel:

Rzeszow Városi Színház, Lengyelország, az előadás címe: *Deballege*

Stoka Színház, Pozsony, az előadás címe: *Távolból*

Rusky Kerestur-i Színház, Szerbia-Montenegró, az előadás címe: *Eftaj lánya*

Alexander Duchnovič Színház, Eperjes, az előadás címe: *A nőm férje*

Astrorka Korzo 90 Színház, Pozsony, az előadás címe: *Kvarteto*

Husa na provázku Színház, Brno, Csehország, az előadás címe: *A 21-es busz*

10.6. Romathan Színház

A kassai székhelyű Romathan Színház, amely a szlovákiai roma kisebbség egyetlen hivatásos színháza, 2003-ban 130 előadást tartott, ebből 60 előadás vendégszereplés volt Szlovákia különböző településein. A Romathan Színház külföldön 14 előadást tartott. 2003-ban 8 előadás volt műsorán (melyet összesen 39 256 néző tekintett meg), ebből a következő 3 volt bemutató:

Dezider Banga: *Szerencse a szerencsétlenségben*

Jelmez: Anna Šimková

Díszlet: Karel Adam

Dramaturg: Ján Šilan

Koreográfia: Mária Lacová

Forgatókönyv: Štefan Hudák

Zenei vezető: Karel Adam

Rendező: Ján Šilan

Bemutató: 2003. március 6.

Romathan Színház: *Az idő tükrében* – zenés gálaműsor a Romathan Színház fennállásának 10. évfordulója alkalmából

Forgatókönyv: Štefan Hudák

Zenei vezető: Karel Adam

Rendező: Ján Šilan

Bemutató: 2003. június 27.

A sors kövei

Jelmez: Monika Polláková

Díszlet: Karel Adam

Dramaturg: Milan Godla

Forgatókönyv: Milan Godla

Koreográfia: Jaroslav Moravčík

Zenei vezető: Karel Adam

Rendező: Marián Balog

Bemutató: 2003. június 27.

A bemutatókon kívül még az alábbi darabok voltak műsoron:

Cimbalom, tánc

Ördögi csapás

A kovács és az ördög

Jobb lakomázni, mint háborúzni

A Romathan Színház Zenekara bemutatkozik

11. A SZLOVÁK RÁDIÓ NEMZETISÉGI ÉS ETNIKAI MŰSORAI

A nemzetiségi adások a Szlovák Rádió szerves részeként már az előző rendszerben is a Regionális és Nemzetiségi Adók Szerkesztőségének keretében korlátozott autonómiával rendelkeztek. A rendszerváltás után önálló voltak megszilárdult, de ennek következtében nagyobb felelősség is hárult a szerkesztőségek vezetésére. A rendszerváltás után a Nemzetiségi és Etnikai Adások két különböző stúdióban készültek. Pozsonyban dolgozott a Szlovák Rádió Magyar Főszerkesztősége, Eperjesen pedig a Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztősége. 2003-ban az eperjesi stúdió megszűnt, a ruszin, ukrán, roma, cseh, lengyel és német adások szerkesztői munkájukat a kassai stúdióban folytatták. 2004. január 1-jétől a Nemzetiségi és etnikai adások egy szerkesztőségbe egyesültek, a Pátria Rádióhoz tartoznak úgy, hogy a magyar műsorok továbbra is a pozsonyi, a többi nemzetiségi és etnikai műsor pedig a kassai stúdióban készül. A műsorkészítők tiszteletben tartják a közszolgálati ág alapelveit és szabályait.

A Pátria Rádió élén főszerkesztő áll, aki tagja a Szlovák Rádió igazgatótanácsának és programtanácsának is. A magyar nyelvű adás irányítása mellett felelősséget vállal a többi nemzetiségi műsorért is úgy, hogy bizonyos feladatokat a főszerkesztő-helyettesek látnak el.

11.1. A Pátria Rádió – a Szlovák Rádió Magyar Főszerkesztősége – Pozsony

A Pátria Rádió – a Szlovák Rádió Magyar Főszerkesztősége a szlovákiai magyar elektronikus sajtó területén vezető helyet tölt be.

A Pátria Rádió – Szlovák Rádió Magyar Főszerkesztősége több mint hét évtizedes múltra tekint vissza. Pótolhatatlan szerepet tölt be az országban élő magyar nemzetiségű hallgatók tájékoztatásában, szórakoztatásában és nevelésében is. Programcéljai és feladatai nem különböznek a többi programszerkesztőség feladataitól, de tekintetbe veszik azt a tényt, hogy a magyar adás elsősorban a magyar nemzetiségű, ill. a magyarul beszélő hallgatókhoz szól. Programszerkezetét tekintve „rádió kicsiben”, hiszen szinte minden műfajt (híradás, publicisztika, ifjúsági műsorok, zenei programok, hangjátékok stb.) magában foglal, és az összes korosztályhoz szól.

A heti műsoridő jelenleg 56 óra 10 perc (hétfő–péntek: 10.10–12.00, 13.00–18.00, szombat–vasárnap, ünnepnap: 7.00–18.00 óra). A Szlovák Rádió magyar nyelvű adása középhullámon a 927 kHz (Kassa, Nyitra) és az 1017 kHz frekvencián (Pozsony, Rima-

szombat), valamint az URH sávban Érsekújvárott a 94,6, Kékkőn a 103,1 a Bodrogközben a 99,7 MHz-es frekvencián fogható, de az adás az Interneten (www.radiopatria.sk), valamint műholdon (Eurobird) keresztül is hallható. Az internetnek és a műholdnak köszönhetően a magyar adás az egész világon elérhető, erről tanúskodnak a tengerentúlról érkező visszajelzések is.

A műsor gerincét a híradás alkotja, hétfőtől péntekig óránként közvetít híreket, szombaton és vasárnap kétóránként. A nap eseményeit a naponta kétszer jelentkező Napi krónika foglalja össze (13.00 és 17.30 óra).

A publicisztikai műsorok közül a legnépszerűbb a Pulzus, amely hétfőtől péntekig hallható 15.05 és 17.00 óra között. A hét eseményeire a Hétről hétre című műsor tekint vissza, minden szombaton 7.00 órától 11 óra 30 percig. A magyar adás fontos feladatot tölt be a kultúra és a népi hagyományok ápolásában is. A kulturális összeállítások mellett a Téka – irodalmi magazin rendszeresen foglalkozik a szlovákiai magyar írók munkásságával, a Hazai tájakon című néprajzi műsor pedig a még élő népi hagyományokat mutatja be Dél-Szlovákia egyes vidékein. Népes hallgatósága van az egyházi műsoroknak is, főleg a jelentős egyházi ünnepeken, amikor a Pátria Rádió élő adásban szentmisét, ill. istentiszteletet közvetít. Említést érdemelnek a gyermek- és ifjúsági műsorok, a pedagógusoknak, nyugdíjasoknak szóló összeállítások, de a struktúrában megtalálható a női magazin, a nyelvművelő rovat és a különböző műfajú zenei összeállítás is. A Kárpát-medencében jelenleg egyedülálló, hogy eredeti rádiójátékok is elhangzanak, hiszen szlovákiai magyar szerzők műveit hazai magyar színészek közreműködésével mutatja be. A Szlovák Rádió kiadójának köszönhetően különböző típusú hanghordozókon szlovákiai magyar előadók is bemutatkoznak, pl. a Tavasz szél vizet áraszt... című országos népdal- és népzenei versenyről készített összeállítás, illetve a magyar nőtáncosokat bemutató műsoros kazetta. A Pátria Rádió ugyanakkor gyakran ellátogat vidéki művelődési otthonokba is, ahol különböző nyilvános felvételeken, számtalan műfajban szórakoztatja a közönséget, ezzel is tartva a rádió és a hallgatóság közötti kapcsolatot.

A kilencvenes évek kezdetétől – mint a Kárpát-medence többi nemzetiségi szerkesztősége is – élvezi a Magyar Rádió támogatását, amely főleg továbbképzésekben, szakmai tanácsadásban, műsorcsereben nyilvánul meg. A szerkesztőség munkatársai a Szlovák Rádió és a Magyar Rádió közötti szerződés értelmében az elmúlt években különböző tanfolyamokon vettek részt (az együttműködési szerződés alapján a Magyar Rádió Szlovák Nemzetiségi Műsorának munkatársai hasonló továbbképzésben részesülnek), a szerkesztőségvezetők pedig évente találkoznak egymással Budapesten.

A szerkesztőség szoros kapcsolatot épített ki a Kárpát-medencében működő kisebbségi magyar rádióstúdiókkal. Az elmúlt években a Szlovák Rádió Magyar Főszerkesztősége öt alkalommal (1993, 1995, 1997, 2001, 2003) szervezte meg a határon túli magyar rádióadások találkoztóját, melyek hasznos tapasztalatcserékre adtak alkalmat.

A 2002 tavaszán megtartott találkozón megállapodás született egy rendszeres, közös rádióműsor készítéséről, amelyben részt vesznek az ungvári, a temesvári, a kolozsvári, a marosvásárhelyi, a bukaresti, az újvidéki, a szabadkai, az eszéki és a lendvai kisebbségi magyar rádióadások munkatársai. A kezdetben havi rendszerességgel jelentkező műsor ma már hetente hallható, a magazinokat váltja a Térerő-műhely, amely válogatás a Kárpát-medencei kisebbségi stúdiók műsoraiból. A magazin havonta egy ízben tematikus, a stúdiók tehát meghatározott témákra küldik anyagaikat. A hetenként jelentkező Térerő kapcsán felmerültek kételyek is, érdeklik-e Kárpát-medencei hallgatóságot azok a témák,

események, amelyek régiójuktól messze történtek. A Térerő tapasztalata azt bizonyítja, hogy igenis van érdeklődés, hiszen a kisebbségi gond többnyire közös.

A rendszerváltást követően gyümölcsöző együttműködés alakult ki a BBC Világszolgálatával is; a londoni műsorok átvétele kitekintést biztosít a világ politikai, társadalmi és kulturális eseményeire. Ezenkívül a BBC több mint tíz éve szintén tanulmányutakat biztosít a magyar adás munkatársai számára.

A jelenleg 38 tagú szerkesztőség három részlegre oszlik:

1. Híradás és publicisztikai műsorok szerkesztősége,
2. Művészeti műsorok szerkesztősége,
3. Műszaki részleg.

A Szlovák Rádió Magyar Főszerkesztősége az eltelt évtizedek alatt lényegesen növelte a sugárzási műsoridőt, 75 esztendővel ezelőtt csupán öt percben szólalt meg magyarul, s az idők során a heti műsoridő több mint 56 órára bővült. Az utóbbi tíz évben rengeteg változásra került sor, többek között jóval több lett az élő adás, átalakult a műsorszerkezet, több olyan műsor került programba, amely kapcsolatot tart a hallgatóval. Politikusok, közéleti személyiségek váltják egymást a stúdióban, akiknek a hallgatók is feltehetnek kérdéseket. A komoly témák mellett természetesen van játék- és kíváncsiságműsor is. Ez utóbbiaknál lehet valójában lemérni, hogy hányan hallgatják az adást. A Szlovák Rádió Média kutató Osztálya felmérései szerint napi rendszerességgel 120–150 ezer hallgatója van a magyar adásnak (de csúcsidőben ez a szám még nagyobb).

A Pátria Rádió magyar adása több elismerésben is részesült, pl. megalakulásának 75. évfordulója alkalmából Csáky Pál, a Szlovák Köztársaság Kormányának miniszterelnökhelyettese aranyplakettel, a Csemadok Országos Tanácsa Fábry-díjjal jutalmazta eddigi tevékenységét. Ezenkívül okleveleket kapott minisztériumoktól, kulturális- és politikai szervezetektől.

11.2. A Pátria Rádió – a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztősége – Eperjes, Kassa

A kommunista diktatúra 1989-ben bekövetkezett bukása után új lehetőségek nyíltak Szlovákiában a nemzetiségi adások előtt – a magyar, valamint ukrán nyelvű adás mellett szükségessé vált közvetíteni más nemzetiségek számára is. Elsőként a roma nyelvű adás kezdte meg sugárzását, ezt a ruszin, a cseh, a német és a lengyel nyelvű adás követte, s a korábban csak ukrán nyelvű műsorokat készített szerkesztőséget a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztőségének nevezték át.

A roma nyelvű adás a kezdeti heti félórás adásból mára már heti két alkalommal jelentkező roma kulturális magazinra (hétfő 19.20–19.50, szerda 17.30–18.00 óra) és havonta egyszer roma nyelven sugárzott nemzetiségi magazinra bővült (szerda 19.20–19.50 óra).

A ruszin nyelvű adás 1995-ben, a ruszin irodalmi nyelv szabályainak kodifikálása után indult el a korábban ukrán szerkesztőség két csoportra – ruszin és ukrán részre – osztódásával egyenlő arányban megosztott sugárzási idővel és munkatársak számával. A ruszin és ukrán nyelvű műsorok sugárzására hétköznaponként 17.00–18.00, szombaton 9.00–12.00, vasárnap 6.00–9.00, valamint 11.00–14.30 óra között kerül sor, váltakozva ukrán és ruszin nyelven. A vasárnapi műsor két részre oszlik: 6.00 és 9.00 óra között zenés műsorok, pravoszláv és görög katolikus műsor, valamint a Vasárnapi magazin ka-

pott helyett, 11.00 órától 14 óra 30 percig Zenés köszöntő, irodalmi műsorok és havonta egyszer ruszin, majd ukrán nyelven sugárzott rádiójátékot közvetítenek.

A ruszin nyelvű adás elindítása után a Szlovák Rádió elindította német nyelvű adását is a Szlovákiában élő német kisebbség számára, amely hetente 20 perces nemzetiségi magazin formájában szól a hallgatókhoz (csütörtök 19.30–19.50 óra).

1999 decemberében a Szlovák Rádió elindította a cseh nyelvű nemzetiségi adását is. A cseh nyelvű műsor a havonta jelentkező nemzetiségi magazinból (minden hónap első hetében, hétfőn 19.20–19.50 óra között) és kéthetente (minden hónap 2. és 4. hetében, pénteken 19.30–19.50 óra) jelentkező Bohemia kulturális revüből áll.

A nemzetiségi magazinok sora legutóbb a havonta (minden hónap 3. hetében, szerdán 19.20–19.50 óra) 20 percben sugárzott lengyel nemzetiségi magazinnal bővült.

2003 szeptemberében a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztősége műszaki és gazdasági okok miatt Eperjesről Kassára költözött. Az adásidő bővült, a ruszin és ukrán szerkesztőség belső munkatársainak száma csökkent, a német, a cseh és a lengyel adást külső munkatársak készítik.

A munkaviszony tekintetében a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztősége nemzetiségek szerint osztódik csoportokra, jelenleg 13 belső és több külső munkatárssal dolgozik.

12. A SZLOVÁK TELEVÍZIÓ NEMZETISÉGI ÉS ETNIKAI MŰSORAI

A szlovák közszolgálati televízió két csatornája (STV 1 és STV 2) 2003-ban – heti átlagban számolva – naponta 28 óra műsort sugárzott. Az STV 1 annak köszönhetően, hogy a hét minden napján a reggeli órától sugárzott műsort, ebből 17 órával részesedett, az STV 2 pedig a fennmaradó 11 órányi adásidőt szolgáltatatta.

A nemzetiségek számára sugárzott adás aránya csupán töredékszázalékokban fejezhető ki. A modern nyugat-európai gyakorlattól eltérően – ahol a pozitív diszkrimináció elve érvényesül, vagyis a kisebbségek többnyire számbeli arányuknál nagyobb mennyiségű műsoridőben részesülnek – Szlovákiában meg sem közelíti a kisebbségi műsorok adásideje a nemzetiségi arányszámának megfelelő mértékét, nemhogy ezt túllépné. Ez utóbira a legmarkánsabb a demokrácia fellegrvárának tartott svájci televízió példája, ahol a lakosság egytizedét kitevő olaszok is ugyanannyi hírányagot nézhetnek meg anyanyelvükön, mint a többségben levő németek.

2003-ban a nemzetiségek számára sugárzott műsoridő csökkent, az összműsoridő korábbi 0,9%-a helyett mindössze a 0,3%-át tette ki annak ellenére, hogy az évi 1,55 milliárd koronás előfizetői díjak közel 15%-át nemzetiségi háztartások fizetik be.

36. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek műsorideje a szlovák közszolgálati televízióban 2002-ben

Nemzetiség	Éves műsoridő (óra)	A egyes nemzeti és etnikai kisebbségek műsoridejének számaránya a szlovák közszolgálati televízió nemzetiségi műsorainak összidejéből (%)	A egyes nemzetiségi és etnikai kisebbségek számaránya Szlovákia ¹ nemzetiségi társadalmában (%)
Magyar	54,90	55,0	73,30
Roma	23,40	23,50	12,66
Cseh ²	3,90	4,00	6,28
Ruszin	3,00	3,00	3,41
Ukrán	3,50	3,50	1,52
Zsidó	3,10	3,10	0,03
Német	3,90	3,90	0,76
Lengyel	0,90	0,90	0,37
Bolgár	0,90	0,90	0,17
Horvát	0,90	0,90	0,13
Egyéb	1,30	1,30	1,37
Összesen	99,70	100	100

Forrás: Népszámlálás 2001

A szlovák közszolgálati televízió pozsonyi magyar szerkesztősége mellett Kassán működik a nemzetiségi műsorok szerkesztősége. Itt készülnek az ukrán, a ruszin, a roma, a német, a lengyel, a bolgár és a cseh nemzetiségi műsorok. Ezeket külső munkatársak készítik, az adást egy felelős szerkesztő felügyeli. Az egyes műsorok keddenként kerülnek adásba az STV 2 csatornán, periodicitásuk azonban különböző. Az ukrán-ruszin és a roma havonta egyszer, illetve kétszer, az egyéb nemzetiségi műsorok havonta egyszer, kéthavonként, illetve negyedévenként kerülnek adásba. Ezek közvetítési időpontját a Szlovák Televízió éves műsorterve határozza meg.

2003-ban a szlovák közszolgálati televízió magyar nyelven napi 5 perces hírösszefoglalót sugárzott a kettes csatornán (STV 2), valamint hétfőnként félórás magazinműsort ugyancsak a kettes csatornán. A híreket háromszor, a magazinműsort egyszer ismételték meg (szintén az STV 2). A magyar nyelvű műsorok az adásidő három tized (!) százalékát teszik ki, azaz 1/30-át annak, amennyi a magyar ajkú lakosság számaránya. A szerkesztőség 2003-ban három állandó tagból állt (Bárdos Ágnes, Héger Rudolf és Pék Zoltán). A többi kilenc külső munkatárs, ők konkrét anyagokat, riportokat, műsorokat szerződés alapján készítenek.

A szlovák közszolgálati televízió 2003-ban a Roma nemzetiségi műsor című programot hétszer sugározta, ebből három a korábbi adás ismétlése volt. A roma nemzetiség volt az egyetlen olyan szlovákiai nemzetiség, melynek a műsorideje nem csökkent 2003-ban. A roma kisebbséggel kapcsolatos kérdéskörrel foglalkozott továbbá még a Kvarteto című műsor négy adása (ebből kettő ismétlés), valamint a Mix című műsor szintén négy adása (melyből kettő szintén ismétlés volt). Az utóbbi program egyik adása az Ungvárott megrendezett Az én szülőföldem elnevezésű fesztiválon (ahol közép-európai nemzeti és etnikai kisebbségek televíziós és rádiós alkotásai mutatkoztak be) díjat nyert. A díjnyertes al-

1 A 2001. évi népszámlálás adataiból kiindulva vannak a számarányok feltüntetve (100% = 710 099 fő).

2 Nem számítanak nemzetiségi, illetve etnikai kisebbségek műsorainak a külföldi televíziós társaságoktól átvett és nem szlovák nyelven sugárzott műsorok. Ebbe a kategóriába mindenekelőtt a Cseh Televízió Udalosti című hírműsora tartozik, valamint a cseh nyelvű filmek tartoznak.

kotás a Jézus című film roma közösségekben történt vetítése és szinkronizálása körüli teendőket mutatta be. A 2003-as év elején a Nemzetiségi Adások Szerkesztőségében két roma újságíró volt hathónapos szakmai gyakorlaton. Jelenleg bemutatásra vár három dokumentumfilm roma művészekről, valamint több gyermekműsor.

37. táblázat

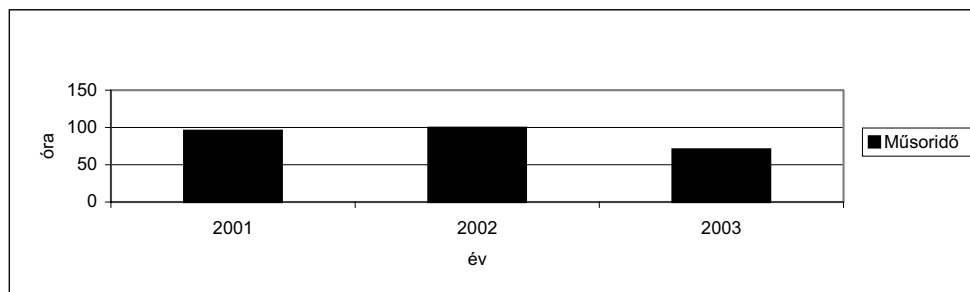
A nemzeti és etnikai kisebbségek műsorideje a szlovák közszolgálati televízióban 2003-ban

Nemzetiség	Éves műsoridő (óra)
Magyar	35,4
Roma	18,0
Cseh	2,6
Ruszin	1,3
Ukrán	3,0
Német	2,2
Lengyel	1,3
Horvát	0,9
Zsidó	1,7
Egyéb	4,4
Összesen	70,8

Forrás: Szlovák Televízió, 2004

22. ábra

A nemzeti és etnikai kisebbségek műsorideje a szlovák közszolgálati televízióban

Forrás: Szlovák Televízió, 2004

13. A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEKET ÉRINTŐ ANYAGI TÁMOGATÁS RENDSZERE AZ ÁLLAMI KÖLTSÉGVETÉSBŐL

A szlovák állami költségvetésből nyújtott anyagi támogatás rendszere a szlovákiai nemzeti és etnikai kisebbségek számára jelentős átalakuláson ment át az elmúlt években. Ennek jellemzője, hogy a költségvetés e célra fordítható támogatások odaítéléséről az érintett közösségek legitim képviselői döntenek a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériumának Kisebbségi Kultúrák Főosztálya által létrehozott 11 tagból álló szakbizottságán keresztül (a szakbizottságban az ország 11 nemzeti és etnikai közösségének egy-egy képviselője foglal helyet). A szakbizottság feladata az állami költségvetésből a nemzetiségi kultúrára szánt pénzek elosztása, mely a Nemzetiségek Kultúrája támogatási programon keresztül történik. Az anyagi támogatás pályázati rendszerre épül, amelynek konkrét kritériumai vannak. Évente egyszer kerül sor a pályázat kiírására. A szakbizottság mellett

minden nemzeti és etnikai kisebbség albizottságot hozott létre, melynek feladata a pályázatok elbírálása. A szakbizottság létrehozásával a kormányzat nemcsak bevonta a kisebbségek képviselőit a döntési folyamatba, hanem lehetőséget teremtett a kisebbségi közösségek eltérő helyzetét és igényeit szem előtt tartó programfinanszírozás bevezetésére is. A demokratikus támogatási rendszer elősegíti a kisebbségek önszerveződését, kulturális identitásuk megőrzését. A Szlovákiában élő nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének támogatása 2003-ban háromféle módon történt:

- az SZK Kulturális Minisztériuma (továbbiakban: SZK KM) által meghatározott célirányos támogatásokkal, melyek a kisebbségek kultúráját hivatottak támogatni, mégpedig a kulturális rendezvények, a lap- és könyvkiadás támogatása által,
- a nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális szervezeteinek, intézményeinek pénzügyi támogatásával minisztériumi, illetve kerületi szinten,
- az állami költségvetésből támogatott intézmények által, melyek alapítói a kerületi hivatalok (múzeumok, galériák, könyvtárak).

Az SZK KM által felállított szakbizottság a nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális támogatása érdekében 2003-ban az alábbi tagokból állt: Varga Anna (magyar kisebbség), Stanislav Cina (roma kisebbség), Jiří Výborný (cseh kisebbség), Milan Andráš (ruszin kisebbség), Ján Tilňák (ukrán kisebbség), Ondrej Pöss (német kisebbség), Milada Kubišová (morva kisebbség), Jozef Klačka (horvát kisebbség), Otília Leskovská (bolgár kisebbség), Pavol Mešťan (zsidó kisebbség), Anna Tóthová (lengyel kisebbség).

38. táblázat

Az SZK KM által meghatározott célirányos támogatások iránti kérelmek megoszlása 2002-ben és 2003-ban

Célirány	Kérvényezők száma		Projektok száma		Igényelt összeg (Sk-ban)	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Év						
Könyvkiadás	52	34	179	184	23 557 045	25 768 517
Lapkiadás	56	44	71	56	47 390 420	43 854 731
Kisebbségi polgári	291	309	844	969	98 457 055	100 292 765

Forrás: Szlovák Televízió, 2004

39. táblázat

Az SZK KM által meghatározott célirányos támogatások megoszlása az egyes nemzetiségeket illetően 2002-ben (Sk-ban)

Kisebbség	Kulturális tevékenység	Lapkiadás	Könyvkiadás	Összesen
Bolgár	660 000	240 000	0	900 000
Cseh	1 304 800	1 294 400	0	2 599 200
Horvát	1 629 000	0	0	1 629 000
Magyar	13 295 500	11 450 000	10 879 000	35 624 500
Morva	325 000	400 000	275 000	1 000 000
Német	1 553 000	820 000	0	2 373 000
Lengyel	900 000	400 000	0	1 300 000
Roma	3 204 700	1 650 000	0	4 854 700
Ruszin	1 240 000	1 723 000	290 000	3 253 000
Orosz	114 000	406 000	0	520 000
Ukrán	940 000	1 445 000	205 000	2 590 000
Zsidó	264 500	100 000	1 390 000	1 754 500
Egyéb	1 555 000	98 000	70 000	1 723 000
Összesen	26 985 500	20 026 400	13 109 000	60 120 900

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma

40. táblázat

Az SZK KM által meghatározott rendkívüli kulturális támogatások 2002-ben (Sk-ban)

Kisebbség	Kulturális	Lapkiadás	Könyvkiadás	Összesen
Roma	2 109 200	100 000	240 000	2 449 200
Ruszin	146 000	0	0	146 000
Magyar	1 447 800	200 000	1 870 000	3 517 800
Zsidó	0	0	311 900	311 900
Ukrán	25 000	0	380 000	405 000
Horvát	0	0	250 000	250 000
Egyéb	170 000	100 000	0	270 000
Összesen	3 898 000	400 000	3 051 900	7 349 00

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

A kisebbségek kulturális rendezvényeinek anyagi támogatása az SZK KM által nyújtott támogatás mellett számos más forrásból történik. E támogatásból legnagyobb mértékben a községi önkormányzatok veszik ki részüket. 2002-ben a magyar kisebbség esetében a községi önkormányzatok által nyújtott támogatások mértéke az SZK KM által nyújtott támogatások 2,18-szorosa volt. A többi kisebbség esetében a községi önkormányzatok által nyújtott támogatások jóval alacsonyabbak voltak, melyet a többi kisebbség kevésbé kompakt települési szerkezete magyaráz. A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális rendezvényeinek anyagi támogatásában a magyar, a cseh, a német, a horvát, a roma és a zsidó kisebbség esetében számottevők a külföldről származó források. A magyar kisebbség esetében a külhoni támogatások 1,47-szer voltak magasabbak az SZK KM által nyújtott támogatásoknál. A többi kisebbség külföldről kapott forrásai az SZK KM által nyújtott támogatások kevesebb mint 25%-át tették ki (a horvát kisebbségnél 23%, a cseh kisebbségnél 18% stb.). A könyvkiadásban egyértelműen az SZK KM anyagi segítsége volt meghatározó 2002-ben.

41. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Szlovákia

		Regisztrált tagok száma	Tevékenységek száma	SZK KM által nyújtott támogatások (ezer Sk)	Hozzájárulások nagysága			Szponzori hozzájárulások (ezer Sk)	Alapítványi hozzájárulások (ezer Sk)	Hozzájárulások külföldről (ezer Sk)
					Kerületi hivatal (ezer Sk)	Járási hivatal (ezer Sk)	Helyi önkormányzat (ezer Sk)			
Állami intézmények, polgári társulások, alapítványok, nonprofit szervezetek	Magyar	87 772	1 839	18 600	0	0	40 648	2 005	3 606	27 418
	Roma	3 941	166	1 634	0	0	32	51	467	104
	Cseh	1 966	90	1 305	0	0	0	31	80	247
	Ruszin	3 840	56	964	0	0	5	56	330	0
	Ukrán	8 339	17	1 320	0	0	35	52	47	0
	Morva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	5 260	48	1 723	0	0	0	70	0	275
	Horvát	1 140	109	1 411	0	0	0	40	953	333
	Lengyel	7	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bolgár	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zsidó	135	19	1 864	0	0	10	0	19	15
	Egyéb	439	194	405	57	0	421	70	28	480

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

42. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Pozsonyi kerület

		Regisztrált tagok száma	Tevékenységek száma	SZK KM által nyújtott támogatások (ezer Sk)	Hozzájárulások nagysága			Szponzori hozzájárulások (ezer Sk)	Alapítványi hozzájárulások (ezer Sk)	Hozzájárulások külföldről (ezer Sk)
					Kerületi hivatal (ezer Sk)	Járási hivatal (ezer Sk)	Helyi önkormányzat (ezer Sk)			
Állami intézmények, polgári társulások, alapítványok, nonprofit szervezetek	Magyar	62 824	52	6 828	0	0	30	792	7	1 372
	Roma	2 250	0	0	0	0	0	0	0	0
	Cseh	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ruszin	120	12	100	0	0	0	32	330	0
	Ukrán	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Morva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Horvát	1 140	108	1 411	0	0	0	40	953	333
	Lengyel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bolgár	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zsidó	2	15	1 607	0	0	0	0	0	0	
Egyéb	179	2	83	0	0	0	20	10	0	

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

43. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Nagyszombati kerület

		Regisztrált tagok száma	Tevékenységek száma	SZK KM által nyújtott támogatások (ezer Sk)	Hozzájárulások nagysága			Szponzori hozzájárulások (ezer Sk)	Alapítványi hozzájárulások (ezer Sk)	Hozzájárulások külföldről (ezer Sk)
					Kerületi hivatal (ezer Sk)	Járási hivatal (ezer Sk)	Helyi önkormányzat (ezer Sk)			
Állami intézmények, polgári társulások, alapítványok, nonprofit szervezetek	Magyar	4 230	799	520	0	0	379	378	860	1 040
	Roma	35	20	14	0	0	8	4	0	0
	Cseh	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ruszin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukrán	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Morva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Horvát	0	1	0	0	0	0	0	0	0
	Lengyel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bolgár	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Zsidó	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
Egyéb	93	166	20	57	0	121	18	13	89	

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

44. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete
2002-ben – Trencséni kerület

	Regisztrált tagok száma	Tevékenységek száma	SZK KM által nyújtott támogatások (ezer Sk)	Hozzájárulások nagysága			Szponzori hozzájárulások (ezer Sk)	Alapítványi hozzájárulások (ezer Sk)	Hozzájárulások külföldről (ezer Sk)
				Kerületi hivatal (ezer Sk)	Járási hivatal (ezer Sk)	Helyi önkormányzat (ezer Sk)			
Állami intézmények, polgári társulások, alapítványok, nonprofit szervezetek	Magyar	0	0	0	0	0	0	0	0
	Roma	8	4	111	0	0	0	49	0
	Cseh	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ruszin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukrán	0	0	0	0	0	0	0	0
	Morva	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0
	Horvát	0	0	0	0	0	0	0	0
	Lengyel	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bolgár	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zsidó	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	33	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

45. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete
2002-ben – Nyitrai kerület

	Regisztrált tagok száma	Tevékenységek száma	SZK KM által nyújtott támogatások (ezer Sk)	Hozzájárulások nagysága			Szponzori hozzájárulások (ezer Sk)	Alapítványi hozzájárulások (ezer Sk)	Hozzájárulások külföldről (ezer Sk)
				Kerületi hivatal (ezer Sk)	Járási hivatal (ezer Sk)	Helyi önkormányzat (ezer Sk)			
Állami intézmények, polgári társulások, alapítványok, nonprofit szervezetek	Magyar	11 259	545	8 928	0	0	40 054	634	1 416
	Roma	70	17	35	0	0	0	6	0
	Cseh	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ruszin	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukrán	0	0	0	0	0	0	0	0
	Morva	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0
	Horvát	0	0	0	0	0	0	0	0
	Lengyel	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bolgár	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zsidó	38	1	0	0	10	0	0	0
	Egyéb	70	25	265	0	0	300	17	5

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

46. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Zsolnai kerület

		Regisztrált tagok száma	Tevékenységek száma	SZK KM által nyújtott támogatások (ezer Sk)	Hozzájárulások nagysága			Szonzori hozzájárulások (ezer Sk)	Alapítványi hozzájárulások (ezer Sk)	Hozzájárulások külföldről (ezer Sk)
					Kerületi hivatal (ezer Sk)	Járási hivatal (ezer Sk)	Helyi önkormányzat (ezer Sk)			
Állami intézmények, polgári társulások, alapítványok, nonprofit szervezetek	Magyar	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Roma	10	8	0	0	0	0	3	0	0
	Cseh	25	3	0	0	0	0	3	0	0
	Ruszin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukrán	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Morva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Horvát	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Lengyel	5	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bolgár	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zsidó	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

47. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Besztercebányai kerület

		Regisztrált tagok száma	Tevékenységek száma	SZK KM által nyújtott támogatások (ezer Sk)	Hozzájárulások nagysága			Szonzori hozzájárulások (ezer Sk)	Alapítványi hozzájárulások (ezer Sk)	Hozzájárulások külföldről (ezer Sk)
					Kerületi hivatal (ezer Sk)	Járási hivatal (ezer Sk)	Helyi önkormányzat (ezer Sk)			
Állami intézmények, polgári társulások, alapítványok, nonprofit szervezetek	Magyar	6 609	237	1 304	0	0	104	111	640	896
	Roma	940	104	599	0	0	24	24	5	0
	Cseh	41	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ruszin	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ukrán	20	0	0	0	0	0	0	0	0
	Morva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Horvát	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Lengyel	2	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bolgár	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zsidó	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	64	1	37	0	0	0	15	0	0

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

48. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Kassai kerület

		Regisztrált tagok száma	Tevékenységek száma	SZK KM által nyújtott támogatások (ezer Sk)	Hozzájárulások nagysága			Szponzori hozzájárulások (ezer Sk)	Alapítványi hozzájárulások (ezer Sk)	Hozzájárulások külföldről (ezer Sk)
					Kerületi hivatal (ezer Sk)	Járási hivatal (ezer Sk)	Helyi önkormányzat (ezer Sk)			
Állami intézmények, polgári társulások, alapítványok, nonprofit szervezetek	Magyar	2 344	193	945	0	0	73	87	655	116
	Roma	603	5	344	0	0	0	0	407	104
	Cseh	1 900	87	1 305	0	0	0	28	80	247
	Ruszin	172	4	170	0	0	5	20	0	0
	Ukrán	71	1	15	0	0	25	8	0	0
	Morva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	5 260	48	1 723	0	0	0	70	0	275
	Horvát	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Lengyel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bolgár	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zsidó	95	3	257	0	0	0	0	19	15
Egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

49. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek kulturális életének nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Eperjesi kerület

		Regisztrált tagok száma	Tevékenységek száma	SZK KM által nyújtott támogatások (ezer Sk)	Hozzájárulások nagysága			Szponzori hozzájárulások (ezer Sk)	Alapítványi hozzájárulások (ezer Sk)	Hozzájárulások külföldről (ezer Sk)
					Kerületi hivatal (ezer Sk)	Járási hivatal (ezer Sk)	Helyi önkormányzat (ezer Sk)			
Állami intézmények, polgári társulások, alapítványok, nonprofit szervezetek	Magyar	506	13	75	0	0	8	4	28	25
	Roma	25	8	531	0	0	0	20	0	0
	Cseh	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Ruszin	3 548	40	694	0	0	0	4	0	0
	Ukrán	8 248	16	1 305	0	0	10	44	47	0
	Morva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Horvát	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Lengyel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bolgár	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zsidó	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

50. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek kiadóinak nyújtott támogatások szerkezete 2002-ben – Szlovákia

	Könyvek száma	Példány-szám	SZK KM által nyújtott támogatások (ezer Sk)	Hozzájárulások nagysága			Szponzori hozzájárulások (ezer Sk)	Alapítványi hozzájárulások (ezer Sk)	Hozzájárulások külföld-r 1 (ezer Sk)	Eladásból származó bevételek (ezer Sk)
				Kerületi hivatal (ezer Sk)	Járási hivatal (ezer Sk)	Helyi önkormányzat (ezer Sk)				
Nem pénzügyi intézmények – jogi személyek, fizikai személyek – vállalkozók, polgári társulások, alapítványok, nonprofit intézmények	Magyar	20	16 784	2 200	0	0	60	0	0	674
	Roma	1	3 000	400	0	0	0	0	0	0
	Cseh	4	2 320	1 294	0	0	0	0	213	155
	Ruszin	5	0	1 963	0	0	0	195	0	20
	Ukrán	4	17 100	1 423	0	0	0	10	10	0
	Morva	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	2	5 800	820	0	0	0	0	42	152
	Horvát	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Lengyel	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Bolgár	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Zsidó	1	500	92	0	0	0	0	0	4
	Egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

14. A KISEBBSÉGI OKTATÁS HELYZETE

A kisebbségek megmaradásának zálogai között mindenekelőtt a nyelvhasználatot kell megemlítenünk. Azt a fontos lehetőséget, hogy a kisebbséghez tartozók mind otthonaikban, mind a közéletben ápolhassák anyanyelvi kultúrájukat, hagyományaikat. E téren jelentős szerepet játszik az iskolai oktatás, az identitástudat kialakítása, a nemzeti történelem, irodalom és egyéb jellegzetes attribútumok befogadása és továbbvitele. Ha nem lennének az adott kisebbség nyelvén működő oktató-nevelő intézmények, a kisebbség az egyéb feltételektől függően fokozatos vagy akár rohamos beolvadásnak lenne kitéve. Ha a közösség vezetői és más véleményformáló erői nem éreznék át ennek súlyát, visszafordíthatatlan méreteket ölthetne a beolvadási folyamat. A többségi nemzetek részéről ugyanis bárhol a világon csak ritkán tapasztalható a kisebbségi létfeltételek megteremtését vagy megszilárdítását szorgalmazó igyekezet. A számbeli kisebbség azonban nem jelenthet kisebb jogalapot, kevesebb esélyt, rosszabb kilátásokat. Mindezt különböző jogi normákban kell érvényesíteni.

Az oktatás területét szabályozó törvények, rendeletek és egyéb előírások Szlovákiában is a nemzetközi dokumentumokra és az ország alaptörvényére épülnek. Így kellene lennie a nemzetiségi oktatás területén is, ezért mindenekelőtt az Európa Tanács Kisebbségi Keretegyezményét³ hivatott tükrözni minden, a kisebbségek óvodáit és iskoláit érintő rendelkezés. A kisebbségek jogvédelme ugyanis szerves része a nemzetközi emberi jogi védelemnek, s így internacionális együttműködés tárgya. Azon egyezmények hatályosságát, amelyekhez Szlovákia is csatlakozott, az ország alkotmányának és egyéb jogi normáinak kell garantálnia.

Az Európa Tanács említett dokumentuma többek között biztosítja a kisebbségek képviselői számára a különböző tanulmányok folytatásának lehetőségét, az anyanyelv használatát, illetve annak oktatását, intézmények működtetését, pedagógusok felkészítését

3 Az Európa Tanács Nemzeti Kisebbségek Védelméről szóló Keretegyezménye (Framework Convention for the Protection of National Minorities. Council of Europe. Strasbourg, 1995).

stb. Ugyanakkor figyelmeztet minden országot, hogy az integrációs politikájának megvalósítása során tartózkodjon minden olyan lépés megtételétől, amely a kisebbségek asszimilációjához vezethet. Ennél fogva is fontos a kisebbségi oktatási intézményhálózat fenntartása és működtetése.

A hatályos szlovákiai közoktatási törvény (29/1984. számú törvény)⁴ mindennek nevezhető, csak éppen modernnek nem, hiszen jóllehet megért sok-sok módosítást, de a kerete még 1984-ben született, s a nemzetiségek kapcsán sem mutatja a korszerűség jegeit. Biztosítja ugyan a kisebbségben élők alkotmányos jogát a szabad iskolaválasztásra, ám már az egyes nemzetiségek felsorolásánál megkülönböztet, s a ruszin kisebbséget csupán zárójelben, mintegy az ukrán nemzetiség modifikációjaként kezeli, más kisebbségekről pedig említést sem tesz.

A törvény elemzésének – részben azért, mivel előreláthatólag 2004-ben felváltja egy új norma, részben pedig a téma szempontjából viszonylag irreleváns – nem szeretnénk nagy teret szánni, ahogy a társadalmi decentralizáció következtében elfogadott, az oktatási államigazgatást, valamint az iskolai önkormányzatok tevékenységét szabályozó új előírás (596/2003. számú törvény)⁵ boncolgatásának sem, csupán egyetlen megjegyzést fontos tennünk: a történelmi adottságok, a nemzeti tudat intenzitása, valamint a különböző társadalmi-gazdasági változások és finanszírozási gondok mellett főképp e két rendelkezés (és a hozzájuk tartozó végrehajtási utasítás) hat ki szabályként a nemzetiségi iskolahálózat alakulására.

Fontos megemlíteni, hogy Szlovákiában nem létezik önálló kisebbségi iskolarendszer, minden nemzetiségi intézmény a szlovákiai hálózat szerves része, s így a tárca központi rendelkezései vonatkoznak rájuk, azonos tantervek és óratervek alapján működnek.

Napjainkban azonban rendkívül szembetűnő az a tény, hogy a nemzetiségeknek csak kisebb hányada él a törvény adta jogával, de mindez főképp a lélekszámukkal és identitásuk állapotával magyarázható.

Szlovákiában legalább négy kisebbség rendelkezik olyan potenciállal és igényli is, hogy biztosítani tudja saját oktatási bázisát. Mindez viszont a valóságban kissé másképp fest.

Az 51. táblázat – az oktatási minisztérium hivatalos hálózata, valamint az oktatási statisztikákat feldolgozó háttérintézmény adatai⁶ alapján – azt mutatja, mely kisebbség milyen típusú és milyen fenntartó által működtetett intézménnyel rendelkezik a 2003/2004-es tanévben:

51. táblázat

A nemzeti és etnikai kisebbségek oktatási intézményeinek típusai

Intézmény típusa	Magyar	Német	Ruszin	Ukrán
Óvoda	önkormányzati, egyházi	önkormányzati	-	önkormányzati
Alapiskola	önkormányzati, egyházi	önkormányzati	-	önkormányzati
Gimnázium	önkormányzati, magán, egyházi	-	-	önkormányzati
Szakközépiskola	önkormányzati, magán	-	-	önkormányzati
Szakképzőiskola	önkormányzati, magán	-	-	-
Speciális iskola	önkormányzati	-	-	-

Forrás: Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, 2004

4 Zákon č. 29/1984 Zb. o sústave základných a stredných škôl (školský zákon).

5 Zákon č. 596/2003 Z. z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

6 Separát štatistickej ročenky školstva SR 2003. Ústav informácií a prognóz školstva. Bratislava, 2003.

Ezek a tények azt igénylik, hogy az elemzés során válasszuk majd külön egymástól a magyar, illetve az egyéb kisebbségeket, hiszen a közoktatási intézményeik hálózata jelentős mértékben eltér egymástól, s így az adatok összehasonlíthatatlanok. A további statisztikákban azonban együtt fogjuk szerepeltetni az összes jelentős nemzetiség és a többségi nemzet adatait is, hiszen a számoknak csak a teljes mértékű összevetése adhat megfelelő támpontokat a helyzet elemzéséhez.

Meg kell jegyezni még a fenti adatok kiegészítéseként, hogy a roma nyelvet néhány óvodában és iskolában segédnyelvként használják azokban a régiókban, ahol az érintett kisebbség jelenléte koncentráltabb, valamint oktatják a nyelvet néhány középiskolában is.

A statisztikai adatok mindig óvatosságra intik az elemzőt, és reális kifejezőerejük akkor van igazán, ha megfelelő kontextusban vizsgáljuk őket. Épp ezért esetünkben is a folyamat részeként, az utóbbi három év létszámváltozásainak tükrében tekintünk rájuk.

A tények összevetése során külön kell kezelnünk, hogy hány gyermek látogatja a kisebbség nyelvén oktató intézményeket, s az adott kisebbség a nemzetiségi arányokból hány százalékkal veszi ki a részét. Ugyanis főképp a kisebb lélekszámú közösségekre jellemző némi anomália.

A mellékelt táblázatokból természetesen sokkal több információ kiolvasható, mint amivel itt töredékes kommentárként szembesül az olvasó, ám bővebb elemzésre itt nincs módunk. Kétségtől van szükség lenne egy aprólékos, részletekbe menő fejtegetésre, hogy választ kapjunk a népszámlálási adatok alakulásának hátterére is.

14.1. Óvodák⁷

Az iskolai előkészítők számát tekintve az utóbbi években mind országos viszonylatban, mind a nemzetiségi óvodák terén történt bizonyos ingadozás, melynek eredménye némi létszámcsökkenés lett, ám a csoportok számában ez a változás nem mutatkozik lényegesnek. Az ukrán nyelvű csoportok száma azonban jelentősen, csaknem 25%-kal visszaesett. És míg a magyar nevelési nyelvű óvodákat látogató gyermekek száma a vizsgált időszakban évről évre gyarapodott, az ukrán nevelési nyelvű óvodába járó gyermekek száma több mint ötödével apadt.

Ugyanakkor paradox tény, hogy kétezer magyar nemzetiségű gyermek szlovák nevelési nyelvű óvodába jár, s ötször annyi gyermek van ukrán csoportban, mint amennyi ukrán nemzetiségű az adott korosztályban. Hasonlóan szembeötlő, hogy a romák száma az óvodákban fokozatosan növekszik, de még így is 1%-kal az országos szint alatt marad.

14.2. Alapiskolák⁸

A racionalizálásnak feltüntetett folyamat eredményeként két év alatt 29 szlovák iskolát bezártak, közben alakult néhány szlovák tanítási nyelvű egyházi és magániskola, de a nemzetiségi iskolák száma lényegesen nem változott. Hetvenkilencel csökkent viszont a magyar osztályok száma, ami 3,7%-os csökkenésnek felel meg.

Az abszolút számokat figyelembe véve: két év alatt több mint 44 ezerrel (7,5%) csökkent a szlovák osztályban tanulók száma, 3 ezerrel (8%) a magyarul tanulóké, az ukrán osztályokban viszont megmaradt a korábbi szint.

---

7 Lásd az Oktatásügy számokban című alfejezet 54–57. táblázatát.

8 Lásd az Oktatásügy számokban című alfejezet 58–63. táblázatát.

A statisztikák az egyéb kategóriában tüntetik fel azt az óvodával összevont német nyelvű kisiskolát, amely az Ólublói járásban évente mintegy 40–50 tanulóval működik.

A vizsgált időszakban minden nemzetiség számaránya csökkent, meglepő módon még a romáké is számottevően, ami a valós helyzet ismeretében inkább adminisztratív hiányosság. A nem szlovák nemzetiségű alapiskolások száma így már nem éri el a 9%-ot sem, ami jelentősen eltér a népszámlálási adatokban mutatkozó arányoktól.

14.3. Középiskolák

Gimnáziumok⁹

A tisztánlátást akadályozza, hogy a központi statisztika egybemossa a különböző tagozatú iskolákat, a négy-, hat-, illetve nyolcosztályos, valamint a kétnyelvű gimnáziumokat is.

Az viszont nyilvánvaló, hogy az iskolák száma állandósult, az osztályok és a tanulók száma azonban évente mintegy 6–10%-kal emelkedett. Ezen belül mind a magyar, mind az ukrán osztályokban tanulók száma emelkedő tendenciát mutat. Míg 2001-ben hozzávetőleg ezer magyar nemzetiségű diák tanult szlovákul, jelenleg már csak annak a fele. Az ukránok osztályok esetében viszont ismét azt tapasztaljuk, hogy a tanulók mintegy 30%-ban nem ukrán nemzetiségűek.

Szakközépiskolák¹⁰

Ami az egyes iskolatípusokban a kisebbségek jelenlétét illeti, talán ezen a téren a legnagyobb a nemzetiségek lemaradása. Még a szakközépiskolák tizedében sincs nem szlovák nyelvű osztály, a nemzetiségi nyelven tanulók aránya pedig csupán 4,5%.

A relatívan legjobb helyzetben levő magyar kisebbség is csak nyolc szakközépiskolával rendelkezik, ráadásul ezek fele magánintézmény. A többi magyar osztály vegyes igazgatású iskolában található, ahol különböző módon biztosítják a nemzetiségi oktatást. Néhol csupán a magyar nyelv és irodalom tantárgy jelenti a megkülönböztetést a párhuzamos szlovák osztályokkal szemben.

Szaktanulmányozó iskolák¹¹

Korábban feltűnően jellemző volt a szlovákiai magyarságra, hogy tagjai a nem érettségivel végződő, nagyrészt munkanélkülieket termelő szaktanulmányozókat látogatták. Ez mára némileg megváltozott, de a képzettségi szint még korántsem éri el a kívánt nívót.

Időközben a közoktatási törvény lehetőséget adott arra, hogy különböző típusú intézmények egyesüljenek, így alakultak ki az összevont középiskolák, melyek 9%-ában létesült magyar osztály, ám a tanulóknak csak 4,4%-a tanul magyar nyelven. A magyarok fele így nem anyanyelvén sajátítja el mestersége fortélyait.

A szaktanulmányozóknél még jobb a számarány (9,36%), de a pályájukra magyar nyelven készülő tanulók az összlétszámból csupán nem egész 4,5%-ot tesznek ki. Ez azt jelenti, hogy a magyar nemzetiségűek 41%-a szlovák osztályt látogat.

14.4. Speciális óvodák és iskolák¹²

Nemzetiségi vonatkozásban mind a mai napig meglehetősen elhanyagolt terület a speciális törődést igénylő fiatalok nevelése, oktatása és foglalkoztatása. Ez a megállapítás

9 Lásd az Oktatásügy számokban című alfejezet 64–69. táblázatát.

10 Lásd az Oktatásügy számokban című alfejezet 70–75. táblázatát.

11 Lásd az Oktatásügy számokban című alfejezet 76–78. táblázatát.

12 Lásd az Oktatásügy számokban című alfejezet 79–80. táblázatát.

mind a testi, mind a szellemi fogyatékos gyermekekre érvényes. Aránylag szövevényes feladat a mérvadó statisztikák kidolgozása is, mert nehezen áttekinthető, hol és milyen mélységben szentelnek figyelmet a nem szlovák anyanyelvű gyermekeknek. Esetünkben az is gondot jelent, hogy a különböző rendellenességek kezelésére specializálódott, általában bentlakásos intézmények szlovák nyelvi környezetben működnek, ahol a nemzetiiségek nyelve csak ritkán kap komolyabb szerepet.

Az intézmények mindössze 8%-ában található magyar csoport, s azokat a gyermekeknek csupán 5%-a látogatja. A magyar és a roma nemzetiségű fiatalok aránya viszont hozzávetőleg fele-fele arányban 13%-ot tesz ki, ez azonban egyáltalán nem tükröződik az iskolák tevékenységében. Mindamellett éppen ezek a hátrányos helyzetű gyermekek igényelnék még inkább az anyanyelven folyó foglalkozásokat.

14.5. Az oktatásügy számokban

52. táblázat

Az óvodák szerkezete

	Nevelési nyelv	Összesen			Ebből							
		2001	2002	2003	állami			egyházi			magán	
					2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002
Óvodák	Szlovák	2 827	2 826	2 806	2 803	2 801	2 780	12	13	15	12	12
	Magyar	277	275	278	275	271	274	2	4	4	0	0
	Szlovák–magyar	102	98	96	102	98	96	0	0	0	0	0
	Ukrán	34	33	27	34	33	27	0	0	0	0	0
	Szlovák–ukrán	3	3	3	3	3	3	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Szlovák–német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Csoportok	Egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Összesen	3 243	3 235	3 210	3 217	3 206	3 180	14	17	19	12	11
	Szlovák	6 894	6 924	6 900	6 852	6 881	6 855	23	24	26	19	19
	Magyar	550	555	553	548	551	548	2	4	5	0	0
	Ukrán	47	45	35	47	45	35	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gyermekek	Összesen	7 491	7 524	7 488	7 447	7 477	7 438	25	28	31	19	19
	Szlovák	140	140	140	139 746	140 075	139 716	484	517	568	333	346
	Magyar	9 313	9 484	9 566	9 265	9 404	9 462	48	80	104	0	0
	Ukrán	711	700	546	711	700	546	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	0	3	4	0	3	4	0	0	0	0	0
	Összesen	150	151	150	149 722	150 182	149 728	532	597	672	333	346

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

53. táblázat

Óvodák, csoportok és gyermekek százalékarányai az intézmény nevelési nyelve szerint

		Összesen	Szlovák	%	Magyar	%	Ukrán	%	Német	%	Egyéb	%
2001	Óvoda	3243	2 932	90,41	379	11,69	37	1,14	0	0,00	0	0,00
	Csoport	7491	6 894	92,03	550	7,34	47	0,63	0	0,00	0	0,00
	Gyermek	15 0587	140 563	93,34	9313	6,18	711	0,47	0	0,00	0	0,00
2002	Óvoda	3235	2 925	90,42	373	11,53	36	1,11	0	0,00	0	0,00
	Csoport	7524	6 924	92,03	555	7,38	45	0,60	0	0,00	0	0,00
	Gyermek	15 1125	140 938	93,26	9484	6,28	700	0,46	0	0,00	3	0,00
2003	Óvoda	3210	2 905	90,50	374	11,65	30	0,93	0	0,00	0	0,00
	Csoport	7488	6 900	92,15	546	7,29	35	0,47	0	0,00	0	0,00
	Gyermek	15 0718	140 602	93,29	9566	6,35	546	0,36	0	0,00	4	0,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

54. táblázat

Óvoda – Gyermekek megoszlása nemzetiség szerint – Állami intézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	136 265	91,01	136 674	91,01	136 477	91,15
Magyar	11 803	7,88	11 808	7,86	11 473	7,66
Ukrán	142	0,09	179	0,12	111	0,07
Német	21	0,01	14	0,01	12	0,01
Ruszin	59	0,04	45	0,03	99	0,07
Cseh	54	0,04	61	0,04	50	0,03
Lengyel	7	0,00	3	0,00	17	0,01
Roma	1 041	0,70	1 071	0,71	1 124	0,75
Egyéb	118	0,08	139	0,09	128	0,09
Külföldi	212	0,14	188	0,13	237	0,16
Összesen	149 722	100,00	150 182	100,00	149 728	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

55. táblázat

Óvoda – Gyermekek megoszlása nemzetiség szerint – Egyházi intézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	444	83,46	465	77,89	510	75,89
Magyar	51	9,59	84	14,07	107	15,92
Ukrán	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Német	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ruszin	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Cseh	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Lengyel	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Roma	36	6,77	46	7,71	52	7,74
Egyéb	1	0,19	0	0,00	2	0,30
Külföldi	0	0,00	2	0,34	1	0,15
Összesen	532	100,00	597	100,00	672	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

56. táblázat

Óvoda – Gyermekek megoszlása nemzetiség szerint – Magánintézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	325	97,60	339	97,98	296	93,08
Magyar	0	0,00	2	0,58	1	0,31
Ukrán	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Német	0	0,00	0	0,00	1	0,31
Ruszin	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Cseh	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Lengyel	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Roma	2	0,60	4	1,16	16	5,03
Egyéb	2	0,60	0	0,00	3	0,94
Külföldi	4	1,20	1	0,29	1	0,31
Összesen	333	100,00	346	100,00	318	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

57. táblázat

Óvoda – Gyermekek megoszlása nemzetiség szerint

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	137 034	91,00	137 478	90,97	137 283	91,09
Magyar	11 854	7,87	11 894	7,87	11 581	7,68
Ukrán	142	0,09	179	0,12	111	0,07
Német	21	0,01	14	0,01	13	0,01
Ruszin	59	0,04	45	0,03	99	0,07
Cseh	54	0,04	61	0,04	50	0,03
Lengyel	7	0,00	3	0,00	17	0,01
Roma	1 079	0,72	1 121	0,74	1 192	0,79
Egyéb	121	0,08	139	0,09	133	0,09
Külföldi	216	0,14	191	0,13	239	0,16
Összesen	150 587	100,00	151 125	100,00	150 718	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

58. táblázat

Alapiskolák szerkezete (teljes szervezettségű + alsó tagozatos + felső tagozatos)

	Tanítási nyelv	Összesen			Ebből								
					állami			egyházi			magán		
		2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Iskola	Szlovák	2 099	2 089	2 081	2 009	1 994	1 980	84	87	91	6	8	10
	Magyar	262	259	260	249	246	248	13	13	12	0	0	0
	Szlovák–magyar	35	37	35	35	37	35	0	0	0	0	0	0
	Ukrán	7	6	6	7	6	6	0	0	0	0	0	0
	Szlovák–ukrán	1	2	2	1	2	2	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Szlovák–német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	2	3	3	1	1	1	0	0	1	1	2	1
Osztály	Összesen	2 406	2 396	2 387	2 302	2 286	2 272	97	100	104	7	10	11
	Szlovák	26 357	25 768	25 011	25 237	24 621	23 854	1 103	1 120	1 123	17	27	34
	Magyar	2 128	2 092	2 049	2 057	2 018	1 978	71	74	71	0	0	0
	Ukrán	42	44	45	42	44	45	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	12	12	12	4	4	4	0	0	0	8	8	8
Tanuló	Összesen	28 539	27 916	27 117	27 340	26 687	25 881	1 174	1 194	1 194	25	35	42
	Szlovák	585 155	562 423	540 830	560 633	537 790	516 227	24 333	24 335	24 189	189	298	414
	Magyar	40 892	39 347	37 590	39 744	38 212	36 520	1 148	1 135	1 070	0	0	0
	Ukrán	459	450	458	459	450	458	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	139	140	133	49	53	44	0	0	0	90	87	89
	Összesen	626 645	602 360	579 011	600 885	576 505	553 249	25 481	25 470	25 259	279	385	503

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

59. táblázat

Alapiskolák – Iskolák, osztályok és tanulók százalékarányai az intézmény tanítási nyelve szerint

		Összesen	Szlovák	%	Magyar	%	Ukrán	%	Német	%	Egyéb	%
2001	Iskola	2 406	2 135	88,74	297	12,34	8	0,33	0	0,00%	2	0,08
	Osztály	28 539	26 357	92,35	2 128	7,46	42	0,15	0	0,00%	12	0,04
	Tanuló	626 645	585 155	93,38	40 892	6,53	459	0,07	0	0,00%	139	0,02
2002	Iskola	2 396	2 128	88,81	296	12,35	8	0,33	0	0,00%	3	0,13
	Osztály	27 916	25 768	92,31	2 092	7,49	44	0,16	0	0,00%	12	0,04
	Tanuló	602 360	562 423	93,37	39 347	6,53	450	0,07	0	0,00%	140	0,02
2003	Iskola	2 387	2 118	88,73	295	12,36	8	0,34	0	0,00%	3	0,13
	Osztály	27 117	25 011	92,23	2 049	7,56	45	0,17	0	0,00%	12	0,04
	Tanuló	579 011	540 830	93,41	37 590	6,49	458	0,08	0	0,00%	133	0,02

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

60. táblázat

Alapiskolák – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Állami intézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	543 988	90,53	523 062	90,73	503 023	90,92
Magyar	49 125	8,18	46 155	8,01	44 218	7,99
Ukrán	528	0,09	499	0,09	484	0,09
Német	81	0,01	88	0,02	64	0,01
Ruszin	284	0,05	254	0,04	232	0,04
Cseh	1 050	0,17	881	0,15	840	0,15
Lengyel	42	0,01	33	0,01	42	0,01
Roma	4 448	0,74	4 233	0,73	3 048	0,55
Egyéb	455	0,08	426	0,07	437	0,08
Külföldi állampolgár	884	0,15	874	0,15	861	0,16
Összesen	600 885	100,00	576 505	100,00	553 249	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

61. táblázat

Alapiskolák – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Egyházi intézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	24 139	94,73	24 167	94,88	24 007	95,04
Magyar	1 179	4,63	1 187	4,66	1 134	4,49
Ukrán	5	0,02	5	0,02	4	0,02
Német	16	0,06	17	0,07	12	0,05
Ruszin	5	0,02	4	0,02	7	0,03
Cseh	22	0,09	19	0,07	17	0,07
Lengyel	5	0,02	5	0,02	5	0,02
Roma	41	0,16	22	0,09	22	0,09
Egyéb	23	0,09	18	0,07	24	0,10
Külföldi állampolgár	46	0,18	26	0,10	27	0,11
Összesen	25 481	100,00	25 470	100,00	25 259	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

62. táblázat

Alapiskolák – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Magánintézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	261	93,55	356	92,47	465	92,45
Magyar	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ukrán	1	0,36	1	0,26	2	0,40
Német	0	0,00	1	0,26	1	0,20
Ruszin	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Cseh	1	0,36	1	0,26	1	0,20
Lengyel	0	0,00	1	0,26	2	0,40
Roma	0	0,00	0	0,00	2	0,40
Egyéb	0	0,00	9	2,34	11	2,19
Külföldi állampolgár	16	5,73	16	4,16	19	3,78
Összesen	279	100,00	385	100,00	503	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

63. táblázat

Alapiskolák – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Összesen

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	568 388	90,70	547 585	90,91	527 495	91,10
Magyar	50 304	8,03	47 342	7,86	45 352	7,83
Ukrán	534	0,09	505	0,08	490	0,08
Német	97	0,02	106	0,02	77	0,01
Ruszin	289	0,05	258	0,04	239	0,04
Cseh	1 073	0,17	901	0,15	858	0,15
Lengyel	47	0,01	39	0,01	49	0,01
Roma	4 489	0,72	4 255	0,71	3 072	0,53
Egyéb	478	0,08	453	0,08	472	0,08
Külföldi állampolgár	946	0,15	916	0,15	907	0,16
Összesen	626 645	100,00	602 360	100,00	579 011	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

64 táblázat

Gimnáziumok (négy-, öt-, hat-, ill. nyolcosztályos) szerkezete

	Tanítási nyelv	Összesen			Ebből								
					állami			egyházi			magán		
		2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Iskola	Szlovák	170	169	172	124	120	120	33	36	37	13	13	15
	Magyar	17	17	17	11	11	11	5	5	5	1	1	1
	Szlovák–magyar	8	8	8	8	8	8	0	0	0	0	0	0
	Ukrán	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
	Szlovák–ukrán	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Szlovák–német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Kétnyelvű	21	25	25	15	18	18	3	4	4	3	3	3
Osztály	Összesen	217	220	223	159	158	158	41	45	46	17	17	19
	Szlovák	2 713	2 842	3 065	2 245	2 341	2 512	362	386	422	106	115	131
	Magyar	193	210	232	163	177	196	23	27	31	7	6	5
	Ukrán	6	6	7	6	6	7	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	4	4	4	0	0	0	0	0	0	4	4	4
	Összesen	2 916	3 062	3 308	2 414	2 524	2 715	385	413	453	117	125	140
	Szlovák	81 053	86 048	93 784	67 676	71 455	77 674	10 894	11 820	13 033	2 483	2 773	3 077
Tanuló	Magyar	5 027	5 449	6 069	4 315	4 662	5 243	558	652	712	154	135	114
	Ukrán	117	122	155	117	122	155	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	42	42	49	0	0	0	0	0	0	42	42	49
	Összesen	86 239	91 661	100 057	72 108	76 239	83 072	11 452	12 472	13 745	2 679	2 950	3 240

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

65. táblázat

Gimnáziumok – Iskolák, osztályok és tanulók százalékarányai az intézmény tanítási nyelve szerint

		Összesen	Szlovák	%	Magyar	%	Ukrán	%	Német	%	Egyéb	%
2001	Iskola	217	178	82,03	25	11,52	1	0,46	0	0,00	21	9,68
	Osztály	2 916	2 713	93,04	193	6,62	6	0,21	0	0,00	4	0,14
	Tanuló	86 239	81 053	93,99	5 027	5,83	117	0,14	0	0,00	42	0,05
2002	Iskola	220	177	80,45	25	11,36	1	0,45	0	0,00	25	11,36
	Osztály	3 062	2 842	92,82	210	6,86	6	0,20	0	0,00	4	0,13
	Tanuló	91 661	86 048	93,88	5 449	5,94	122	0,13	0	0,00	42	0,05
2003	Iskola	223	180	80,72	25	11,21	1	0,45	0	0,00	25	11,21
	Osztály	3 308	3 065	92,65	232	7,01	7	0,21	0	0,00	4	0,12
	Tanuló	100 057	93 784	93,73	6 069	6,07	155	0,15	0	0,00	49	0,05

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

66. táblázat

Gimnáziumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Állami intézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	66 148	91,73	75 978	91,46	69 834	91,60
Magyar	5 300	7,35	6 318	7,61	5 712	7,49
Ukrán	73	0,10	120	0,14	103	0,14
Német	25	0,03	27	0,03	24	0,03
Ruszin	69	0,10	99	0,12	86	0,11
Cseh	223	0,31	242	0,29	216	0,28
Lengyel	18	0,02	14	0,02	13	0,02
Roma	9	0,01	4	0,00	6	0,01
Egyéb	66	0,09	100	0,12	68	0,09
Külföldi állampolgár	177	0,25	170	0,20	177	0,23
Összesen	72 108	100,00	83 072	100,00	76 239	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

67. táblázat

Gimnáziumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Egyházi intézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	10 775	94,09	12 901	93,86	11699	93,80
Magyar	618	5,40	768	5,59	709	5,68
Ukrán	6	0,05	3	0,02	3	0,02
Német	10	0,09	12	0,09	9	0,07
Ruszin	3	0,03	2	0,01	1	0,01
Cseh	17	0,15	25	0,18	25	0,20
Lengyel	0	0,00	1	0,01	0	0,00
Roma	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Egyéb	6	0,05	12	0,09	12	0,10
Külföldi állampolgár	17	0,15	21	0,15	14	0,11
Összesen	11 452	100,00	13 745	100,00	12472	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

68. táblázat

Gimnáziumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Magánintézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	2 455	91,64	3 039	93,80	2 750	93,22
Magyar	175	6,53	133	4,10	152	5,15
Ukrán	3	0,11	2	0,06	7	0,24
Német	2	0,07	6	0,19	0	0,00
Ruszin	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Cseh	10	0,37	13	0,40	9	0,31
Lengyel	2	0,07	1	0,03	2	0,07
Roma	0	0,00	1	0,03	0	0,00
Egyéb	9	0,34	13	0,40	8	0,27
Külföldi állampolgár	23	0,86	32	0,99	22	0,75
Összesen	2 679	100,00	3 240	100,00	2 950	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

69. táblázat

Gimnáziumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Összesen

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	79 378	92,04	91 918	91,87	84 283	91,95
Magyar	6 093	7,07	7 219	7,21	6 573	7,17
Ukrán	82	0,10	125	0,12	113	0,12
Német	37	0,04	45	0,04	33	0,04
Ruszin	72	0,08	101	0,10	87	0,09
Cseh	250	0,29	280	0,28	250	0,27
Lengyel	20	0,02	16	0,02	15	0,02
Roma	9	0,01	5	0,00	6	0,01
Egyéb	81	0,09	125	0,12	88	0,10
Külföldi állampolgár	217	0,25	223	0,22	213	0,23
Összesen	86 239	100,00	100 057	100,00	91 661	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

70. táblázat

Szakközépiskolák és konzervatóriumok szerkezete

	Tanítási nyelv	Összesen			Ebből								
					állami			egyházi			magán		
		2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003	2001	2002	2003
Iskola	Szlovák	341	278	253	304	239	215	11	11	11	26	28	27
	Magyar	9	8	8	7	6	4	0	0	0	2	2	4
	Szlovák–magyar	19	19	17	17	17	16	0	0	0	2	2	1
	Ukrán	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Szlovák–ukrán	1	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Szlovák–német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Osztály	Összesen	370	306	279	329	263	236	11	11	11	30	32	32
	Szlovák	3 553	3 175	3 122	3 322	2 940	2 894	84	86	87	147	149	141
	Magyar	162	162	164	147	146	145	0	0	0	15	16	19
	Ukrán	4	4	4	4	4	4	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tanuló	Összesen	3 719	3 341	3 290	3 473	3 090	3 043	84	86	87	162	165	160
	Szlovák	97 091	88 085	89 161	91 805	82 760	83 656	2 282	2 336	2 393	3 004	2 989	3 112
	Magyar	4 036	3 979	4 121	3 762	3 688	3 797	0	0	0	274	291	324
	Ukrán	77	74	71	77	74	71	0	0	0	0	0	0
	Német	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Egyéb	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Összesen	101 204	92 138	93 353	95 644	86 522	87 524	2 282	2 336	2 393	3 278	3 280	3 436

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

71. táblázat

Szakközépiskolák és konzervatóriumok – Iskolák, osztályok és tanulók százalékarányai az intézmény tanítási nyelve szerint

		Összesen	Szlovák	%	Magyar	%	Ukrán	%	Német	%	Egyéb	%
2001	Iskola	370	361	97,57	28	7,57	1	0,27	0	0,00	0	0,00
	Osztály	3 719	3 553	95,54	162	4,36	4	0,11	0	0,00	0	0,00
	Tanuló	101 204	97 091	95,94	4 036	3,99	77	0,08	0	0,00	0	0,00
2002	Iskola	306	298	97,39	27	8,82	1	0,33	0	0,00	0	0,00
	Osztály	3 341	3 175	95,03	162	4,85	4	0,12	0	0,00	0	0,00
	Tanuló	92 138	88 085	95,60	3 979	4,32	74	0,08	0	0,00	0	0,00
2003	Iskola	279	271	97,13	25	8,96	1	0,36	0	0,00	0	0,00
	Osztály	3 290	3 122	94,89	164	4,98	4	0,12	0	0,00	0	0,00
	Tanuló	93 353	89 161	95,51	4 121	4,41	71	0,08	0	0,00	0	0,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

72. táblázat

Szakközépiskolák és konzervatóriumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Állami intézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	88 597	92,63	79 921	92,37	81 149	92,72
Magyar	6 396	6,69	6 047	6,99	5 797	6,62
Ukrán	115	0,12	79	0,09	75	0,09
Német	11	0,01	15	0,02	16	0,02
Ruszin	64	0,07	34	0,04	44	0,05
Cseh	236	0,25	186	0,21	190	0,22
Lengyel	16	0,02	8	0,01	3	0,00
Roma	75	0,08	99	0,11	113	0,13
Egyéb	41	0,04	33	0,04	37	0,04
Külföldi állampolgár	93	0,10	100	0,12	100	0,11
Összesen	95 644	100,00	86 522	100,00	87 524	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

73. táblázat

Szakközépiskolák és konzervatóriumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Egyházi intézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	2 246	98,42	2 301	98,50	2 368	98,96
Magyar	24	1,05	18	0,77	13	0,54
Ukrán	1	0,04	2	0,09	2	0,08
Német	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Ruszin	1	0,04	2	0,09	1	0,04
Cseh	3	0,13	4	0,17	2	0,08
Lengyel	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Roma	2	0,09	4	0,17	1	0,04
Egyéb	0	0,00	0	0,00	1	0,04
Külföldi állampolgár	5	0,22	5	0,21	5	0,21
Összesen	2 282	100,00	2 336	100,00	2 393	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

74. táblázat

Szakközépiskolák és konzervatóriumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Magánintézmények

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	2 723	83,07	2 663	81,19	2 991	87,05
Magyar	532	16,23	594	18,11	416	12,11
Ukrán	1	0,03	1	0,03	0	0,00
Német	2	0,06	2	0,06	2	0,06
Ruszin	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Cseh	6	0,18	10	0,30	12	0,35
Lengyel	0	0,00	0	0,00	0	0,00
Roma	4	0,12	1	0,03	0	0,00
Egyéb	5	0,15	3	0,09	8	0,23
Külföldi állampolgár	5	0,15	6	0,18	7	0,20
Összesen	3 278	100,00	3 280	100,00	3 436	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

75. táblázat

Szakközépiskolák és konzervatóriumok – Tanulók megoszlása nemzetiség szerint – Összesen

Nemzetiség	2001		2002		2003	
	Összesen	%	Összesen	%	Összesen	%
Szlovák	93 566	92,45	84 885	92,13	86 508	92,67
Magyar	6 952	6,87	6 659	7,23	6 226	6,67
Ukrán	117	0,12	82	0,09	77	0,08
Német	13	0,01	17	0,02	18	0,02
Ruszin	65	0,06	36	0,04	45	0,05
Cseh	245	0,24	200	0,22	204	0,22
Lengyel	16	0,02	8	0,01	3	0,00
Roma	81	0,08	104	0,11	114	0,12
Egyéb	46	0,05	36	0,04	46	0,05
Külföldi állampolgár	103	0,10	111	0,12	112	0,12
Összesen	101 204	100,00	92 138	100,00	93 353	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

76. táblázat

Összevont középiskolák és szakmunkásképzők szerkezete

	Összesen						Ebből					
							állami			egyházi		magán
	Együtt	szlovák	%	szlovák–magyar	magyar	%	szlovák	szlovák–magyar	magyar	szlovák	szlovák	magyar
Összevont iskolák	89	81	91,01	7	1	8,99	81	6	1	0	1	
Osztály	2 037	1 933	94,89	0	104	5,11	1912	0	89	0	21	15
Tanuló	52 953	50 624	95,60	0	2 329	4,40	50196	0	2 006	0	428	323
Szakmunkásképzők	267	242	90,64	18	7	9,36	227	18	2	5	10	5
Osztály	3 337	3 158	94,64	0	179	5,36	2995	0	121	42	121	58
Tanuló	80 153	76 577	95,54	0	3 576	4,46	72551	0	2 449	1 045	2 981	1 127

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

77. táblázat

Összevont iskolák tanulói nemzetiség szerint

Nemzetiség	2003	
	Összesen	%
Szlovák	48 023	90,69
Magyar	4 706	8,89
Ukrán	26	0,05
Német	9	0,02
Ruszin	5	0,01
Cseh	106	0,20
Lengyel	7	0,01
Roma	17	0,03
Egyéb	21	0,04
Külföldi állampolgár	33	0,06
Összesen	52 953	100,00

78. táblázat

Szakmunkásképző iskolák tanulói nemzetiség szerint

Nemzetiség	2003	
	Összesen	%
Szlovák	73 632	91,86
Magyar	6 157	7,68
Ukrán	51	0,06
Német	9	0,01
Ruszin	25	0,03
Cseh	151	0,19
Lengyel	3	0,00
Roma	53	0,07
Egyéb	16	0,02
Külföldi állampolgár	56	0,07
Összesen	80 153	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

79. táblázat

Speciális intézmények szerkezete

	Összesen						Ebből				
							állami			egyházi	magán
	Együtt	szlovák	%	szlovák– magyar	magyar	%	szlovák	szlovák– magyar	magyar	szlovák	szlovák
Óvoda és alapiskola	356	326	91,57	18	12	8,43	315	18	12	9	2
Osztály	3 105	2 939	94,65	166		5,35	2 875	166		59	5
Tanuló	26 785	25 377	94,74	1408		5,26	24 864	1408		467	46
Speciális középiskola	86	83	96,51	2	1	3,49	82	2	1	0	1
Osztály	572	565	98,78	7		1,22	564	7		0	1
Tanuló	5 254	5 183	98,65	71		1,35	5 177	71		0	6

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

80. táblázat

Speciális intézmények tanulói nemzetiség szerint

Nemzetiség	2003	
	Összesen	%
Szlovák	27 734	86,56
Magyar	2 019	6,30
Ukrán	6	0,02
Német	0	0,00
Ruszin	0	0,00
Cseh	56	0,17
Lengyel	3	0,01
Roma	2 190	6,84
Egyéb	13	0,04
Külföldi állampolgár	18	0,06
Összesen	32 039	100,00

Forrás: Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, 2004

Megjegyzések a táblázatokhoz

- Az intézmények nevelési nyelv szerinti felosztásánál az adatok összege több mint 100 százalék, mivel egyes óvodák és iskolák kétnyelvűek.
- A települési és kerületi önkormányzatok által működtetett óvodák és iskolák a központi statisztikákban állami intézményekként szerepelnek, ezért így tüntettük fel a táblázatokban is.

15. A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK NYELVÉN MEGJELENT FOLYÓIRATOK ÉS KÖNYVEK 2003-BAN SZLOVÁKIÁBAN

15.1. Országos terjesztésű magyar nyelvű folyóiratok

Atelier – Művészeti folyóirat, megjelenik negyedévente

Blikk – Szlovákia, megjelenik naponta

Csallóköz – Žitný ostrov – megjelenik hetente

Cserkész – Foglalkoztató ifjúsági és cserkészlap, megjelenik havonta

Fórum Társadalomtudományi Szemle – Tudományos folyóirat, megjelenik negyedévente

Gömörország – Az északi magyar peremvidék fóruma, megjelenik negyedévente

Ifi – Ifjúsági és rejtvénymagazin, megjelenik havonta

Irodalmi Szemle – Irodalom, kritika, közírás, társadalomtudomány, megjelenik havonta

Jó Gazda – Az agrárvállalkozók lapja, megjelenik havonta

Kalligram – Művészet és Gondolat, megjelenik havonta

Katedra – A szlovákiai magyar pedagógusok és szülők lapja, megjelenik havonta

Kálvinista Szemle – A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház hivatalos lapja, megjelenik havonta

Múltunk emlékei – Honismereti, műemlékvédelmi és turisztikai magazin, megjelenik havonta

Remény – Katolikus hetilap, megjelenik hetente

Szabad Újság – Szlovákiai magyar hetilap, megjelenik hetente

Szőrös Kő – Irodalom, Művészet, Kritika, megjelenik kéthavonta

Tábortűz – A szlovákiai magyar lányok és fiúk lapja, megjelenik havonta

Tücsök – Óvodások és kisiskolások lapja, megjelenik havonta
Új Nő – Női magazin, megjelenik havonta
Új Szó – megjelenik naponta
Vasárnap – megjelenik hetente

15.2. Országos terjesztésű ukrán nyelvű folyóiratok

Duklja – Irodalmi, művészeti, társadalmi folyóirat, megjelenik havonta
Nove žittja – megjelenik hetente
Veselka – Gyermeklap, megjelenik havonta

15.3. Országos terjesztésű ruszin nyelvű folyóiratok

Blahovistnik – megjelenik havonta
Narodny novynky – Kulturális és társadalmi folyóirat, megjelenik hetente
Rusyn – Kulturális és vallási folyóirat, megjelenik kéthavonta
Rusyn'skyj narodnyj kalendar – megjelenik évente
Odkaz sv. Cyrila a Metoda. Zapovit sv. Kyrila i Mefodija – A pravoszláv egyház folyóirata, ukrán és ruszin nyelven, megjelenik havonta

15.4. Országos terjesztésű orosz nyelvű folyóiratok

Vmeste – A Szlovákiai Oroszok Szövetségének folyóirata, megjelenik havonta

15.5. Országos terjesztésű lengyel nyelvű folyóiratok

Monitor Polonijny – A lengyelek kulturális és társadalmi folyóirata, megjelenik havonta

15.6. Országos terjesztésű cseh nyelvű folyóiratok

Česká beseda – A csehek, morvák és sziléziaiak folyóirata, megjelenik havonta
Mosty – Cseh és szlovák nyelvű folyóirat, megjelenik kéthetente

15.7. Országos terjesztésű roma nyelvű folyóiratok

Romano nevo lil – A romák kulturális és társadalmi folyóirata, megjelenik kéthetente

15.8. Szlovákiai magyar könyvkiadók

AB ART Kiadó

A legerősebb állat (illusztr. Balázs Géza)
A rátóti csikótojtás (illusztr. Balázs Géza)
Albertini Béla: A fotószakíró Brogyányi Kálmán
Balázs Géza: Manódombi huncutok
Balco, Július: Végállomás (ford. Haraszi Mária, illusztr. Balázs Géza)
Bárczi Zsófia: A keselyű hava

Bolemant László: Időszobrok
 Borbély Borisz: Cipőmben kavics (illusztr. Gilányi Zoltán)
 Fehér Sándor et al.: Gimes évszázadai
 Fehér, A. et al.: Jelenec
 Gál Sándor egybegyűjtött művei III. Regények
 Gál Sándor egybegyűjtött művei IV. Szociográfiák
 Hajtman Béla/Béla von Goffa: Szivarfüstben (Samuel Borkopfnak és barátainak, egy Trianon utáni lakosztályból)
 Jókai Mária: Hamvazószerdától Szent Ivánig Nyitra vidékén /Nyitra vidékének népi hagyományai, 2./
 Jókai Mária: Zoboralji gyermekjátékok
 Kantár Csaba: (Ön)törvény(alkotás) (illusztr. Csillag Krisztina, D. Horváth)
 Kozsár Zsuzsanna: Mesék a Kesze-kusza erdőből
 Monoszló Dezső: Balada šlaktrafených (ford. Ardamica Zorán)
 Péntes Tímea: Rezdülések
 Štefuca et al.: Biochemické technológie
 Úgyes vagyok
 Horváth Erika (szerk.): Vidám kalendárium 2004
 Z. Németh István: Tündérvirág (illusztr. Balázs Géza)
 Zemlényi Attila: Rodeó (illusztr. Nádas Alexandra)

Gyurcsó István Alapítvány – Csemadok Dunaszerdahelyi TV

Borsi Ferenc: Mi vagyunk a rózsák. Az érzékiség ábrázolása a magyar népdalokban
 Tánczos Tibor: Az öreg juhász meséje

Kalligram Könyvkiadó – magyar nyelvű könyvek

Az askenázi kultúra ezer éve
 Barak László: Miféle szerzet vagy te?
 Barnes, Djuna: Éjerdő
 Báthori Csaba: Üvegfilm
 Benyovszky Krisztián: A jelek szerint
 Durych, Jaroslav: Wallenstein árnyai
 Fehér M. István: József Attila esztétikai írásai és Gadamer hermeneutikája
 Földényi F. László: Melankólia
 Fűzi László: A Semmi közelében
 Fukári Valéria: Egy régi alma mater
 Görömbei András: Csoóri Sándor /Tegnap és ma./
 Grendel Lajos: És eljön az Ő országa /Grendel Lajos művei./
 Györe Balázs: Halottak apja
 Gyulai Rudolf: Az Alsó-csallóközi és Csilizközi Egyesült Ármenetesítő és Alsó-csallóközi Belvizevezető Társulat története /Csallóközi Kiskönyvtár./
 Kibédi Varga Áron: A jelen
 Koncsol László: A Csallóköz városai és falvai. II. köt. /Csallóközi Kiskönyvtár./
 Kukorelly Endre: TündérVölgy, avagy Az emberi szív rejtelseiről
 Kuras, Benjamin: Van-e élet a Marxon?

Liptay Lothar: A keresztyénség viszonya más vallásokhoz
Martialis: Költők, ringyók, pojáccák (ford. Csehy Zoltán)
Mészáros András: A felső-magyarországi iskolai filozófia lexikona
Métraux, Alfred: A haiti vodu
Mizser Attila: Szakmai gyakorlat külföldön
Nagy Péter, H.: Ady-kollázs
Ouředník, Patrik: Europeana
Pályi András: Megérkezés
Pécsi Györgyi: Kányádi Sándor /Tegnap és ma./
Polcz Alain: Főzzünk örömmel!
Polgár Anikó: Catullus
Sándor Iván: Drága Liv
Sebők Zoltán: Élősködő kultúra
Shusterman, Richard: Pragmatista esztétika
Sziklay László: Egy kassai polgár emlékei
Szirák Péter: Kertész Imre /Tegnap és ma./
Tolnai Kálmán: Falusi disznóvágás
Tóth Anikó, N.: Dülle és Kandika
Tóth László: Átváltozás avagy Az „itt” és az „ott”
Urban, Miloš: Hastrman, a vizek fejedelme
Vágvölgyi B. András: Eörsi István /Tegnap és ma./
Vrak, Jan : Hétköznapi dolgok
Zádor Margit: Emlékfoszlányok

Kalligram Könyvkiadó – szlovák nyelvű könyvek

Antológia filozofie mysle
Baricco, Alessandro: Tisícdeväťsto
Berďajev, Nikolaj: Ríša Ducha a ríša Cisárova
Burr Bukey, Evan: Hitlerovo Rakúsko
Eco, Umberto: Babylonský rozhovor
Goldstein, Alexander: Rozlúčka s Narcisom
Hamvas, Béla: Filozofia vína
Hart, Herbert L. A.: Právo, sloboda a morálka
Haught, John: Boh po Darwinovi
Jaspers, Karl: Rozum a existencia
Juščák, Peter: Michal Kováč a jeho bremeno
Kant, Immanuel: Zmysel tvojho života
Kapusćinski, Ryszard: Eben
Kertész, Imre: Kaddiš za nenarodené dieťa
Kertész, Imre: Vyhnaný jazyk
Kierkegaard, Sören: Zvodcov denník
Kovač, Mirko: Malvína
Latour, Bruno: Nikdy sme neboli moderní
Le Goff, Jacques: Život v znamení histórie
Lukáč, Pavol: Dejiny a zahraničná politika v strednej Európe
Márai, Sándor: Nebo a zem

Márai, Sándor: Sviece dohárajú
 Mill, John St.: Poddanstvo žien
 Nádas, Péter: Upratovanie
 Padovani, M–Falcone, G.: Cosa nostra
 Pinker, Steven: Slová a pravidlá
 Rédey, Zoltán: Ján Ondruš
 Rusnáková, Katarína: 5 × New York
 Russell, Bertrand: Analýza poznania
 Shusterman, Richard: Estetika pragmatizmu
 Simmel, Georg: Eseje o kultúre
 Smolin, Lee: Tri cesty k teórii kvantovej gravitácie
 Stendhal: O láske
 Strauss, Tomáš: Zo seba vystupujúce umenia
 Wandall-Holm, Iboja: Zbohom, storočie
 Wittgenstein, Ludwig: Tractatus logico-philosophicus
 Zemanovičová, D–Beblavá, E.: Krajinka rovných a rovnejších
 Žiak, Miloš: Mrzáci studenej vojny

KT Könyv- és Lapkiadó

Beke István: Mizujs Önöknél kedves polgármester? II. köt.
 Beke István: Szeretlek, publikum
 Csáky Anna: Léleklánggal szőtt mosoly
 Csáky Károly: A Dunától a Szitnyáig
 Dobi Géza: Felvidéki zeneszerzők kislexikona
 László Endre, N.: Istenke legszebb ajándéka
 Petrovay Resko Sándor: Felvidéki kastélyok lexikona. II. köt.
 Petrovay R. Sándor: Alsó-csallóközi egyházi kis építmények lexikona
 Ratimorszky Gyula: Édesanyám, élni szeretnék
 Solt Kornélné, Dr.: Emlékezés Csúzra
 Szénássy Árpád: Felvidéki Árpád-kori templomok lexikona. II. köt.
 Szénássy Zoltán: Komáromi krónikás
 Turul-Jókai cserkészcsapat

Honismereti Kiskönyvtár sorozat: Szete, Kóvár, Szilas, Jasová, Udvard, Miloslavov, Vozokany, Streda nad Bodrogom, Cestice, Szeszta, Komárom a Duna Gibraltárja, Csallóközcsubtörtők, Štvrtok na Ostrove, Ógyalla, Hurbanovo, Tallós – kastély, Pered, Tešedíkovo, Tallós, Malá Lehota, Plášťovce, Kleňany, Velká Čalomija, Nagycsalomija, Albár, Dolný Bar, Csicsó, Čicov, Šikenička, Kisgyarmat, Hetény, Chotín, Alsólánc, Andód – Czuczor Gergely Múzeum

Lilium Aurum Könyvkiadó

A szlovákiai iskolarendszer. /Katedra füzetek, 29./
 Barak László: Meg volt ám szenvedve minden!
 Bettes István (szerk.): Dúdor István–József Attila: Gyémánthegey
 Csáky Károly: Híres selmecbányai tanárok

- Csanda Máté: A magyarok története
Cselényi László: Escorial [a Madách-Posonium Kiadóval közösen]
Cséplő Ferenc: Mátyusföldi rosszcsonatok
Csicsay Alajos: Hajnali álom
Dénes György: Vaskabóca
Dobrovits Mihály (szerk.): A megtalált örökség
Gágyor József: Csúfondáros könyv
Helyzetkép a szlovákiai magyar közoktatásról
Hodossy Gyula: A szerető önfegyelem
Hodossy Gyula (szerk.): Schola. Dunaszerdahely oktatási intézményei – Školské vzdelávacie zariadenia v Dun. Strede
Horváthová, Margaréta: Nemci na Slovensku
Juhász Ilona, L.: Szlovákiai magyar néprajzi bibliográfia
Keményfi Róbert: Gömöri etnikai térmozaik
Kiss László, dr.: Kérdezze meg orvosát...
Kocsis Károly–Hevesi Tamás: A szlovák–magyar határvidék földrajza
Kövesdi Károly: Testamentum
Kulcsár Ferenc: Ördögszekér
Lacza Tihamér: Utazók, felfedezők, hódítók, kalandorok
Liszka József: Národopis Maďarov na Slovensku
Mayer Judit: Magyarosan magyarul!
Ozogány Ernő–Vojtek Katalin: Magyar nagyasszonyok
Pénzes István: Lant és kard 5.
Pukkai László: Mátyusföld I.
Puntigán József–Puntigán Tünde: A losonci református temető
Repertórium 1994–2003. A Katedra c. folyóirat 10 éve
Somorjai disputa 1. (Az élő szlovákiai magyar írásbeliség c. szimpózium előadásai)
Strédl Terézia–Kusý, Miroslav: Tolerancia
Szepsi Csombor Márton: Europica varietas
Torsello, Davide–Pappová, Melinda: Social Networks in Movement
Varga Frigyes: Fizika zsebkönyv
Varga Gabriella: Gyakorlati jóga
Varjú Katalin: „Pénteken délig nyitva van az ég!”
Varjú Katalin: „V piatok do obeda je otvorené nebo!”
Vámbéry Ármin: A magyarok keletkezése és gyarapodása
Vámbéry Antológia 2003
Vércse Miklós: A párkányi csata – Parkanská bitka
Závodszy Géza: Magyar mondák, történetek
Zeman László: Gimnasiológia
1111 Csallóköz–Partium: Szépirodalmi antológia

Madách–Posonium Kiadó

- Bábi Tibor: Antaeus panasza
Cselényi László: Kőország
Fónod Zoltán: Számvetés
Gágyor József: Tallósi tájszótár

Gál Sándor: A piramisok megmaradnak
Kovács István, B.: Gömörológia
Leck Gábor: Versek – A vízvezetékyszerelő...
Madách Kalendárium 2004
Öllös Edit: Duett a dadával /Főnix Füzetek./
Pálmay Katalin: Versek /Főnix Füzetek./
Pándy Bertalan: Meggyújtott gyertya
Sellyei József: Mellnek szögezett bicska
Szigethy Dániel: Három színmű. IV.
Szőke József: Katicabogár
Tóth Elemér: Mese az aranykalapácsról
Tóth László: A förtelmes kaszálógép
Török Elemér: Éveim fehér havasán
Varga Erzsébet–Mayer Judit: Pozsony
Varga László, D.: Földem és népe
Verseghy Erzsébet: Fellegjáró Pöttöm Pál

Méry Ratio

Fülöp Antal: A bemutató
Kövesdi Károly: Főkakönyv
Szabó Ottó: Stációk
Tököly Gábor: Kastélyok, kúriák, udvarházak Gömörben. I.
Vályi András: Magyarországnak leírása I–III. köt. [Reprint kiadás]

NAP Kiadó

Bödök Zsigmond: Magyar feltalálók az autók történetében
Bödök Zsigmond: Nobel-díjas magyarok (Kertész Imrével)
Brányik Sándor–Sidó Ferenc: A dunaszerdahelyi futball 100 éve
Dusza István: A papír partján
Görföl Jenő–Kovács László: Hol sírjaik domborulnak
Kele, František–Fekete, Ladislav: (Znovu)objavovanie Antarktídy
Kele, František–Fekete László: Jég és föld között
Liszka Györgyi, Cs.: Ezüstszálon
Turczy Árpád: Egy mondat. Édu könyve
Vajkai Miklós: Akit megölt a siker
Vajkai Miklós: Dögölj meg időben!
A család kalendárium 2004

TERRA Kiadó

Esztergályosné: Az én ábécém
Esztergályos: Első olvasókönyvem
Mezei–Baráth: Írásfüzetem
Skabela–Bóna: Szlovák nyelv az 1. osztály részére
Skabela–Bóna: Munkafüzet szlovák nyelvből az 1. osztály részére

Bencs: Nyelvtan és helyesírás munkatankönyv a 2. osztály részére
Nyíri: Hétszínvarázs olvasókönyv a 2. osztály részére
Nyíri: Hétszínvarázs munkafüzet a 2. osztály részére
Bencs: Írásmunkafüzet a 2. osztály részére
Halász–Kovács: Szlovák nyelv – Ypsilon a 2. osztály részére
Halász–Kovács: Munkafüzet szlovák nyelvből a 2. osztály részére
Skabela–Bóna: Munkafüzet szlovák nyelvből a 3. osztály részére, I.
Skabela–Bóna: Munkafüzet szlovák nyelvből a 3. osztály részére, II.
Skabela–Bóna: Munkafüzet szlovák nyelvből a 4. osztály részére
Benická–Bogár: Szlovák nyelv – Ypsilon az 5. osztály részére
Benická–Bogár: Munkafüzet szlovák nyelvből az 5. osztály részére
Benická–Bogár: Munkafüzet szlovák nyelvből a 6. osztály részére
Benická–Bogár: Szlovák nyelv – Ypsilon a 7. osztály részére
Benická–Bogár: Munkafüzet szlovák nyelvből a 7. osztály részére
Benická–Bogár: Szlovák nyelv – Ypsilon a 8. osztály részére
Benická–Bogár: Munkafüzet szlovák nyelvből a 8. osztály részére
Kulcsár–Kulcsár: Szöveggyűjtemény 3, a gimnáziumok számára
Dušík: Szöveggyűjtemény 8, a gimnáziumok számára
Nagy: Gépészet, a szakközépiskolák számára

Szlovák Pegadógiai Könyvkiadó

Adamkovič, Emil: Kémia 9, az alapiskola 9. osztálya számára
Ádámné Tankó Borbála: Írási munkafüzet az alapiskola 2. osztálya számára
Bellišová, Mária: Információelmélet a középiskolák számára. Algoritmuskok
Pascalnyelvben. Tematikus füzet
Kalaš, Ivan: Információelmélet a középiskolák számára
Csukáné Klimó Mária: Írási feladatlapok az alapiskola 1. osztálya számára
Csukáné Klimó Mária: Olvasókönyv az alapiskola 1. osztálya számára
Hlavatyné Mészáros Margit: Feladatlapok az Olvasókönyvhöz és az íráshoz a speciális
alapiskola 3. osztálya számára
Ječný, Dobromil: Társadalmi érintkezés
Jónás Júlia: Munkafüzet magyar nyelvből az alapiskola 3. osztálya számára
Kovács László: Magyar nyelvű gyakorlókönyv a középiskolák 2. osztálya számára
Kovács László: Magyar nyelvű gyakorlókönyv a középiskolák 3. osztálya számára
Kovács Miklós: Irodalom a középiskolák 2. osztálya számára
Kvasničková, Danuše: Biológia 2, a nyolcosztályos gimnázium 2. osztálya számára
Melišková, Lýdia: Matematika a speciális alapiskola 6. osztálya számára. Tankönyv
Nagy Adorján: Munkafüzet magyar nyelvből az alapiskola 8. osztálya számára
Prokša, Miroslav: Kémia 9, az alapiskola 9. osztálya számára. Laboratóriumi gyakorlatok
Rejková, Marta: Polgári nevelés a speciális alapiskola 9. osztálya számára
Rýglová, Janka: Matematika a speciális alapiskola 4. osztálya számára
Rýglová, Janka: Matematika a speciális alapiskola 3. osztálya számára
Sima Éva: Munkafüzet magyar nyelvből a speciális alapiskola 7. osztálya számára
Šlosár, Rudolf: Polgári nevelés az alapiskola 9. osztálya számára. A gazdaság alapkérdé-
sei az emberiség globális problémái
Šlosár, Rudolf: Könyvtel a kereskedelmi akadémia 2. osztálya számára

Stanko, Ján: Természetismeret az alapiskola 4. osztálya számára. Munkafüzet
 Stanko, Ján: Természetismeret az alapiskola 3. osztálya számára. Munkafüzet
 White, Annie: Állatok. Első mintakönyvem
 White, Annie: Vidéken. Első mintakönyvem

Orbis Pictus Istropolitana

Bero, Peter: Matematika az alapiskola 4. osztálya számára. Tankönyv
 Bero, Peter: Matematika az alapiskolák 4. osztálya számára. Munkafüzet
 Bero, Peter: Matematika az alapiskolák 3. osztálya számára
 Božek, Miloš: Matematika a gimnáziumok és szakközépiskolák 3. osztálya számára
 Černek, Pavol: Matematika az alapiskolák 2. évfolyama számára. Munkafüzet
 Černek, Pavol: Matematika az alapiskolák 2. évfolyama számára. Munkafüzet 2
 Kováčik, Štefan: Matematika az alapiskola 1. osztálya számára. Munkafüzet

Egyéb magyar nyelvű kiadványok

B. Kovács István–Gaál Lajos (szerk.): A Gömör–Kishonti Múzeum Egyesület Évkönyve (1998–2002). 3. évfolyam, Rimaszombat, Gömör–Kishonti Múzeum Egyesület
 Alner, Juraj: Szlovákia Európában Bratislava, Szlovák Köztársaság Kormányhivatala
 Buksbazen, Lydia: Yente. Egy kelet-európai zsidó család igaz története. Bratislava, MSEJK
 Čeman, Róbert: A világegyetem. Csillagászati enciklopédia. A Naprendszer. Bratislava, Mapa Slovakia
 Fonseca, Luis Gonzaga, da: Fatima. Üzenete ma is időszerű. Košice, TypoPress
 Fülöp Mária: Nyelvtan és helyesírás. Munkáltató tankönyv 2. osztályosoknak Bratislava, Terra
 Halászné Alíz, N.: Ébred a város: (a mi városunk). Válogatott versek. Rožňava, Roven
 Chobot, Ján–Klinda, Jozef: Tűzok. Žilina, Knižné centrum; Banská Bystrica, SAŽP
 B. Kovács István (szerk.): Iskola a nyelvhatáron. Emlékezések az Egyesült Protestáns Gimnáziumra. Rimaszombat, Szlovákiai Református Keresztyén Egyház
 Karaffa János: Kilenced a szegények orvosának közbenjárásáért. Boldog dr. Batthyány-Strattmann László tiszteletére. Nádszeg, Glória
 Lučanský, Milan: Tátra és környéke. A Magas-, a Bélai-, a Nyugati-Tátra. Bratislava, Ikar
 Pintérová, Eva: Giuseppe Verdi. Bibliografia pri príležitosti 190. výročia narodenia maestra. Bibliográfia a maestro születésének 190. évfordulója alkalmából. Nové Zámky, Knižnica Antona Bernoláka
 Pusko Gábor: Beje hagyományos gazdálkodása a 20. század első felében. Tornalja, Kulturális Antropológiai Műhely
 Rybár, Pavol: 20 kérdés és 20 válasz Szlovák Köztársaság Európai Unióba való csatlakozásáról. Bratislava, Szlovák Köztársaság Kormányhivatala
 Schmidt Zoltán: Magyarok Nagyasszonya és a Sasvári Piéta. Senica, Durlák
 Sloboda, Martin: Bratislava. 100 fénykép és metszet, történelem és műemlékek, tippek kirándulásokra, a városközpont térképe. Bratislava, MS AGENCY
 Támárová, Hedviga: Rozsnyói Híradó 1888–1982. (Retrospektívna výberová bibliografia). Rožňava, Gemerská knižnica P. Dobšínského
 Tichý, Dušan–Horecká, Jana: Praktikus szakácsnő 2004. Martin, Osveta

Vörös Ferenc: Nyelvtörténeti olvasókönyv. Čítanka z historickej gramatiky maďarského jazyka. Nitra, Univerzita Konštantína Filozofa
 444 turistických zajímavostí Slovenska. 444 atrakcje turystyczne Slowacji . 444 turisztikai látványosság Szlovákiában. Harmanec, Vojenský kartografický ústav

15.9. Roma nyelvű kiadványok

Ola Roma palo droma. Rómovia na cestách. Medzinárodné rómske piesne. Bratislava, Akcent – 1 magnetofónová kazeta (57 min.) stereo

Ola Roma palo droma. Rómovia na cestách. Gypsies on the roads: Medzinárodné rómske piesne. Bratislava, Akcent – 1 kompaktná platňa (57 min.) Poláková, Eva: Rómsko-slovenské pexeso. Bratislava, ASCO Art & Science

Rybár, Pavol: 20 phučibena the 20 pheňibena pal o uštariben Slovakijakro republikakro andre Europakri unia. Bratislava, Rajipnaskro ofisos Slovakiakra republikakro

Stojka, Peter–Pivoň, Rastislav: Náš život. Amáro Trajo. Bratislava, SD studio

15.10. Ruszin nyelvű kiadványok

Hrib, Ján: Rusyn'skyj jazyk pro 7. klasu osnovnoj školy. Prjašiv, Rusyn'ska obroda
 Hrib, Ján: Literaturna vychova pro 7. klasu osnovnoj školy. Prjašiv, Rusyn'ska obroda
 Jabur, Vasil': Rusyn'skyj jazyk pro 2. klasu serednich škol. Prjašiv, Rusyn'ska obroda
 Džupinková, Zuzana: Rusíni a Ukrajinci na Slovensku v r. 2002
 Prešov, Štátna vedecká knižnica. 1 elektronický disk (hard disk) – databázy bibliografické elektronické

15.11. Ukrán nyelvű kiadványok

Dem'jan, Rudol'f. Zaprosyny. Prjašiv, NITECH
 Nemet, Myroslav. Solodke lito bezrobitn'oho. Prjašiv, NITECH
 Ja tebe duže ljubyv. Antolohija slovac'koji ljubovnoji poeziji. Prjašiv, NITECH
 Hev'jer, Danijel. Posered spokusy : vybrani poeziji. Prjašiv, Vydavnyctvo CUPER
 Pan'ko, Julius. (Ne) obmeženi možlyvosti. Svidník, Tlačiareň svidnícka
 Mystec'kyj svit Ivana Macyns'koho. Prjašiv, Vydavnyctvo CUPER
 Zbihlej, Josyf. Prystan' čužynciv. Prjašiv, Vydavnyctvo CUPER
 Roman, Michal. Ukrajina: základné fakty z dejín a súčasnosti. Prešov, NITECH
 Čižmárová, Mária–Kundrát, Juraj. Ukrajinsko-slovenský slovník pre základné a stredné školy. Prešov, Exco

16. KÖZÉLETI KRÓNIKA 2003. A SZLOVÁKIAI NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK LEGFONTOSABB TÁRSADALOMPOLITIKAI ÉS KULTURÁLIS ESEMÉNYEI

16.1. A magyar kisebbség

Január 1., Pozsony – A szlovák parlamentnek az önálló Szlovákia megalakulásának 10. évfordulója alkalmából megtartott ünnepi ülésén Pavel Hrušovský házelnök szükségesnek nevezte a magyar kisebbség elleni második világháború utáni megtorlások és diszkrimináció politikájával való szembenézést.

Január 1., Pozsony – Rudolf Schuster köztársasági elnök Pribina-keresztel tüntette ki az egyházak, a társadalmi és közélet több képviselőjét. A Pribina-kereszt első fokozatát kapta többek között Grendel Lajos író, a Pribina-kereszt második fokozatát Erdélyi Géza református püspök.

Január 1., Szklabonya – A korábban a Kékkői Báb- és Játékmúzeumhoz tartozó Mikszáth- emlékház a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumának igazgatása alá került.

Január 1., Pozsony – A Petőfi Sándor Emlékmű Bizottság szlovákiai és külhoni szervezetek, közösségek és magánszemélyek támogatását kérte az újra felállítandó pozsonyi Petőfi-szobor helyreállításához.

Január 8., Pozsony – Szigeti László oktatási államtitkár bejelentette, hogy előreláthatólag még januárban az oktatásügyi miniszter elé terjesztik a magyar egyetem létrehozására vonatkozó tervezetet.

Január 13., Budapest, Magyarország – Pavel Hrušovský megbeszélést folytatott Szili Katalinnal, a magyar Országgyűlés elnökével a szlovák–magyar kapcsolatokról, köztük a státustörvény kérdéséről.

Január 13., Esztergom, Magyarország – Az Illyés Közalapítvány a szlovákiai magyar családok részére megkezdte a magyar kedvezménytörvény oktatási-nevelési támogatásának kifizetését.

Január 13., Ipolyság – 83. életévében elhunyt Gyönyör József jogász, jogtörténész és költő, a szlovák kormányhivatal nemzetiségi főosztályának egykori munkatársa.

Január 14., Pozsony – Eduard Kukan külügyminiszter Kovács László magyar külügyminiszterhez intézett levelében a kisebbségek kulturális és nevelési támogatása kérdésének megtárgyalása céljából a szlovák–magyar alapszerződés értelmében létrejött szlovák–magyar vegyes bizottság összehívását javasolta.

Január 15., Pozsony – A kormány január 20-i hatállyal kinevezte az új kerületi előljárókat, akik közül kettőt a Magyar Koalíció Pártja (MKP) jelölt: Keszegh Pál a Nagy-

szombati, Farkas István a Nyitrai kerület elöljárója lett. Az MKP jelöltjeit ezenkívül 16 járási hivatal élére nevezték ki.

Január 15., Pozsony – Az MKP felszólította választóit, hogy ne írják alá a kommunista párt által kezdeményezett, Szlovákia NATO-csatlakozása ügyében népszavazást szorgalmazó petíciós íveket.

Január 15., Pozsony – A szlovák parlament Végh Dániel közgazdászt választotta a Nemzeti Vagyonalap új alelnökévé.

Január 15., Pozsony – Martin Fronc oktatási miniszter útmutatást adott ki az iskolai bizonyítványok kitöltéséhez, amely értelmében a bizonyítványokon ismét szerepelnie kell a tanulók nemzetiségi hovatartozására vonatkozó adatnak.

Január 15., Budapest, Magyarország – Görgy Gábor magyar és Rudolf Chmel szlovák kulturális miniszter egyezményt írt alá a magyar–szlovák kulturális, oktatási, tudományos, sport- és ifjúsági együttműködésről.

Január 15., Érsekújvár – 25. életévében elhunyt Kantár Csaba költő és prózaíró.

Január 23., Somorja – A Fórum Kisebbségkutató Intézetet felkereső Csáky Pál miniszterelnök-helyettes megállapodott Tóth Károly igazgatóval a kisebbségpolitikai szempontból stratégiai jellegű kutatásokat érintő együttműködésről.

Január 25., Léva – Az MKP Országos Tanácsa ülésének fő témája a párt előző évi kormányzati és parlamenti munkájának értékelése, valamint márciusi országos kongresszusának előkészítése volt. Az OT a kedvezménytörvény ügyében szorgalmazta a Magyar Állandó Értekezlet összehívását.

Január 25., Ipolyság – Több civil szervezet kezdeményezésére tiltakozó megmozdulás zajlott a vasúti szárnyvonalak megszüntetése ellen. A nagygyűlésen részt vett és felszólalt az MKP több vezető politikusa is, többek között Csáky Pál miniszterelnök-helyettes.

Január 29., Pozsony – A Szlovákiába látogató Václav Havel cseh államfő a közép-európai térség fejlődése és együvé tartozása érdekében kifejtett tevékenységéért a cseh Érdemrend I. fokozatával tüntette ki Szigeti Lászlót, a pozsonyi Kalligram Kiadó igazgatóját.

Január 30., Pozsony – A belügyminisztérium kiadta 31/2003. számú hirdetményét, amely lehetővé teszi, hogy azokon a településeken, ahol valamely kisebbség aránya meghaladja az összlakosság 20%-át, az utcanevet és egyéb tájékoztató adatokat az államnyelv mellett az adott kisebbség nyelvén is feltüntessék.

Január 31., Szalka – A somorjai Fórum Régiófejlesztési Központ szakmai segítségének köszönhetően létrejött az Alsó-Ipoly Menti Kistérség.

Január 31., Komárom – Shakespeare: *Szentivánéji álom* című darabjának bemutatásával ünnepelte megalakulásának 50. évfordulóját a Jókai Színház.

Január 31., Pozsony – Kihírdették a 2002-es év legjobb rádiós műsorvezetőinek névsorát. A Pátria Rádió munkatársai közül Agócs Valéria és Polák László vehette át a Kristálymikrofon-díjat.

Január 31., Pozsony – A pozsonyi Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskola és Gimnázium melletti szülői munkaközösség megrendezte a hagyományos Magyar Bált.

Január – Lelesz – Az L-Press kiadó kiadásában megjelent a *Régió* című bodrogi és ungvidéki kulturális és közéleti havilap első száma.

Február 1., Pozsony – Fónod Zoltánt Szabó Géza korábbi főszerkesztő-helyettes váltotta fel a *Szabad Újság* című hetilap főszerkesztői posztján.

Február 1., Lévárt – A község emlékünnepeken emlékezett meg lakosainak 1947. évi csehországi deportálásáról. A templom falán ez alkalomból felavatták a kitelepítettek emléktábláját.

Február 5., Pozsony – A *Szabad Újság* Csoóri Sándor magyarországi író, valamint Bugár Béla, az MKP elnöke, Duray Miklós, az MKP ügyvezető alelnöke, Dobos László, Duba Gyula, Koncsol László és Grendel Lajos írók, valamint Erdélyi Géza református püspök aláírásával felhívást tett közzé a kedvezménytörvény támogatására, egyben aláírásgyűjtési akciót indított a törvény eredeti tartalmának megőrzése érdekében.

Február 5., Galánta – A somorjai Fórum Információs Központ szervezésében első alkalommal került sor a szlovákiai magyar nonprofit szervezetek számára bemutatkozó lehetőséget biztosító civil börzére.

Február 8., Komárom – A Selye János Egyetemért Alapítvány felhívással fordult a szlovákiai magyarokhoz, hogy adjuk egy százalékát ajánlják fel a szlovákiai magyar középiskolák javára.

Február 8., Pozsony – A Szlovákiai Magyar Szülők Szövetsége és a Szövetség a Közös Célokért 2003 – a megszorítások éve címmel konferenciát rendezett a szlovákiai magyar családok helyzetéről.

Február 9., Királyhelmec – A Mécs László Keresztény Központ negyedik alkalommal rendezte meg az alap- és középiskolások Mécs László-szavalóversenyét.

Február 10–14., Komárom – A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége és a Selye János Gimnázium megrendezte a VIII. Komáromi Pedagógiai Napokat.

- Február 12., Budapest, Magyarország – Kovács László magyar külügyminiszter Eduard Kukan szlovák külügyminiszterhez intézett levelében személyes találkozót javasolt a státustörvény megtárgyalása érdekében.
- Február 14–15., Dunaszerdahely – A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége Országos Választmányának ülése állásfoglalást fogadott el a legfontosabb oktatáspolitikai és érdekvédelmi tennivalókról, amelyek között első helyen a magyar egyetem és az oktatási minisztérium teljes szerkezetű nemzetiségi főosztályának létrehozását említette.
- Február 22., Somorja – A Márai Sándor Alapítvány és a Fórum Kisebbségkutató Intézet Somorjai disputa 2 címmel másodszor szervezett szimpóziumot a szlovákiai magyar irodalomról.
- Február 25., Pozsony – A koalíciós pártok megegyeztek, hogy Martin Fronc oktatási miniszter a Koalíciós Tanács következő ülésén a kormánypártok elé terjeszti a Selye János Egyetem létrehozásával kapcsolatos dokumentumokat.
- Február 27., Pozsony – A szlovák és a magyar külügyminiszter tárgyalásokat folytatott a magyar kedvezménytörvényről. Kovács László ígéretet tett arra, hogy a törvényt úgy módosítják, hogy az a magyar kisebbségeknek, a szomszédos országoknak és az Európai Uniónak egyaránt megfeleljen.
- Február 28., Pozsony – Közgyűlést tartott a Szövetség a Közös Célokért.
- Március 1., Pozsony – Hégli Dusánt Grendel Ágota váltotta fel az Ifjú Szívek Magyar Művészegyüttes igazgatói tisztségében.
- Március 1., Pozsony – A múzeumot korábban megbízott igazgatóként vezető Jarábik Gabriella lett a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumának igazgatója.
- Március 1., Esztergom, Magyarország – A Duna szlovákiai és magyarországi partján fekvő községek civil szervezetei a határon átnyúló kapcsolatok ápolása céljából megalakították az Ister-Granum Civil Parlament Egyesületet.
- Március 4., Pozsony – Az MKP által jelölt Agócs Valéria lett a frekvenciatanács új elnöke.
- Március 4., Pozsony – A Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsának konferenciáján ismét Erdélyi Géza református püspököt választották a tanács alelnökévé.
- Március 4., Csáb – A Palóc Társaság megrendezte a Palócföldi Pedagógusok XI. Találkozóját.
- Március 5., Pozsony – Rolf Ekeus, az EBESZ kisebbségi főbiztosa Bugár Bélával, az MKP elnökével és Bárdos Gyula frakcióvezetővel tárgyalt a státustörvényről és a magyar egyetem megalakításának kérdéséről.

- Március 8., Pozsony – A párt tisztújító kongresszusa előtti utolsó ülését tartotta az MKP Országos Tanácsa, amely elfogadta az alapszabály módosításának tervezetét.
- Március 10., Budapest, Magyarország – Az Esterházy János Emlékbizottság a kultúra és iskolaügy fejlesztéséért végzett munkájáért Esterházy- emlékéremmel tüntette ki a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségét és a szlovákiai Célalap-hálózatot, a felvidéki magyarság szolgálatában végzett érdemeiért pedig Erdélyi Géza református püspököt.
- Március 12., Pozsony – A kormány jóváhagyta a komáromi Selye János Egyetem létrehozásáról szóló szándéknyilatkozatot és az alapítás ütemtervét. Ez 2004. január 1-jére irányozta elő az egyetem megalapításának időpontját.
- Március 12., Nyitra – A nyitrai Konstantin Egyetem rektora a kormány tanácsadó szerveként működő Akkreditációs Bizottság elé terjesztette a Közép-európai Tanulmányok Karának tervezetét.
- Március 12., Érsekújvár – Megkezdődött a XXXIV. Czuczor Gergely Irodalmi és Kulturális Napok rendezvénysorozata.
- Március 12–16., Komárom – Észak- és Dél-Komáromban Határok Nélkül néven második alkalommal rendezték meg a diák- és ifjúsági találkozót. A fesztivált Mádl Ferenc magyar köztársasági elnök nyitotta meg.
- Március 14., Budapest, Magyarország – Görgy Gábor magyar kulturális miniszter József Attila-díjjal tüntette ki Cselényi László költőt.
- Március 15., Pozsony – A szlovákiai magyarság rendezvények százain emlékezett meg az 1848–1849-es magyar forradalom és szabadságharc 155. évfordulójáról. A pozsonyi Medikus-kertben ez alkalomból – szlovák és magyar kormánytagok részvételével – ünnepélyes keretek között leleplezték Petőfi Sándor felújított szobrát.
- Március 15., Losonc – Kármán József emlékművének megkoszorúzásával kezdetét vette a hagyományos Kármán Napok rendezvénysorozata.
- Március 18., Komárom – Lemondott tisztségéről Kiss Péntek József, a Jókai Színház igazgatója.
- Március 20–21., Dunaszerdahely – A Vámbéry Polgári Társulás megrendezte a III. Vámbéry Napokat.
- Március 22., Losonc – A somorjai Fórum Információs Központ a Kármán József Magyar Tannyelvű Alapiskolában rendezte meg a losonci civil börzét, amely sokszínű, érdekes „kirakodóvásárként” igyekezett hasznos, fontos és érdekes információt nyújtani az utcáról betérő érdeklődőknek és a résztvevő mintegy 25 nonprofit szervezetnek a civil szektor működéséről.

- Március 24., Pozsony – Az MKP Elnöksége Bugár Béla pártelnök újválasztását javasolta a tisztújító közgyűlés küldötteinek.
- Március 24., Pozsony – Simon Zsolt földművelésügyi miniszter visszavonta Mészáros Győző államtitkár 1999. évi körlevelét, amely arra utasította a kerületi hivatalokat, hogy a földtörvénnyel kapcsolatos restitúciós ügyek elbírálásakor csak az 1948. február 28-a után elkobzott földterületeket vegyék figyelembe.
- Március 27., Somorja – A református templomban ünnepélyes keretek között átadták Csoóri Sándornak a státustörvény eredeti céljának és tartalmának megőrzését szorgalmazó petíciós íveket, amelyeket mintegy tízezren írtak alá.
- Március 29., Komárom – Tisztújító, V. kongresszusát tartotta a Magyar Koalíció Pártja, amely – ellenjelölt nélkül – ismét Bugár Bélát választotta a párt elnökévé. Általános alelnök továbbra is Duka Zólyomi Árpád, ügyvezető alelnök Duray Miklós, gazdaságpolitikai alelnök Harna István, oktatásügyi és kulturális alelnök Szigeti László, szociális ügyekért felelős alelnök Bauer Edit, a Miniszteri Klub elnökeként alelnök maradt Csáky Pál is; az MKP Országos Tanácsának élén azonban Farkas Pált Komlóssy Zsolt váltotta fel. A kongresszus módosította a párt alapszabályát, s határozatban szólította fel a szlovákiai magyarokat, hogy vegyenek részt az Európai Unió népszavazáson, és szavazzanak igennel a csatlakozásra.
- Április 1., Pozsony – Mészáros Andrást Dusík Anikó váltotta fel a Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Kar Magyar Nyelv és Irodalom Tanszékének vezetői posztján.
- Április 1., Pozsony – A Szabó László lett az oktatási minisztérium megújult nemzetiségi főosztályának vezetője.
- Április 2., Komárom – Észak- és Dél-Komárom polgármestere szándéknyilatkozatot írt alá a két várost összekötő vasúti híd közúti híddá történő átalakításáról.
- Április 3., Budapest, Magyarország – Csáky Pál miniszterelnök-helyettes tárgyalásokat folytatott többek között Mádl Ferenc magyar köztársasági elnökkel, Medgyessy Péter miniszterelnökkel és Magyar Bálint oktatási miniszterrel az uniós népszavazásról, a kedvezménytörvény módosításáról és a komáromi magyar egyetem létrehozásáról.
- Április 3., Somorja – A szlovákiai magyar kultúra dokumentálása címmel mutatták be a Fórum Kisebbségkutató Intézet adatbázisát és a Bibliotheca Hungarica dokumentációs tevékenységét a Fórum Kisebbségkutató Intézet előadótermében.
- Április 4., Pozsony – A magyar státustörvény módosító javaslatairól tárgyalt a szlovák-magyar vegyes bizottság két társelnöke.
- Április 5., Léva – Reviczky-ház néven ünnepélyes keretek között átadták rendeltetésének a felújított Magyar Házat.

Április 5–6., Rozsnyó – A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége megrendezte a Szlovákiai Magyar Pedagógusok IX. Országos Találkozóját. A Felvidéki Magyar Pedagógusok Díját Lovász Gabriella, Varga Frigyes és Kovács Péter vehette át.

Április 9–11., Kassa – Megrendezték a Szép Magyar Beszéd nyelvi verseny országos döntőjét.

Április 11., Szeged – A *Tiszatáj* című irodalmi folyóirat díjával tüntették ki Tőzsér Árpád költőt.

Január 31., Somorja – A Fórum Régiófejlesztési Központ szakmai segítségének köszönhetően létrejött a Somorjai Helyi Fejlesztési Központ.

Április 11., Garamkövesd – A község önkormányzata megrendezte a IX. Gyurcsó István Emléknapot.

Április 15., Komárom – A városba látogatott Györffy Csaba pozsonyi magyar nagykövet, aki megbeszélést folytatott többek között a magyar egyetemről és az új Duna-híd megépítéséről.

Április 23–május 7., Dunaszerdahely – Megrendezték a XII. Dunaszerdahelyi Zenei Napokat.

Április 24–27., Rimaszombat – A Csemadok Rimaszombati Területi Választmánya, a Szlovákiai Magyar Vers- és Prózamondók Egyesülete, valamint a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége megrendezte a XII. Tompa Mihály Országos Vers- és Prózamondó Versenyt.

Április 25., Pozsony – A parlament megválasztotta az egykori titkosszolgálati jelentéseket rendszerező Nemzeti Emlékezet Intézetének vezetését. Igazgatótanácsába az MKP jelöltjeként bekerült Öllös László, a felügyelőtanácsába Kovács László.

Április 25., Pozsony – A kedvezménytörvény módosításával kapcsolatos kérdésekről egyeztettek a kérdéskör szlovák és magyar szakértői.

Április 25., Udvard – A magyar és szlovák szakos középiskolai tanárok szakmai találkozásának résztvevői megalakították a Magyar és Szlovák Szakos Pedagógusok Társulását.

Április 25., Szepsi – A Csemadok helyi szervezetének rendezésében megkezdődtek a XXIV. Szepsi Csombor Márton Napok.

Április 25., Komárom – A városi hivatal szervezésében kezdetét vette a XII. Komáromi Napok rendezvénysorozata.

Április 25., Pozsony – Életének 70. évében elhunyt Lukács Tibor, a Csemadok KB egykori főtitkára.

Április 29., Hanva – A községbe látogatott Rudolf Schuster szlovák és Mádl Ferenc magyar köztársasági elnök.

Április 30., Komárom – A városban 18. alkalommal rendezték meg a Lehár Napokat.

Május 1., Ankara, Törökország – Bauer Győző akadémikus, a Csemadok egykori országos elnöke lett Szlovákia új törökországi nagykövete.

Május 1., Pozsony – Módosult a Szlovák Televízió magyar adásának sugárzási ideje: ettől kezdve hétfőnként 20 perces műsorral, keddtől péntekig 5 perces híradással jelentkezett.

Május 2–3., Udvard – A kuruc szabadságharc kezdetének 300. évfordulója alkalmából Rákóczi-hagyományok Szlovákiában néven rendezték meg a szlovákiai magyar helytörténeteszek 7. országos találkozóját. A találkozó alkalmából a Pro Patria Honismereti Szövetség az első ízben adományozott Pátria-díjjal tüntette ki a Petőfi Sándor Emlékmű Bizottságot.

Május 8., Budapest, Magyarország – A Rákóczi Szövetség által egy évtizede megszervezett szlovákiai célalapok rendkívüli közgyűlésén létrehozták az alapokat megtestesítő 25 polgári társulás csúcsszervét.

Május 10., Komárom – A Magyar Föderalista Párt tüntetést rendezett a Beneš-dekrétumok és máig tartó diszkrimináló hatásuk ellen.

Május 11., Komárom – A Jópásztor Társulat és a Jópásztor Alapítvány 14. alkalommal rendezte meg a Komáromi Imavasárnapot.

Május 12., Komárom – A Nyitra Kerületi Önkormányzat Tóth Tibort nevezte ki a Jókai Színház új igazgatójává.

Május 16–17. – Népszavazást tartottak Szlovákia Európai Unió csatlakozásáról: a választópolgárok 52,15%-a járult az urnákhoz, a voksolók 92,46%-a az uniós tagságra szavazott. A magyarok lakta régiókban az országos átlagnál magasabb volt a részvételi arány.

Május 19., Pozsony – A Štefánik Konzervatív Intézet a szlovák fordításban megjelent *A kitelepítéstől a reszlovakizációig* című munkájáért Tatarka-díjjal tüntette ki Vadkerty Katalin történészt.

Május 19., Pozsony – Az MKP Elnöksége a kedvezménytörvény várható módosításáról tárgyalva 10 pontban fogalmazta meg észrevételeit.

Május 21., Pozsony – A kormány jóváhagyta a kisebbségi kormánytanács új összetételét. A 24 fős tanácsban 7 magyar kapott helyet, elnöke továbbra is Csáky Pál integrációért és kisebbségekért felelős miniszterelnök-helyettes, alelnöke Rudolf Chmel kulturális miniszter.

- Május 21., Gomba, Dunaszerdahely, Komárom – A Csallóközbe látogatott Rudolf Schuster köztársasági elnök, aki Gombán a község, Dunaszerdahelyen és Komáromban a két járás polgármestereivel találkozott. Az államfő a két járás polgárainak köszönetét fejezte ki az uniós népszavazáson való magas részvételükért.
- Május 22., Pozsony – A Brämer-kúriában megnyílt a Szlovákiai Magyar Kultúra Múzeumának első állandó kiállítása.
- Május 22–23., Somorja – Visszatérő történelem címmel rendezték meg a fiatal történészek és doktoranduszok nemzetközi konferenciáját a Fórum Kisebbségkutató Intézetben.
- Május 23., Somorja – A Somorjai Fórum Klub vendégeként Gereben Ferenc magyarországi szociológus tartott előadást A magyar identitás változatai címmel, amelyben a Kárpát-medencében végzett összehasonlító kutatások eredményeit ismertetete.
- Május 24., Budapest, Magyarország – A magyarországi és a határon túli magyar pártokat, köztük az MKP-t tömörítő Magyar Állandó Értekezlet VII. ülése a Velencei Bizottság és az Európai Bizottság ajánlásait figyelembe véve elfogadta a kedvezménytörvény módosításának tervezetét.
- Május 24., Pozsony – a Magyar Ifjúsági Közösség tisztújító közgyűlése Zupko Tamást választotta Öry Péter leköszönő elnök utódává.
- Május 29., Pozsony – A szlovák külügyminisztérium diplomáciai jegyzékben fejezte ki sajnálkozását azért, mert a magyar fél anélkül hagyta jóvá a státustörvény módosító javaslatát, hogy lehetőséget adott volna Pozsonynak véleménye kifejtésére.
- Május 29., Kassa – A Kassán ülésező Akkreditációs Bizottság átdolgozásra visszaadta az előterjesztőknek a komáromi magyar egyetem márciusban benyújtott akkreditációs dokumentumát.
- Május 30., Somorja – A Márai Sándor Alapítvány Somorjai disputa 3 címmel újabb irodalmi szimpóziumot rendezett.
- Május 31., Pozsony – XX., tisztújító közgyűlését tartotta a Csemadok, amely a leköszönő Kvarda József helyett Száraz Józsefet választotta meg a 60 ezer tagot számláló szervezet elnökévé. A nyugat-szlovákiai régió alelnöke Mézes Rudolf, a közép-szlovákiai régióé Szvorák Zsuzsa, a kelet-szlovákiai régióé Kőteles László lett.
- Június 1., Buzita – Hetedik alkalommal rendezték meg a Cserhádi Gyermekek- és Ifjúsági Fesztivált.

- Június 3., Somorja – A Fórum Kisebbségkutató Intézet nagytermében Láng István tartott előadást a tervezett, szlovák–magyar alapítású Dunai Nemzeti Parkról. Az előadáson részt vettek a régió polgármesterei is.
- Június 3–7., Dunaszerdahely – Megrendezték a XXVIII. Duna Menti Tavaszt, a szlovákiai magyar gyermekszínhátszó együttesek, kisszínpadok, bábjátszó együttesek és szólótáncosok seregszemléjét.
- Június 4., Komárom – A komáromi MKP Ifjúsági Fórumának kezdeményezésére a város templomaiban harangzúgással emlékeztek meg a trianoni békeszerződés aláírásának 82. évfordulójáról.
- Június 5., Pozsony – Több mint másfél év elteltével ismét összeült a szlovák–magyar kisebbségi vegyes bizottság. A megbeszélés fő témája a kisebbségek oktatási és nevelési támogatása volt, a kedvezménytörvénnyel csak érintőlegesen foglalkoztak.
- Június 6–7., Kassa – A Csemadok megrendezte a XXXIV. Kazinczy Napokat.
- Június 6–8., Martos – A Feszty Árpád Művelődési Parkban megrendezték a VIII. Országos Pütkösdí Népművészeti Ünnepeket, a népművészeti együttesek és tánc csoportok seregszemléjét.
- Június 9., Pozsony – A Madách Egyesület Posonium Irodalmi Díjjal tüntette ki Grendel Lajos író, életműdíjjal Dobos László író, Mayer Judit műfordítót és Dénes György költőt; Posonium Művészeti Díjjal Nagy János szobrászművészt és Nagy József grafikusművészt; elsőkötetes szerzői díjjal Mészáros Ottó költőt, különdíjjal Liszka József néprajzkutatót és Csehy Zoltán kritikust.
- Június 15., Komárom – Az MKP parlamenti képviselői által megalakított Helytállásért Társulás a Jókai Színháznak adományozta a 10. alkalommal kiosztott Pro Probitate – Helytállásért Díjat.
- Június 15., Pozsony – 71 éves korában elhunyt Ozsvald Árpád költő, szerkesztő és műfordító.
- Június 15., Rad – Római katolikus szentmise keretében emléktáblát lepleztek le az első és a második világháborúban elesettek tiszteletére.
- Június 16., Pozsony – A Mercurius Társadalomtudományi Kutatócsoport közgyűlése a leköszönő tiszteletbeli elnök, Turczel Lajos irodalomtörténész helyett Vadkerty Katalin történészt választotta elnökévé.
- Június 17–18., Hanva – A szlovákiai református egyház hét magyar egyházmegyéjének lelkipásztorai évi első országos értekezletüket tartották.

- Június 16–22., Komárom – A Pódium Színházi Társaság megrendezte a XL. Jókai Napokat. Ezzel egyidőben a Duna Menti Könyvtár kiállításon mutatta be a jubiláló fesztivált.
- Június 19., Pozsony – A Szlovák Irodalmi Alap Madách-díjjal tüntette ki Csehy Zoltán kritikust és H. Tóth Ildikó műfordítót, nivódíjjal Grendel Lajos és Győry Attila író, Németh Zoltán költőt, F. Kováts Piroska és L. Gály Olga műfordítót.
- Június 20., Pozsony – A parlament elutasította a Smer, a KSS és a L'udová únia által Csáky Pál miniszterelnök-helyettes ellen kezdeményezett bizalmatlansági indítványt.
- Június 20–21., Hanva – A szlovákiai református egyház Zsinata megválasztotta az új Zsinati Tanács tagjait és pótagjait, valamint a püspökhelyetteseket. Magyar püspökhelyettségé Fazekas László komáromi, szlovák püspökhelyettségé Ján Semjan hernádcsányi lelkipásztort választották.
- Június 20., Dunaszerdahely – A Márai Sándor Alapítvány Nyitott Európáért Díjjal tüntette ki Zeman László nyelvész, irodalomtudóst és Bartusz György képzőművészt.
- Június 22., Fülek – A városban és a várban negyedik alkalommal rendezték meg a Füleki Történelmi Várjátékokat.
- Június 23., Budapest, Magyarország – A magyar Országgyűlés hosszas vitát követően elfogadta a státustörvény módosítását.
- Június 24., Pozsony – A Szlovákiai Magyar Írók Társasága az első ízben kiosztott Forbáth Imre-díjjal Barak László költőt jutalmazta.
- Június 24., Budapest, Magyarország – Mádl Ferenc magyar köztársasági elnök a Köztársaság Érdemérem kitüntetést adományozta Dobos László írónak.
- Június 25., Strasbourg, Franciaország – Az Európa Tanács parlamenti közgyűlése a kedvezménytörvényről tárgyalva azt ajánlotta, hogy az érintett országok kétoldalú tárgyalásokon egyezzenek meg a kisebbségeknek nyújtandó kedvezményes bánásmódról.
- Június 26., Pozsony – A szlovák kormány nyilatkozatban utasította vissza a módosított kedvezménytörvényt. A nyilatkozat ellen csupán az MKP miniszterei szavaztak.
- Június 27., Somorja – A hagyományosan kéthetente megrendezésre kerülő Somorjai Fórum Klub vendége volt Buda Béla, a Nemzeti Drogmegelőzési Intézet tudományos igazgatója, aki Kutatás és alkalmazás a kommunikációban címmel tartott előadást.
- Június 27–29., Szepsi – Megrendezték a VII. Szepsi Városi Napokat.

- Június 28., Pozsonypüspöki – A Szlovákiai Magyar Írók Társasága előrehozott és rendkívüli tisztújító közgyűlése megválasztotta a szövetség új választmányát. A leköszönő Koncsol László helyett új elnökké Hodossy Gyulát, titkárrá Csanda Gábort választották.
- Június 28., Tornalja – Ünnepeyes keretek között átadták a tervek szerint a város és környéke minden magyar civil szerveződésének otthont adó Magyar Házat.
- Június 29., Kisvárd, Magyarország – A Határon Túli Magyar Színházak XV. Fesztiválján a fődíjat – megosztva – és a közönségdíjat egyaránt a komáromi Jócai Színház nyerte el.
- Június 30–július 18., Komárom – A Selye János Egyetemért Alapítvány második alkalommal rendezte meg Selye Nyári Egyetemet.
- Július 1., Pozsony – A parlament 129 igen szavazattal és 10 tartózkodás mellett elfogadta az Európai Unió csatlakozási szerződést. Az MKP képviselőcsoportja egységesen igennel szavazott.
- Július 1., Pozsony – A kedvezménytörvényről tárgyalt Pozsonyban Rolf Ekeus, az EBESZ kisebbségi biztosa.
- Július 1., Pozsony – A Koalíciós Tanács többek között a kedvezménytörvényről is tárgyalt. Mikuláš Dzurinda miniszterelnök továbbra sem volt hajlandó sem megerősíteni, sem cáfolni azt az értesülést, hogy folyik egy, a magyar kedvezménytörvényt hatástalanító ellentörvény kidolgozása.
- Július 1., Pozsony – Jozef Banáš, az ANO parlamenti képviselője a német–francia megbékélés mintáját követő történelmi szlovák–magyar kiegyezést sürgetett parlamenti felszólalásában.
- Július 2., Komárom – Kezdetét vette a IV. Szlovákiai Magyar Művészeti Fesztivál, melynek keretén belül egy hónapon keresztül különféle kulturális és művészeti jellegű rendezvények zajlottak a Duna-parti városban.
- Július 2., Pozsony – Eduard Kukan, a szlovák diplomácia vezetője bejelentette, hogy bár a szlovák félnek a módosított magyar kedvezménytörvénnyel szemben is vannak kifogásai, mégis hajlandó külügyminiszeri szintű tárgyalásokat kezdeni a magyar féllel a kedvezménytörvény végrehajtásáról.
- Július 5., Komárom – A városi hivatal érvényes engedélye nélkül is felállították a Matica slovenská helyi székházának a bejárata fölé a Cirill és Metód-szoborcsoportot.
- Július 5., Pozsony – Pavol Hrušovskýnak, a szlovák parlament elnökének a véleménye szerint a készülő ellentörvény nem oldja meg a státustörvény körül kialakult problémákat, hanem tovább mélyíti azokat.

- Július 5–6., Dunamocs, Neszmély (Magyarország) – A Duna partján fekvő községekben megtartották a 9. Hídverő Napokat, melynek díszvendége Eric van Linden, az EU szlovákiai nagykövete volt.
- Július 4–6., Rimaszombat – A dél-szlovákiai város melletti Kurinci-tónál háromnapos rockfesztivált tartottak, melyen a szlovák, magyar, cseh együtteseken kívül neves nyugati rockegyüttesek is felléptek.
- Július 7., Galánta – A magyarok által lakott mátyusföldi régió központjában beindították a Samsung Electronics Slovakia Kft. üzemelését, amely hosszú távon mintegy 2000 munkahelyet teremt a térségben.
- Július 7., Komárom – Bastrnák Tibor Komárom polgármestere szerint a Cirill és Metód-szoborcsoport engedély nélküli áthelyezésével a Matica slovenská az „erőszak útjára lépett”.
- Július 8., Pozsony – Miután az előző héten a törvényelőkészítő tanács a kormányprogrammal ellentétes javaslatot terjesztett elő a földtulajdonjogról szóló törvénnyel kapcsolatban, az MKP a Koalíciós Tanács elé vitte az ügyet. A Koalíciós Tanács döntése értelmében a törvénynek összhangban kell lennie a kormányprogrammal.
- Július 8., Galánta – A Galántai járás aszály sújtott falvaiba látogatott Rudolf Schuster köztársasági elnök.
- Július 9., Zsolna – Az Akkreditációs Bizottság a Zsolnán megtartott ülésén nem fogadta el a komáromi magyar egyetem létrehozásáról beterjesztett dokumentumot.
- Július 9., Kéménd – Vitafórumot tartott a Magyar Föderalista Párt. A rendezvény résztvevői nyílt levélben fordultak Günter Verheugen EU-csatlakozási főbiztoshoz, amelyben a Beneš-dekrétumok áldozatainak máig elmaradt kárpótlására hívták fel a politikus figyelmét.
- Július 10., Pozsony – Az MKP vezetése – a párt elnökével, Bugár Bélával az élen – a Cse-madok OV vezetőivel tárgyalt a kulturális szervezet hosszú távú terveiről.
- Július 11., Pozsony – Csáky Pál, a kormány kisebbségi ügyekért felelős miniszterelnök-helyettese szerint annak, hogy az Akkreditációs Bizottság nem fogadta el a magyar egyetem tervezetét, politikai okai vannak. Csáky azt is kijelentette, hogy az egyetem létrehozása elsőrendű prioritása a pártnak.
- Július 11., Pozsony – A SIS-t felügyelő parlamenti bizottság magyar tagja, Köteles László bejelentette, hogy információi szerint a Mečiar-kormány titkosszolgálat az Új Szót is lehallgatta.
- Július 11., Pozsony – A Deportálások Áldozatainak és Leszármazottjainak Szövetsége nyílt levélben fordult a Magyar Koalíció Pártjához. Ebben a magyar párton a

pártprogram azon részének teljesítését kéri számon, amely a Beneš-dekrétumok diszkriminatív következményeinek megszüntetését tűzte ki célul.

Július 11., Érsekújvár – Megkezdődött a KLIKK elnevezésű fesztivál, amely Dél-Szlovákia legnagyobb rockfesztiváljának számít.

Július 11., Dunaszerdahely – Befejeződött a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége által szervezett 12. Nyári Egyetem. Az ötnapos találkozón több mint 200 szlovákiai magyar pedagógus vett részt.

Július 12., Komárom – Incidens nélkül zajlott le Komáromban a Matica slovenská ünnepe, amelyen felszentelték a város engedélye nélkül felállított Cirill és Metód-szoborcsoportot.

Július 13., Ipolyság – Befejeződött az ipolyvábói Palóc Társaság szervezésében megrendezett VIII. Örökség Népfőiskolai Tábor, melynek idei központi témája a hunok történelme volt.

Július 13., Jászó – Befejeződött a Csemadok Kassai Területei Választmányának szervezésében megrendezett VI. Nyári Egyetem.

Július 16., Pozsony – Pavol Návrát az Akkreditációs Bizottság elnöke elutasította az MKP alelnökének, Csáky Pálnak azt a kijelentését, amely szerint a bizottság politikai motivációból nem fogadta el a magyar egyetem akkreditációs tervezetét.

Július 19., Pozsony – Megállapodás született a magyar és a szlovák külügyminiszter között a kedvezménytörvény végrehajtásáról folyó tárgyaláson. A megegyezés értelmében a szlovák kormány elfogadta, hogy a Magyar Köztársaság oktatási támogatást nyújtson a Szlovákiában élő magyar kisebbségnek. A megegyezés végleges szövegét kormányközi egyezményben rögzítik.

Július 18–20., Nagycétény – Generációk találkozása címmel rendezvénysorozatot szerveztek a zoboraljai magyarság számára.

Július 18–20., Meleghegy – Megtartotta második szimpóziumát a Szlovákiai Magyar Képzőművészek Társasága. A találkozó fő témája a művészet és kommunikáció kapcsolata volt.

Július 25., Pozsony – Vladimír Palko ismertette a belügyminisztérium új választási törvénytervezetét. Az MKP a választási törvény reformját hasznosnak tartotta, a négy választási kerület létrehozását viszont elutasította.

Július 26–augusztus 3. – A Szepsi Csombor Márton Kör szervezésében a Mátyusföldön, a Zoborlaján és a Garam mentén zajlott le a XIX. Honismereti Kerékpártúra, melynek 130 résztvevője volt.

Július 27., Pozsony – A kulturális minisztérium a statisztikai hivatal jelentése alapján összeállította azoknak a településeknek a jegyzékét, ahol egy-egy kisebbség aránya meghaladja a 20%-ot, tehát a hivatalos érintkezésben is használható annak nyelve. Az előző listához képest Szlovákiában 512 helyett már csak 500 olyan település van, ahol a magyar kisebbség aránya meghaladja a 20%-ot.

Július 29., Rozsnyó – Helyi magyar szervezetek és magánemberek részvételével megalakították a rozsnyói Kossuth-szobor visszaállítását szervező bizottságot. A bizottság fő célja a Kossuth-szobornak Rozsnyó főterére való visszaállítása.

Augusztus 1., Pozsony – Richard Rybníčeknek, a Szlovák Televízió központi igazgatójának utasítására letiltották a közszolgálati televízió képernyőjéről a *Vasárnap* című hetilap magyar nyelvű reklámját.

Augusztus 8–10., Érsekújvár – 150 fiatal részvételével rendezték meg Érsekújvárott a XIV. Érsekújvári Keresztény Ifjúsági Találkozót.

Augusztus 9., Nagyida – Hazai és magyarországi népi együttesek részvételével rendezték meg Nagyidán a járási Csemadok-napot. Az ünnepséget Száraz József, a Csemadok Országos Választmányának elnöke nyitotta meg.

Augusztus 17., Esztergom, Magyarország – Tökés László mellett Duray Miklós, a Magyar Koalíció Pártjának ügyvezető alelnöke kapta a 2003. évi Szent István-díjat. A méltatás szerint Duray a díjat az összmagyarság érdekében kifejtett munkájával érdemelte ki.

Augusztus 17–18., Inám – Lezajlott a hagyományos inámi mézfesztivál. A rendezvényen volt szakmai tanácskozás, termékbemutató és mézkirálynő választás.

Augusztus 19., Budapest, Magyarország – A Magyar Köztársaság nemzeti ünnepének előestéjén Hiller István kulturális miniszter a szlovákiai magyar kulturális élet több jeles személyiségét is kitüntette. Kitüntetést vehetett át Bucsek József mesemondó, Potta Géza népzeneész, Süttő Balázsné népdalénekes, Dobsa Tamás népi táncos, valamint Boda Ferenc, a Csemadok Kassai TV titkára.

Augusztus 19., Komárom – Elkészült a komáromi Jókai Színház 2003/2004-es műsorterve. Tóth Tibor igazgató bejelentette, hogy az új idényben négy új kőszínházi bemutatót tartanak, valamint lesz szabadtéri nyári előadás is.

Augusztus 20. – Szlovákia számos magyar településén tartottak ünnepséget államalapító királyunk, Szent István tiszteletére.

Augusztus 20., Vágkirályfa – Életének 91. évében elhunyt Janics Kálmán, a szlovákiai magyarság jogaiért vívott küzdelem elismert képviselője. A *hontalanság* évei című könyvében ő próbálta először történészi hitelességgel feldolgozni a szlovákiai magyarság 1945 és 1948 közötti üldöztetését.

- Augusztus 21., Pozsony – A szlovák kormány jóváhagyta a Selye János Egyetem létrehozásáról szóló törvénytervezetet. A kabinet az Akkreditációs Bizottság véleménye nélkül hozta meg döntését.
- Augusztus 22–23., Somorja – Második alkalommal rendezték meg a Samaria Rockfesztivált. A fesztiválon, melyet a helyi Rómeó Vérzik együttes tagjai szerveztek, szlovákiai, magyarországi és csehországi rockzenekarok léptek fel.
- Augusztus 23., Komárom – A komáromi Tiszti Pavilon amfiteátrumában rendezték meg a 9. Borostyán Folkfesztivált, melyen szlovákiai és magyarországi résztvevők léptek fel.
- Augusztus 24., Gombaszög – Megtartották a szlovákiai magyarok országos ünnepélyét. Az ünnepség fő szónoka Száraz József, a Csemadok országos elnöke és Csáky Pál miniszterelnök-helyettes volt.
- Augusztus 25., Kassa – Meghirdette a 2003/2004-es évad bemutatóit a kassai Thália Színház. A színház az új évadra nyolc bemutatót tervez.
- Augusztus 26., Pozsony – A frekvenciatanács döntése szerint magyar nyelven is lehet rekklámozni a *Vasárnap* című hetilapot a szlovák közszolgálati televízióban.
- Augusztus 29–30., Galánta – A városhoz közeli Kaskády üdülőben rendezték meg a VI. Szlovákiai Nyári Szabadegyetemet. A Magyar Ifjúsági Közösség és a Polgári Demokrata Ifjúság által szervezett rendezvény a transzatlanti kapcsolatokkal foglalkozott.
- Augusztus 30., Királyhelmec – Megtartotta hagyományos tanévnyitó ünnepségét a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége. Az ünnepségen 22 pályakezdő pedagógust mutattak be.
- Szeptember 2., Diószeg – Új iskolával gazdagott a szlovákiai magyar középiskolák hálózata. Az újonnan megnyitott Diószegi Magán Szakközépiskolában számítógépes grafikai tervezést oktatnak a diákoknak.
- Szeptember 5., Pozsony – Bugár Béla, az MKP elnöke kijelentette, hogy a Magyar Koalíció Pártja számára a 2004-es költségvetés összeállítása során a mezőgazdaság támogatása lesz a legfontosabb szempont.
- Szeptember 6., Dunaszerdahely – A városi művelődési központ adott otthont a XII. Katedra Napoknak, melynek fő eseményét a *Katedra* folyóirat tízéves évfordulója jelentette.
- Szeptember 8., Pozsony – A Magyarország által a szlovákiai magyar iskoláknak nyújtandó oktatási-nevelési támogatás kezeléséről és felügyeletéről tárgyalt az MKP-t képviselő Duka Zólyomi Árpád a külügyminisztérium képviselőjével, Miroslav Mojžítával.

Szeptember 10–14., Ipolyság – Megrendezték a XXII. Honti Kulturális Napokat, melyeket kiállítások, koncertek és sportrendezvények is tarkítottak.

Szeptember 10., Komárom – A magyarországi Apáczai Könyvkiadó- és Könyvterjesztő Kft. 13,7 millió forint értékű tankönyvcsomagot ajándékozott a szlovákiai magyar alapiskoláknak. A tankönyveket a Komáromban megrendezett ünnepségen adták át az SZMPSZ képviselőinek.

Szeptember 12., Budapest, Magyarország – Az MKP képviselői is részt vettek a határon túli magyar parlamenti képviselők találkozáján, amelyen megállapodtak arról, hogy együttműködésüket ezentúl intézményes alapokra helyezve folytatják.

Szeptember 12., Ipolyság – Magyar Közösségi Házat adtak át Ipolyságon. A Közösségi Ház központja kíván lenni a város kisebbségi kultúrájával és közösségi életével foglalkozó szervezeteinek.

Szeptember 15., Rozsnyó – Magyar nyelven is szólt a szlovákiai magyar hívekhez a Rozsnyón misét tartó II. János Pál pápa.

Szeptember 19–20., Dél-Komárom, Magyarország – A komáromi Monostori-erődben rendezték meg a Felvidéki Kitelepítettek II. Országos Találkozóját, melyet a Kecskés László Társaság szervezett.

Szeptember 22., Pozsony – Az MKP támogatja Budapest tervét, hogy az EU alkotmányába kerüljenek be a kisebbségek kollektív jogait védő paragrafusok – jelentette ki Csáky Pál, az MKP alelnöke.

Szeptember 22., Kassa – Gyűjtést indított Márai Sándor szobrának felállítására a kassai Magyar Közösségi Ház.

Szeptember 27–28., Fülek, Losonc – A Hagyomány Alap, az Ifjú Szívek és a Szlovákiai Magyar Folklórszövetség megrendezte a Szlovákiai Magyar Gyermek Néptáncfesztivált, melynek közel félezer résztvevője volt.

Szeptember 27., Rimaszombat – Megrendezték A Gömöri Magyarok Kulturális Ünnepe lyét.

Szeptember 30., Rozsnyó – A város képviselőtestülete döntött a Kossuth-szobor elhelyezéséről. A döntés értelmében a szobrot nem az eredeti helyén, a város főterén, hanem a Bányászati Múzeum előtt állítják fel.

Szeptember – Komárom – *Magyar Hírvivő* címmel indított havilapot a Szüllő Géza Polgári Társulás

Október 1., Pozsony – Az Akkreditációs Bizottság hozzájárult a komáromi Selye János Egyetem megalapításához, s egyben akkreditálta a református teológiai kar

programját. A tervezett két másik kar – a gazdaságtudományi és a tanárképző – programjának akkreditálásáról nem született döntés.

Október 4., Kassa – Csáky Pál, a kormány alelnöke a kassai Thália Színházban tett látogatást. A látogatás alkalmával segítséget ígért a rossz helyzetben levő színház anyagi helyzetének rendezéséhez.

Október 4., Alsósztrégova – Madách Imre halálának 139. évfordulója alkalmából koszorúzással egybekötött ünnepséget rendeztek a Madách-kastélyban.

Október 4., Tardoskedd – Megrendezték az V. Országos Citeratalálkozót, melyen tizenkét település tizennégy citerazenekara mutatkozott be.

Október 5., Margonya – Az aradi vértanúk emléknapja alkalmából több szlovákiai magyar szervezet helyezett el koszorút Dessewffy Arisztid aradi vértanú kriptájánál.

Október 6., Pozsony – Bugár Béla, az MKP elnöke bejelentette, hogy a Magyar Koalíció Pártja valószínűleg nem indít saját jelöltet a 2004-ben esedékes köztársasági elnöki választáson.

Október 6., Pozsony – Rudolf Chmel a Szlovák Köztársaság Kulturális Miniszteri Díját adományozta Mayer Judit műfordítónak.

Október 9., Pozsony – Csáky Pál miniszterelnök-helyettes a Szlovák Köztársaság Ezüstplakettjével tüntette ki a szlovákiai magyar tudomány és művészet jeles képviselőit: Mayer Juditot, Dénes Györgyöt, Janda Ivánt, Várady Bélát és Novák Veronikát.

Október 10., Dunaszerdahely – A Városunkért Polgári Társulás Oktatási Bizottsága által alapított Az Év Pedagógusa Díjat Hölgye István, a Vámbéry Ármin Magyar Tanítási Nyelvű Gimnázium magyar-szlovák szakos pedagógusa kapta.

Október 11., Rimaszombat – Megalakulásának 150. évfordulója alkalmából ünnepséget tartottak az egykori Egyesült Protestáns Gimnázium jogutódjában, a Tompa Mihály Református Gimnáziumban.

Október 13., Pozsony – Felavatták a Magyar Koalíció Pártjának új székházát.

Október 14., Pozsony – A kormány elfogadta a 2004-es év költségvetését. Az MKP kormánytagjai az agrártámogatások ügyében fennálló véleménykülönbségek miatt nem támogatták a költségvetés elfogadását.

Október 14., Pozsony – Környezetvédelmi Bizottság alakult az MKP-n belül. A bizottság elnöke Miklós László környezetvédelmi miniszter.

Október 15., Fülek – Györffy Csaba Magyarország szlovákiai nagykövete Fülekre és környékére látogatott, ahol a lakosság helyzetéről tájékozódott.

- Október 16–18., Rozsnyó – Az I. Gömői Kulturális Napok rendezvényeit tartották a városban.
- Október 17–19., Kassa – A Rákóczi-szabadságharc 300. évfordulója alkalmából szakmai konferenciát rendeztek a Thália Színház Márai Stúdiójában a Magyar Köztársaság Kulturális Intézete, a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége és a Történelemtanárok Társulása szervezésében.
- Október 18–31., Komárom – A Duna-parti városban rendezték meg a Harmonia Sacra Danubiana 2003 Egyházművészeti Fesztivált.
- Október 22., Pozsony – Beiktatták a Comenius Egyetem Evangélikus Teológiai Karának dékáni tisztségébe Bándy György somorjai evangélikus lelkészt.
- Október 23., Pozsony – A parlament jóváhagyta a magyar nyelvű Selye János Egyetem létrehozásáról szóló törvénytervezetet. A jelenlévő 132 képviselőből 77 voksolt igennel, 49 nemmel, 6 képviselő pedig tartózkodott. A döntéssel elhárult az akadály az elől, hogy 2004 szeptemberében megnyithassa a magyar egyetem a kapuit Komáromban.
- Október 24., Pozsony – Elfogadta a parlament az új földtörvényt, amely az MKP egyik fontos prioritása volt. A törvény újból lehetővé teszi az 1948 és 1989 között elkobzott földek visszaigénylését. A törvény értelmében a nevesítetlen földek a közösségek tulajdonába kerülnek.
- Október 24., Pozsony – Rudolf Chmel kulturális miniszter a Csemadok vezetőivel tárgyalt. A miniszter ígéretet tett arra, hogy a következő évben javasolni fogja, hogy a Csemadok is részesüljön az állami költségvetésből.
- Október 23., december 12., Rimaszombat – A városban első ízben rendezték meg a Győry Dezső Napokat.
- Október 27., Nyitra – László Béla professzort bízták meg a nyitrai Konstantin Egyetem október 15-én megalakult fakultásának, a Közép-európai Tanulmányok Karának az ideiglenes vezetésével.
- Október 28., Somorja – A magyar muzeológiai tevékenység aktuális kérdései címmel szerveztek a somorjai Fórum Kisebbségkutató Intézetben muzeológiai konferenciát.
- November 3., Budapest, Magyarország – Bethlen-díjjal tüntették ki Vadkerty Katalin történészt.
- November 5., Pozsony – A parlament elfogadta az új körzeti hivatalok létrehozásáról szóló jogszabályt. A törvény értelmében Szlovákia magyarok által lakott vidékein három új hivatal alakul: Párkányban, Királyhalmecen és Szepsiben.

- November 5., Léva – Reviczky Napok kezdődtek a városban. A rendezvénysorozat december elejéig tartott.
- November 7., Pozsony – A Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma engedélyezte, hogy az érsekújvári gimnázium magyar tagozata önálló magyar tannyelvű gimnáziummá alakuljon át.
- November 8., Udvard – A Csemadok folytatódó XX. közgyűlésén elfogadták a Szlovákiai Magyar Közművelődési Szövetség új alapszabályát, valamint a szervezet jövőjével kapcsolatos munkatervet.
- November 8., Fülek – Nógrádi pedagógustalálkozó címmel tartottak szakmai napot a füleki Vigadóban. A rendezvény szervezője a Szülőföld Polgári Társulás volt.
- November 12., Pozsony – Rudolf Schuster köztársasági elnök aláírta a magyar egyetem létrehozásáról szóló törvényt.
- November 12., Pozsony – Csáky Pál miniszterelnök-helyettes bejelentette, hogy a szlovák kormányhivatal 2003-ban 6 millió 335 ezer koronával támogatta a Magyar emlékhelyek elnevezésű projektet.
- November 13., Pozsony – Megvétőzták az MKP kormánytagjai annak a listának az elfogadását, amely azoknak a településeknek a nevét tartalmazza, ahol a hivatalos érintkezésben is használható a kisebbségek nyelve. Így továbbra is a korábbi lista maradt érvényben, amely az új listánál több települést sorol fel.
- November 13., Pozsony – A Bibliotheca Nemzetközi Könyvvásár keretén belül a szlovákiai magyar könyvkiadók társrendezésében megnyílt A magyar könyv című kiállítás.
- November 13–15., Szepsi, Buzita – Lezajlott az V. Egressy Béni Országos Színjátszó Fesztivál. A seregszemlén 13 dél-szlovákiai amatőr színjátszócsoporthoz vett részt.
- November 14., Szenc – Befejeződtek a XXXIV. Szenczi Molnár Albert Napok, amelynek fő szervezője a Csemadok Szenci Területi Választmánya volt.
- November 14., Deáki – Úton Európába címmel országos óvodapedagógiai konferenciát szervezett a Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetségének Óvodapedagógiai Társasága
- November 15., Rozsnyó – Gömör és Kishont várkerület kétszáz évvel ezelőtti egyesítése, valamint a Rákóczi-szabadságharc 300. évfordulója alkalmából tudományos fórumra került sor a Gömör–Kishonti Múzeum szervezésében.
- November 15., Somorja – Somorjai disputa 4 címmel irodalmi szimpóziumot szervezett a Fórum Kisebbségkutató Intézet székházában a Szlovákiai Magyar Írók Társasága.

- November 15., Pozsony – Az MKP Országos Tanácsa úgy döntött, ha talál megfelelő személyt, akkor önálló jelöltet kíván állítani a 2004-ben esedékes köztársasági elnöki választásokon.
- November 19., Dunaszerdahely – Megtartotta első bemutatóját a szlovákiai magyarság harmadik hivatásos színháza, a Dunaszerdahelyi Városi Színház, a Szevasz.
- November 21., Somorja – A Comenius Egyetem Magyar Nyelv és Irodalom Tanszéke, a Fórum Kisebbségkutató Intézet és a Szlovákiai Magyar Írók Társasága szimpóziummal egybekötött születésnap köszöntő ünnepséget rendezett a 75 éves Zeman László tiszteletére.
- November 21–22., Rozsnyó, Szepsi – Jövőképet a régióknak címmel tartottak az MKP kormánytagjai és vezető politikusai tájékoztató konferenciát a két dél-szlovákiai városban.
- November 21–22., Léva – A Rákóczi Szövetség szlovákiai célalapjai megalapították a Szülőföldön Magyarul Társulást, amelynek legfontosabb célja a szlovákiai magyar oktatás és kultúra támogatása.
- November 21–22., Dunaszerdahely – Közel hétszáz fellépője volt a Bíborpiros Szép Rózsa elnevezésű országos népzenei vetélkedő döntőjének.
- November 26., Komárom – Az *Új Szó* című napilap megalakulásának 55. évfordulója alkalmából kiállítással egybekötött megemlékezést tartottak a komáromi Tiszti Pavilonban.
- November 26., Nagykapos – A Szlovákiai Magyar Pedagógusok Szövetsége és a Királyhelmei Regionális Pedagógiai Központ Iskolák és önkormányzatok címmel konferenciát szervezett a régió pedagógusai számára.
- November 26., Kassa – Felvidéki magyar népviselet babákon címmel nyílt kiállítás a kassai Magyar Házban.
- November 26., Pozsony – A kormány elfogadta a külügyminisztérium jelentését a nyelvi charta szlovákiai teljesítéséről. A jelentés tartalmazza a hiányosságokat és azt is, milyen lépéseket kell ezek kiküszöbölése érdekében tenni.
- November 27., Nyitra – A Konstantin Egyetemen ünnepélyes keretek között megnyitották az egyetem ötödik karaként megalakuló Közép-európai Tanulmányok Karát. Az új kar fő feladata a kisebbségi iskolák pedagógusainak képzése.
- November 28., Somorja – A klasszikus liberalizmus esélyei Közép-Európában címmel Orosz István magyarországi esszéista tartott előadást a Somorjai Fórum Klub vendégeként.

November 29–30., Kassa – A Thália Színház Márai Stúdiójában tartották meg a Márai Sándor hazája elnevezésű országos szavalóversenyt.

November 27–december 10. – Első ízben rendezték meg a Szlovákiai Magyar Könyvfesztivált. Az eseménysorozat során tíz dél-szlovákiai városban tartottak könyvkiállítás vagy író-olvasó találkozót.

November 29., Nagykapos – Országos szavalógálát szervezett a Szlovákiai Magyar Vers és Prózamondók Egyesülete és a Csemadok Nagykaposi Területi Választmánya.

December 1., Kassa – Felhívást tett közzé a kassai Thália Színház, amelyben a színház megmentése érdekében közadakozásra szólítják fel a szlovákiai magyarokat.

December 2., Pozsony – Befejeződtek a XVII. Városi Kulturális Napok, amelyek szervezője a Csemadok pozsonyi városi szervezete volt.

December 4–6., Kassa – Lezajlottak a XXXIII. Fábry Napok. A Fórum Kisebbségkutató Intézet, a Csemadok OV és a Thália Színházi Társaság társszervezésében rendezett fórum központi témája a magyar kisebbségi kultúra helyzete volt.

December 6., Kassa – Az Új Szó című napilap és a Pátria Rádió kapta az idei Fábry-díjat, amelyet a XXXIII. Fábry Napokon vehettek át a díjazottak.

December 7., Kassa – Hetedik alkalommal rendezték meg Kassán a nemzeti kisebbségek estjét. A rendezvény szervezője a Nemzeti Kisebbségek Klubja volt.

December 7., Budapest, Magyarország – A szlovák–magyar vegyes bizottság ülésén jóváhagyták a kedvezménytörvény szlovákiai végrehajtásáról szóló javaslatot, amely azt tartalmazza, milyen formában folyósítja Magyarország a szlovákiai magyarságnak nyújtott oktatási-nevelési támogatást.

December 11., Pozsony – A szlovák kormány rendkívüli ülésén egyhangúlag jóváhagyta a kedvezménytörvény szlovákiai végrehajtásáról szóló szlovák–magyar kormányközi megállapodás szövegét.

December 12., Brüsszel, Belgium – Mikuláš Dzurinda szlovák és Medgyessy Péter magyar kormányfő aláírta a Szlovákiában élő magyar, ill. a Magyarországon élő szlovák kisebbség kulturális és oktatási támogatásának módjáról rendelkező kétoldalú megállapodást. A megállapodás lehetővé teszi, hogy a Magyarország részéről a szlovákiai magyar kisebbségnek nyújtott oktatási-nevelési támogatás eljusson a címzetteknek.

December 11–12., Dunaszerdahely – Magyar nyelv és irodalom tantárgyi konferenciát rendezett az SZMPSZ. A rendezvényen Dél-Szlovákia valamennyi járásából voltak résztvevők.

December 12–13., Somorja – Modern felsőoktatási rendszerek elemzése címmel a Fórum Kisebbségkutató Intézet szervezte azt a tanfolyamot, melyen a szlovákiai felsőoktatásban dolgozó magyar nemzetiségű vezetők vettek részt.

December 16., Pozsony – Martin Fronc oktatási miniszter a szerveződő Selye János Egyetem ideiglenes vezetésével felhatalmazott miniszteri biztossá nevezte ki Albert Sándort, az MKP parlamenti képviselőjét.

December 16., Pozsony – A szlovákiai magyar tudományos és kulturális élet kiemelkedő képviselőinek nyújtott át magas rangú állami kitüntetések Csáky Pál miniszterelnök-helyettes. Kitüntetésben részesült Zeman László nyelvész, B. Kovács István muzeológus, Jarábik Imre népművelő, Tóthpál Gyula fotóművész és Turner Zsigmond színművész. Állami elismerésben részesült az *Új Szó* című napilap és a Pátria Rádió is.

December 17., Pozsony – A kormány kinevezte a közigazgatási reform keretén belül létrehozott körzeti hivatalok vezetőit. A Dél-Szlovákiában létrehozott hivatalok közül 14 élére a Magyar Koalíció Pártjának jelöltje került.

December 26., Somorja – Életének 56. évében elhunyt Zalabai Zsigmond, a pozsonyi Comenius Egyetem oktatója, a szlovákiai magyar tudományos és irodalmi élet kiemelkedő alakja.

16.2. A roma kisebbség

Január 1., Eperjes – Elhunyt Elena Lacková költő, drámaíró, meseíró (született 1921. márc. 22-én).

Január 16., Brüsszel, Belgium – Az ENSZ Fejlesztési Programja (UNDP) nyilvánosságra hozta a 2004-ben az Európai Unióhoz csatlakozó államokban élő romák helyzetéről szóló jelentését. A jelentés megállapítja, hogy a 10 tagjelölt államban a roma kisebbség életkörülményei nagyon rosszak, a szubszaharai állapotokat közelítik meg. Kalman Mizsei, az UNDP igazgatója kijelentette, hogy a tagjelölt államokban élő romák helyzete az elmúlt 12 évben nem javult.

Január 25., Zólyom – Szlovákia Roma Parlamentjének 5. ülésén a résztvevők elégedetlenségüknek adtak hangot a szlovák kormánynak a roma kisebbséggel kapcsolatos magatartásával kapcsolatban. A küldöttek memorandumát Szlovákia Roma Parlamentjének elnöke, Ladislav Fízik személyesen adta át A. Nagy Lászlónak, a szlovák parlament emberjogi és kisebbségügyi bizottságának elnökének és Eric van der Lindennek, az Európai Bizottság szlovákiai nagykövetének.

Január 25., Kassa – Szlovákia Roma Tanácsának országos kongresszusa František Gulášť választotta a tanács elnökévé. Az országos kongresszuson Pavol Rusko, az ANO elnöke is részt vett.

Január 26., Losonc – A Roma Novohrad Polgári Társulás lépéseket tett annak érdekében, hogy az érettségivel nem rendelkező romák lehetőséget kapjanak az érettségi vizsgák letételére az Egyesített Középiskolában.

Január 28., Pozsony – A Reprodukciós Jogokért Központ (New York, USA) és a Polgári Jogok Tanácsadóhelye (Kassa, Szlovákia) nyilvánosságra hozta a Test és Lélek című jelentését a roma nők erőszakos szlovákiai sterilizálásáról. A megbotránkoztató hír élénk társadalmi vitát váltott ki, a szlovák kormány a dokumentum szerzőit feljelentette.

Február 1. – Szlovákia 32 járásában munkába álltak az alapiskolákban és középiskolákban segítséget nyújtó első roma asszisztens pedagógusok a Szlovákia Fiatal Romái Szövetség program keretében. 2003 végéig 200 asszisztens 153 iskolában segítette az oktatói-nevelői munkát.

Február 15., Ágostháza – A községi hivatal kérvényezte a szegregált óvoda és alapiskola összevonását, mely a jövőben hozzájárulhat a roma és a nem roma lakosság közti békés együttéléshez.

Február 19., Strasbourg, Franciaország – Az Európai Parlament felszólította a Szlovák Köztársaságot, hogy a márciusi uniós csatlakozási tárgyalások előtt nyújtson kiegészítő információkat a roma kisebbséggel kapcsolatos tevékenységéről. J. Marius Wiersma, az Európai Parlament megfigyelője szerint Szlovákia uniós tagságának egyik feltétele, hogy a szlovák kormány hatékony lépéseket tegyen a roma kisebbség társadalmi és szociális helyzetének javítása érdekében.

Február 21., Pozsony – Ján Slota, a Valódi Szlovák Nemzeti Párt elnöke a roma nők erőszakos sterilizációjával kapcsolatban a „20 000 Sk-t a sterilizációra önként jelentkező roma férfiaknak” kijelentést tette.

Február 26., Turócszentmárton – A Szlovák Nemzeti Múzeum Etnográfiai Múzeumának részét képező Roma Kultúra Dokumentációs Központban megnyílt a jernyei roma gyermekek tárlata. A gyermekek művészeti oktatója Ján Sajko volt.

Március 1., Pozsony – A Szlovák Kormány Kisebbségügyi Hivatala nyilvánosságra hozta a roma közösség számára nyújtható pénzügyi támogatás kereteit. A tervezett összeg 10 millió Sk.

Március 6., Kassa – A Romathan Színház a 11. színházi évadjában bemutatta a 32. premierjét, a *Szerencse a szerencsétlenségben* című zenés mesejátékot, melynek szerzője Dezider Banga roma író.

Március 10., Pozsony – A Közéleti Kérdések Intézete bemutatta a szlovákiai romák életéről szóló eddigi legátfogóbb ismeretanyagot az *Összefoglaló jelentés a romák helyzetéről Szlovákiában* című kiadványában. A könyv 911 oldalon, 8 témakörben és 43 fejezetben foglalkozik a roma kisebbséggel. A 43 szerző közül 5 roma nemzetiségű.

- Március 14., Pozsony – Az 1938-ban megalakult fasiszta szlovák állam kikiáltásának 65. évfordulóján az Emberek a rasszizmus ellen elnevezésű kezdeményezés elindította a rasszizmus elleni országos kampányt. A „Majdnem mindenki rasszista Szlovákiában. És te?” kampányszlogen 200 óráslaplakáton és 10 000 plakáton jelent meg.
- Március 14–15., Nagymihály – A Nagymihályi járás 40 roma vezetője a Nyitott Társdalomért Alapítvány támogatásával létrehozta az Új Út Polgári Társulást.
- Március 20., Ólubló – Fiatal roma szerzők Paramisa (Mesék) klubja bemutatta a helyi könyvtárban az Mi szívünk (*Amaro jilo*) címmel megjelent mesegyűjteményüket.
- Március 26., Kassa – A Középfokú Művészeti Iskola tízéves fennállását ünnepelte. Az oktatási intézmény egyedüli iskola Szlovákiában, ahol a roma kultúra és irodalom története, valamint a roma nyelv érettségi tantárgy. Az iskolában a nappali és levelező tagozaton összesen 260 diák tanul. Az iskola igazgatója Gejza Adam.
- Március 27., Pozsony – A Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bírósága megerősítette M. Petrík börtönbüntetését, aki 2002 áprilisában késsel meggyilkolt egy roma férfit. A 4 évre elítélt 19 éves férfi tettét azonban a bíróság nem minősítette rasszizmus által motiváltnak.
- Április 8. – Roma és nem roma nonprofit szervezetek Szlovákia-szerte megünnepelték a Romák Nemzetközi Napját, mely 1971 óta számít ünnepnapnak. 1971. április 12–14-e között Londonban tartották meg az I. Nemzetközi Roma Kongresszust, amelyen a világ 14 országából vettek részt a roma kisebbség képviselői. Az I. Nemzetközi Roma Kongresszuson alapították meg a Nemzetközi Roma Uniót (International Romani Union), továbbá elítélték a cigány megnevezés használatát, helyette a roma megjelölést fogadták el. A londoni tanácskozáson fogadták el többek közt a romák egységes zászlóját és himnuszát (*Gelem, gelem*).
- Április 8. – Szlovák és roma nyelven egyidejűleg jelent meg az Isten mindent lát (*O Del sa dikhel*) című kiadvány, amely a szlovákiai roma kisebbség vallásvilágával foglalkozik. A mű a Szlovák Tudományos Akadémia Etnológiai Intézetének és a Comenius Egyetem Bölcsészettudományi Kar Vallástörténeti Tanszékének közös munkája.
- Április 8., Besztercebánya – A Besztercebányai Katonai Körzeti Bíróság 3 év szabadságvesztésre és a katonai rendfokozatának megvonására ítélte Radoslav B. garamszentgyörgyi lakost, aki 2002 májusában erőszakos bűncselekményt követett el egy roma család ellen Zsarnócában.
- Április 15., Brüsszel, Belgium – A zsolnai Baláz roma család, amely 2000-ben skinhead támadás áldozata lett, melynek során az édesanyja, Anastázia az életét veszítette, a Belga Emberjogi Liga segítségével köszönhetően menedékjogot kapott

Belgiumban. A szlovák kormány tagjai az utolsó pillanatig azt a látszatot igyekeztek kelteni, hogy csak a család belgiumi tartózkodása vált legálissá.

Április 23., Pozsony – A szlovák kormány a 30. ülésén elfogadta a Szlovák Köztársaság Kormányának alaptézisei a roma társadalom integrációja érdekében című dokumentumot. A dokumentum a romák esélyegyenlőségének biztosítása érdekében megfogalmazott célokat és prioritásokat tartalmazza. A cél olyan körülmények kialakítása, melyben a romák a és nem romák azonos feltételek mellett élhetnek. A program anyagi fedezetére a kormány 2003-ban 50 millió Sk-t különített el.

Április 25., Zólyom – Azok az intézmények, amelyek bekapcsolódtak az Állami Pedagógiai Intézet által felügyelt A roma nyelv és irodalom alap- és középiskolai tanmenének kísérleti próbája elnevezésű projektbe, megalakították a Romák Művelődését Támogató Társulást.

Április 25., Besztercebánya – A Besztercebányai Katonai Körzeti Bíróság elismerte a légi-erő két tisztjének bűnösségét rasszista kijelentéseik miatt, miszerint a „romák 97%-a nem képes alkalmazkodni, ezért le kell őket lőni”. A nyilvánvaló büntett ellenére a bíróság mindössze 5000 Sk pénzbírságra ítélte őket.

Április 30., Kassa – A kelet-szlovákiai régió 8. alkalommal megrendezett újságírói versenyében az A kategória 2. helyezését Denisa Havrlíová, a *Romano nevo l'il* szerkesztője szerezte meg.

Május 6., Pozsony – Klára Orgovánová, a szlovák kormány roma ügyekért felelős biztosa tájékoztatta Rudolf Schuster köztársasági elnököt a szlovák kormány által kifejtett tevékenységről a roma kisebbség integrálódása érdekében.

Május 12., Pozsony – A Pozsony I. Kerületi Ügyészsége leállította a Szlovák Nemzeti Párt volt parlamenti képviselője, Víťazoslav Moric ellen folytatott bűnvádi eljárást. Az ügyész szerint a romáknak címzett „Mi a humánus abban, ha lehetővé tesszik, hogy az ostoba ostobát nemzzen, hogy szaporodjanak a lelkileg visszamaradottak, és ezáltal növekedjen az ostobák és buták aránya a nemzetünkben? Az alkalmazkodásra nem képesek számára rezervátumot kell kiépíteni, mert ha nem mi építjük ki őket, akkor 20 év múlva a cigányok hozzák létre a mi számunkra” kijelentésével nem követett el bűncselekményt.

Május 18., Poprád – A Romipen Polgári Társulás a Poprádi Művelődési Központtal együttműködve szervezte meg a járás alap- és speciális iskoláit látogató roma nemzetiségű diákok számára rendezett Roma Paletta elnevezésű képzőművészeti kiállítást, melyen 300 alkotást állítottak ki.

Május 20., Pozsony – Karel Adam, a Romathan Színház igazgatója Peter Mešťantól, a Zsidó Kultúra Múzeumának igazgatójától átvette a Chatama Sofera-díjat, melyet a Romathan Színház humanitást népszerűsítő programszerkezetével érdemelt ki.

Május 23., Homonna – A Homonnai járásban rendezett Miss Roma verseny győztese Radka Jakubová lett, őt Mária Balogová és Vladimíra Kurejová követte.

Május 23–24., Garamszentkereszt – Megrendezték a Garden of Eden rockfesztivált. A fesztiválon az első szlovákiai, a bíróság által is elismert rasszista indítékú gyilkosság áldozatára emlékeztek (1995. július 21-én skinheadek egy csoportja megtámadta, benzinnel leöntötte, majd felgyújtotta a 17 éves Mária Goralt, aki az égési sérüléseibe 1995. július 31-én belehalt).

Május 24., Losonc – A losonci Egészségügyi Középiskolában 20 gyermekorvosi roma asszisztens fejezte be azt az öthónapos szaktanfolyamot, amely után július végén munkába is álltak. A kísérleti projektet a Roma Kezdeményezések Besztercebányai Kerületi Társulása irányította, de támogatta még az SZK Kormányhivatala, a szlovák kormány roma ügyekért felelős titkársága, valamint a brit nagykövetség is.

Május 28., Berlin, Németország – Az emberi jogok tiszteletben tartásáért harcoló Amnesty International nemzetközi szervezet az éves jelentésében bírálta Szlovákiát, mivel a romákat ért rasszista támadások elleni fellépése nem következetes.

Május 26–27., Strasbourg, Franciaország – 17 európai ország 26 küldöttjének jelenlétében rendezték meg A roma nyelv és a roma nyelvű módszertani segédeszközök című nemzetközi konferenciát. A Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériumának megbízásából a konferencián Szlovákiát František Godla, a kisszebeni gimnázium igazgatója képviselte.

Május 28., Pozsony – Eric van der Linden, az Európai Bizottság szlovákiai nagykövete találkozott a szlovákiai romák civil szervezeteinek, alapítványainak képviselőivel. A találkozón szóba került az uniós alapoktól igényelhető támogatások kérdése is.

Május 30., Pozsony – A Nyitott Társadalomért Alapítvány bejelentette a Roma Információs-Tanácsadói Központok bővítésére meghirdetett 2003. évi pályázatának a lezárását. Két év alatt nyolc Roma Információs-Tanácsadói Központ jött létre (Pozsony, Bártfa, Nagymihály, Eperjes, Rimakokova, Trencsén, Vágújhely, Garamszentkereszt).

Június 3–4., Kassa – A kassai Romathan Színház a Nemzetközi gyermeknap alkalmából előadás-sorozatot tartott a kassai gyermekek számára.

Június 15., Turócszentmárton – A Szlovák Nemzeti Múzeum Etnográfiai Múzeumának részét képező Roma Kultúra Dokumentációs Központjában első alkalommal került sor a roma kultúra bemutatására a szlovák falu skanzenjében. A Néprajzi Nyár elnevezésű rendezvénysorozat keretén belül mutatták be a roma történelmet és jelent Ismerjük meg egymást (Te prindžarel pes) címmel.

Június 22., Nyitra – A Szlovák Labdarúgó Szövetség és a Markiza Alapítvány sportgálát rendezett Futball a rasszizmus és a horogkereszt ellen címmel. A rendezvényt botrányral kezdődött: reggel a résztvevőket a pályára felfestett fehér horogkereszt fogadta, továbbá a főtribünre vulgáris jelszavakat írtak, valamint további 37 horogkeresztet rajzoltak.

Június 27., Kassa – A kassai Romathan Színház tevékenységének 10. évfordulóját (1992 májusában alakult) két bemutatóval ünnepelte. Az *idő tükrében* és a *Sors kövei* című két darab szerzője és rendezője Marián Balog, a színház szólistája volt. A színház a megalakulása óta eltelt időszak alatt 34 bemutatót tartott, melyek közt 13 gyermekműsor szerepelt. Az 1700 előadást 750 000 néző látta idehaza és külföldön (11 európai országban voltak vendégszereplésen).

Június 27–28., Eperjes – A Márai Sándor Alapítvány megtartotta a Tolerancia a kisebbségek iránt című projektjének befejező részét, melynek célközönsége a roma vezetők és a községi hivatalok munkatársai volt. A PHARE támogatással lebonyolított program 2001 márciusában kezdődött, s azon az ország 77 településén 550-en vettek részt.

Június 28–július 2., Eperjes – Az Eperjesi Régió Fejlesztését Támogató Polgári Társulás fogadta a belgiumi Horizon Ethical Projects partnerszervezet képviselőit. A találkozón a hosszú távú közös terveket vitatták meg.

Június 30–július 1., Budapest, Magyarország – A Romák a bővülő Európában – A jövő kihívásai címmel konferencia zajlott a Világbank, a Nyitott Társadalomért Alapítvány és az Európai Bizottság szervezésében. A konferencián részt vettek Magyarország, Bulgária, Macedónia, Montenegró és Románia kormányfői, Horvátország, Szlovénia, Szerbia és Svédország miniszterei, valamint fiatal roma aktivisták az említett országokból. Medgyessy Péter magyar kormányfő kijelentette, hogy „Valamennyi európai ország adósa a romáknak, és ideje lenne azt megadni”. A budapesti tanácskozáson, amely az elmúlt évek legjelentősebb nemzetközi roma kisebbségpolitikai fóruma volt, a szervezők nagy hangsúlyt helyeztek a fiatal romák képviseletére. A konferencián elfogadták az Esélyegyenlőség megteremtésének évtizede a romák számára című nemzetközi dokumentumot, amely a roma kisebbséget sújtó szegénység, egészségügyi, oktatási és foglalkoztatási hátrányok mérséklését tűzte ki célul. A találkozó margójára James D. Wolfensohn, a Világbank elnöke az alábbiakat fogalmazta meg: „A konferencia új reményt jelent, melyet szükséges támogatnunk. A romák többségének rossz életkörülményei számunkra elképzelhetetlenek. A mi kötelességünk, hogy megértést tanúsítsunk a roma kisebbség iránt, s a vezetőkkel együttműködve segítsük őket a céljaik elérésében, abban, hogy a roma társadalom a maga gazdag kultúrájával tudjon hozzájárulni az európai közösséghez.”

Július 1., Liptószentmiklós – A Tranoscus Kiadó megjelentette a nagybélíci fiatal roma író, Edit Bihariová: *Jézuskáról és az ő barátairól* című meséskönyvét.

- Július 1., Pozsony – Szlovákia 32 járásában munkába lépett 32 roma tanácsadó asszisztensi munkakörben a járási munkaügyi hivataloknál, melyre a PHARE 2000 program által támogatott A pályakezdő roma fiatalok megsegítése elnevezésű projekt keretén belül került sor.
- Július 9., Pozsony – A Nemzeti Demokratikus Intézet (Washington) nyilvánosságra hozta a Romák részvétele a szlovákiai politikai életben című dokumentumot. A jelentés megállapítja a romák alacsony részvételét az ország politikai életében, bírálja, hogy a romák megfelelő képviselete nincs biztosítva a szlovák parlamentben.
- Július 17–18., Eperjes – Az Eperjesi Régió Fejlesztését Támogató Polgári Társulás képzést tartott 40 roma nemzetiségű községi önkormányzati képviselő számára.
- Július 19., Zólyom – Szlovákia Roma Parlamentjének 8. ülésén 150 küldött vett részt. A tanácskozáson, melyen képviseltették magukat a roma politikai tömörülések is, megfogalmazódott a roma kisebbségi önkormányzatok létrehozásának igénye.
- Július 20., Losonc – A Roma Novohrad Polgári Társulás szervezésében negyedik alkalommal rendezték meg a roma népi kultúrát bemutató Romfest 2003 elnevezésű fesztivált.
- Július 25., Rozsnyó – A Roma Gemer Polgári Társulás és a rozsnyói Roma Klub megrendezte a Szlovákiai Roma Fiatalok Országos Találkozóját.
- Július 25., Késmárk – A Romipen Polgári Társulás és a poprádi Tátraalji Művelődési Központ szervezésében került sor a 12. Szepességi Roma Folklórfesztiválra.
- Július 26., Nagymihály – A helyi Roma Információs-Tanácsadói Központ és az Új Út Polgári Társulás rendezésében került sor a Romák Fesztiválja 2003 elnevezésű rendezvényre. A fesztivál része volt a Miss Roma 2003 megválasztása, melyen Lenka Badžová, Alena Kančiová és Patrícia Holubová bizonyult a legszebbnek.
- Július 28., Eperjes – A legrégebbi szlovákiai roma politikai párt, a Szlovákiai Roma Polgári Kezdeményezés országos közgyűlésén a leköszönő Milan Mižič elnököt Jozef Červeňák váltotta fel.
- Július 28., Kassa – Peter Horváthot, az első roma nemzetiségű görög katolikus papot Milan Chatur görög katolikus püspök szentelte fel. (A szlovákiai római katolikus egyháznak már korábban volt 5 roma nemzetiségű papja.)
- Július 30., Pozsony – A Közösségi Alapítvány Napja országos újságírói versenyen (melynek rendezői a Nyitott Társadalomért Alapítvány, B+Business Társaság és a Szlovák Újságírói Szindikátus volt) Denisa Havrlíová, a *Romano nevo il* újságírója 2. díjat nyert.

Augusztus 1., Pozsony – A Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma ismertette a roma nemzetiség kulturális támogatásával kapcsolatos információkat a 2003-as esztendőre. A 136 benyújtott projektből 72 kapott támogatást, összesen 7 295 900 Sk értékben.

Augusztus 1., Kassa – A kassai Luník IX lakótelepen, melyen a roma nemzetiségű lakosság számaránya magas, megkezdte lelkipásztori tevékenységét két nem roma pap (Jozef Červeň, Emanuel Čurík).

Augusztus 1., Pozsony – A szlovák kormány roma ügyekért felelős titkársága meghirdette a roma középiskolások és egyetemisták támogatását célzó első ösztöndíjpályázatot. A kormány erre a célra 1 millió Sk-t különített el (a 278/ 2003. számú kormányrendelet alapján).

Augusztus 2., Gyetva – Szlovákia Roma Parlamentjének elnöke, Ladislav Fízík a Megkínzott Romák Nemzetközi Emléknapjának alkalmából virágot helyezett el a dűb-ravi mészárlás helyén található emléktáblán, ahol a fasiszták 1944 augusztusában 15 romát kivégeztek.

Augusztus 3., Galbatő – A szlovák Püspöki Konferencia, valamint a Romák és Kisebbségek Pasztorizációjának Tanácsa szervezésében rendezték meg a 11. Roma Zarándoklatot, melyen közel 2000 személy vett részt.

Augusztus 6–9., Rimaszombat – Befejeződött a Roma Nők Klubja által szervezett vitaest és tréningorozat, amely a roma családokban előforduló erőszakkal foglalkozott. A projekt a Nyitott Társadalomért Alapítvány támogatásával valósult meg a Roma nők részvétele a társadalomban című projekt keretén belül.

Augusztus 23., Tőketerebes – A Szlovákiai Romák Tanácsa a Tőketerebesi Városi Hivattal és a Regionális Népművelési Központtal együttműködve megrendezte az I. Roma Kulturális Fesztivált. A rendezvény keretében megrendezett Miss Roma szépségversenyen Kristína Tomiová (Pelsőc), Dagmar Dančová (Tőketerebes) és Anita Gažiová (Alsógyertyán) bizonyult a legszebbnek.

Szeptember 1., Jernye – A 12 éves Magdaléna Kalejová, Ján Sajko tanítványa, a 12. Gyermekek-képzőművészeti Biennálén Japánban Kanagawa város díját nyerte el. Magdaléna Kalejová alkotása a világ 111 országából beérkezett 38 008 mű közül bizonyult a legjobbnak.

Szeptember 1., Kassa – A Jó Roma Tündér Kesaj Alapítvány által létrehozott és az SZK Oktatási Minisztériumának pénzügyi támogatásával működtetett kassai Magángimnáziumban elkezdődött a roma nyelv oktatása a roma kísérleti tantervek szerint.

Szeptember 1., Pozsony – Leibic község roma lakosságának egy része a köztársasági elnök rezidenciája előtt telepedett le, kérve az elnök segítségét lakásproblémáik megoldásában, illetve az uzsorásokkal szembeni védelmükben. A köztársasá-

gi elnök, Rudolf Schuster, valamint az építésügyi és régiófejlesztési miniszter, Gyurovsky László, a szlovák kormány roma ügyekért felelős biztosa, Klára Orgovánová és Leibic község polgármestere, Oto Dovjak ígéretet tett arra, hogy a 2004 őszére tervezett 24 egyszobás szociális lakás megépítéséig a rászorulóknak ideiglenesen a szlovák kormány roma ügyekért felelős biztosa által biztosított unimo kisházakban lakhatnak. Az uzsorások ellen feljelentést tettek.

Szeptember 5., Késmárk – A Roma Polgárok Szövetsége közösen a Kultúráért, Művelődésért és Kommunikációért Szövetséggel hat roma népművelési központot hozott létre az Eperjesi kerületben.

Szeptember 5–7., Szinna – A Ternipen roma centrum megrendezte a Ternipen 2003 elnevezésű roma művészeti fesztivált. A rendezvényen, mely a város egyik legjelentősebb kulturális eseménye volt 2003-ban, legnagyobb sikert a 9 éves Nikola Badžová (Tátraalja) és a 12 éves Marek Horváth (Ágostháza) aratta.

Szeptember 9., Pozsony – 3. alkalommal emlékeztek meg Szlovákia-szerte a holokauszt és a rasszizmus áldozatairól a Holokauszt és a rasszizmus áldozatainak emléknapján. A szlovák parlament azért határozott az emléknaprá nyilvánítás mellett, hogy mindenki tudatosítsa mementóként az 1941-ben, az ún. zsidó kódex elfogadásával kezdődött borzalmakat az akkori szlovák államban. Az emléknap alkalmából a köztársasági elnök, Rudolf Schuster emlékérmét adott át Arne B. Mann-nak, a Szlovák Tudományos Akadémia munkatársának. Arne B. Mann a roma történelem nemzetközileg elismert kutatója.

Szeptember 12–14., Pozsony – Az első Minority Film Festival keretében 39 dokumentumfilmet és 4 egész estét betöltő játékfilmet mutattak be. A filmek a kisebbségek iránti toleranciáról, a kultúrák egymásra hatásáról szóltak.

Szeptember 13., Zólyom – A Tolerancia 2003 elnevezésű fesztiválon, melyet a zólyomi kastély termeiben a Szlovákiai Roma Nők Klubjának szervezésében rendeztek meg, a zenevirtuóz Ján Berký-Mrenic (Nagyócsa szülöttje) Zólyom város díját kapta életművéért.

Szeptember 16., Szentgyörgy – Az evangélikus egyház szervezésében rendezték meg a 2. Nemzetközi Roma Fórumot. A résztvevők a roma és a nem roma lakosság közötti kapcsolatépítésről, valamint a roma közösségekben végzett missziós feladatokról tanácskoztak.

Szeptember 20., Bártfa – Meg tudunk egyezni címmel a Roma Tevékenységek Információs Központja és a Szaléziánusi Fiatalok Szövetsége közösen rendezett kulturális fesztivált.

Szeptember 26., Rozsnyó – A Roma Polgári Kezdeményezés kongresszusa.

Szeptember 28., Rimakokova – Balvafest 2003 néven 3. alkalommal rendezte meg a Jó Út Polgári Társulás (a Roma Információs-Tanácsadói Központtal és a *Romano nevo l'il* szerkesztőségével együttműködve) a roma kulturális fesztivált.

Október 1., Pozsony – Klára Orgovánová, a szlovák kormány roma ügyekért felelős biztosa és a Nyitott Társadalomért Alapítvány ismertette a 3. Baroro-Kamienok újságírói verseny feltételeit. A verseny azokat az újságírókat akarja díjazni, akik tevékenységükkel hozzájárulnak a roma kisebbséggel kapcsolatos sztereotípiák megszűnéséhez, a romákról kialakult kedvezőtlen társadalmi kép megváltozásához. A kiírás partnere a Világbank, a *Romano nevo l'il*, a Roma Sajtóügynökség és a Romathan Színház volt. A verseny elfogad minden cikket, amely a véleményformáló sajtóban jelenik meg 2002. október 20-a és 2003. december 31-e között.

Október 3., Zboró – A kölcsönös tolerancia építése a roma és nem roma lakosság közt elnevezésű PHARE projekt keretében sor került a zborói Roma Közösségi Központ átadására. A projekt keretén belül 10 roma közösségi központot építettek fel, valamint 30 terepmunkást iskoláztak ki.

Október 6., Érsekújvár – Az Anton Bernolák Könyvtár az Együtt Polgári Társulással közösen rendezte meg a szlovákiai roma képzőművészek (Michal Bársony, Jozef Cichý, Jaroslav Cicko, Jozef Červeňák, Martin Kalej-Januvo, Vojtech Kökény, Koloman Mucha, Tibor Oláh, Ildikó Pálová) tárlatát. Az alkotásokat novemberben Komáromban, decemberben Nagysurányban állították ki.

Október 10., Homonna-Podskalka – A podskalkai roma telep városi képviseleti biztosa-nak Róbert Kašót, a helyi Roma Közösségi Központ igazgatóját választották.

Október 14., Pozsony – Két neofasiszta megtámadott egy 23 éves nem roma diáklányt, mivel az egy romának adott cigarettát. A sértett súlyos sérüléseket szenvedett, nyakán vágott sebet ejtettek.

Október 22., Poprád – A roma művészetek napja alkalmából színes, kulturális rendezvényt szervezett a helyi Roma Közösségi Központ (a poprádi Tátraalji Művelődési Központtal, a Kultúráért, Művelődésért és Kommunikációért Szövetséggel, az Eperjesi önkormányzati kerülettel és az EU szlovákiai nagykövetségével együttműködve). A fesztiválon többek közt felléptek a dénesdi roma kovácsmesterek, de fellépett Ida Kelarová énekesnő is.

Október 23., Somorja – A Fórum Kisebbségkutató Intézet és az SZK Kulturális Minisztériuma közös szervezésében tartották meg a Szeminárium a roma kultúráról című konferenciát. A konferencián résztvevő roma értelmiségiek ajánlásokat fogalmaztak meg a roma kultúra védelme érdekében. A felszólalók hangsúlyozták a kisebbségek kultúrájának védelmét biztosító jogszabályok elfogadásának mielőbbi szükségességét, a roma közösségi és pasztorizációs központok létrehozásának igényét, a roma nyelven megjelenő lapok és könyvek támogatásának fontosságát.

Október 25., Gyetva – Az Együtt Gyetva Polgári Társulás rendezésében 11. alkalommal került sor a Szív Hangjai elnevezésű roma népdalversenyre.

Október 27., Igló – A család és az anya szerepe a roma gyermekek nevelésében és oktatásban címmel nemzetközi konferenciát rendezett a nyitrai Konstantin Egyetem Pedagógiai Kara, Szociális Tudományok Kara, valamint az iglói Közművelődési-Kutatási és Tanácsadói Központja.

November 1., Pozsony – A Roma Polgári Kezdeményezés és Szlovákia Roma Parlamentje bejelentette, hogy közeledni kívánnak egymáshoz. Ezenkívül felhívást tettek közzé a Szlovákiai Roma Nemzeti Kisebbség 2. Találkozójának az aktualitását illetően.

November 3–8., Pozsony – Az Állami Pedagógiai Intézet a szlovák kormány által nyújtott anyagi támogatásnak köszönhetően megrendezte első szemináriumát a roma nyelv és irodalom leendő oktatói számára.

November 4., Eperjes – A romák önmegvalósításának elősegítése az oktatásban című PHARE projekt záró konferenciájára került sor a Módszertani és Tanácsadói Központban. A konferencia gesztora az SZK Oktatási Minisztériuma és az SZK Kormányhivatala volt. A konferencia szervezői (ECO – European Consultants Organisation, Nadácia škola doktorán, Fórum Kisebbségkutató Intézet) munkájuk során 50 óvodával, 70 alapiskolával, 4 kiegészítő iskolával működtek együtt, továbbá 150 pedagógust és 80 roma oktatói asszisztenst képeztek.

November 6., Pozsony – Szlovákia Roma Kezdeményezése képmutatással vádolta meg az Európai Bizottságot, mivel az a Szlovákiáról szóló utolsó jelentésében nem bírálta Szlovákiát a romák helyzetét illetően.

November 6., Privigye – A Roma Önkormányzat Polgári Társulás szervezésében jótékony-sági találkozóra került sor, melyen a romák ajándékokat osztottak szét a város szociálisan hátrányos helyzetű nem roma családjai közt. Az ajándékokat azok a keresztény szervezetek adományozták az Egyesült Államokból és Nagy-Britanniából, melyekkel a Roma Önkormányzat Polgári Társulás többéves kapcsolatot tart fenn.

November 6–7., Pozsony – Megrendezték A romák helyzetének javítása Szlovákiában elnevezésű PHARE projekt záró szemináriumát, melynek koordinátora az EU csatlakozási tanácsadója, Michel Digne volt. A 2002 márciusában indult projekt utolsó mozzanatként a szlovák kormány tagjai megismerhették a projektben dolgozók ajánlásait. A szakértők mindenekelőtt a szlovák kormány roma ügyekért felelős titkárságának megerősítését, valamint az egyes állami hivatalok közti jobb együttműködést jelölték meg a fejlődés alapfeltételéül.

November 10–12., Kassa – Az SZK Oktatási Minisztériuma nemzetközi szemináriumot rendezett a roma gyerekek és fiatalok integrált képzésével, valamint a romák közép- és felsőfokú oktatásának fejlesztésével kapcsolatban. A kormány már

egy korábbi határozatban felszólította az oktatási tárcát a Roma gyerekek és fiatalok művelődésének tervezete elnevezésű dokumentum kidolgozására, ám azt a tárca nem teljesítette. A szeminárium alapajánlása a multietnikus művelődés hangsúlyozása, továbbá a roma és a nem roma lakosság közti integráció fokozása volt.

November 11., Pozsony – A szlovákiai roma kisebbség három legjelentősebb politikai pártjainak (ROMA, RIS és ROI) találkozójára került sor. A pártok vezetői (Ladislav Fízik, Alexander Patkoló és Jozef Červeňák) lemondásra szólították fel Ludovít Kaníkot, az SZK szociális, munka- és családügyi miniszterét.

November 21., Pozsony – Megrendezték a Pályakezdő roma fiatalok megsegítése elnevezésű PHARE projekt záró konferenciáját. A projekt során 32 fiatal roma asszisztens iskoláztak ki, akik a munkaügyi hivatalokban dolgoztak tanácsadói munkakörben. A projektbe 1000 személy kapcsolódott be (mindenekelőtt fiatal romák), akik motivációs és átképzési programokon vettek részt. Többen két-három hetes üzemgyakorlatokon is részt vettek, ahol munkagyakorlatot szereztek. A projekt költségvetése 33 millió Sk volt.

November 21., Pozsony – A Roma Civil Szervezetek Tanácsa immár harmadik alkalommal ítélte oda a tanács díját. Ez alkalommal a díjat Eric van der Linden, az Európai Bizottság szlovákiai nagykövete kapta a roma nemzetiség integrálódásáért kifejtett tevékenységéért.

November 27., Nyitra – A Konstantin Egyetem Roma Kultúra Tanszéke, amely 1990-ben jött létre, a szociális munka képzési szak oktatásának 10. évfordulóját ünnepelte.

December 2., Pozsony – A szlovákiai romák két legjelentősebb nem politikai szervezete, a Szlovákiai Romák Tanácsa (Kassa, elnöke František Guláš) és a Roma Civil Szervezetek Tanácsa (Pozsony, elnöke Ladislav Richter) együttműködési megállapodást írt alá.

December 2., Pozsony – A szlovák kormány roma ügyekért felelős biztosa, Klára Orgovánová és a parlament emberjogi és kisebbségügyi bizottságának elnöke, A. Nagy László levélben szólította meg a törvényhozó testületet, a képviselőket, hogy személyesen is angazsálják magukat a romák integrálódása ügyében (például vállaljanak védnökséget egy-egy roma telep fölött). A levél részét képezte a Kormánypolitika és a romák 1948–2002 című kiadvány is, amely a kormányzati szerveknek a roma kisebbséggel szembeni stratégiáját követi figyelemmel az elmúlt 54 év alatt. A kiadvány megjelenését a szlovák kormány támogatta.

December 8–9., Pozsony – Adjatok Kezet (Den amenge tumaro vast / Donnez nous la main) néven szervezett művészeti fesztivált a Pramienok Polgári Társulás a roma kultúra nagy nyilvánosság számára történő bemutatása céljából. A rendezvény keretében filmeket vetítettek a romák életéről, de szóhoz jutott a roma gyermek-bábszínházi, a roma költészet, a roma képzőművészet, a roma szín-

házművészet is. A fesztiválon Franciaországban élő roma zenei előadóművészek is felléptek.

December 11., Losonc – A Fiatalok Szociális Segítőközpontja Roma Hang néven ifjúsági énekverseny rendezett. A verseny győztese a 12 éves Vierka Berkyová (Losonc) és a 17 éves Jaroslav Godla (Eperjes) lett.

December 12., Pozsony – Az Állami Pedagógiai Intézet és Klára Orgovánová, a szlovák kormány roma ügyekért felelős biztosa konferenciát szervezett a roma nyelv és irodalom alap- és középiskolai tanmenetéről. A tanácskozás fő témaköre a roma nyelven történő tanárképzés kiépítése volt, érintve a roma nyelv valamenyny oktatási intézménytípusban történő bevezetésének kérdéskörét. A megvitatott tanmenetek kísérleti felmérésébe négy középiskola kapcsolódott be: Művészeti Középiskola, (Kassa), Magángimnázium (Kassa), Gandhi Gimnázium (Besztercebánya), Juraj Hronc Gimnázium (Pozsony).

December 15., Pozsony – A Žudro Polgári Társulás megjelentette második CD-jét Karácsony címmel (az első CD „Phurikane gíľa” címmel 2002-ben jelent meg). A roma telepeken rögzített felvételek autentikus roma folklórt tartalmaznak.

December 17., Pozsony – A szlovák kormány az 1196/2003. számú határozatában elfogadta a Roma Közösségekért Felelős Biztosi Hivatal létrehozásáról szóló rendeletet, amely szervezeti és intézményi szinten is megerősíti a szlovák kormány jelenleg működő roma biztosi titkárságát. Az új hivatal székhelye Pozsony marad, viszont kirendeltségeket nyit Rimaszombatban, Besztercebányán, Kassán és Iglón.

December 22., Kassa – A szlovák kormány roma ügyekért felelős titkársága és a Nyitott Társadalomért Alapítvány által nyújtott együttes támogatásnak köszönhetően az Artreal Kft. négy CD-ből álló gyűjteményt adott ki roma nyelven. A roma tematikájú meséket tartalmazó CD-k bemutatójára a Romathan Színházban került sor, mivel a színház művészei működtek közre a hanganyag elkészítésében. A kiadvány 400 példányát a roma kisebbség oktatási intézményeivel kapcsolatban álló roma civil szervezetek ajándékként kapták meg.

16.3. A cseh kisebbség

Január 17., Pozsony – A cseh kisebbség képviselői részt vettek Rudolf Schuster köztársasági elnök újraválasztásának fogadásán, melyet a nemzeti kisebbségek képviselői számára rendezett.

Január 29., Pozsony – Václav Havel cseh köztársasági elnök utolsó külföldi útján Szlovákiába látogatott. A cseh köztársasági elnök virágot helyezett el Alexander Dubček sírján, Rudolf Schuster köztársasági elnöktől pedig átvette a legmagasabb szlovák állami kitüntetést, a Fehér Kettős Kereszt Rendet.

Február 4., Pozsony – A cseh parlament külügyi bizottságának öttagú küldöttsége látogatást tett Szlovákiában. A delegáció tagjai többek között találkoztak a szlovákiai cseh kisebbség képviselőivel is, akik tolmácsolták a cseh kisebbséget foglalkoztató kérdéseket a csehországi képviselőknek (utazási kedvezmények, gyermekek állampolgársága, szociális kérdések, beleértve a nyugdíjkérdést is, építkezési megtakarítás, vagyonjegyes privatizáció, televízió-, ill. rádióadások vétele).

Február 4., Kassa – Megrendezték a 10. Cseh Bált.

Február 4., Érsekújvár – Megalakult a Szlovákiai Cseh Egyesület (Český spolek na Slovensku – ČSnS) helyi szervezete a Nyitra kerületi ČSnS szervezet részeként.

Március 3., Zólyom – Megrendezték a Cseh Bált.

Március 18., Pozsony – Václav Klaus cseh köztársasági elnök Szlovákiába látogatott. Ez a látogatás volt az elnök első külföldi útja. A Rudolf Schuster szlovák köztársasági elnökkel való találkozón mindketten kifejezték a két állam közti kapcsolat további elmélyítésének szükségességét. A cseh elnök koszorút helyezett el a cseh–szlovák egyetértés emlékműnél.

Április 8–9., Pozsony – Szlovák–cseh kapcsolatok 1993 után címmel értekezletet tartottak a cseh és szlovák történészek a Cseh Központ épületében. Az ülést a Cseh történetírás 1989 után elnevezésű szeminárium követte.

Április 12 – A Fehér-Kárpátok Eurorégió a határ menti együttműködés keretében rendezte meg az I. Szenátori Ösvény elnevezésű akcióját a cseh szenátus egy tagjának, Alena Gajdúškovának a javaslatára.

Április 24., Turócszentmárton – A Társaság a Kultúráért és Párbeszédért K 2001 szervezésében a Szlovák Nemzeti Múzeum Etnográfiai Múzeumának turócszentmártoni termeiben rendezték meg a Cseh és szlovák száműzetés című kiállítást. A megnyitón jelen volt többek közt Jana Ruml, a Cseh Köztársaság Szenátusának alelnöke, Rudolf Chmel szlovák kulturális miniszter és Ivan Šimko szlovák védelmi miniszter.

Május 17., Kassa – A csehszlovák legionistákról tartott megemlékezést a sároskőszegi öreg temetőben a ČSnS kassai regionális szervezete. A megemlékezésen a *Český dialog* című folyóirat főszerkesztője is részt vett, de jelen voltak a prágai Nemzetközi Cseh Klub tagjai is.

Május 26–28., Pozsony, Kassa – A pozsonyi Cseh Központban és a kassai Cseh Konzulátuson rendezték meg a 6. Nonstop Olvasás elnevezésű irodalmi fesztivált. A rendezvény mottója „Tisztelet Václav Havelnek – élet az igazságban” volt.

Május 26., Trencsénteplíc – Kiosztották a 2002. évi Karel Čapek-díjat. Az elismerésben Boris Mědřek prágai életrajzíró és publicista részesült. A díjat minden évben azok kapják, akik tevékenységükkel a cseh–szlovák barátságot ápolják és fejlesztik, valamint népszerűsítik a Čapek testvérek műveit Szlovákiában.

Május 26., Kassa – Fennállásának 5. évfordulóját ünnepelte a ČSnS női énekkara.

Június – Pozsony – Fennállásának 20. évfordulóját ünnepelte a Cseh Kultúra Baráti Köre.

Június – Pozsony – A Cseh Köztársaság Nagykövetségének kulturális titkárává Lenka Procházková írónőt nevezték ki.

Június – Kassa – A kassai cseh főkonzul, Vítězslav Pivoňka ünnepélyes fogadást adott a szlovákiai cseh kisebbség képviselőinek.

Július 20–29., Felsősom – A ČSnS kassai regionális szervezete 4. alkalommal rendezte meg a szlovákiai cseh gyermekek ifjúsági táborát.

Július 30., Pozsony – 81. életévében elhunyt Jiří Kozák, a ČSnS egyik alapító tagja és tiszteletbeli elnöke

Szeptember 2., Pozsony – A Cseh Köztársaság Szenátusának négytagú küldöttsége tett látogatást Szlovákiában. A vendégek – köztük Jitka Seitlová (a Cseh Kisebbségekért Szenátusi Bizottság elnöke) – találkoztak a szlovákiai cseh kisebbség szervezeteinek képviselőivel.

Szeptember 18., Nagyszombat – A ČSnS megrendezte a szlovákiai cseh kisebbség művészeti tárlatát.

Szeptember 20., Pozsony – A ČSnS szervezésében megemlékeztek a Nyugat-Tátra áldozatairól. A megemlékezést gyalogtúra követte.

Szeptember 28., október 4., Bécs, Prága, Ausztria, Csehország – A külhoni cseh nemzetiség képviselőinek találkozója. A rendezvényeken részt vettek a ČSnS és a Cseh Köztársaság Állampolgárainak Klubjának (Klub občanov Českej republiky – KOČR) képviselői is.

Október – Kassa – Cseh Napok néven művészeti fesztivált rendezett a ČSnS, a Cseh Központ és a Cseh Konzulátus. A fesztivál védnökségét Mikuláš Dzurinda szlovák kormányfő, Eduard Kukan szlovák és Cyril Svoboda cseh külügyminiszter vállalta.

Október 17., Pozsony – Csehek Szlovákiában – 1918. október 28-a üzenete címmel rendezett szemináriumot a ČSnS pozsonyi regionális szervezete a Cseh Központban. A szemináriumra a Csehszlovák Köztársaság megalakulásának 85. évfordulója alkalmából került sor.

Október 23., Turócszentmárton – A cseh személyiségek szerepe Szlovákia kulturális örökségének védelmében címmel nemzetközi konferenciát rendezett a Szlovák Nemzeti Múzeum Etnográfiai Múzeuma.

Október 25., Trencsén – Harmadik alkalommal rendezte meg a ČSnS trencsényi regionális szervezete a cseh–szlovák futóversenyt.

Október 27., Pozsony – Kétnapos szlovákiai látogatásra érkezett Vladimír Špidla cseh kormányfő és Pavel Dostál cseh kulturális miniszter. Látogatásuk során találkoztak a szlovákiai cseh nemzetiség képviselőivel is.

Október 28., Kassa – A Kelet-szlovákiai Múzeum épületén emléktáblát lepleztek le Josef Polák prágai születésű művészettörténész és muzeológus emlékére. Josef Polák a Kelet-szlovákiai Múzeum igazgatója volt 1918 és 1938 között.

Október – Hatályba lépett a cseh törvénytár 357/2003. számú törvénye a cseh állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről, s ezzel megváltozott a korábbi, 40/1993. számú törvény.

November 25–26., Pozsony, Turócszentmárton – Szlovákiába látogatott Petr Pithart, a cseh szenátus elnöke. A látogatás során Petr Pithart megbeszéléseket folytatott a szlovákiai cseh kisebbség képviselőivel is, akik felhívták a szenátus elnökének figyelmét az állandó szlovákiai lakhellyel rendelkező cseh állampolgárok több problémájára.

December – A ČSnS regionális szervezetei országszerte kulturális rendezvényeken eleve-nítették fel a karácsonnyal kapcsolatos cseh népszokásokat.

16.4. A ruszin kisebbség

Január 1., Eperjes – Alekszandr Duhnovics születésének 200. évfordulója alkalmából a Ruszin Megújódás Szlovákiában mozgalom a 2003-as esztendőt Alekszandr Duhnovics-emlékévvé nyilvánította.

Január 6., Vatikán – II. János Pál pápa felszentelt 12 új püspököt, köztük Ján Babjákot is.

Január 10., Pozsony – A Szlovákiai Ruszin Értelmiségiek Szövetsége első alkalommal rendezte meg a Ruszin Reprezentációs Bált.

Január 11., Eperjes – A Ruszin Megújódás Szlovákiában mozgalom megrendezte a 9. Ruszin Újévi Bált.

Január 12., Kassa – 90. életévében elhunyt a szlovákiai ruszin társadalom kiemelkedő alakja, az orosz gulag táborokat is megjárt Ivan Kováč. Az ő emlékezetei alapján írt Peter Juščák nagysikerű könyvet a ruszinok üldöztetéséről, mely a kilencvenes évek végén jelent meg.

Január 19., Takacsány – A Julianus-naptár szerinti új év kezdetére emlékeztek meg a közösség ruszin lakosai.

Február 7., Eperjes – A szlovákiai ruszinok újkori történelmében először tettek ruszin nyelvből és irodalomból államvizsgát. A ruszin nyelv és irodalom az 1999/2000-es akadémiai évtől tanulható Szlovákiában egyetemi szinten, kizárólag az Eperjesi Egyetemen.

Február 13., Eperjes – Gabriel Mirossay, az eperjesi görög katolikus egyházi énekkar alapítója, betöltötte 80. életévét. A karmester 30 éven keresztül állt az énekkar élén.

Február 23., Eperjes – 90. életévében elhunyt Ivan Bobák, a szlovákiai ruszin társadalom kiemelkedő alakja.

Március 4., Eperjes – Ivan Bernasovskýt, az Eperjesi Egyetem Nemzetiségi és Idegen Nyelvi Intézetének igazgatóját nevezték ki az Eperjesi Egyetem Természet- és Bölcsészettudományi Karának dékánjává. Ivan Bernasovský sokat tett a ruszin kisebbség kultúrájának megőrzéséért, azért, hogy a Nemzetiségi és Idegen Nyelvi Intézetben belül 1999-ben létrejöhessen a ruszin nyelv és irodalom osztálya.

Március 13., Eperjes – A Ruszin Megújódás Szlovákiában mozgalom székhelyén találkozott a Szlovák Rádió ruszin nyelvű adásának szerkesztőse Jaroslav Rezníkkal, a Szlovák Rádió központi igazgatójával. A találkozóra azért került sor, mert a többi nemzetiségi adás szerkesztőségéhez hasonlóan a ruszin nyelvű adás szerkesztőse is ellenzi a Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztőségének elköltöztetését Eperjesről Kassára.

Március 14. – Ungvár, Ukrajna – Megtartották a Ruszinok Világtanácsának ülését. A szlovákiai ruszinok küldöttségét Alexander Zozulák vezette. Az ülésen megvitatták a 7. Ruszin Világkongresszus szervezési teendőit. A világkongresszusra 2003. június 5–8. között Eperjesen kerül sor.

Március 14–16., Krakkó, Lengyelország – A Ruszin Fiatalok I. Világforumát előkészítő munkatalálkozó zajlott, ahol a szlovákiai ruszin fiatalokat Marek Gaj és Peter Krajňák képviselte. A Ruszin Fiatalok I. Világforumát 2003. június 8-án rendezik meg Eperjesen.

Április 10–13., Sanda – Az Európai Unió Fiatalok elnevezésű programjának keretében fiatal ruszin aktivisták képzése zajlott.

Április 11., Bártfa – Orosz és ruszin vers- és prózamondóversenyt rendeztek Ars poetica címmel.

Április 15., Eperjes – Ján Babják püspök találkozott a szlovákiai ruszinok képviselőivel a 7. Ruszin Világkongresszus szervezési előkészületeinek megbeszélése végett.

A találkozón részt vett Alexander Zozulák, a Ruszinok Világtanácsának elnöke, Peter Krajňák, a Ruszin Megújódás Szlovákiában mozgalom képviselője és Marek Gaj, a Szlovákiai Ruszin Fiatalok Szövetségének képviselője.

Április 22., Kassa – A Ruszin Megújódás Szlovákiában mozgalom ünnepélyes megemlékezést szervezett Alekszandr Duhnovics születésének 200. évfordulója alkalmából.

Április 24., Eperjes – A ruszin kisebbség képviselői megkoszorúzták Alekszandr Duhnovics szobrát a róla elnevezett parkban. A megemlékezésre a nemzetébresztő születésének 200. évfordulója alkalmából került sor.

Április 30., Felsővízköz – A Ruszin Szó Ünnepe néven megrendezték a ruszin vers- és prózamondók versenyét.

Május 1., Eperjes – 70 éves Juraj Paňko. Juraj Paňko több éven keresztül a Ruszin Nyelv és Kultúra Intézetének igazgatója volt. Ő *A ruszin helyesírás szabályainak* (1992), a *Ruszin-orosz-ukrán-szlovák-lengyel szótárak* (1994) és *A ruszin nyelv ortográfiai szótárának* (1994) a szerzője.

Május 9–11., Suceava, Románia – A Ruszin Kultúra Napjai néven népművészeti fesztivált rendeztek, melyen az eperjesi Mária Mačošková fellépése aratott nagy sikert.

Május 22., Szinna – A Ruszin Szó Ünnepe néven megrendezték a ruszin vers- és prózamondók versenyét.

Május 29., Eperjes – Tudományos konferenciát rendeztek Nykolaj Beskyd történész és irodalmár életéről és munkásságáról.

Május 30., Mezőlaborc – A Szlovákiai Ruszin Fiatalok Szövetsége A Ruszin Népdal a Fia-talemler Életében néven kulturális fesztivált rendezett.

Június 4–8., Eperjes – Több mint 200 küldött (a világ 15 országából, többek közt Ukrajnából, Lengyelországból, Horvátországból, Szerbiából, Montenegróból, Magyarországról, USA-ból, Kanadából) vett részt a 7. Ruszin Világkongresszuson. Az eseményt sok kísérőrendezvény tette még emlékezetesebbé (ruszin művészek kiállításai, ruszin nyelvészek és irodalmárok tudományos tanácskozásai, ruszin folklórt felvonultató művészeti estek). A kongresszus résztvevői emléktáblát helyeztek el Alekszandr Duhnovics születésének 200. évfordulója alkalmából a nemzetébresztő sírjánál.

Június 11., Eperjes – A ruszin kisebbség tiltakozása ellenére a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztőségét, többek közt a ruszin nyelvű adás szerkesztőségét is, elkezdték átköltöztetni Kassára.

Június 19., Pozsony – Az Irodalmi Alap kitüntetésben részesítette Mária Mal'covská ruszin írónőt a *Rusínske arabesky* (2002) című kötetéért. Ruszin nyelvű irodalom először részesült ilyen elismerésben.

Június 23., Mezőlaborc – A Danová rekreációs központban első alkalommal rendezték meg a ruszin nemzetközi gyermektábort.

Június 26., Eperjes – Ünneppélyes keretek közt megnyitották Ivan Šafranek ruszin nemzetiségű festőművész magángalériáját.

Június 28–29., Mezőlaborc – 41. alkalommal rendezték meg a ruszin folklórt felvonultató Kultúra és Sport elnevezésű fesztivált.

Június 29., Kőtelep – Megrendezték a ruszin folklórt felvonultató Kőtelepi Regionális Kulturális Fesztivált.

Június 29., Ólubló – Első alkalommal rendezte meg a Ruszin Megújhdás Szlovákiában mozgalom A Ruszin Kultúra és a Szláv Testvériség Napja elnevezésű fesztivált.

Július 13., Méhesfalva – 10. alkalommal rendezték meg a Ruszin Folklórfesztivált.

Július 19., Pillerpeklész – Pavel Peter Gojdič ruszin nemzetiségű püspökre, vértanúra emlékékeztek a püspök szülőfalujában.

Július 27., Bártfafürdő – A Ruszin Megújhdás Szlovákiában mozgalom és a Sárosi Múzeum 10. alkalommal rendezte meg A Ruszin és Sárosi Kultúra elnevezésű fesztivált.

Augusztus 9–10., Mikó – A Ruszin Megújhdás Szlovákiában mozgalom 12. alkalommal rendezte meg az Andy Warhol Ruszin Fesztivált, melyen részt vett Mikuláš Dzurinda szlovák kormányfő is.

Augusztus 24., Zuhatag – Deň pod Nastazom néven 4. alkalommal rendezték meg a Ruszin Folklórfesztivált a Ruszin Megújhdás Szlovákiában mozgalom szervezésében.

Szeptember 6–20. – Szinna – 10. alkalommal rendezték meg a MIRO Galéria Képzőművészeti Fesztivált, melyen a résztvevők találkoztak Eric van der Lindennel, az Európai Bizottság küldöttségének vezetőjével, Mikuláš Dzurinda szlovák kormányfővel és Eduard Kukan külügyminiszterrel.

Szeptember 11–13., Szinna, Homonna, Mezőlaborc – A Ruszin Megújhdás Szlovákiában mozgalom 2. alkalommal rendezte meg a Szülőföldem Dalai elnevezésű fesztivált, melynek gyermek és felnőtt kategóriájában összesen 89 előadó lépett fel. A két kategória legjobb előadójának Vladimír Barej (Eperjes) és Marianna Železná (Komlóspatak) bizonyult.

- Szeptember 14., Pozsony – II. János Pál pápa boldoggá avatta Vasil' Hopko ruszin nemzetiségű egykori görög katolikus püspököt.
- Október 12., Hosszúvágás – A 20. századi ruszin történelem jelentős alakjának, Nykolaj Beskydnek emlékére emléktáblát avattak.
- Október 15., Pozsony – A Szlovákiai Ruszin Értelmiségiek Szövetsége Ruszin voltam, ruszin maradok címmel szemináriumot szervezett a ruszinok történelméről.
- Október 24., Mezőlaborc – Megalakulásának 40. évfordulóját ünnepelte a Komenský utcai alapiskola, ahol Csehszlovákiában elsőként kezdtek el ruszin nyelven oktatni az 1989-es forradalom után.
- Október 26., Kistopolya – A Ruszin Megújódás Szlovákiában mozgalom Alekszandr Duhnovics szülőfalujában Duchnovičova Topoľa 2003 címmel rendezvényt szervezett.
- November 11., Eperjes – Eperjes város önkormányzata in memoriam tiszteletbeli polgárává nyilvánított két ruszin nemzetiségű vértanút, Pavel Peter Gojdič és Vasil' Hopko egykori görög katolikus püspököt.
- November 11–12., Kassa – Nemzet és nemzetiségek Szlovákiában – az 1989 utáni helyzet és a jövő címmel tudományos konferenciát szerveztek. A ruszin nemzetiség helyzetéről Anna Plišková, az Eperjesi Egyetem Nemzetiségi és Idegen Nyelvi Intézetének munkatársa tartott előadást.
- November 14., Eperjes – Eperjes legnagyobb diákkollégiumát Alekszandr Duhnovicsról nevezték el.
- November 22., Eperjes – A Szlovákiai Ruszin Fiatalok Szövetsége Rusalka néven irodalmi fesztivált rendezett. A fesztiválon 16 szerző 56 publicisztikai írást és 24 verset mutatott be.
- November 24., Eperjes – A városi önkormányzat Eperjes egyik fő közlekedési útvonalát Ruszin útnak nevezte el.
- November 26., Pozsony – A Szlovákiai Ruszin Értelmiségiek Szövetsége és Szlovákiai Ruszin Írók Szervezete irodalmi estet szervezett, melyen Vasil' Choma, a Szlovákiai Ruszin Írók Szervezetének elnöke bemutatta a *Ruszin irodalmi almanach* című kiadványt, mely az Alekszandr Duhnovics-emlékévé alkalmából jelent meg.
- December 7., Kassa – 6. alkalommal került sor a Nemzeti kisebbségek estéje című rendezvényre (a Művészetek Házában). A ruszin kisebbséget a szinnai Mária Girová által vezetett énekcsoport képviselte. A rendezvényt a Nemzeti Kisebbségek Klubja, a Márai Sándor-emlékszoba és a városi önkormányzat kulturális, sport és nemzetiségi ügyekkel foglalkozó bizottsága szervezte. Védnöke Rudolf

Schuster (Szlovákia köztársasági elnöke) és Zdenko Trebul'a (Kassa főpolgármestere) volt.

December 12., Rózsahegy – 70. éves Mikuláš Kseňák ruszin író, Kövesfalu (Ólublói járás) szülőttje. Mikuláš Kseňák 10 könyv szerzője, ebből 5 meséskönyv.

16.5. Az ukrán kisebbség

Január – Az ukrán kisebbség körében nagy sikert aratott a dunaszerdahelyi Lilium Aurum Könyvkiadó gondozásában szlovák nyelven megjelent *Ukránok Szlovákiában* című monográfia, melynek szerzője Miroslav Sopoliga.

Január 14. – A szlovákiai ukránok a keletei szlávokhoz hasonlóan ezen a napon ünnepelték az új év kezdetét. Az ukrán kisebbség által lakott községekben ez alkalomból újévi bálokat szerveztek a Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesületének helyi szervezetei. A Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesülete által szervezett kassai újévi koncerten, melyen fellépett többek közt a helyi Kárpátok énekkar és az eperjesi PULZ együttes, ünnepélyesen megnyitották a Duhnovics-émlék-évet Alekszandr Duhnovics születésének 200. évfordulója alkalmából.

Január 31., Homonna – A Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesületének Központi Tanácsa találkozott az Ungvárról érkezett kárpátaljai állami közigazgatás képviselőivel. A tanácskozáson megállapodtak a 2003-as évre tervezett közös együttműködésről. Ennek értelmében a határ két oldalán élő ukrán nemzetiségű lakosság művészeti csoportjai kölcsönösen fellépnek egymás országában.

Január 31. – A bizonyítványosztáskor Szlovákiában 505 alapiskolás és 243 középiskolás diák tüntette fel az ukrán nemzetiséget. Az iskoláskorban levő ukrán nemzetiségű lakosok tényleges száma azonban ennél magasabb, a hivatalos lakosság-szám a fokozódó asszimilációval magyarázható.

Február 12., Eperjes – Jaroslav Rezník, a Szlovák Rádió központi igazgatója találkozott a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztőségének szerkesztőivel. A találkozón megvitatták a nemzetiségi szerkesztőségeknek, így az ukrán szerkesztőségnek is Kassára történő költözésével kapcsolatos kérdéseket. Az ukrán szerkesztőség 1948 óta sugárzott Eperjesről.

Február 20–22., Eperjes – Ukrajna Állami Nemzetiségi és Migrációügyi Bizottsága háromnapos látogatást tett az Eperjesi kerületben. A küldöttség, melyet Gennagyij Moszkal vezetett, találkozott a Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesülete Központi Tanácsának tagjaival, Milan Benčcsel (Eperjes polgármesterével), Ľuba Rehákovával (a Szinnai járás elöljárójával), Marián Knížszel (Szinna polgármesterével), Michal Bartkóval (Felsővízköz polgármesterével) és Ján Kresillel (Takcsány polgármesterével). A küldöttség meglátogatott több ukrán tanítási nyelvű alap- és középiskolát, valamint találkozott a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztőségének szerkesztőivel.

Február 25–26., Pozsony – 6. ülését tartotta a nemzeti kisebbségekért, oktatásért és kultúráért felelős Szlovák–Ukrán Kormányközi Bizottság. A bizottság a szlovákiai ukrán, illetve az ukrainai szlovák kisebbséget érintő kérdésekről tárgyalt. A bizottság nem ajánlotta, hogy a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztőségét átköltöztessék Eperjesről Kassára.

Február 28., Eperjes – A Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztősége petíciós bizottságot hozott létre a szerkesztőségek tervezett átköltöztetése ellen. A petíciós bizottság 2003. március 5-ig több mint 5000 hallgatói aláírást gyűjtött össze.

Március 13., Pozsony – Jaroslav Rezník, a Szlovák Rádió központi igazgatója találkozott Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesülete Központi Tanácsának Elnökségével. A tanácskozás után a Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesülete Központi Tanácsának Elnöksége által kiadott nyilatkozat szerint a Szlovák Rádió központi igazgatója, Jaroslav Rezník által hangoztatott érvek a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztőségének átköltöztetése mellett nem megalapozottak.

Április 4., Eperjes – A Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesületének Központi Tanácsa találkozott az Eperjesi kerület járásainak, önkormányzatainak képviselőivel. A találkozó célja az Alekszandr Duhnovics születésének 200. évfordulójával kapcsolatos ünnepségek előkészítése volt. A megemlékezések több helyszínen zajlanak majd: Eperjesen, szülőhelyén Kistopolyán, valamint Komlóspatakon és Bélavázsen.

Április 6., Pozsony – A pozsonyi Ukrán Zenei-Dramaturgiai Társulat, valamint a Szlovák Nemzeti Színház művészei közös munkájának köszönhetően bemutatták az ukrán Mykol Arkas színműíró *Kateryna* című operáját.

Április 12., Eperjes – Ülésezett a Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesületének Központi Tanácsa. A központi tanács támogatta a Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesülete Központi Tanácsa Elnökségének döntését, melyben ellenzi a Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztőségének átköltöztetését Eperjesről Kassára. A központi tanács által kiadott közlemény megállapítja, hogy a Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztőségének tervezett elköltöztetése ellentétben van a nemzeti kisebbségek védelméről szóló nemzetközi és európai dokumentumokkal, mivel e lépéssel megszűnne a szerkesztőség kapcsolata a hallgatóik által lakott térrel.

Április 22., Eperjes – A *Dukla* című irodalmi-művészeti és publicisztikai folyóirat megjelenésének 50. évfordulója alkalmából a folyóiratot kiadó Szlovákiai Ukrán Írók Szövetsége konferenciát rendezett, valamint megjelentetett egy jubileumi különszámot is. A Szlovákiai Ukrán Írók Szövetségének jelenleg 30 tagja van (írók, költők, kritikusok, műfordítók).

- Április 24., Eperjes – Az Alekszandr Duhnovics születésének 200. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségsorozaton az Eperjesi kerület közeletének képviselői, tanárok, diákok, polgármesterek, külföldi vendégek vettek részt. Ünnepi beszédet Milan Benč, Eperjes polgármestere mondott. Az eperjesi görög katolikus katedrálisban tartott ünnepi szentmisét Ján Babják görög katolikus püspök celebrálta.
- Május 1., Besztercebánya – A Bél Mátyás Egyetem Szláv Nyelvek Tanszéke emlékestet szervezett az ukrán nyelvet tanuló diákok számára, melyen Tarasz Hrihorovics Sevcsenko (1814–1861) ukrán költőre emlékeztek.
- Május 3., Eperjes – A Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesülete megrendezte a Szív húrjai elnevezésű szavalóversenyt, melyen a 30 résztvevő a kerület szinte valamennyi régióját képviselte. Az Eperjesi Egyetem és a Taras Ševčenko Gimnázium diákjai külön műsor keretén belül emlékeztek meg Alekszandr Duhnovics születésének 200. évfordulójáról.
- Május 14–15., Eperjes – 42. alkalommal rendezték meg az Alekszandr Duhnovics Drámai és Művészi Szava elnevezésű fesztivált. A fesztivál első rendezvényeként vers- és prózamondóverseny zajlott, melyen 54 diák (alap- és középiskolai tanuló, egyetemista) vett részt.
- Május 25., Alsótaróc – Thomas Bell amerikai író születésének 100. évfordulójával kapcsolatban ünnepi szemináriumot tartottak az író édesapjának szülőfalujában. Thomas Bell már Amerikában született, miután édesapja oda kivándorolt.
- Május 29., Felsővízköz – A város diákjai megemlékeztek Alekszandr Duhnovics születésének 200. évfordulójáról. Az esti órákban a közönség a Szlovák Nemzeti Múzeum Ruszin-Ukrán Kultúra Múzeumában tartott irodalmi műsor keretében ismerhette meg Alekszandr Duhnovics életét és munkásságát.
- Június 7–8., Kövesfalu – 38. alkalommal rendezték meg A Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Folklórfesztiválját. A kétnapos rendezvényen az egyéni előadók mellett felléptek a kelet-szlovákiai ruszin és ukrán népművészeti együttesek, népdalkörök is. Az énekcsoportok kategóriában a legnagyobb sikert a kassai Poľana aratta. A fesztivált a határokon túl is ismert felsővízközi Makovica népi tánc-együttes műsora zárta.
- Június 20–21., Eperjes – Alekszandr Duhnovics születésének 200. évfordulója alkalmából tudományos konferenciát tartottak, melynek védnöke Rudolf Schuster szlovák és Leonyid Kucsma ukrán köztársasági elnök volt. A konferencián résztvevő 150 meghívott 47 kutató (köztük többen érkeztek Ukrajnából, Csehországból, Oroszországból, USA-ból, Magyarországról, Szerbiából, Montenegróból) előadását hallgathatta meg Alekszandr Duhnovics életéről és munkásságáról.
- Június 20–22., Felsővízköz – 49. alkalommal rendezték meg A Ruszin és Ukrán Kultúra Fesztiválját, melynek védnöke Rudolf Schuster szlovák és Leonyid Kucsma uk-

rán köztársasági elnök volt. A több mint 900 fellépő közt 9 gyermekcsoport, 9 tánccsoport, 5 énekcsoport és 4 folklórcsoport volt. A fesztiválon felléptek külföldi vendégcsoportok is (többek közt Ukrajnából, Lengyelországból, Horvátországból, Szerbiából, Montenegróból, Magyarországról, USA-ból, Kanadából).

Június 29., Takcsány – A Jaburova énekesnő emlékére 3. alkalommal rendezték meg a Takcsányi Népművészeti Fesztivált, melyen hazai és ukrainai előadók egyaránt felléptek. A rendezvény során leleplezték Alekszandr Duhnovics mellszobrát, valamint Jurko Kolynčák emléktábláját.

Június 20., Kistopolya – Alekszandr Duhnovics születésének 200. évfordulója alkalmából a nemzetébresztő szülőfalujában művészeti rendezvénysorozatot tartottak, melyen részt vett Ukrajna Állami Nemzetiségi és Migrációügyi Bizottságának elnöke is. A rendezvénysorozat részét képezte a helyi fatemplomban megtartott szentmise, a helyi szabadtéri színpadon megrendezett népművészeti fesztivál. Ebből az alkalomból nyitották meg Juraj Kresil festőművész tárlatát is.

Szeptember – Eperjes – Az Eperjesi Egyetem Ukrán Nyelv- és Irodalom Tanszéke fennállásának 50. évfordulóját ünnepelte. Az eltelt fél évszázad alatt több mint 700 diák szerzett diplomát a tanszéken, melyek közt legtöbben a régió ukrán tantervű iskoláiban helyezkedtek el tanárként.

Szeptember 3., Pozsony – A Szlovák Rádió Nemzetiségi és Etnikai Adások Főszerkesztősége által létrehozott petíciós bizottság a szlovák parlamentnek átnyújtott 889 petíciós ívet 20 273 aláírással. A petícióval azonban sem a parlamenti képviselők, sem a kormány tagjai, sem pedig a köztársasági elnök nem foglalkozott. A petíciós bizottság ezt követően az alkotmánybírósághoz fordult, s elhatározta, hogy jogorvoslás végett az Európai Bírósághoz is fordul.

Szeptember 14., Eperjes – A római katolikus egyház boldoggá avatta az ukrán nemzeti-ségű Vasil' Hopko görög katolikus püspököt. Vasil' Hopko a második görög katolikus püspök Pavel Peter Gojdič után, akit a római katolikus egyház boldoggá avatott (mindkettőjüket üldözték a kommunista rendszerben).

Október 8., Pozsony – Leleplezték Hrihorij Szavics Szkovoroda (1722–1794) ukrán filozófus emléktábláját, aki európai utazási során rövid időt töltött Pozsonyban is.

November 9., Eperjes – A Szlovákiai Ruszinok és Ukránok Egyesülete 13. alkalommal rendezte meg az Egyházi Zenei Napokat, melyen a hazai pravoszláv és görög katolikus egyházi énekkarok mellett külföldi vendégelőadók is felléptek.

December 6., Bártfa – 31. alkalommal rendezték meg a Makovická Struna elnevezésű népművészeti fesztivált. A döntőben, melybe 57 regionális forduló győztese jutott, 40 népdal hangzott fel. 2003-ban legsikeresebbnek a felsővízközi Ľudmila Švedová, valamint a szinnai Anna Harkotová, Martina Harkotová és Renáta Harkotová bizonyult.

16.6. A német kisebbség

Január 1., Pozsony – Pavol Hrušovský, a Szlovák Köztársaság Nemzeti Tanácsának elnöke újévi beszédében elítélte a második világháború utáni jogtalan kitelepítéseket, melyek során több mint 100 000 kárpáti németet deportáltak Szlovákiából.

Január 23–26., Mecenzéf – A szlovákiai német kisebbség fiataljainak találkozója.

Január 26., Szepesremete – Az alsó-szepességi német irodalmárok találkozója.

Január 28., Pozsony – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete regionális csoportjának éves találkozója.

Január – Németország – A Bajorországi Kárpáti Honfitársi Szövetség elnökévé Peter Kalust, Pozsony szülöttjét választották.

Január – Berlin, Németország – Ladislav Murczkót, Svedlér szülöttjét a Német Szövetségi Köztársaság kitüntetésében részesítette.

Február 8., Felsőstubnya – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja farsangi bált rendezett.

Február 15., Vecsés, Magyarország – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének felsőstubnyai regionális csoportja német folklórtalálkozón vett részt Magyarországon Vecsés községben.

Február 22., Kassa – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének 4. közgyűlésén az egyesület új elnökévé Ondrej Pösst, alelnökévé pedig Anton Oswaldot és Erika Hönigovát választották.

Február 22 – Kovácspalota – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete regionális csoportjának munkatalálkozója.

Február 23., Szepesremete – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének alsó-szepességi regionális csoportja farsangi bált rendezett.

Február 24–28., Svedlér – A szlovákiai német kisebbség fiataljainak találkozója.

Február – Késmárk, Szepesremete, Gölnicbánya – Kiosztották a Dezider Alexy-díjat a kárpáti németekkel kapcsolatos irodalmi diákmunkákért.

Március 13., Pozsony – Ondrej Pöss, a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének elnöke találkozott Johann Böhmmelel, a bajor parlament elnökével.

Március – Pozsony – Az IKEJA ifjúsági szervezet képviselői találkoztak a *Karpatenblatt* szerkesztőivel.

Március – Ausztria – Az Ausztriai Kárpáti Honfitársi Szövetség új elnöke Hannes Rest lett, aki Hans Derxt váltotta fel tisztségében.

Március 15., Kassa – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete regionális csoportjának közgyűlése gazdag kultúrműsor keretében.

Március – Németország – Megjelent Mecenzéf szülöttjének, Paul Tischlernek a *Grasgott. Egy szlovákiai kedves ember története* című könyve.

Március – Németpróna – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete regionális csoportjának éves munkatalálkozója.

Április 5., Mecenzéf – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja közgyűlést tartott, melyet gazdag kultúrműsor követett.

Április 9., Bécs, Ausztria – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének elnöke, Ondrej Pöss találkozott az Ausztriai Kárpáti Honfitársi Szövetség képviselőivel.

Április 11., Horní Planá, Csehország – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének képviselői részt vettek az Adalbert Stifter Zentrum megnyitóján.

Április 12., Nyitra – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja húsvéti gyermekműsor keretében elevenítette fel a német húsvéti népszokásokat.

Április 22., Pozsony – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja találkozott a bajorországi Neuburg város diákjaival.

Április 22., Késmárk – A bajorországi Neuburg város diákjai ellátogattak Késmárkra, ahol találkoztak a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportjával.

Április 23. – Szepesremete – A könyv világnapja alkalmából kulturális találkozó zajlott, melyen a kárpáti német szerzők verseit és prózáit olvasták fel.

Április 23., Kassa – A Kárpáti Németek Kultúrájának Múzeuma Szlovákia a 18. századi térképeken címmel kiállítást szervezett a kassai Szlovák Műszaki Múzeumban. A tárlat korábban Iglón volt látható.

Május 1–4., Nyitra – Az egykor német Csermend község német nemzetiségű szülöttjeinek találkozója. A találkozó résztvevői nyilatkozatot adtak ki.

Május 7., Mecenzéf – Rudolf Schuster köztársasági elnök látogatást tett Mecenzéfen, ahol találkozott a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének helyi tagjaival.

Május 7., Késmárk – Megrendezték a Friedrich Lam német vers- és prózamondók versenyét.

- Május 9–11., Hildesheim, Németország – A 29. Páneurópai Napokon a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének képviselői is részt vettek.
- Május 9–11., Horní Planá, Csehország – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének ifjaisági nemzetközi szemináriumon vettek részt.
- Május 11., Svedlér, Kovácspalota, Kassa, Szepesremete, Felsőstubby – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja megünnepelte az anyák napját.
- Május 14., Nyitraanya – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete regionális csoportjának szervezésében német vers- és prózamondóverseny zajlott.
- Május 25., Svedlér – Német kulturális napot szervezett a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja.
- Május 25., Kovácspalota – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja keresztet szentelt Kovácspalota szülöttjei számára.
- Május 28–31. Bolzano, Olaszország – A Nemzeti Kisebbségek Föderaliztikus Uniójának éves közgyűlésén teljes jogú tagként a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete is részt vett.
- Május 30–31. Karlsruhe, Németország – A kárpáti németek egyesületeinek 28. találkozóján a szlovákiai német kisebbséget több mint 130 fős küldöttség képviselte. A találkozó megszervezésében jelentős szerepet vállalt magára a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete és a Kárpáti Németek Kultúrájának Múzeuma.
- Május 31., Karlsruhe, Németország – A szlovákiai német kisebbség ifjúsági szervezeteinek képviselői együttműködési megállapodást írtak alá a baden-württembergi ifjúsági szervezetekkel.
- Június 14., Komlóskert – A 11. alkalommal megrendezett Szepességi Ünnepek elnevezésű fesztiválon számos hazai és külföldi (német nemzetiségű) vendégelőadó lépett fel.
- Június 17., Máriavölgy – A kárpáti németek megsegítésére felszentelték a falu kápolnáját.
- Június 20–22., Késmárk – 8. alkalommal rendezték meg A Kárpáti Németek Összetartozásának és Kultúrájának Ünnepe elnevezésű kulturális fesztivált, melynek védnöke Rudolf Schuster köztársasági elnök volt. A fesztiválon, amely a szlovákiai német kisebbség legjelentősebb társadalmi-kulturális eseménye, számos hazai és külföldi előadó, illetve együttes lépett. A fesztivál keretében tudományos konferenciára is sor került, melyet Alfred Grosz életének és munkásságának szenteltek. A rendezvény keretében kiállítást nyílt a Kárpáti Egylet megalakulásának 130. évfordulója alkalmából.

- Június 27., Késmárk – 100. születésnapját ünnepelte Wilhelmine Blaschke (születetett Pál), a szlovákiai német kisebbségi közösség egyik jelentős alakja.
- Június 28., Criewen, Németország – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének jánosgyarmati regionális csoportja látogatást tett Criewenben, ahol találkoztak Jánosgyarmat szülöttjeivel és azok leszámozottaival.
- Július 6., Stósz – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete alsószepeességi regionális csoportjainak tagjai részt vettek a hagyományos Stósz domb elnevezésű zárándoklapon.
- Július 15., Pozsony – A Német Szövetségi Köztársaság parlamentjének képviselőcsoportja látogatást tett Szlovákiában, melynek során találkozott a szlovákiai német kisebbség képviselőivel is.
- Július 20., Szepesremete – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete regionális csoportjának szervezésében nyári gyermekünnepet rendeztek.
- Július 26., Felsőstubbya – Stubnyai találkozó néven a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete regionális csoportjának rendezvényére került sor.
- Augusztus 16., Csék – 12. alkalommal rendezték meg a hauerlandi németek találkozóját, melyen a régió valamennyi német hagyományőrző csoportja fellépett.
- Augusztus 23., Igló – Az Igló melletti Čingovban rendezték meg a felső-szepesi németek hagyományos dalünnepélyét.
- Augusztus 24., Szepesremete – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja német irodalmi szemináriumot szervezett.
- Augusztus 26., Dobsina – Megrendezték a Dobsina régiójában élő németek hagyományos kulturális ünnepélyét, a Bileener Treffen Fesztivált.
- Augusztus 29–30., Szatmárnémeti, Románia – A hagyományos aratóünnepi fesztiválon fellépett a mecenzéfi Schadirattam népművészeti csoport is.
- Augusztus – Mecenzéf – Megrendezték a fiatal német cserkészeket tömörítő Svetobežník szervezet egyhetes táborát.
- Szeptember 3., München, Németország – A Kárpáti Németek Kultúrájának Múzeuma a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületével közösen Die Karpatendeutschen címmel kiállítást rendezett. Az egy hónapig tartó kiállítás nagy közönségsikert aratott.
- Szeptember 12–14., Maribor, Szlovénia – Megrendezték az egykori Osztrák–Magyar Monarchia területén élő német kisebbségek találkozóját. A résztvevők elfogadták az ún. maribori határozatot.

Szeptember 18–20., Szatmárnémeti, Románia – Szemináriummal egybekötött kiállítást rendeztek a Felső-Tisza és a Szepesség régiójában élő német kisebbség történelméről.

Szeptember 20–21., Németpróna – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja a régió német kézimunkáit bemutató kiállítást rendezett.

Szeptember 27–28., Szentgyörgy – Megtartották az egykor német és borászatáról híres város német nemzetiségű szülöttjeinek 10. találkozóját.

Október 17–18., Mecenzéf – Ülésezett a Kárpáti Német Tanács. Az ülésen elfogadták a Szlovákiában élő kárpáti németek nyilatkozata című dokumentumot.

Október 24., Késmárk – A késmárki német közösséget meglátogatta a németországi Rheinzabern diákjainak egy csoportja.

November 5–7., Düsseldorf, Németország – A közép-európai német kisebbségi léttel foglalkozó konferencián a szlovákiai német kisebbséget a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének elnöke képviselte.

November 9., Pozsony – A Nemzetiségek találkozója elnevezésű kulturális rendezvényen a magyar, szlovák, zsidó, horvát és a német nemzetiség folklórját mutatták be.

November 10., Bécs, Ausztria – Benita Ferrero-Waldner osztrák külügyminiszter fogadta az egykori Osztrák–Magyar Monarchia területén élő német kisebbségek képviselőit, akik átnyújtották neki az ún. maribori határozatot.

November 10–12., Pozsony – Szlovákiában tett látogatást Oskar Marcczy, a Kárpáti Honfitársi Szövetség elnöke.

November 13–14., Nyíregyháza, Magyarország – A Kárpátok Eurorégió Kisebbségi Egyesületének tanácskozásán a szlovákiai német kisebbséget a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének elnöke, valamint a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének öt regionális szervezete képviselte. A találkozón a szlovákiai német kisebbség képviselői együttműködési megállapodást írtak alá az ukrainai német kisebbség képviselőivel.

November 15., Németpróna – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesülete regionális csoportjának szervezésében tudományos szemináriumot rendeztek a hauerlandi németek történetéről.

November 16., Homonna – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének képviselői megemlékeztek a második világháborúban elesettekről. A megemlékezésen részt vett Németország szlovákiai nagykövete, Uta Mayer-Schalburg.

December 5–7., Budapest, Magyarország – Tudományos konferenciát rendeztek Jakob Blayer munkásságáról. A Magyarországi Németek Házában megtartott rendez-

vényen előadást tartottak a Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének képviselői is.

December 7., Kováčspalota – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja Hauerlandi Karácsonyi Népszokások címmel kulturális fesztivált rendezett.

December 9., Pozsony – A Kárpáti Németek Kultúrájának Múzeuma kiállítást szervezett Jakub Venény felső-nyitrai német nemzetiségű festő munkáiból.

December 13., Komlóskert – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja szemináriumot rendezett a szepességi németek karácsonyi népszokásairól.

December 21., Szepesremete – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja az Alsó-szepességi Németek Adventi Estje elnevezésű rendezvény keretén belül elevenítette fel a régi német karácsonyi népszokásokat.

December 28., Szomolnok – A Szlovákiai Kárpáti Németek Egyesületének regionális csoportja karácsonyi koncertet szervezett, melyen a környék német énekkarai léptek fel.

16.7. A lengyel kisebbség

Január 16., Máriatölgyes – A Középső-Vág Menti Lengyel Klub tagjainak ünnepélyes újévi találkozója.

Január 17., Liptószentmiklós – Tadeusz Frąckowiakot Lengyelország tiszteletbeli konzuljává nevezik ki. Az első szlovákiai lengyel tiszteletbeli konzulátus székhelye Liptószentmiklós.

Január 27., Pozsony – A pozsonyi Lengyel Klub tagjainak ünnepélyes újévi találkozója a Lengyel Intézetben.

Január – Pozsony – Tadeusz Błoński, a kassai Lengyel Klub elnöke és egyben az országos Lengyel Klub alelnöke részt vett a Rudolf Schuster köztársasági elnök által adott ünnepélyes újévi fogadáson, melyre hivatalosak voltak az ország nemzeti és etnikai kisebbségeinek képviselői.

Február 15., Pozsony – A pozsonyi Lengyel Klub megrendezte a Lengyel Bált.

Március 8., Pozsony – A Lengyel Klub Tanácsának ülése.

Április 3., Trenčsén – A Közép-Vág Menti Lengyel Klub szervezésében ünnepelték meg a szlovákiai lengyel kisebbség jelentős közéleti szereplőjének, Mária Urbasiówna-Holoubkovának 105. születésnapját.

Május 2. – A külhoni lengyelek napja.

Május 16–18., Trencsén – Barátság Határok Nélkül elnevezéssel kulturális fesztivált rendezett a Közép-Vág Menti Lengyel Klub.

Június 8., Máriatölgyes – A Közép-Vág Menti Lengyel Klub megrendezte a Zöld Ünnepek Fesztivált.

Június 21., Pozsony – A Lengyel Klub Tanácsának ülése.

Június 25., Pozsony – Jan Komornický, Lengyelország szlovákiai nagykövete bemutatta A *tátrai hegyekből a diplomáciába* címmel megjelent könyvét. Az ünnepélyes esemény, melyen jelen volt többek közt Michal Kováč volt szlovák köztársasági elnök és Ján Figel', a Nemzetközi Parlamenti Bizottság elnöke, a Lengyel Intézetben zajlott.

Július – Modor – A Lengyel Hétvége elnevezésű kulturális rendezvényre került sor a Lengyel Klubban.

Augusztus 26., Pozsony – Lengyelország új szlovákiai nagykövetévé Zenon Kamysz Kosiniakot nevezték ki.

Augusztus 5–9., Pozsony – A Lengyel Intézetben tanfolyam indult a lengyel nyelvet oktató pedagógusok számára, melyen lengyelországi lektorok is közreműködnek.

Augusztus 17–24., Kassa – Jahodná Art néven nemzetközi művészeti fórumot rendezett kassai Lengyel Klub.

Augusztus 29–31., Máriatölgyes – Máriatölgyesi Lengyel Barátság Napjai néven fesztivált rendezett a Közép-Vág Menti Lengyel Klub.

Augusztus – Poznań, Lengyelország – A szlovákiai lengyel fiatalok is részt vettek a Poznańban megtartott Lengyel Fiatalok Világtalálkozóján.

Szeptember 3–5., Turócszentmárton – A turóci Lengyel Klub rendezésében került sor a szlovákiai lengyel fiatalok országos találkozójára.

Szeptember 13–15., A lengyel származású II. János Pál pápa Szlovákiában tett látogatást.

Szeptember 20., Pozsony – Létrejött a Lengyel Nyelvi Oktatási Központ, amely Szlovákiában az első kizárólag csak a lengyel nyelv oktatásával foglalkozó intézet.

Szeptember 27., Pozsony – A Lengyel Klub Tanácsának ülése.

Szeptember – Pozsony, Kassa, Turócszentmárton, Nyitra, Máriatölgyes – Megkezdődött a lengyel klubok mellett működő lengyel nyelvi központok új tanéve.

Október 25., Miskolc, Magyarország – A szlovákiai lengyel klubok képviselői részt vettek a Lengyelek Magyarországon címmel megtartott tudományos szimpóziumon, melyet a Miskolci Lengyel Kisebbségi Önkormányzat szervezett Lengyelország függetlenségének 85. évfordulója alkalmából.

November 28–30., Modor – Lengyel Sportnapok néven fesztivált rendeztek a szlovákiai lengyel klubok. Az eseménnyel egyidejűleg a szlovákiai lengyel nagykövetség nyílt napokat tartott.

November 29., Pozsony – A Lengyel Klub Tanácsának ülése.

16.8. A horvát kisebbség

Január 30., Pozsony, Dévényújfalu – Horvát Csütörtökre néven megrendezték a szlovákiai horvát nemzeti kisebbség tagjainak hagyományos találkozóját. A minden hónap utolsó csütörtökén megtartott találkozókat a horvát népi kultúra ápolása céljából hívták életre.

Február 15., Horvátjárfalu – Megrendezték a hagyományos Horvát Bált.

Február 28., Duncsún – Megrendezték a hagyományos Horvát Bált.

Június 26–július 4., Horvátország – A Grbarčeta folklórcsapat nagy sikerrel vendégszerepelt az anyaország több nagyvárosában.

Június 21–22., Pozsony, Dévényújfalu – 15. alkalommal rendezték meg a Horvát Kulturális Fesztivált, a Szlovákiában élő horvát nemzetiség legjelentősebb kulturális rendezvényét. A fesztiválon többek közt fellépett a horvátgurabi Zvijezdica, a horvátjárfalui Muškojačkarno Društvo, a dévényújfalusi Rosica, valamint a dunacsúni Činovski Bečari horvát hagyományőrző csoport is.

Június 28., Strážnica, Csehország – A szlovákiai horvát nemzeti kisebbség egyik legismertebb népi együttese, a Rosica folklórcsoport fellépett a strážnicai művészeti fesztiválon.

Július 4., Horvátgurab, Horvátjárfalu, Dévényújfalu, Duncsún – Az Ausztráliában élő horvát nemzeti kisebbség képviselői látogatást tettek Szlovákiában.

Szeptember 6., Horvátgurab – A falunap keretében felléptek a település horvát hagyományőrző csoportjai is.

Szeptember 14., Jevišovka, Csehország – A Rosica folklórcsoport vendégszerepelt a Jevišovkában megtartott Horvát Kulturális Fesztiválon.

Október 25–26., Dunacsún – Megrendezték a Horvát Napok Kulturális Fesztivált.

November 22., Dunacsún – A szlovákiai horvát fiatalok találkozója.

16.9. A zsidó kisebbség

Január 17–február 7., Vágújhely – Hit és szeretet címmel Benjamin Shiff olajfestményeiből rendeztek kiállítást. A festmények a szeretet, az anyaság és a hit témakörét ölelték fel.

Január 26., Ravensbrück, Németország – Kiállítás nyílt a ravensbrücki koncentrációs táborban fogva tartott szlovákiai zsidók emlékére.

Január 30–március 30., Pozsony – Van fényem – Nerli, Nerli címmel interaktív tárlat nyílt a Bibiana házban. A kiállítás a zsidó ünnepekkel volt kapcsolatos, mindenekelőtt a chanukával.

Március 11–május 18., Léva – A nyugalom kertjében címmel fotó- és dokumentumkiállítás nyílt, melyet a Múzeumok és etnikumok projekt keretén belül négy szlovákiai múzeum és három, a Szlovák Nemzeti Múzeum mellett működő dokumentációs központ szervezett.

Március 22–május 5., Poprád – Hit és szeretet címmel Benjamin Shiff olajfestményeiből rendeztek kiállítást. A festmények a szeretet, az anyaság és a hit témakörét ölelték fel.

Április 7–május 3., Miava – Hogy az már sosem történjen meg címmel a holokauszt és a rasszizmus áldozatainak emlékére nyílt kiállítás Tibor R. Spitz fényképész műveiből.

Május 16–június 15., Pozsony – Itt voltunk mi címmel megnyílt Tadeusz Rolke fotográfus tárlata a Szlovák Nemzeti Múzeumban.

Május 20–december 1., Pozsony – A Zsidó Kultúra Múzeumának textilgyűjteményéből rendeztek kiállítást Öreg lélek, új arc címmel.

Május 28–szeptember 7., Léva – Izrael – befalazott fényképek címmel Magdaléna Robinsonová fotóiból nyílt kiállítás. A fényképeket a szerző 1967–1968-ban Izraelben készítette.

Július 3., Nyitra – Shraga Weill grafikusművész bibliai ihletésű munkáiból nyílt kiállítás.

Augusztus 18–szeptember 1., Tel-Aviv, Izrael – Kiállítás nyílt a Zsidó Kultúra Múzeuma fennállásának 10. évfordulója alkalmából.

Augusztus 29–szeptember 14., Zólyom – Hogy az már sosem történjen meg címmel a holokauszt és a rasszizmus áldozatainak emlékére nyílt kiállítás Tibor R. Spitz fényképész műveiből.

Szeptember 9–október 9., Pozsony – Emlékezz – Zachor! címmel a Szlovák Nemzeti Múzeumban bemutatták Milan Veselýnek a Zsidó Kultúra Múzeumában végzett munkásságáról szóló kiállítást.

Szeptember 12–november 30., Turócszentmárton – Izrael – befalazott fényképek címmel Magdaléna Robinsonová fotóiból nyílt kiállítás. A fényképeket a szerző 1967–1968-ban Izraelben készítette.

Október 21–november 30., Pozsony – Énekek éneke címmel rendezték meg az izraeli képzőművészek tárlatát a Szlovák Nemzeti Múzeumban.

Október 28–október 30., Varsó, Lengyelország – Megnyílt a Chatan Sofer Mauzóleum sír- emlékeit bemutató fotókiállítás. A fényképek egy része a mai, egy része pedig a korabeli állapotokat mutatta be. A kiállítás rendezője Viera Kamenická volt.

November 21–december 31., Izrael – Kiállítás nyílt a fiatal szlovák képzőművész, Nina Veselá munkáiból.

December 15–(2004.) március 20. – Pozsony – Tanach az izraeli grafikában címmel nyílt kiállítás izraeli grafikusok munkáiból.

16.10. A bolgár kisebbség

Január 19., Pozsony – A Szlovákiai Bolgárok és Barátaiknak Eredeti Kulturális Szövetsége – Hriszto Botev szervezésében a szlovákiai bolgárok találkozója a születések napja Bulgáriában ünnepnap alkalmából.

Február 14., Pozsony – Kulturális fesztivál a bolgár borászok napja alkalmából. A fesztiválon többek közt felléptek a pozsonyi Comenius Egyetem bolgár diákjai is.

Március 1 – Pozsony – A Bolgár Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából találkozót tartottak a Szlovákiában élő bolgár közösség tagjai.

Március 21., Pozsony – A Bolgár Kulturális és Információs Központban Tavaszköszöntő címmel kultúrműsort adtak elő, melyben felelevenítették azokat a bolgár népszokásokat, melyekkel a bolgár nép köszöntötte a tavaszt.

Április 10–17., Pozsony – Megrendezik a Bolgár Kultúra Napjai elnevezésű kulturális fesztivált a Bolgár Kulturális és Információs Központban. A fesztiválon Csehország, Lengyelország, Ausztria, Szlovénia, Magyarország és Románia bolgár kisebbségi közösségei is képviseltették magukat.

Május 4., Pozsony – Kulturális fesztivált rendeztek a bolgár juhásztorok napja alkalmából. A rendezvényen tipikus juhétel-különlegességek voltak kóstolhatók.

Május 24., Pozsony – Cirill és Metód Ünnepe címmel kulturális fesztivált rendeztek a Bolgár Kulturális és Információs Központban.

Június 1 – Gols, Ausztria – A Szlovákiai Bolgárok és Barátaiknak Eredeti Kulturális Szövetsége – Hriszto Botev megkoszorúzta a költő és nemzetébresztő Hriszto Botev emlékművét.

Június 2., Pozsony – Az elesett bolgár hősök napja alkalmából a szlovákiai bolgárok képviselői koszorúkat helyeztek a Vajanský rakparton található bolgár emlékműnél.

Június 21., Garamszentbenedek – A szlovákiai bolgár kisebbség képviselői megkoszorúzták az elesett bolgár partizánok emlékművét.

Június 21., Sopron, Magyarország – A szlovákiai bolgár kisebbség képviselői részt vettek a Bolgár Kulturális Napok elnevezésű fesztiválon.

Szeptember 8., Pozsony – A Bolgár Kulturális és Információs Központban kulturális program keretében emlékeztek meg Bulgária fasizmus alóli felszabadulásának évfordulójáról.

Október 24–26., Budapest, Magyarország – A szlovákiai bolgár kisebbség képviselői részt vettek a Közép-Európában Élő Bolgárok Nemzetközi Szövetsége által rendezett konferencián.

November 29., Pozsony – A Bolgár Kultúra és Folklor Estje néven kulturális rendezvényt tartottak, amelyen többek közt fellépett három budapesti bolgár népművészeti csoport is.

December 18., Pozsony – A szlovákiai bolgár kisebbség évzáró találkozájára került sor, melyen felelevenítették a közeledő karácsonnyal kapcsolatos bolgár népszokásokat is.

16.11. Az orosz kisebbség

Január 3., Pozsony – A Keleti újévi hagyományok című kultúrműsor keretében köszöntötték a Nyugat-Szlovákiában élő orosz kisebbség tagjai az új esztendőt. A rendezvényt a Szlovákiai Oroszok Szövetsége szervezte.

Január 8., Pozsony – Az Orosz Tudomány és Kultúra Központjában az orosz kisebbség tagjai megtartották a 2003. évi első összejövetelüket, melyet hagyományosan mindig a hónap első szerdáján tartanak.

Január 10. – Pozsony – Az Orosz Tudomány és Kultúra Központjában az orosz fiatalok megtartották a 2003. évi első irodalmi-zenei összejövetelüket, melyet hagyományosan minden pénteken (az iskolai szünidő kivételével) tartanak az új esztendőben is.

Március 7 – Pozsony – A Maslenica című kulturális program keretében a szlovákiai orosz kisebbség tagjai a tavaszt köszöntötték.

Augusztus 17–30., Gidrafűrész – A Szlovákiai Oroszok Szövetsége megszervezte a szlovákiai orosz gyermekek nyári táborát.

Szeptember 3., Pozsony – A Szlovákiai Oroszok Szövetsége megszervezte az Orosz Népdalok Estjét.

Szeptember 5–7., Modor – A Szlovákiai Oroszok Szövetsége megrendezte a szlovákiai orosz kisebbség szervezeti életében közreműködők országos találkozóját.

Október 3., Nyitra – Megalakult a Szlovákiai Oroszok Szövetségének regionális alapszervezete.

November 1., Pozsony – A Szlovákiai Oroszok Szövetsége megrendezte az orosz vers- és prózamondók versenyét.

November 8., Pozsony – A Szlovákiai Oroszok Szövetsége megrendezte az Orosz énekek fesztiválját.

December 3., Turócszentmárton – Megalakult a Szlovákiai Oroszok Szövetségének regionális alapszervezete.

December 3., Pozsony – Találkozó a Fenyőfa Árnyékában címmel karácsonyváró ünnepségen találkoztak az orosz kisebbségi közösség tagjai.

17. MAGYAR–SZLOVÁK HELYSÉGNÉVJEGYZÉK

Abafalva	Abovce	Bálintpuszta	Valentovce
Abara	Oborín	Balogfala	Blhovce
Abaújszina	Seňa	Balogtamási	Tomášovce
Abroncsos	Obručné	Balogújfalu	Vieska nad Blhom
Ágcsernyő	Čierna	Balony	Baloň
Ágostháza	Bystrany	Bán	Bánovce nad
Agyagospatak	Hlinné		Bebravou
Áj	Háj	Bányapataka	Banské
Ájfalucska	Hačava	Bárca	Barca
Ajnácskő	Hajnáčka	Bári	Bara
Albár	Dolný Bar	Barka	Bôrka
Alistál	Dolný Štál	Barkócháza	Ruská Volová
Almágy	Gemerský Jablonec	Barsbaracska	Bardoňovo
Alsóbodok	Dolné Obdokovce	Bese	Beša
Alsóalmád	Nižná Jablonka	Barsendréd	Ondrejovce
Alsófalu	Polina	Bart	Bruty
Alsófenyves	Nižná Jedľová	Bártfa	Bardejov
Alsóhatár	Dolný Chotár	Bártfafüldő	Bardejovské Kúpele
Alsóhímes	Nižná Pisaná	Bátka	Bátka
Alsókánya	Jastrabie pri	Bátorfalu	Bátorová
	Michalovciach	Bátorhegy	Krajná Bystrá
Alsóköcsény	Kučín	Bátorkeszi	Bátorove Kosihy
Alsókubin	Dolný Kubín	Battyán	Boľany
Alsóladács	Vladiča	Bazin	Pezinok
Alsólánc	Nižný Lánec	Béke	Mierovo
Alsómerse	Nižný Mirošov	Béla	Belá
Alsóodor	Nižný Orlík	Bélavézsze	Beloveža
Alsópagony	Nižná Polianka	Belejőc	Belejovce
Alsószermeréd	Dolné Semerovce	Bellény	Belín
Alsósztregova	Dolná Strehová	Bély	Biel
Alsótaróc	Nižný Tvarožec	Béna	Belina
Alsóvály	Valice	Benedekvágása	Beňadikovce
Alsószeli	Dolné Saliby	Bény	Bíňa
Andód	Andovce	Berencs	Branč
Apátújfalu	Opatovská Nová Ves	Berestyénfalva	Brieštie
Aranyosmarót	Zlaté Moravce	Beretke	Bretka
Arnótfalva	Arnútovce	Berezóc	Brezovec
Babindál	Babindol	Berkenyéd	Jarabina
Bacsfa	Báč	Berzenke	Bzenov
Bacska	Bačka	Berzéte	Brzotín
Bajánháza	Bajany	Berzétékőrös	Kružná
Bajcs	Bajč	Bés	Beša
Bajka	Bajka	Besztercebánya	Banská Bystrica
Bajna	Zbojné	Biharó	Becherov
Bajorvágás	Bajerovce	Bodak	Bodíky
Bajta	Bajtava	Bodrogszerdahely	Streda nad
Baka	Baka		Bodrogom

Bodrogszög	Klin nad Bodrogom	Csucsom	Čučma
Bódvavendégi	Hostovce	Csukaháza	Čukalovce
Bogya	Bodza	Csúz	Dubník
Bogyarét	Bodzianske Lúky	Csütörtök	Štvrtok na Ostrove
Boldogfa	Boldog	Dacsókeszi	Kosihovce
Bolgárom	Bulhary	Darnya	Drňa
Boly	Boľ	Deáki	Diakovce
Bolyk	Boľkovce	Debrőd	Debrad'
Bori	Bory	Deménd	Demandice
Borókás	Jedlinka	Dénesd	Dunajská Lužná
Borosnya	Brusnica	Dénesújfalú	Sliepkovce
Borsi	Borša	Dercsika	Jurová
Bögellő	Boheľov	Deregyő	Drahňov
Bős	Gabčíkovo	Deresk	Držkovce
Breznóbánya	Brezno	Dernő	Drnava
Búcs	Búč	Détér	Gemerské Dechtáre
Budaháza	Budince	Dévényújfalú	Devínska Nová Ves
Bussa	Bušince	Diósförgepatony	Orechová Potôň
Buzita	Buzica	Diószeg	Sládkovičovo
Cakó	Cakov	Dobfenek	Dubno
Cigla	Cigla	Dobóca	Dubovec
Csáb	Čebovce	Doborgaz	Dobrohošť
Csabaháza	Čabalovce	Dobóruszka	Ruská
Csaca	Čadca	Dobra	Dobrá
Csákány	Čakany	Dobrapatak	Potok
Csákányháza	Čakanovce	Dobroszló	Dobroslava
Csáklyó	Čaklov	Dobsina	Dobšiná
Csákóc	Čekovce	Dolognya	Dlhoňa
Csalár	Čeláre	Dolyán	Doľany
Csall	Čelovce	Dúlháza	Dulovo
Csallóközarányos	Zlatná na Ostrove	Dunacsún	Čunovo
Csallóközkürt	Ohradá	Dunajánosháza	Jánovce
Csallóköznádasd	Trstená na Ostrove	Dunakisfalud	Vieska
Csallóköztárnok	Trnávka	Dunamocs	Moča
Csarnahó	Černocho	Dunaradvány	Radvaň nad
Csarnó	Šarišské Čierne		Dunajom
Csata	Čata	Dunaszerdahely	Dunajská Streda
Csécs	Čečejevce	Dunatőkés	Dunajský Klátov
Csék	Malinová	Dunaújfalú	Nová Dedinka
Csenke	Čenkovce	Ebed	Obid
Csércs	Čirč	Éberhárd	Malinovo
Cseres	Dubová	Egeg	Hokovce
Csermend	Čermany	Egyházfa	Kostolná pri Dunaji
Csicser	Čičarovce	Egyházgelle	Holice
Csicsó	Čičov	Egyházkarcsa	Kostolné Kračany
Csicsóka	Čičava	Ekecs	Okoč
Csiffár	Čifáre	Ekel	Okoličná na Ostrove
Csiliznyárad	Nárad	Endrevágása	Andrejová
Csilizradvány	Čiližská Radvaň	Eperjes	Prešov
Csíz	Číž	Erdőske	Lesíček
Csoltó	Čoltovo	Érfalu	Potôčky
Csomatelke	Čamovce	Érsekkéty	Keť

Érsekújvár	Nové Zámky	Garamlök	Lok
Esztebnek	Stebník	Garampáld	Pavlová
Farkasd	Vlčany	Garamsalló	Šalov
Farnad	Farná	Garamszentbenedek	Hronský Beňadik
Feketenyék	Čierna Voda	Garamszentgyörgy	Jur nad Hronom
Fél	Tomášov	Garamszentkereszt	Žiar nad Hronom
Felbár	Horný Bar	Gecelfalva	Koceľovce
Feled	Jesenské	Gellér	Holiare
Felsőalmád	Vyšná Jablonka	Gercsely	Hrčeľ
Felsőcsébény	Čabiny	Gesztete	Hostice
Felsőcsernye	Cernina	Ghymes	Jelenec
Felsőerdőfalva	Stará Lesná	Gice	Hucín
Felsőfalu	Chvalová	Gidrafűrész	Píla
Fegyvernek	Zbrojníky	Gomba	Hubice
Felsőfenyves	Vyšná Jedľová	Gortvakisfalud	Gortva
Felsőfricske	Frička	Gölnicbánya	Gelnica
Felsőhímes	Vyšná Pisaná	Gömörfalva	Gemerská Ves
Felsőhunkóc	Hunkovce	Gömörfüge	Figa
Felsőkomárnok	Vyšný Komárnik	Gömörhorka	Gemerská Hôrka
Felsőmérk	Mirkovce	Gömörhosszúszó	Dlhá Ves
Felsőmerse	Vyšný Mirošov	Gömörmihályfalva	Gemerské
Felsőodor	Vyšný Orlík		Michalovce
Felsőpagony	Vyšná Polianka	Gömörnádas	Gemerský Sad
Felsőpél	Horný Píal	Gömörpanyit	Gemerská Panica
Felsőrákóc	Rakovčík	Gömörsíd	Šíd
Felsőrás	Rašice	Görbeszeg	Uličské Krivé
Felsősom	Drienica	Görögfalva	Závadka
Felsőstubnya	Horná Štubňa	Guszona	Husiná
Felsőturcsek	Turček	Gúta	Kolárovo
Felsőszecse	Horná Seč	Gútor	Hamuliakovo
Felsőszeli	Horné Saliby	Gyerk	Hrkovce
Felsőszemeréd	Horné Semerovce	Gyetva	Detva
Felsősztrégova	Horná Strehová	Györgyfölde	Jurkova Voľa
Felsőtaróc	Vyšný Tvarožec	Gyürki	Žurkovce
Felsőtúr	Horné Turovce	Hanva	Chanava
Felsővály	Vyšné Valice	Haraszi	Chrastince
Felsővámos	Horné Mýto	Harcos	Zboj
Felsővargony	Vagrinec	Harmac	Chrámec
Felsővízköz	Svidník	Hárskút	Lipovník
Felsőzellő	Veľké Zlievce	Havaj	Havaj
Fülek	Fiľakovo	Hegyesbisztra	Bystrá
Fülekkovácsi	Fiľakovské Kováče	Hegyéte	Kútniky
Fülekpilis	Pleš	Hegy	Zemplínske
Fülekpüspöki	Biskupice		Kopčany
Füleksávoly	Šávoľ	Hegysúr	Hrubý Šúr
Für	Rúbaň	Hegyvég	Prituľany
Galábocs	Glabušovce	Hegyzávod	Závada
Galánta	Galanta	Helemba	Chľaba
Galbatő	Gabolto	Henckó	Henckovce
Galgóc	Hlohovec	Hernádszokoly	Sokoľany
Gánóc	Gánovce	Hetény	Chotín
Garamkövesd	Kamenica nad Hronom	Hidaskürt	Mostová

Hizsnyó	Chyžné	Jányok	Janíky
Hodos	Vydrany	Jászó	Jasov
Hodzsafalva	Lipové	Jelsőc	Jelšovec
Hollólomnic	Holumnica	Jéne	Janice
Homonna	Humenné	Jernye	Jarovnice
Homonnaolyka	Ofka	Jeszte	Jestice
Homonnarokító	Rokytov pri	Jóka	Jelka
	Humennom	Jólész	Jovice
Hontfüzesgyarmat	Hontianska Vrbovica	Juhászlak	Runina
Hontkirályfalva	Kráľovce	Juhos	Parihuzovce
Horvátgurab	Chorvátsky Grob	Kajáta	Kojatice
Horvátjárfalu	Jarovce	Kakaslomnic	Veľká Lomnica
Hosszúvágás	Legnava	Kalász	Klasov
Hubó	Hubovo	Kalenó	Kalinov
Hunfalva	Huncovce	Kálnarosztoka	Kalná Roztoka
Hurbanfalva	Hurbanova Ves	Kalonda	Kalonda
Hutás	Hutka	Kálosa	Kaloša
Hviezdoslavfalva	Hviezdoslavov	Kamocsa	Komoča
Ifjúságfalva	Dedina Mládeže	Kapisó	Kapišová
Igló	Spišská Nová Ves	Káposztafalva	Hrabušice
Illava	Ilava	Karva	Kravany nad
Illésháza	Nový Život		Dunajom
Imely	Imeľ	Kassa	Košice
Imreg	Brehov	Kavicsos	Livov
Inám	Dolinka	Kecerpeklény	Kecerovce
Ipolybalog	Balog nad Ipľom	Kecskőc	Kečkovce
Ipolybél	Bielovce	Kecső	Kečovo
Ipolyfödemes	Ipeľské Úľany	Kékellő	Krahule
Ipolygalsa	Holiša	Kelen	Klenová
Ipolyhidvég	Ipeľské Predmostie	Kelenye	Kleňany
Ipolykér	Kiarov	Kéménd	Kamenín
Ipolykeszi	Koshiy nad Ipľom	Kenyhec	Kechneč
Ipolykiskeszi	Malé Koshiy	Kerekgede	Hodejovec
Ipolynagyfalu	Veľká Ves nad Ipľom	Keresztfalu	Křížová Ves
Ipolynyék	Vinica	Késmárk	Kežmarok
Ipolynyitra	Nitra nad Ipľom	Keszegfalva	Kameničná
Ipolyság	Šahy	Keszölcés	Kyselica
Ipolszakállós	Ipeľský Sokolec	Kétkeresztúr	Nové Hony
Ipolyvarbó	Vrbovka	Kicsind	Malá nad Hronom
Ipolyvisk	Vyškovce nad Ipľom	Királyfiakarcsa	Kráľovičove Kračany
Ipolypásztó	Pastovce	Királyhegy	Piskorovce
Iske	Ižkovce	Királyhegyalja	Šumiac
Iványi	Ivanice	Királyhelmeč	Kráľovský Chlmec
Izbugyabelá	Zbudská Belá	Királyi	Horná Kráľová
Izbugyaradvány	Radvaň nad	Királyrév	Kráľov Brod
	Laborcom	Kiscsalomja	Malá Čalomija
Izsa	Iža	Kisfagyalos	Svidnička
Jablonca	Silická Jablonica	Kisgereblyés	Hrabová Roztoka
Jakabvölgye	Jakušovce	Kisgéres	Malý Horeš
Jánok	Janík	Kisgombás	Gribov
Jánosi	Rimavské Janovce	Kisgömöri	Gemerček
Jánoshegy	Kremnické Bane	Kisgyarmat	Sikenička

Kishollód	Havranec	Kövesfalu	Kamienka
Kiskárna	Karná	Kövi	Kameňany
Kiskemence	Kamienka	Középtúr	Veľké Turovce
Kiskoszmály	Malé Kozmálovce	Krasznahorkaváralja	Krásnohorské
Kiskovácsvágása	Kováčová		Podhradie
Kiskövesd	Malý Kamenec	Kulcsod	Kľúčovec
Kiskurima	Kurimka	Kuntapolca	Kunova Teplica
Kismedvés	Medvedie	Kunosvágása	Kunešov
Kismihályi	Michajlov	Kuró	Kurov
Kisolysó	Ofšavka	Kürt	Strekov
Kisóvár	Starý Hrádok	Laborcbér	Brestov nad
Kisölvéd	Malé Ludince		Laborcom
Kispereszlő	Príslop	Laborcfő	Habura
Kispolány	Malá Poľana	Laborcrév	Krásny Brod
Kisporubka	Liptovská Porúbka	Ladmóc	Ladmovce
Kisráska	Malé Raškovce	Ladomér	Ladomirov
Kisszabados	Ruská Vola	Lakszakállas	Sokolce
Kisszabos	Slavoška	Lapispatak	Ploské
Kisszalók	Malý Slavkov	Lask	Laškovce
Kisszeben	Sabinov	Lasztóc	Lastovce
Kisszilva	Malý Slivník	Lédec	Ladice
Kistárkány	Malé Trakany	Lég	Lehnice
Kistompa	Tupá	Lekenye	Bohúňovo
Kistopolya	Topoľa	Lekér	Hronovce
Kistoronya	Malá Trňa	Leléd	Leľa
Kistölgyes	Dúbrava	Lelesz	Leles
Kisudvarnok	Malé Dvorníky	Lénártfalva	Lenartovce
Kisújfalu	Nová Vieska	Lenke	Lenka
Kiszucaújhely	Kysucké Nové	Leszenye	Lesenice
	Mesto	Létánfalva	Letanovce
Kolon	Kolíňany	Léva	Levice
Kolozsnéma	Klížska Nemá	Lévárt	Leváre
Komaróc	Komárovce	Libád	Lubá
Komárom	Komárno	Lice	Licine
Komáromfüss	Trávník	Lipóc	Lipovec
Komlóskert	Chmeľnica	Liptószentmiklós	Liptovský Mikuláš
Komlóspatak	Chmeľová	Lomna	Lomné
Korlát	Konrádovce	Lontó	Lontov
Koróc	Korejovce	Losonc	Lučenec
Korpona	Krupina	Lőcse	Levoča
Kosút	Košúty	Lögérpatony	Horná Potôň
Kovácspalota	Tužina	Lőkös	Levkuška
Kóvár	Koláre	Lucska	Lúčka
Kőbölkút	Gbelce	Lukanyéne	Nenince
Kőhídgyarmat	Kamenný Most	Macháza	Macov
Kőkeszi	Kamenné Kosihy	Mad	Mad
Körmös	Kožuchovce	Madar	Modrany
Körtvélyes	Hrušov	Magyarbél	Veľký Biel
Kőtelep	Kružlov	Magyarhegymeg	Dolné Zahorany
Kővágó	Kamenná Poruba	Majorka	Ihľany
Kővecses	Štrkovec	Mákos	Makovce
Köves	Kolbovce	Makranc	Mokrance

Malacka	Malacky	Nagykeszi	Veľké Kosihy
Málas	Málaš	Nagykövesd	Veľký Kamenec
Maldur	Podhorany	Nagykürtös	Veľký Krtíš
Marcelháza	Marcelová	Nagyladna	Veľká Lodina
Máriatölgyes	Dubnica nad Váhom	Nagylúcs	Lúč na Ostrove
Máriavölgy	Marianka	Nagymácséd	Veľká Mača
Margonya	Marhaň	Nagymagyar	Zlaté Klasy
Martonfalva	Martinová	Nagymajor	Stráňany
Martos	Martovce	Nagymegyer	Veľký Meder
Mecenzéf	Medzev	Nagymihály	Michalovce
Medve	Medvedov	Nagyócsa	Očová
Medveshidegkút	Studená	Nagyod	Vyšné nad Hronom
Meggyfalu	Oľšinkov	Nagyölvéd	Veľké Ludince
Megyerics	Čalovec	Nagypaka	Veľká Paka
Meleghegy	Teplý Vrch	Nagypeszek	Síkenica
Melléte	Meliata	Nagyráska	Veľké Raškovce
Menguszfalva	Mengusovce	Nagyróce	Revúca
Merény	Nálepko	Nagysalló	Tekovské Lužany
Mezőlaborc	Medzilaborce	Nagysáró	Šarovce
Miava	Myjava	Nagyszarva	Rohovce
Miglécnémeti	Milhošť	Nagyszelmenc	Veľké Slemence
Miklósivölgye	Mikulášová	Nagyszombat	Trnava
Mátyócvajkóc	Maťovské Vojkovce	Nagytapolcsány	Topoľčany
Méhesfalva	Pčoliné	Nagyvárkony	Veľké Trakany
Méhi	Včelince	Nagytavas	Staškovce
Mérfalva	Miroľa	Nagyudvarnok	Veľké Dvorníky
Mérgesvágása	Nová Polianka	Námesztó	Námestovo
Mészégető	Vápeník	Nána	Nána
Mikó	Miková	Nandrás	Nandraž
Miksi	Mikušovce	Naprágy	Neporadza
Modor	Modra	Naszvad	Nesvady
Mokcsamogyorós	Krišovská Liesková	Nátafalva	Nacina Ves
Mucsény	Mučín	Negyed	Neded
Muzsla	Mužla	Nemeskajal	Kajal
Nándorivölgy	Valkovňa	Nemesócsa	Zemianska Olča
Nádszeg	Trstice	Nemesoroszi	Kukučínov
Nagyabony	Veľké Blahovo	Németpróna	Nitrianske Pravno
Nagybalog	Veľký Blh	Nyágó	Ňagov
Nagybélic	Veľké Bielice	Nyarádkelecsény	Kapušíanske
Nagybicse	Bytča		Kľačany
Nagyborsa	Hrubá Borša	Nyárasd	Topoľníky
Nagycétény	Veľký Cetín	Nyékvárkony	Vrakúň
Nagycsalomja	Veľká Čalomija	Nyír	Nyrovce
Nagycsertész	Čertizné	Nyitra	Nitra
Nagydaróc	Veľké Dravce	Nyitrabánya	Handlová
Nagyfödémes	Veľké Úľany	Nyitracsehi	Čechynce
Nagygéres	Veľký Horeš	Nyitraegerszeg	Jelšovce
Nagyhind	Veľké Chyndice	Nyitragerencsér	Nitrianske
Nagyida	Veľká Ida		Hrnčiarovce
Nagykálna	Kálna nad Hronom	Nyitrageszte	Hostová
Nagykapos	Veľké Kapušany	Óbást	Stará Bašta
Nagykér	Veľký Kýr	Ógyalla	Hurbanovo

Olajpatak	Olejníkov	Porszács	Prosačov
Oldalfalva	Stránska	Pozba	Pozba
Olgya	Oldza	Pozsony	Bratislava
Ólubló	Stará Ľubovňa	Pozsonyeperjes	Jahodná
Ondavafő	Ondavka	Pozsonypüspöki	Podunajské
Oroszka	Pohronský Ruskov		Biskupice
Oroszkánya	Ruská Kajňa	Pöstyén	Piešťany
Oroszpatak	Ruský Potok	Pribilina	Pribylina
Oroszvágás	Ruská Poruba	Privigye	Prievidza
Oroszvár	Rusovce	Petróc	Petrovce nad
Ortutó	Ortufova		Laborcom
Osgyán	Ožďany	Puhó	Púchov
Osztópatak	Ostrovany	Rad	Rad
Otrokocs	Otročok	Radnót	Radnovce
Óvár	Olováry	Ragyolc	Radzovce
Őrös	Strážne	Rakottvás	Rakytník
Ökröske	Volica	Rapp	Rapovce
Ötösbánya	Rudňany	Rárósmulyad	Muľa
Padány	Padáň	Ratkó	Ratková
Pádár	Padarovce	Regettő	Regetovka
Pálfala	Pavlovce	Repejő	Repejov
Pálóc	Pavlovce nad Uhom	Reste	Rešica
Palota	Palota	Restér	Roštár
Palást	Plášťovce	Réte	Reca
Panyidaróc	Panické Dravce	Rihνό	Richnava
Párkány	Štúrovo	Rimakokova	Kokava nad
Páskaháza	Pašková		Rimavicou
Parnó	Parchovany	Rimasimonyi	Šimonovce
Pat	Patince	Rimaszécs	Rimavská Seč
Patacskő	Vtáčkovce	Rimaszombat	Rimavská Sobota
Patas	Pataš	Rokitóc	Rokytovce
Péder	Peder	Rókus	Rakúsy
Pelsőc	Plešivec	Róna	Rovné
Pelsőcardó	Ardovo	Roskóc	Roškovce
Perbenyik	Pribeník	Rózsadomb	Bodružal
Perbete	Pribeta	Rózsahegy	Ružomberok
Pered	Tešedíkovo	Rozsnyó	Rožňava
Perjése	Dražice	Rudna	Rudná
Perse	Prša	Runya	Rumince
Perény-Hím	Perín-Chym	Ruzsoly	Kružlová
Peszternye	Pstriná	Sajógömör	Gemer
Péterfala	Petrovce	Sajókeszi	Kesovce
Pillerpeklész	Ruské Pekľany	Sajórecske	Riečka
Pinc	Pinciná	Sajószentkirály	Kráľ
Pográny	Pohranice	Sandal	Šandal
Poltár	Poltár	Sarbó	Šarbov
Pólyán	Polňany	Sárkányfalva	Šarkan
Poprád	Poprad	Sárosfa	Blatná na Ostrove
Poprádófalva	Starina	Sárosremete	Blatné Remety
Pódatejed	Povoda	Sárosújlak	Údol
Poprádökrös	Ruská Voľa nad	Sárrét	Blahová
	Popradom	Savnik	Spišský Štiavnik

Selmecbánya	Banská Štiavnica	Szímő	Zemné
Serke	Širkovce	Szinna	Snina
Simony	Partizánske	Szinnamező	Nechválova
Sirák	Širákov		Polianka
Sókút	Soľ	Szinye	Svinia
Solymos	Iňačovce	Szinyefő	Renčíšov
Somodi	Drienovec	Szinyér	Svinice
Somorja	Šamorín	Szirénfalva	Ptrukša
Sósfüred	Šarišský Štiavnik	Szkáros	Skerešovo
Sőreg	Šurice	Szklabonya	Sklabiná
Stósz	Štós	Szobos	Soboš
Stubnyafürdő	Turčianske Teplice	Szobránc	Sobrance
Sugó	Šmigovec	Szolnocska	Solníčka
Svedlér	Švedlár	Szomotor	Somotor
Szacsúr	Sačurov	Szőgyén	Svodín
Szádudvarnok-Méhész	Dvorníky-Včeláre	Szőlöske	Viničky
Szádalmás	Jablonov nad Turňou	Sztankahermány	Hermanovce
	Zádiel	Sztropkó	Stropkov
Szádelő	Silická Brezová	Szúd	Súdovce
Szadvárborsa	Skalica	Szukó	Sukov
Szabolca	Slatina	Szútor	Sútor
Szalatnya	Salka	Szűrnyeg	Sirník
Szalka	Slavec	Tajti	Tachty
Szalóc	Snakov	Takcsány	Stakčín
Szánkó	Sap	Taksony	Matúškovo
Szap	Sazdice	Tallós	Tomášikovo
Százd	Egreš	Tany	Tôň
Szécssegres	Sečianky	Tapolyhanusfalva	Hanušovce nad Topľou
Szécsénke	Kováčovce	Tardoskedd	Tvrdošovce
Szécsénykovácsi	Selány	Tátraalja	Stráne pod Tatrami
Szelény	Slizké	Telepóc	Osadné
Szelistye	Selice	Teplicska	Liptovská Teplička
Szelőce	Kalinkovo	Terbegec	Trebušovce
Szemet	Senec	Terbeléd	Trebeľovce
Szenc	Senica	Tild	Telince
Szenice	Svātuše	Tizzacsernyő	Čierna nad Tisou
Szentes	Svätý Jur	Toporc	Toporec
Szentgyörgy	Svätá Mária	Torna	Turnianske Podhradie
Szentmária	Michal na Ostrove		Hrhov
Szentmihályfa	Svätý Peter	Tornagörgő	Chorváty
Szentpéter	Dravce	Tornahorvátí	Tornaľa
Szepesdaróc	Jakubany	Tornalja	Turnianska Nová Ves
Szepesjakabfalva	Mníšek nad Hnilcom	Tornaújfalú	Topoľnica
Szepesremete	Jurské		Slovenské Ďarmoty
Szepesszentgyörgy	Hranovnica	Tósnýarasd	Tehla
Szepesvéghely	Moldava nad Bodvou	Tótygarmat	Trebišov
Szepsi	Cestice	Töhöl	Turá
	Kubáňovo	Tőketerebes	Trenč
Szeszta	Brestovec	Tőre	Trenčín
Szete	Silica	Tőrincs	
Szilás		Trencsén	
Szilice			

Trencsénteplíc	Trenčianske Teplice	Virt	Virt
Turdossin	Tvrdošín	Viskó	Vyškovce
Turina	Tuhrina	Visnyó	Visňové
Turócszentmárton	Martin	Vitény	Bellová Ves
Tüskés	Pichne	Vízkelet	Čierny Brod
Udvard	Dvory nad Žitavou	Vojtvágása	Vojtovce
Ugar	Ubľa	Vők	Vlky
Újbárs	Nový Tekov	Vörösvágás	Červenica
Újbást	Nová Bašta	Zádorháza	Zádor
Újhely	Slovenské Nové Mesto	Zalaba	Zalaba
	Rybník	Zebegnyő	Zbehňov
Újvásár	Kvetoslavov	Zehherje	Zacharovce
Úszor	Uzovské Pekľany	Zemplén	Zemplín
Úszpeklény	Ulič	Zemplénmátyás	Ondavské
Utcás	Uzovská Panica	Zétény	Matiašovce
Uzapanyit	Beňatina	Zólyom	Zatín
Vadászfalva	Váhovce	Zólyommócsa	Zvolen
Vága	Považská Bystrica	Zonctorony	Môlča
Vágbeszterce	Vrbové nad Váhom	Zuhatag	Tureň
Vágfüzes	Dlhá nad Váhom	Zsarnó	Stakčínska Rostoka
Vághosszúfalu	Kráľová nad Váhom	Zsarnóca	Žarnov
Vágkirályfa	Šaľa	Zseliz	Žarnovica
Vágsellye	Trnovec nad Váhom	Zsély	Želiezovce
Vágtornóc	Nové Mesto nad Váhom	Zsemlér	Želovce
Vágújhely	Vojany	Zsére	Žemliare
	Vojka nad Dunajom	Zsigárd	Žirany
Vaján	Mýtna Ludany	Zsigra	Žihárec
Vajka	Tekovský Hrádok	Zsip	Žehra
Vámosladány	Varadka	Zsitvabesenyő	Žíp
Várad	Vranov nad Topľou	Zsolna	Bešeňov
Váradka	Hodejov	Zsór	Žilina
Varannó	Krásnohorská Dlhá Lúka		Žiar
Várgede	Varechovce		
Várhosszúrét	Trhové Mýto		
	Večelkov		
Variháza	Krajné Čierne		
Vásárút	Krajná Porúbka		
Vecseklő	Petrová		
Végcsarnó	Roztoky		
Végortovány	Vecheč		
Végpetri	Vojka		
Végrosztoka	Vlkyňa		
Vehéc	Vel'krop		
Véke	Hostovice		
Velkenye	Červeňany		
Velkő	Poráč		
Vendégi	Vozokany		
Veres	Svetlice		
Vereshegy	Veľká nad Ipľom		
Vezekény	Výrava		
Világ			
Vilke			
Virava			

A KÖTET SZERZŐI

Elena Gašparová, Szlovák Televízió, munkatárs
Alexander Čumakov, Szlovákiai Oroszok Szövetsége, elnök
Bereck Zsuzsa, Fórum Kisebbségkutató Intézet, könyvtáros
Csirik Zsolt, Kalligram Alapítvány, jogász
Dohányos Róbert, a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma, főosztályvezető
Daniela Hivešová-Šilanová, Romano nevo ľil, szerkesztő
Danter Izabella, Galántai Honismereti Múzeum, tudományos munkatárs
Emília Hrušíková, Szlovákiai Bolgárok és Barátaiknak Eredeti Kulturális Szövetsége
Gulyás Éva, Kalligram Alapítvány, jogász
Hana Zelinová, Cseh Kultúra Dokumentációs Központja – Etnográfiai Múzeum, igazgató
Joanna Nowak Matloňová, Monitor Polonijny, főszerkesztő
Juraj Cvečko, Szlovákiai Horvátok Kulturális Szövetsége, elnök
Lelkes Gábor, Fórum Kisebbségkutató Intézet, tudományos munkatárs
Miroslav Iljuk, Nove žytťa, főszerkesztő
Ondrej Pöss, Kárpáti Németek Kultúrájának Múzeuma, igazgató
Papp Sándor, Pátria Rádió, főszerkesztő
Pavol Meštan, Zsidó Kultúra Múzeuma, igazgató
Pék Zoltán, Szlovák Televízió, a magyar nyelvű adás főszerkesztője
Popély Árpád, Fórum Kisebbségkutató Intézet, tudományos munkatárs
Simon Attila, Fórum Kisebbségkutató Intézet, tudományos munkatárs
A. Szabó László, Szlovák Köztársaság Oktatási Minisztériuma, osztályvezető
Teodózia Lattová, Pátria Rádió, a ruszin nyelvű adás főszerkesztője

FELHASZNÁLT IRODALOM

A 2001. évi népszámlálás végleges adatai országos, NUTS 2, kerületi, járási és települési bontásban. Kiadta a Szlovák Köztársaság Statisztikai Hivatala, Pozsony (Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001 — Definitívne výsledky za SR, NUTS 2, kraje, okresy a obce, Štatistický úrad SR, Bratislava, 2003). www.statistics.sk.

Fórum Kisebbségkutató Intézet
Fórum inštitút pre výskum menšín
P. O. Box 52
931 01 Šamorín
www.foruminst.sk

NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGEK SZLOVÁKIÁBAN 2003

Felelős kiadó: Tóth Károly
Felelő szerkesztő: Fazekas József
Borítóterv: Juhász R. József
Nyomdai előkészítés: Kalligram Typography Kft., Érsekújvár
Nyomta: Expresprint, s. r .o., Partizánske
Kiadta: Lilium Aurum Könyvkiadó
Dunaszerdahely, 2004

NÁRODNOSTNÉ A ETNICKÉ MENŠINY NA SLOVENSKU 2003

Zodpovedný: Károly Tóth
Zodpovedný redaktor: József Fazekas
Návrh obálky: József R. Juhász
Tlačiarenská príprava: Kalligram Typography, s. r. o., Nové Zámky
Tlač: Expresprint, s. r. o., Partizánske
Vydalo: Lilium Aurum
Dunajská Streda, 2004

ISBN 80-8062-247-7